הארץ

130 אג' שנה נ"ה, יום ו' ל' בשבט תשל"ג 2 בפבר' 1973 V. 55/16,381/FEBRUARY, 2 1973

VOLVO
שכירות ורכישה
LEASING
בתנאים נוחים
מ.ב.ו.ל. רח' אבן גבירול 9 ת"א, טל. 222205

הרב דהאן: אנו הרוב וצריך להפסיק להשמידנו

עובדיה יוסף תוקף „שיטות" הרב גורן

הרב עובדיה יוסף

(צ). דברי ביקורת על „יוזמה רבנית הגבית על חורבנם של אנשים הנתונים בבעיות אישות" — השמיע אתמול הראשון לציון, הרב עובדיה יוסף, בהסתייגו משיטת הרב שלמה גורן בפתרון בעיות אישות.

הרב הראשי הספרדי אמר את הדברים במסיבה מטעם ארגונים של יוצאי עדות המזרח בבלק דבורה בתל־אביב לציון עלייתו לכס הרבנות הראשית.

הרב יוסף אמר: „יש הרבה מבין אחינו האשכנזים שמופיעים בשער כמי שדואגים לספרדים, אך דבר זה הוא כלפי חוץ בלבד ובאמת אין הדברים כך". להלן סיפר כי הרב גורן נהג בזמנו לשלוח אליו סוגיות

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

קשורים בארגונים פלשתינאים

צעירים משכילים נעצרו בשכם אחרי שחזרו מלימודים

(צ.) שורה של מעצרים בוצעה השבוע בשכם, במיוחד בקרב האינטליגנציה. נודע כי רוב העצורים הם צעירים משכילים, וסטודנטים ששהו בתקופה האחרונה בארצות מערביות לצרכי לימודיהם הגיעו לביקור אצל בני משפחותיהם. עוד נודע כי מספרם עולה על 15 איש והם נחקרים סביב פעילותם בחו"ל במסגרת ארגונים פלשתינאים.

מקורות בוושינגטון

א. הית מציע לניכסון ללחוץ על ישראל

וואשינגטון, 1 (ע"ר — יופ"י). הנשיא ניכסון פתח היום בשני ימי דיונים עם ראש ממשלת בריטניה אדוארד הית לאחר שקידם אותו בבית הלבן כמנהיג של „ידידה ובעלת־ברית גדולה וטובה" של ארה"ב.

מר הית הביא עמו לוואשינגטון תוכנית, שלפיה כהצעה לנשיא ניכסון להפעיל לחץ על ישראל כדי להגיעה להגיע להסכם עם הערבים — אמרו מקורות יודעי דבר בוואשינגטון.

המקורות הצלו גם השערה כי יתכן שמר הית ישתמש בהצעה התדש של בריטניה, במסגרת השוק האירופי המשותף כמכוון בגילויו של ניכסון, ויתכן גם שבריטניה תשתמש באותו אמצעי כדי להשפיע על שותפותיה לשוק המשותף לעשות כדוגמתה כדי להביא לחיסול מהיר של מצב הקפאון במזרח התיכון.

הית הגיע לוואשינגטון שבוע לפני בואו הצפוי של הוסיין מלך ירדן, העומד להיוועד עם מר ניכסון, חודש לפני ביקורה של ראש ממשלת ישראל הגב' גולדה מאיר.

שני מנהיגי המחבלים

אין לתת אמון ברוח ההתפייסות שמפגין המלך חוסיין

ביירות, 1 (ע"ר, ע"צ). שני מנהיגים פלשתינאים הצדיקו היום את דרכי הלוחמה של ספטמבר השחור. בראיון שהעניקו אבו עייד ואבו יוסף לכתב העתון הלבנוני אל נהר בקהיר צותתו דברי מנהיגי המחבלים שאמרו: „רק האליכות בקו הלכה. אין אנו מכירים את ספטמבר השחור, אך אנו מבינים ללבם של צעירים אלה המתים כדי שהעם הפלשתינאי יחיה".

הפלשתינאים ראשים להלחם נגד ישראל בכל מקום בתבל — אמר אבו עייד, התופס מקום שני בצמרת ארגון אל פתח, ואבו יוסף, שעמד בראש משלחת הארגון לשיחרור פלשתין במועצה ההגנה הערבית. בכל

אבו עייד, ששמו האמיתי סאלח הלב, השוד כי הוא האיש המתכנן את פעולות ספטמבר השחור. בראיון הוא הכחיש כיש לו קשר כלשהוא עם תנועה זו.

כשנשאלו אם איבדו תקוה בקשר עם ניהול מערכה בשטחים הכבושים, אמרו השניים: המלחמה שם זו מטרתנו העיקרית ואין זה נכון כי פעולות כוחות ההתנגדות נפסקו בפלשתינה". הם הוסיפו: „אנו

(הסוף בעמוד 2, טור 8)

איסמעיל — למוסקבה

משלחת צבאית לרוסיה—בקהיר

קהיר, 1 (ע"ר). משלחת צבאית סובייטית הגיעה היום לקהיר ממוסקבה ונתקבלה בנמל התעופה על ידי שגריר בריה"מ ולאדימיר וינוגראדוב, שנפגש ביום ד' עם נשיא מצרים.

האפז איסמעיל למוסקבה

בינתיים נמסר כי יועצו של נשיא מצרים חאפז איסמעיל ייצא לביקור בבריה"מ בשבוע הבא לשיחות על המצב במזרח התיכון — מסרה סוכנות הידיעות המצרית.

אל חאפז איסמעיל יתלווה מוחמד חאפז גאנם, חבר הועד המרכזי של האיחוד הסוציאליסטי הערבי, המפלגה היחידה המותרת במצרים.

משקיפים בקהיר ציינו כי בשבועות האחרונים ניגלו סימנים של שיפור ביחסים בין מצרים לבריה"מ, שהיו קרירים מאז גירוש היועצים הצבאיים הרוסיים ממצרים ביולי אשתקד. אך מקורות דיפלומטיים ערביים ציינו כי הביקורת של סאדאת על הסטודנטים השמאליים במצרים הגבירה משב רוח קריר נוסף ביחסים בין שתי המדינות.

לקראת הפסקת-האש

הפאטט לאו תוקף בלאוס

ויינטיאן, 1 (ע"צ). כוחות הפאטט לאו הקומוניסטיים פתחו במיתקפה על עמדות הממשלה בסביבות הבירה המלכותית לואנג פראבאנג שבצפון לאוס. הם הפגיזו את העיר ואחזו שבקרבתו לאוס ומקומות אחרים בסביבות הבירה. הפאטט לאו מנסה לספח את עמדותיו לקראת חתימת הפסקת אש בעקבות וייטנאם.

שר החוץ הירדני

עמאן לא תתיר למחבלים לפעול משטחה כפי שהיה

רבת־עמון (יו"פ, ע"ר, ע"צ). — ירדן לא תסכים לחזרת המחבלים הפלשתינאים לשטחה בתנאים דומים לאלה שהיו קיימים לפני פרוץ מלחמת האזרחים בספטמבר 1970 אמר אתמול שר החוץ הירדני סאלח אבו זייד.

בשיחה עם כתבים עם שובו מקהיר אמר אבו זייד כי ירדן מוכנה להסכים לשובם של המחבלים במסגרת תוכנית צבאית ערבית כוללת נגד ישראל.

וושינגטון פוסט

ארצות ערב רוצות בשיתוף קיסינג'ר במו"מ

מאת רפאל רוטשטיין, סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 1 (מיוחד ל„הארץ"). מדינות ערב מעוניינות בשיתופו של יועץ נשיא ארה"ב הנרי קיסינג'ר במאמצי השלום במזה"ת — כותבים בעלי הטור אוואנס ונובאק בוואשינגטון פוסט.

הן המלך חוסיין והן הסגן הייכל, שיבקרו בשבועות הקרובים בארה"ב, מוכנים להציע כי לא ייתכן התקדמות לקראת שלום במזה"ת ללא התערבותו האישית של הנשיא ניכסון — ופירוש הדבר מתן תפקיד לקיסינג'ר.

הצלחתו של קיסינג'ר בווייטנאם קסמה לערבים ועל אף יהדותו של יועץ הנשיא הם יקדמו בברכה את התערבותו בכל מהלכים חדשים באיזור.

נראה — אומרים הפרשנים האמריקאיים — שהערבים סבורים שכאשר ייכנס קיסינג'ר לזירה היטוש ממשלת ניכסון את תוכניתה להסדר־ביניים לפתיחת התעלה.

שתדלנות ערבית

השתדלנות הערבית בוואשינגטון מנסה להפיק הון ממשבר הנפט כדי ללחוץ על הנשיא ניכסון שישנה את הסטטוס קוו וישפר את יחסי ארה"ב עם המדינות הערביות עשירות בנפט על־ידי כך שיכפה תנאים קשים על ישראל.

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

2,700 יבואו החודש

32,000 יהודים באו מרוסיה ב־1972

מוסקבה, 1 (ע"צ) — שלטונות בריה"מ התירו בינואר (החודש) את עלייתם ארצה של 2,700 יהודים סובייטיים — נודע היום במוסקבה ממקור מוסמך. ברבית הצעירים היו מהרפובליקות של מרכז אסיה ומהאיזור הבלטי. ב־1972 עלו 32 אלף יהודים לעומת 15 אלף ב־1971.

החל משפט יהודי

לונדון 1 (ע"ר). — משפטו של יהודי סובייטי, שהואשם בפעילות אנטי־סובייטית, החל ביום ד' ברוסטוב — מסר כאן ארגון יהודי.

דובר הועד למען יהודי בריה"מ ציין כי משפטו של לאזאר לוברסקי, מהנדס, שהוחזק בדלתיים סגורות נמשך אתמול כמה שעות. להבר כך האשם גם בגילוי סודות המדינה. התביעה עומדת להביא עשרה עדים, וכצפוי שהמשפט יימשך כמה ימים.

שני פעילים יהודיים, ויקטור קולסקי ולאדימיר פרסקין, יצאו במוסקבה לרוסטוב לפי בקשת פרקליט ההגנה, אך התביעה מנעה מהם מתן עדות.

למדו על העיסקה מעתונות זרה

האוצר תובע מהתעשיה האווירית הבהרות בענין תוכנית השקעות במכסיקו

מאת סופר „הארץ"

האוצר תובע מהתעשיה האווירית להעביר לו את כל החומר, המסמכים והעובדות הנוגעים לתוכנית להקמה משותפת של מפעל לבדק מטוסים במכסיקו. האוצר תובע את המיסמכים לאחר שהופיעו מהפיר־

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

אחד משלושת המחבלים [illegible] שנידונו ביום ד' בוינה למאסר על תנאי של ארבעה חודשים [illegible] — [illegible] (19) [illegible]. למעלה נראה הבר אליאס חנן (23) [illegible]. (צילום רדיו של אי. פי.)

ישראל העבירה המידע לשלטונות ארה"ב

נשק וחומר מודיעין ניגלו בבתי החשודים מרמת־הגולן

מאת אבי ולנסקי, סופר „הארץ" לענייני משטרה

בחיפושים שערכו כוחות הבטחון בבתיהם של החשודים בהשתייכות לרשת הריגול של הסורים ברמת־הגולן נמצאו אקדחים, תחמושת, רימוני־יד, וחומר מודיעיני שאספו חברי הרשת, בשביל המודיעין הסורי, שעמד להיות מועבר לשם.

בראש הרשת עמד שקיב אבו ג'בל (51) מהכפר מג'דל שמס. בנו, עצאם שקיב אבו־ג'בל (21) נהרג בהתנקלות בלילה שבין ה־27 ל־28 בינואר כשניסה להצית את הגבול לסוריה כשעל גופו מסמכים שונים ופתחים ישראליים. הרשת סיפקה למודיעין הסורי גם עתונים וסבו־

(הסוף בעמוד 2, טור 9)

ויקטור לואיס

שבויי ארה"ב הוחזקו בסין

לונדון, 1 (ע"ר). שבויים אמריקאיים, שנישבו בווייטנאם על־ידי כוחות הצפון, הוחזקו במחנות סודיים ביותר בסין — מוסר העתונאי הסובייטי ויקטור לואיס בידיעה המתפרסמת הערב בלונדון „איבנינג ניוז" ממוסקבה.

מר לואיס, אזרח סובייטי שיצא לו שם כבעל סקופים מן המתרחש בעולם הקומוניסטי, אמר כי גוברות ההוכחות לכך ש־600 אמריקאים הוחזקו במחוז הסיני יונאן, בקרבת הגבול עם צפון וייטנאם.

מר לואיס אומר כי המחנות היו מרוחקים דיים מן הגבול כדי לסכל כל פעולת קומאנדו אמריקאית אפשרית לשיחרורם וכדי להגן על השבויים מפני הפצצות מן האוויר שבוצעו על־ידי המפציצים האמריקאיים הכבדים.

האמריקאים הוחזקו בתנאים וייטנאמיים טיפוסיים — המזון, והמשמר ואפילו הבגדים היו וייטנאמיים, וזאת כדי לשכנע את השבויים שאמנם הם נמצאים בווייטנאם.

מר לואיס טוען שנוכחותם של האמריקאים בסין פירושה, שהצבור יכלה לנצל את הדבר במידה מירבית בשיחות השלום בפאריס בפרט שסין יכלה להפגין על־ידי כך את סולידריותה עם צפון וייטנאם מבלי להסתבך ישירות במלחמה.

מר לואיס מגיע למסקנה כי „הגילויים המתפרסמים היום עשויים להשפיע השפעה חמורה על היחסים בין אמריקה וסין בימים בהם מצמות הצל עומדות לפתור את חילוקי הדעות ביניהן".

רשימה מעודכנת

562 שבויים אמריקאים

וואשינגטון, 1 (יו. פי., אי. פי., ע"ר וע"צ). ארה"ב קיבלה היום מידי הקומוניסטים רשימה של השבויים האמריקאים המוחזקים בלאוס ובכך עלה ל־562 מספר החיילים האמריקאים שידוע כי הם בחיים ומצפים לשיחרורם בסוף הארס.

נמסר כי במקביל תועבר לוואשינגטון רשימת אזרחים המוחזקים בלאוס.

גנראל בכיר של וייטקונג, טראן ואן טרא, שעמד ב־1968 בראש מ־

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

מזג האויר

(צ.) בהיר עם עליה קלה בטמפרטורות. תשקיף לשבת: בהיר. ירושלים 6 עד 13 מעלות, תל־אביב 8 עד 19, חיפה 2 עד 10, באר־שבע 6 עד 19, אילת 15 עד 23, רמת־הגולן 2 עד 10.

הוסיין מלך ירדן ורעייתו המלכה עליה מלווים בקהל מעודדים ירדניים בבואם אתמול להשתתף בטכס נטיעת עצים באוניברסיטה ברבת־עמון לרגל יום האילנות. (צילום רדיו של אי. פי.)

צרפת ובריטניה הוכו בהלם עקב סרוב חברות אמריקאיות לרכוש מטוס הנוסעים קונקורד

פאריס, 1 (יופ"י). ממשלת צרפת התעשיה האווירית הצרפתית הוכו היום בתדהמה עקב סירובן של שתי חברות תעופה אמריקאיות לרכוש את מטוס הנוסעים העל־קולי האנגלו־צרפתי קונקורד. גם בלונדון נפלה ידיעה זו כרעם ביום בהיר.

חברת התעופה הספאניה ג'יאל הודיעה היום כי היא עשויה ללכת בעקבות החברות האמריקאיות ולוותר על האופציה שלה לרכישת שלושה מהמטוסים.

החלטתן של שתי חברות התעופה הבין־לאומיות הגדולות ביותר של ארה"ב פאן אמריקן וטי־דבליו־איי לא לרכוש את 13 המטוסים, שלגביהם היתה להן אופציה, הנחיתה מהלומה חזקה על הממשלה. פומפידו זמן קצר לפני הבחירות שייערכו בחודש הבא — אמרו פרשנים פוליטיים.

עולם העסקים הצרפתי רואה בהחלטה זו מכה ראשונה במסגרת מתקפה כלכלית אמריקאית צפויה נגד אירופה והשוק האירופי המשותף.

מנהיג האופוזיציה ז'אן־ז'אק סרוואן שרייבר האשים את הממשלה בהשקעת סכומי־עתק ב„הרפתקה הפרוגרסיבית", אך שר ההגנה מישל דברה הגן השבוע על התוכנית באומרו: „המתנגדים יכולים לצחוק על בעיות המכירה של הקונקורד, אולם בסופו של דבר הוא בוודאי יימכר".

צרפת ובריטניה השקיעו 970 מיליון ליש"ט במחקר ובפיתוח המטוס. 700 מיליון ליש"ט כבר הוצאו. בצרפת ובבריטניה עובדים 60 אלף איש בייצור 16 מטוסי קונקורד.

ההסבר

בהודעות שפורסמו ציינו שתי חברות התעופה בניו־יורק כי המטוס, המפתח מהירות של 2,200 קמ"ש, אינו מתאים לצרכיהן. התברר כי הפעלתו יקרה יותר על המידה ועל כן יהיה צורך להנהיג מחירי נסיעה גבוהים מאלה המקובלים עתה.

בשעה מאוחרת נמסר כי בריטניה וצרפת הכריזו כי ימשיכו בפיתוח מטוס קונקורד על אף החלטת החברות האמריקאיות שלא לרכוש את המטוס. האנגלים והצרפתים הודו כי יהיה צורך לרסן באורח דרסטי את הייצור.

ראה ידיעה בעמוד 12.

בן-אהרון במזכירות העבודה: די מתוק לבנות הציונות מעבודה ערבית

השטחים—גחלים לוחשות בידי ישראל; מציע לוותר על חלק לפני חתימת הסכם שלום

דיין: יכול להיווצר הרושם שהמוטיבציה הישראלית בשטחים היא ניצול התושבים

מאת דן כספי, סופר „הארץ"

מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון הפתיע אתמול רבים מחברי מזכירות מפלגת העבודה, כשגילה בישיבת המזכירות את ה„אני מאמין" שלו בענייני מדיניות חוץ ובטחון — עד לאפשרות, של ויתור על חלק מהשטחים לפני השלום. נאומו של בן־אהרון גרם לתגובה מיידית של מזכ"ל המפלגה מר אהרון ידלין, שחזר על הכללים המקובלים של אי־נסיגה עד לשלום, ובתנאי השלום — נסיגה לגבול הבטוח.

גלילי מבהיר

המזכירות קיימה אתמול את הדיון האחרון על עתיד השטחים, הנמשך כבר כמה חדשים. הישיבה הבאה תערך לאחר שובה של ראש הממשלה מביקורה בארצות־הברית שבה ישמעו דברי הסיכום של הגב' מאיר השרים משה דיין וישראל גלילי. הגב' מאיר התעניינה אם מר גלילי מבקש להביע את דעתו בישיבה לפני האחרונה (אתמול), אך מר גלילי עמד על כך שדבריו בישיבת הסיכום יחד עם ראש הממשלה ושר הבטחון.

כמו בישיבות הקודמות, גם בדיון הצטייר קו מפריד בגישות המדיניות, העובר בין החטיבות המרכיבות את המפלגה. להוציא קבוצה קטנה של „אנשי ארץ־ישראל השלימה" המורכבת מכל החטיבות. הקבוצה הראשונה, המזדהה עם רפ"י לשעבר, דוגלת בשמירה על סטטוס־קוו מדיני ומדיניות של סיפוח דה־פקטו של השטחים. הקבוצה השניה, הכוללת רוב מחלוקת של מפא"י ואחדה"ע, תובעת מדיניות בעמדה שהדגיש את נכונות ישראל לסגת מחלק מן השטחים עם חתימת השלום. נראה כי מר בן־אהרון נמצא בצדו הקיצוני של הקבוצה הזאת.

תורת בן־אהרון

„אין אני יודע אם כה שאנחנו מחזיקים בידינו (הכוונה לשטחים) אלה הם קלפים למשא ומתן, או אלה גחלים לוחשות בתחת לאוהדי־דינר" — אמר. „אין אני אפילו ב־

כוח שעלינו להכות בהכרעות בענין השטחים דווקא לחתימת השלום.

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

פקידים בירושלים

סיסקו הבהיר לעברון כוונת ארה"ב ליזום מגעים מדיניים

מאת מתי גולן, סופר „הארץ"

הבוקר ייערכו התייעצויות לקראת נסיעתה של הגב' גולדה מאיר לארה"ב בהשתתפות שר החוץ אבא אבן ושגריר ישראל בוואשינגטון מר יצחק רבין. זמן קצר לאחר ההתייעצות יחזור השגריר רבין לוואשינגטון להכין את הביקור.

בשיחותיו בארץ אמר השגריר רבין בכמה הזדמנויות, שארה"ב לא תציע בקרוב משא ומתן על הסדר כולל. היא תיזום משא ומתן על הסדר לפתיחת תעלת סואץ. ארה"ב לא תפעיל על ישראל לחצים והוא צופה תקופה של הבנה הדדית ביחסי שתי המדינות, לרבות הסדרת בעיית הנשק.

לעומת הערכתו של מר רבין רואים פקידים בירושלים את שיחתו של מר סיסקו עם סגן המנהל הכללי של משרד החוץ מר א. עברון, כשיחה יסודית, המבהירה את הכוונות האמריקאיות ליזום מגעים מדיניים, שעלולים להכביד על ישראל.

שיחות מר עברון עם מר סיסקו התקיימה כהמשך לשיחות אחרות שהתקיימו עם אישים ישראליים. חוגים מוסמכים אף רואים בשיחה עם מר עברון התקדמות חשובה ביותר, בגילוי כוונותיה של ארצות־הברית. הם סבורים שארה"ב הבהירה בשיחה עם מר עברון את כוונתה ליזום מהלכים חדשים. אתמול נמסר כי מדינות ערב מפעילות לחץ על ארה"ב ליזום מהלכים חדשים במזרח התיכון.

אנדרלמוסיה בבורסות

משבר דולר חדש באופק

לונדון, 1 (יופ"י). משבר בשער הדולר ביחס למטבעות האירופיים הסתמן שוב היום והבנקים המרכזיים באירופה נאלצו היום אחה"צ לפעול לשמירת השער. בורסות המטבע היו במצב של אנדרלמוסיה היום כשזרם דולרים בלתי־רצויים שוטף לבורסות אלה. חוששים כי המשבר החדש ישים קץ להסכם המטבע הרצוע שנקבע בדצמבר 1971 ואשר העניק לדולר מרחב נשימה מסוים.

בגרמניה המערבית התערב הבנק המרכזי הגרמני בפעם הראשונה מאז משבר הדולר ביוני אשתקד כדי למנוע ירידה הלולה של שער הדולר. הבנקים אמרו כי הבנק המרכזי החל לרכוש כמות גדולה של דולרים. 15 דקות לפני סגירת שערי הבורסה לנוכח ירידת מחירו של הדולר מ־3.149 מארקים לדולר ל־3.150 מארקים לדולר. פעולה דומה ננקטה גם במקומות אחרים באירופה.

עתון באתונה

באשיר ניהל שיחות עם מאקריוס

מאת איבוס קונסטנטינידס, סופר „הארץ" בקפריסין

ניקוסיה, 1 (מיוחד ל„הארץ"). שלטונות קפריסין הטילו איפול על נסיבות בואו של חוסיין באשיר, נציג פתח בקפריסין שנפגע מפיצוץ בחדר המלון בו התאכסן בשבוע שעבר — טוען במאמר מערכת פאטריס, שופרה של התנועה המחתרתית של גנרל גריבאס.

המאמר מזכיר ידיעה שהתפרסמה בעתון באתונה כי לבאשיר היו שיחות בקפריסין, עם הנשיא מאקאריוס ומציין שהשלטונות באי לא הכחישו ידיעה זו. העתון תובע לגלות לדעת הקהל מה היתה שליחותו של באשיר בקפריסין ומיהם אלה ששיתפו עמו פעולה, מה החפצים שנמצאו בחדרו ומי מימן את פעולותו.

(הסוף בעמוד 2, טור 2)

מירשם לחיים ארוכים מאת א. רובינשטיין

לונדון, 1 (יופ"י). — הפסנתרן הדגול, רובינשטיין פירסם היום את המירשם שלו לחיים ארוכים ומצליחים. בראיון שפורסם לרגל יום הולדתו ה־85: ...

הוא מסר לטיימס הלונדוני כי הוא עדיין נותן מאה קונצרטים בשנה ומנגן הכופות שלוש קונצרטים בלילה אחד. הוא מסתפק במעט מאד שינה, אוכל כל העולה על דעתו, שותה שלושה ספלי קפה לפני עלותו למיטה, אוהב לצרוך בשפע, בעולם אינני מנמנם, לעולם אינני מבקר בבקומות מרפא, ומעשן סיגרים גדולים.

רובינשטיין אמר כי אין הוא שוקל כלל פרישה מנגינה. ההיפך: הוא פתח בקריירה בקבילה כמחבר וכתב 900 עמוד על 30 השנים הראשונות של חייו „ההרפתקניים". הזכרונות הוצאו לאור השנה.

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

הסיגריה המעודנת למעשן המפונק· באריזה השטוחה האלגנטית... לראשונה בישראל
ESQUIRE
תערובת אמריקאית· פילטר· empire size· תוצרת דובק· ערבות לטיב

هكذا من الأصل

1.2.73

هكذا من الأصل

האוצר תובע מהתעשיה

(סוף מעמוד 1)

סוס שלפיו מתכוננת התעשיה האווירית להקים בשיתוף עם ממשלה מכסיקו מפעל לבדק מטוסים בחצי האי יוקאטן. כל גורם ישראלי המטפל בעיסקה במטבע זר חייב לקבל אישור מוקדם מאגף מטבע זר באוצר. שום בקשה כזו לא הוגשה לאגף.

„סקר בתשובה"

תוך הבירורים ניגלה כי האגף למד על התכנית מפירסומים על התוכניה בעתון מכסיקאי. העתון נמסר למשרד האוצר על־ידי משרד החוץ. בעקבות זאת פנה האגף לתעשיה האווירית וביקש הבהרות. תשובתה של התעשיה האווירית: המדובר בעריכת סקר תמורה תשלום כספי. התכנית להקמת המפעל נפרדת מהסקר שעליו היא מבוססת. במקביל לאותו עניין העביר משרד החוץ לאגף מטבע זר באוצר חבילה של מברקים שבהם מתברר כי אמנם בכוונת התעשיה האווירית להקים את המפעל לבדק מטוסים. באותם מברקים של השגריר הישראלי במכסיקו אף נמסר על פגישתו של מר א. שווימר, מנכ"ל התעשיה האווירית, עם נשיא מכסיקו.

מיקומים שלא תופסים

אנשי התעשיה האווירית טענו לפני האוצר כי התוכניה עדיין אינה מחייבת אותם ולכן לא דיווחו עליה על פי הדרוש. הם גם טענו כי הם הביאו משלחת מכסיקאית צבאית שהיתה בארץ לפגישה עם סמנכ"ל משרד האוצר מר אברהם אגמון ועל כן אין לומר שהאוצר לא ידע על כך.

חוגים רשמיים במשרד האוצר טענו כי הפגישה אצל מר אגמון היתה פורמלית ולא דובר בה בכלל בעסקים ובעיסקות. בכל מקום אין כל קשר לדבר זה לחובת הדיווח בפני אגף מטבע זר לפני שהעיסקה מגיעה לשלב של התחייבות.

בדרך כלל דרוש האישור לפני שמגיעים להתחייבות ולא אחרי שמגיעים להתחייבות. מקובל על כן שכל יזום עיסקה הקשורה אישור מקבל בראש וראשונה את האישור הזה לפני שהוא מסתבך בהוצאות ובהשקעות ובהתחייבויות. פגישה עם נשיא מכסיקו היא שלב כה מתקדם עד שכל הטיעונים של התעשיה האווירית אינם תופסים מבחינה זו.

מרכז מפלגת העבודה ידון ברפורמה בהסתדרות

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

מרכז מפלגת העבודה יקיים דיון בנושאים אירגוניים של ההסתדרות, כולל רפורמה בשיטת הבחירות, שהיו מיועדים לדיון בועידת המפלגה בענייני ההסתדרות. הדיון במרכז יסתיים במארס או באפריל, ואילו מושב ועידת המפלגה המתכנס במאי או יוני ידון בבעיות כלליות של ההסתדרות בלבד.

על כך החליטה אתמול לשכת המפלגה. הדיון נערך לפי דרישת הצעירים להקדים את הועידה, או להחליט בענייני רפורמה בהסתדרות במרכז המפלגה בפברואר, דבר שיאפשר הפעלתה כבר בבחירות הקרובות. ההחלטה שנתקבלה דוחה את תביעת הצעירים. היא גם דוחה את תביעתו של מר יצחק בן־אהרן לדון ברפורמה במושב הועידה ולא במרכז המפלגה.

עימות ידלין־סורקיס בעניין בחירת עופר

מאת רן כסלו סופר „הארץ"

עימות בין מזכ"ל מפלגת העבודה מר אהרן ידלין לבין סגן המזכיר מר מרדכי סורקיס בעניין הרכב מטה הבחירות פרץ אתמול בפתיחת ישיבת מזכירות המפלגה.

בדברי הפתיחה שלו ביקש מר ידלין להכחיש את הטענה כאילו מינויו של מר אברהם עופר לראש המטה נעשה ללא הידברות בין מפא"י לבין חטיבות אחרות. על כך השיב מר סורקיס שאמנם איש לא הפתיע את הכוונה למנות את מר עופר לראש המטה — ואף כתבו על כך כמה חודשים בעתונות — אך לא היו כל התייעצויות בפורום מפלגתי בעניין זה. „במקום אחר החליטו, לא במפלגה" — אמר. „אחר כך באים ואומרים: גמרו את הכל ויש לברך על המוגמר. אני דוחה הידברות כזאת".

מר סורקיס טען כי חברי הלשכה „קיבלו הודעה להצביע והצביעו כפי שאמרו להם".

באשיר ניהל שיחות

(סוף מעמוד 1)

כה נאה, בטאונו של האגום ליסאררידאס, מנהיג מפלגת האיחוד הדמוקרטי ונציג התנועה האפרו־אסייתית, טוען כי באשיר נרצח בידי סוכנים ישראליים הפועלים באי, ורומז כי ישראל מסייעת לפלוגות המחתרת של הגנרל גריבאס.

ניקוסיה, 1 (צ'ר, ע"צ). פצצה התפוצצה כאן בלילה כעבר ליד ביתו של קצין משטרה בפרבר של ניקוסיה, אך איש לא נפצע — מסרה המשטרה.

שופט איטלקי חוקר אנשי ספטמבר השחור שנתפסו

מאת חולדה ליברנוכה, סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה, 1 (מיוחד ל„הארץ"). — שלושת הפלשתינאים, הטוענים שהם חברי ספטמבר השחור אשר נתפסו שלשום בערב בגבול אוסטריה־איטליה ובידיהם דרכונים ישראליים, הואשמו בזיוף מסמכים ובהתחזות כאחרים. לפנות ערב עמדו השלושה להופיע בפני שופט חוקר איטלקי.

בית־המשפט המחוזי פנה לשלטונות ישראל וידרן באמצעות משרד החוץ האיטלקי בבקשת עזרה בזיהויים.

דובר משרד הפנים האיטלקי אמר לי כי המטרה שהיו בידי השלושה, שניסו להיכנס לאיטליה ונתפסו בקרבת הגבול, לא כללו את איטליה. הוא הבהיר כי אם יציע השופט לגרש את הפלשתינאים, יוציא המיניסטריון הוראה מיידית ברוח זו.

קרוב לוודאי שה־3 יגורשו בתום החקירות בדבר קשריהם האפשריים עם קבוצות מחתרת איטלקיות.

חייל דרום וייטנאמי מניף את דגל סייגון בכפר כוי צי שנכבש שלושה מידי הקומוניסטים לאחר שלושה ימי קרבות. הכפר, הנמצא כ־50 ק"מ מצפון לסייגון, ניזוק קשות מהתפוצצות מטוסים והפגזות. (צילום ראדיו של אי. פי.)

נצוד עריק אמריקאי שרצח והטיל אימה

ספנסרוויל, מרילנד, 1 (צ"ר). עריק מן הצי האמריקאי, שתואר על ידי המשטרה כ„מחסן נשק מהלך על שתיים", נצוד היום לאחר שביצע ארבעה מעשי רצח, מעשה חטיפה ולאחר שפצע סגן שריף.

העריק, הצוער ברוס אנדרסון שרייב (22), חמוש ברובה שקנהו הותך כדי שיוכל לירות בו כשהוא כרוך לזרועו מתחת למעילו, ובן יש לו לפחות שני אקדחים.

מצוד נרחב החל אחר שרייב — הידוע בכינוי „הבונה" (ביבר) בשל שתי שיניו הקדמיות הבולטות — לאחר שגילו גופותיהם של שלושה אנשים אותם רצח כנראה בבית בספנסרוויל.

שלושה האנשים ישבו מסביב לשולחן קפה עגול וכל אחד מהם נמצא כשידיו כרוכות בחבלים לכר שהיה קשור לחזה. תפקיד הכריות היה כנראה להכהות את נפץ היריות כשהרוצח ירה באנשים כמה פעמים. אצל אחד מהאנשים — רנק דליאם כשארוס — נמצאו גם חתכים עמוקים בצואר.

שכנים סיפרו כי משארוס, ספר במקצועו, וכן נרצח אחר, לורן רוי מאיירס (41) עובד משרד הפסנסים האמריקאי, חיו בגלוי חיים הומוסכסואליים בפרבר השקט של ספנסרוויל. על האיש השלישי הארוחי היל לא ידוע הרבה.

כדורים שניגלו בבית תאמו לכדורים שבהם השתמש הרוצח ברצח ג'ין סאאשק, קבלן שגופתו ניגלתה ביום ב' באתר בניה במחוז פרינס ג'ורג', וכדורים שפצעו ביום שני את סגן השריף ג'ון צ'אגס.

צ'אגס נורה בהזהו כשניסה לעצור מכונית שבה השתמשו, כפי שזהה סבור, ב־24 בינואר בחטיפת סוכן הנכסים דלא־בינידי ברנק בארלי.

אדם שזהה כשרייב אילץ את בארליי להסיע אותו לבנק ולהוציא משם עשרה אלפים דולר בצ'ק בעוד ששותף שלו החזיק את משפחתו של בארליי כבני־ערובה. בארליי עקף מכונית משטרה ונעצר לפניה ואז החל קרב יריות שבו נמלט שרייב. האיש שהחזיק את משפחת בארליי כבני־ערובה הסגיר עצמו למשטרה.

המשטרה מסרה כי סבורים שהמניע לכל מקרי הרצח היה שוד.

נאט"ו מציע פשרה בשיחות לצימצום הכוחות

וינה, 1 (יופ"י וע"ר). מדינות נאט"ו הציעו היום לבריה"מ תבנית פשרה לסיום הקפאון בהכנות לקראת השיחות הבין־גושיות לצימצום הכוחות הצבאיים במרכז אירופה — מסרו מקורות הועידה.

המערב הציע כי הועידה, שנתכנסה כדי להכין „צימצום הדדי ומאוזן של הכוחות", תשאר מוגבלת למדינות נאט"ו וברית וארשה שיש להן כוחות במרכז אירופה.

הצעת הפשרה של מדינות נאט"ו היא שרומניה ובולגריה ישתתפו כמשקיפות וכי אותו מעמד עצמו ינתן גם למדינות האגף של נאט"ו.

וושינגטון, 1 (ע"ר). — ארה"ב הסכימה למכור נשק למדינות המפרץ הפרסי שעד כה היו נתונות תחת חסות בריטית — אמרו אתמול מקורות ממשלתיים בוואשינגטון.

עקב פנייה מסאדאת
טיטו מציע לפומפידו לפעול בצוותא בעניין יוזמות ארה"ב במזה"ת

מאת אליהו מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 1 (מיוחד ל„הארץ"). נשיא יוגוסלביה המרשל טיטו פנה אתמול באמצעות שגרירו בפאריס לנשיא צרפת בשם הנשיא סאדאת והציע כי צרפת תגייס את מאמצי כל המדינות המבינות את החלטת מועה"ב מס' 242 ברוח אנטי־ישראלית, לקראת היוזמות הדיפלומטיות הצפויות של ארה"ב במזה"ת.

מקור יוגוסלבי דיפלומטי שמסר על כך ציין כי הפניה באה עקב שיחות הפיסגה שהיו באחרונה בין קהיר ובלגרד.

אותו מקור הוסיף כי הנשיא פומפידו השיב לפניה זו באמרו כי יעיין בתוכנה ולפי שעה אין בפיו כל תגובה.

מקורות דיפלומטיים אחרים מסרו כי הנשיא סאדאת קרא לנשיא טיטו לנסות לגייס את כל ההשפעות האפשריות שאפשר להפעילן על הנשיא ניכסון לפני ביקורה של ראש ממשלת ישראל הגב' מאיר בארה"ב במארס.

מיכאל גודרוס מוסר: שר החוץ היוגוסלאבי מיניץ' הצהיר כי מצרים מוכנה עתה למאמצים מחודשים כדי להגיע להסכם עם ישראל. השר היוגוסלבי, שלא פירט לאיזה הסכם שואפים המצרים, אמר זאת בשיחה שניהל עם שר החוץ הנורבגי שסיים אתמול את ביקורו ביוגוסלאביה — הדברים נמסרו על ידי כתב „קול אמריקה" בבלגראד, שציין את משמעותם של דברי השר היוגוסלאבי, שנאמרו שלושה שבועות לאחר שהנשיא טיטו נועד בבלגראד עם נשיא מצרים סאדאת.

ההודעה המשותפת

בהודעה משותפת שהתפרסמה לאחר השיחות נאמר כי שני השרים הסכימו שהמצב במזרח התיכון מתוח ומסוכן. לדברי הכתב האמריקאי הביע השר היוגוסלאבי את דעת ממשלתו שלא ייתכנו הסדרים יציבים לבטחון אירופה ללא הסדר במזרח התיכון, אך שר החוץ הנורבגי הדגיש ואמר כי ממשלתו מגלה הבנה לדאגת יוגוסלאביה אם כי היא אינה דוגלת בדיון בבעיות המזרח התיכון בועידה לבטחון אירופה בהלסינקי.

טיטו מתעניין במזה"ת

אליהו זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה, מבריק: נשיא מצרים סאדאת הדגיש בפגישותיו האחרונות עם נשיא יוגוסלביה המרשל טיטו את רצונו לפעול לחיסול מצב המתיחות במזה"ת — אמר אתמול בבלגרד שר החוץ הנורווגי מר ד. וארוויק בתום שיחותיו עם המרשל טיטו. השר הנורווגי ציין כי לדעת טיטו אין להניח למצב הקיים במזה"ת להימשך. „טיטו גילה עניין רב לשוחח על המזה"ת. האיזור מעסיק מאד את יוגוסלביה והנשיא ביקש לשמוע את דעתי איך ניתן לפרוץ את חיסול המצב של לא־שלום ולא־מלחמה", אמר.

מומחים סובייטים בעדן

ביירות, 1 (ע"ר) — מנהיג גולה של דרום תימן (עדן) טען כאן היום כי יותר מ־600 מומחים סובייטיים עברו לעדן, לאחר שגורשו ביולי ממצרים, והם עדיין בדרום תימן.

עדנאן רחאל לא נרצח בידי ישראלים

מאת אליהו מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 1 (מיוחד ל„הארץ"). בניגוד לידיעות שפירסמו עתונים בצרפת ובאלג'יריה כאילו ישראלים רצחו את בנו של קונסול אלג'יריה בליאון, עדנאן רחאל לפני יומיים, הודיעה המשטרה המקומית כי גיסו של הנרצח נקרא לחקירה כחשוד.

נמסר כי הגיס מוסא מסאחר השתתף ב־29 בינואר יחד עם עשרה חברים במסיבה שנערכה בחוילתו של הקונסול האלג'ירי זמן קצר לפני כניגלותה גוויתו של הנרצח בבית סמוך. מסאחר מכחיש כל שייכות לרצח.

בחווילתו של הקונסול נמצאה הסכין שבה בוצע כנראה הרצח ועליה סימני דם. כן נמצאו כתמי־דם באחת ממכוניותיו של הקונסול.

ארצות ערב

(סוף מעמוד 1)

בעוד ישראל משבחת את שר־החוץ רוג'רס על השגת הפסקת־האש במזה"ת, אמרו דוברים ערבים באוזני הפרשנים האמריקאיים שבעיניהם רוג'רס „תמים". דומה כי שר־החוץ האמריקאי איבד יוקרתו בעולם הערבי מאחר שתוכניתו הקוראת לנסיגת ישראלית נקברה, כנראה.

פקידי ממשלת ארה"ב אינם מודאגים מהוויאת החזית הערבית המזרחית, ולדעתם משמעות הצעד האמיתית היא כי חוסיין, בעקבות התקרבותו למצרים, נמצא בעמדה נוחה יותר מאשר קודם לשאת ולתת עם ארה"ב על השלום במזה"ת.

ידידו של האמשארי קיבל מכתב ממולכד ומסרו למשטרה

פאריס, 1 (ע"צ — צ"ר). — ארבעה ימים לפני ההתנקשות שעלתה בחייו של מחמד האמשארי, נציג הפתח בצרפת, קיבל גם אחד מידידיו, בנתיב סטודנטים פלשתיני בפאריס, מכתב ממולכד בביתו בפאריס — אמרו כאן היום מקורות ערביים.

הסטודנט אידרן אלקלק (36) חשד לגבי תוכן המעטפה ומסר אותה למשטרה.

חשדנותו של אלקלק נתעוררה משום שכתובת השולח שהיתה רשומה על המכתב היתה המשרד המקומי של הליגה הערבית, והמשרד זה מסר לו כי לא שלחו לו דואר כלשהו.

בבדיקה נתברר כי המעטפה הכילה מטען נפץ מיניאטורי רב־עוצמה מתוצרת־חוץ — אמרו מקורות יודעי־דבר.

ליסה היום לפתוח בחקירה נגד אי־ההבדעה הכללית בפאריס החמודי באשמת נסיון לרצח. התיק הועבר לשופט גלבייס, שעליו הוטלה גם החקירה בעקבות התנקשות במחמד האמשארי.

קהילה ראשונה של הומוסקסואליסטים יהודים

ניו־יורק, 1 (עתי"ם). דובר של איחוד הקהילות הרפורמיות איתר כאן השבוע כי הרב ארווין הרמן משמש יועץ לקהילה של הומוסקסואליסטים יהודים בקליפורניה. הדובר אמר כי המדובר בששים חברי קהילת מטרופוליטן קומוניטי טמפל, המתכנסת בלוס־אנג'לס. הוא הוסיף כי 175 הומוסקסואלים גברים ונשים השתתפו בתפילות יום הכפורים האחרון.

נמסר כי הקהילה קיימת מזה שנה. בתחילה היו האנשים חברים בקהילה דתית נוצרית הומוסקסואליסטית, אך לאחר מכן החליטו היהודים שהם אינם מרגישים בנוח בכנסיה נוצרית וביקשו להקים קהילה משלהם. הרב הרמן סייע להם בכך, אם כי הוא לא מכהן כרב שלהם.

הקהילה מקיימת מדי שבוע ספרים והרב אמר כי ההומוסקסואליסטים היהודים רוצים להכיר את מסורת עמם.

אין לתת אמון

(סוף מעמוד 1)

רואים את כוחות האויב כמעט מדי יום ביומו".

שני מנהיגי המחבלים אמרו כי אינם נותנים אמון ברוח ההתפייסות שהפגין המלך חוסיין. לא אמר חוסיין את הדברים בכנות, לא היה פותח בשיחות עם הישראלים ולא היה מצהיר — כפי שעשה לפני חודשיים — שאין טעם במלחמה נגד ישראל.

נשק וחומר

(סוף מעמוד 1)

צוגים ישראליים, בעיקר השבועון הצבאי „במחנה".

ריבת בית תאום

הריבה נחקרה להאים. בעקבות המעצרים הראשונים נעצרו גם שהפים אחרים שהיו חברים בתאים, שגם להם היה חלק בהעברת ידיעות מודיעיניות למודיעין הסורי. רוב אנשי הרשת הם ממשפחות אבו־ג'בל.

11 עצורים

סופרו הצבאי של „הארץ" מוסיף: ישראל העבירה לאמריקאים מידע מלא על העדויות שגבתה כי אנשי רשת הריגול הסורית במג'דל אל שאמס בקשר למעטפות הנפץ שישלחו על פי הוראת המודיעין הסורי לנציגי ארה"ב ואישים אחרים בבריסל.

עד כה נעצרו לחקירה במג'דל אל־שאמס 11 בני־המקום, כולם בני חמולה אחת. חלקו של המודיעין הסורי בשיגור מעטפות־הנפץ עוד עניין כיוהד כאשר שעד כה היה מקובל לחשוב כי מבצע מעטפות הנפץ הוא של ארגוני המחבלים בלבד. אם יתאשר החשד כי את מעטפות־הנפץ קיבלו החשודים מאנשי המודיעין הסורי, תהיה זו הוכחה לכך כי המבצע נערך בשיתוף לפחות עם השלטונות הסוריים.

כזכור נעצר בהולנד לפני כשלושה חודשים דיפלומאט ערבי, שהיה בדרכו לאמריקה הדרומית, שבמזוודותיו ניתגלו כמה מעטפות־נפץ.

נעצרו באילת

(ע"צ) חמישה דרוזים, הנמנים עם רשת הריגול בגולן, נעצרו באילת לפי מידע של שלטונות הבטחון. לאחר מעצרם הועברו צפונה לחקירה. החמישה הגיעו לאילת בנפרד בזמנים שונים. משערים כי לשם כיסוי עסקו בעבודות שונות באילת בבניה וכיוצא בזה.

רשות הנמלים:
אי אפשר להגדיל הצוותים בשל מחסור בעובדים

מאת סופר „הארץ" בחיפה

רשות הנמלים לא הצליחה לגייס מספר העובדים הדרוש לה התורף כדי לצמצם במידה האפשרית המתנה של אניות בנמלי חיפה ואשדוד.

תשובה ברוח זו העביר באחרונה מנהל רשות הנמלים מר אהרן רבו לאיגוד המשתמשים בהובלה ימית, שביקש כי רשות הנמלים תגייס עובדים נוספים מכל המקורות האפשריים ותגדיל מספר הצוותים במשמרת ב'.

בנמל חיפה הועסקו בשבת לפני שבועיים 21 צוותים — ציין מר רבו ובאשדוד — שלא קיימת בה אפשרות לעבוד בשבת בנמל — גוייסו לעבודה למוצ"ש ארבעה צוותים. בגלל המחסור בעובדים אי אפשר להגדיל את הצוותים במשמרת ב'.

השטחים — גחלים לוחשות בידי ישראל

(סוף מעמוד 1)

אין אני בטוח שבאחד הימים לא נגיע למסקנה שמוטב שהסיבה מסוימת של אוכלוסיה וחבל ארץ בטוחים יימצאו מעבר לשליטתנו ולאחריותינו כבלי שנקבל חתימה שכנגד".

דרושים צעדים דרסטיים להגבלת שילוב השטחים בחיים כלכליים של הארץ ותעסוקת ערבי השטחים במשק ישראלי — אמר בן־אהרון. אסור לסמוך על הכלכלה הישראלית, הגובלת במחסור בידיים עובדות, אך עומדת בעתיד לפני בעייה של יצירת מקומות עבודה להמוני עולים — אמר. „המשימה לקיים כלכלה גדולה עם עליה גדולה יבוא למשברים גדולים" — הוסיף. „אני חרד לחשוב על יום המשבר הראשון, עם רבבות הערבים בבתי־התרושת שלנו ועל פיגומי הבניין. כל מוסר היהדות לא יעמוד לנו. הם יהיו הראשונים לפיטורים. הם יהיו הראשונים לגירוש".

על „הציונות העובדת"

מר בן־אהרון אמר כי „הציונות העובדת לא הניחה מעולם את האפשרות שעם ישראל במדינתו יהפך לעם שליט על עמים אחרים. לעם ישראל ולמדינת ישראל אין אפשרות של עמידה בלי אמונה מוסרית גבוהה. מבלי להיות מרכסיסט קיצוני, אני צריך לומר: רבותי, זה די מתוק לבנות את הציונות מעבודה ערבית. עוד מעט נשמע שכל שכפר בזכות להתעשר מעמלו של העם הערבי כופר בציונות".

תגובת דיין

מר דיין הגיב אתמול על דברי בן־אהרון באומרו כי יכול להיווצר רושם שהמוטיבציה הישראלית לעבודה החזקת השטחים היא לנצל את עבודת תושביהם. מר דיין עמד על עליה ברמת החיים של ערבי השטחים וטען כי למסור את השלטון בעזה לשליטה המקומית פירושו למסור אותו ל„רוצחים ולמנדלים, המנצלים את האוכלוסיה עד תום".

„איננו יודע מדיניות יותר טובה אליה מאשר לתת לערבי מעזה לבוא לכאן ולעבוד כדי להרוויח לאוכל, לחינוך ועתה גם לבניית בית", אמר שר הבטחון. „הם נסעו לעבודה בארץ כאשר הטרוריסטים זרקו רימונים על האוטובוסים שלהם. העבודה בארץ היא המנוף הכלכלי של החיים בשטחים. להשאר שם ולא לתת להם לעבוד פה — זה להוריד אותם לרמה של רעב".

562 שבויים

(סוף מעמוד 1)

תקופת סאם העקובה מדם נגד האמריקאים והדרומיים בסייגון הורסס היום ממשו בג'ועגל לסייגון במסוק אמריקאי כדי להצטרף לנציגי ארבעת הצדדים בשיעור בפיקוח על הפסקת־האש. גם הועדה הפיקוח הבין־לאומית התכנסה היום והחליטה לראשונה לשלוח את משקיפיה מתוך לסייגון. הזו סימן ראשון לכך שהפסקת־האש, שעד כה כמעט לא היתה קיימת למעשה, עומדת להתממש בקרוב.

מספר החיילים האמריקאים בוייטנאם ירד היום לפחות מ־20 אלף. דובר הפיקוד האמריקאי ציין כי היקף יציאתם יהיה בקצב של אלף חיל ביום ובכלום יפנו את וייטנאם עד ה־14 במארס, מוקדם יותר בשבועיים מהמועד שהותכן.

בשדה הקרב

משדה הקרב נמסר כי שניים־שלושה גדודים צפוניים ממשיכים בסכנה את העיר קואנג טרי. [illegible] נחתים דרומיים בבסיס צ' בקאוויית ותיסולוהו לחלוטין. עם זאת נמסר כי בספר ההפרות של הפסקת־האש ירד היום ב־21 לעומת אתמול, אולם הוא עדיין גדול.

משקיפים בהאנוי אמרו כי השיחות בין הפרופ' הנרי קיסינג'ר ומנהיגי צפון וייטנאם, לשם יבוא לביקור שיימשך בין 10 ל־13 בפברואר, יעסקו בעיקר בבעיות כלכליות. המשקיפים מוציאים מכלל אפשרות כי ארה"ב תאיים על האגור לא לסייע בשיקומה אם לא יהיה שלום ממשי. הבית הלבן מסר כי החליט לא להרשות לעתונאים וצלמים אמריקאיים ללוות את יועץ הנשיא בביקורו בהאנוי.

סגן נשיא ארה"ב מר ספירו אגניו הגיע היום לבאנגקוק, התחנה השלישית במסעו בדרום־מזרח אסיה, שמטרתו להסביר לממשלות האיזור את עמדת ארה"ב בעקבות הפסקת האש והפרותיה.

הוראה מסיאהנוק

פאריס, 1 (יופ"י). המנהיג הקאמבודי הגולה הנסיך נורודום סיהאנוק החליט לצוות על כוחותיו להפסיק את כל מתקפותיהם.

הוא הודיע על נכונותו להתפייס עם ארה"ב — מסרו מקורות קומוניסטיים דיפלומטיים.

סובאנה פומה בלאוס

ויינטייאן, 1 (יופ"י). ראש ממשלת לאוס, סובאנה פומה, חזר היום מביקורים בהודו ובתאילנד ואמר כי הוא מקווה ששיחות השלום, בהן התחילה ממשלתו ומנהלי הפט"ל הקומוניסטים, יוליכו בקרוב להפסקת־אש בלאוס.

הכוכב האדום ניצחה את מדריד 70:80

בלגראד, 1 (יופ"י). במשחק גומלין ברבע הגמר במשחקי גביע אירופה לכדורסל לאלופות ניצחה קבוצת הכוכב האדום מבלגראד את ריאל מדריד 70:80 (במחצית 33:34). מאחר שהקבוצה היוגוסלבית כבר ניצחה במשחק קודם (74:77) היא עולה לחצי הגמר.

סופר ספורט „הארץ" מוסיף: בעקבות נצחון הכוכב האדום אפסו כליל סיכויי מכבי ת"א וריאל מדריד לעלות לשלב חצי הגמר והתמודדות הכפולה ביניהן ב־8.2 בת"א וב־15.2 במדריד תיקבע את המקומות השלישי והרביעי בדירוג. הקבוצה השניה שעלתה לחצי הגמר היא זימנסל.

נצחון סובייטי

מוסקבה, 1 (ע"צ). במשחק החוזר בסיבוב השני של משחקי רבע הגמר על גביע אירופה בכדורסל ניצחה הערב קבוצת צ.ס.ק. מוסקבה את סלאוויה פראג 67:77. התוצאה במחצית היתה 41:38. הקבוצה המוסקבאית עולה עתה לחצי הגמר.

למה לא הזכיר ניכסון את המזה"ת?

מאת צ'ארלס פאנזיואקי, סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 1 (מיוחד ל„הארץ"). קשה שלא לייחס חשיבות להשמטת נושא המזה"ת מדברי הנשיא ניכסון במסיבת העתונאים הראשונה בתקופת כהונתו השניה שערך ביום ד'. 18 השאלות שהוצגו ופרק הזמן של 30 הדקות העניקו לבטא שעת כושר להתוות את לוח העבודה שהציב לפניו לשנת 1973: ביצור הפסקת־האש בוויטנאם, מאבק במתנגדיו בארה"ב השוללים את השיגיו בווייטנאם, ומתן עדיפות עליונה לענייני אירופה.

לדעתי לא הזכיר מר ניכסון את המזה"ת מאחר שמידת דאגתו למזה"ת שונה במידה רבת־משמעות מדאגותיו לווייטנאם, לאירופה וליחסי ארה"ב עם מוסקבה ופקינג.

נראה שמר ניכסון בא למסיבה מוכן לחזור על הצהרתו הקודמת על הצורך להביא להסדר בין ישראל ומדינות ערב, אך מכיוון שלא נשאל, לא ראה לנכון להעלות את העניין.

אין להניח כי הוא ראה צורך בפעולה כלשהי במזה"ת. רבא, נראה כי המצב באזור מניח את דעתו ועיקר דאגתו להבטיח את המשך הסטאטוס קוו.

אקדח הוחרם בלונדון אצל חברת פרלמנט אתיופית שהיתה בדרכה לישראל

לונדון, 1 (ע"ר). פקידי מכס בנמל התעופה הית'רו בלונדון החרימו היום אקדח וכמה כדורים ממזוודתה של חברת פרלמנט אתיופית שהיתה בדרכה לישראל — מסרו מקורות נמל התעופה. אנשי המכס, שגילו את הנשק אצל חברת הפרלמנט, מתכוונים להחזיר את הנשק והכדורים אל שגרירות אתיופיה בלונדון. האשה — ויזארו ראביה עבדיר קאדיר — היתה אורחת הממשלה. חברת הפרלמנט אמרה כי לא הצהירה על האקדח משום שלא ידעה שאסור להכניס נשק למטוסים. כפי שאמרה, היה האקדח כל שבוע ביקורה בלונדון במזוודתה.

ברזיל ומצרים בהודעה על המצב במזה"ת

קהיר, 1 (צ"ר, יופ"י). — ברזיל סבורה כי המצב הקיים במזרח־התיכון מהווה איום על שלום העולם ובטחונו — נאמר בהודעה משותפת ברזילית־מצרית שפורסמה אמש. ההודעה פורסמה בתום ביקור בן ארבעה ימים של שר החוץ הברזילי מריו גיבסון בארבוזה במצרים.

ביום א' יבוא שר החוץ הברזילי לישראל.

מת ראגנאר פריש

אוסלו, 1 (ע"צ). הפרופ' ראגנאר פריש, שקיבל לפני ארבע שנים את פרס נובל הראשון לכלכלה, מת ביום ד' באוסלו בגיל 77.

אושר תקציב פיתוח לישראל מטעם או"ם

מאת רפאל רוזשטיין, סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 30 (מיוחד ל„הארץ"). מועצת הפיתוח של האו"ם אישרה את ההקצבה השנתית לפיתוח לישראל בשיעור 5 מיליון דולר בתנאי שתשמש לצרכי חינוך והכשרה בגבולות הקו הירוק. מדינות ערב ניסו להביא לביטול ההקצבה בטענה שהיא משמשת את אחזקת השטחים ובכך מהווה הכרה בריבונות ישראל על השטחים.

דויד רוקפלר יו"ר צ'ייס מאנהטן בנק (משמאל) מתקבל על ידי מיניסטר החוץ הפולני סטפאן אולשבסקי בהגיעו שלשום לביקור בוארשה. (צילום ראדיו של אי. פי.)

עובדיה יוסף תוקף

(סוף מעמוד 1)

רבות שלא היה בכוחו לפתור אותן בעצמו בעוד שהוא, הרב יוסף, היה פותרן בנקלה.

„שיטות גורן"

להלן אמר: „לא כאן המקום לפתוח ביקורת על הרב גורן ושיטותיו", אך העיד על עצמו כי שיטתו שונה מהבלית סיכוי כח של הרב גורן. זאת העיד: כיוון שהוא עשה משהו הרי שקנה את עולמו, אבל אני הייתי דיין 20 שנה ויודע לי שיטתם כללים מקובלים ולא יכולים לקפוץ פתאום על העגלה. צריכים ללכת לפי דרך הצדק, היושר והמתינות.

הרב הפריך את הגירסה כי הדיינים הספרדיים אינם ליברלים דיים וגרס כי ההיפך הוא הנכון: „יש אומרים שאנו קנאים ואילו הם, האשכנזים מבית הלל. הלוואי כהאשכנזים יהיו בית הלל כמונו. אבל הרב יוסף בהאריך את הרב קוק כמהביר שבין המחמירים בעוד שהרבנים הספרדיים היו מקילים הרבה יותר."

על הרב הרצוג

עוד סיפר כי הרב הרצוג מזכנו פעל לפסוק הלכה והיה שולח לרב עוזיאל לגנה את פסקי־הדין ולבסוף הוסיף רק את חתימתו.

„כך היה תמיד — הספרדים מקילים והאשכנזים מחמירים. אנו שונאים את הפירסומת, שהרי אדם זה עושה הלכה מפורסמת בקבל גיהנום בבקום בן הפרף".

הראשון לציון הוסיף לעשיית מלאכת הרבנות הדיינות בצנעה, לא כל שכן כשמדובר בבעיות אישות של אנשים אומללים. „וכי אנו ניבנה מחורבנם של אנשים אלה ונתפאר כי פתרנו את בעיותיהם?"

דברי שבח

המברכים שיבחו את הרב יוסף וקראו לו לפעול נגד קיפוחם של בני עדות המזרח.

הגדיל הרב משה דהאן, מוותיקי העסקנים בירושלים, שקרא: „אנו היום הרוב בארץ וצריך להפסיק להשפילנו".

נציג הפדרציה הספרדית העולמית, מר דוד סיטון הצביע על כך שרק 16 מן הדיינים הם יוצאי ספרד ואלה מהווים כרבע בכלל הדיינים, שרובם הגדול אשכנזים. הוא טען כי בתי־הדין שאינם מורכבים שוה בשוה מדיינים ספרדים ואשכנזים לוקים בחסר והמערכת המשפטית יוצאת נפגעת. יתרה מזאת: כאשר הולך רב ספרדי לעולמו, או מתפנה מקומו מאיזו סיבה שהיא, אין ממנים להחליפו באחר.

הילל קורא למיתון

השר שלמה הילל, שהיה אף הוא בין המברכים, ביקש למתן את נימת הביקורת ואמר כי האתגר הגדול שלנו הוא קיבוץ גלויות ישראל, גיבוש העם וביטול הפילוגים בין דתיים ולא דתיים ובין עדות שונות.

זכו בפיס

בסך —.150,000 ל"י זכו המספרים: 321823; 733762. בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 718690. בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 118964; 631226.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 242701; 381453; 406203; 670645.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־09825; 15232; 21651; 22049; 28084; 33955; 75638; 72968; 78664; 79229.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־00689; 05430; 07716; 13496; 17161; 17276; 18046; 23777; 24424; 24677; 29906; 34929; 39125; 44132; 46044; 46877; 48977; 49862; 52030; 56420; 71804; 82259; 83024; 89747; 92409.

בסך —.100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0453; 1073; 1595; 5291; 5431; 6395; 8377.

בסך —.50 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0542; 0945; 1071; 1174; 1799; 2294; 2585; 2816; 2874; 3064; 3152; 3209; 3285; 3475; 3786; 4240; 4254; 4455; 4477; 4785; 5196; 5300; 5491; 5747; 5939; 5965; 6193; 6317; 6374; 6540; 6961; 8070; 8249; 9133; 9136; 9260; 9410; 9524; 9563.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־6.

בסך —.1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 047809; 085811; 127480; 135400; 164248; 205230; 248875; 290480; 298912; 349719; 378911; 440110; 449181; 453354; 490102; 510836; 550004; 642041; 719039; 747538; 768111.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אלכסנדר מלניק ז"ל

תערך אזכרה

ביום שני, ג' באדר א' תשל"ג, 5.2.1973, בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולות יצחק.

נפגשים ליד השער בשעה 3.45 אחה"צ

יוליה מלניק
דן וזהבה מלניק
והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

לונה פלורנטין

אלמנת ר' מאיר מבורך פלורנטין ז"ל
שנפטרה בשיבה טובה

ההלויה תצא היום, יום שישי ל' שבט תשל"ג 2.2.73 בשעה 11.15 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

יושבים שבעה בבית בן המנוחה, רח' ברת 15 תל־אביב. תנחומים מתקבלים בשעות אחר־הצהרים 4 עד 7.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

נעימה יצחקי

בת ר' סלמן יוסף אליה־שאול ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי ל' שבט תשל"ג (2.2.1973) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית החולים תל־השומר לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

ישיבת האבל בבית בן המנוחה רח' פתיה 5 רמת־יצחק (ר"ג).

יקירתנו

אירנה ורד (ורמש)

בת לואיס ושרה רוזנבליט מארמיה־יפלבה

א י נ נ ה

ההלויה תצא היום, יום שישי, ל' שבט תשל"ג (2.2.1973) בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
בעלה: יצחק (אימרה) ורד
בתה והתנה: ג'ודי ובני ברק
נכדה: ערן
אחותה: מרים (בבה) שוורץ
אחותה: טובה בן־פורת ומשפחתה ומשפחת ברוק

חידון סמלים
בכל יום ששי
במוסף השבועי של הארץ
16 חדש
ענק
פרידמן
ועוד שפע פרסים יקרי־ערך

כננות משמעליות להרמה
בעומסים עד 5000 ק"ג
מפעל סימת חולון
בור מתכת בע"מ

חידון סמלים
במוסף השבועי של
הארץ
שפע פרסים יקרי ערך!

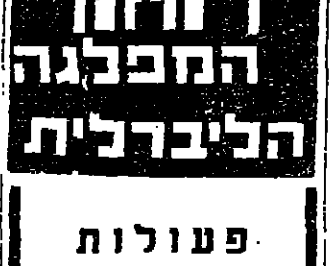

ועידת המפלגה הליברלית
פעולות
ראה עמוד 28

האם אתם זקוקים לייצוג בגרמניה?

ברצוננו מיסוד קבוע במיתכן, המנוהל על ידי צוות מקצועי מקומי בעל קשרים מצויינים בחוגי גרמניה.

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 729 ת"א עבור מס' 29.

הידעת כי
עובדי המדינה
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי
באמצעות בנק „יהב"
ראה מודעה בעמוד 21
הארץ

הארץ

יום ששי, ל' בשבט תשל"ג
2 בפברואר 1973

ירושלים: רח' החבצלת 2, טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב עירוני 20, טלפון 8—661166, ת. ד. 5259
תל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311, מח' המודעות: רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623321, ת. ד. 233, מס' מיקוד: 61000

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשם שוקן. האחראי: גרשון שאמב.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולנוסח ההודעות המסחריות.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

חבילת בוסר

מר בן־אהרון צריך היה להתעורר מוקדם יותר: דרישתו עכשיו מתורגם קץ לאינפלציה, באה באיחור של חצי שנה ויותר. הדיון שנערך שלשום בין ראשי ההסתדרות והמימשל הכלכלי, הצטיין בחוסר ריאליות בלתי רגיל אפילו בדיונים בפורומים מעין אלה: מרבית המשתתפים נהגו כאילו יש להם שליטה במחירים וכי רק בהם תלוי, מה יהיה שיעור האינפלציה ב־1973. ואין טעות גדולה מזו: אותו פורום, בשבתו יחד במאי 1972 ב„ליל השימורים" הזכור לשמצה, הכריע לגבי אופיה ומידותיה של האינפלציה. עתה לא נותר אלא לקונן על התוצאות, או מה שהולם פוליטיקאים, להסכיח את חלקם בדבר.

שום עסקת חבילה אשר אין בה הפחתת־שכר כדי מחצית ההעלאה שהושגה בפועל (עליה הכוללת גם את תוספת היוקר שתשולם החודש), לא תוכל למנוע אינפלציה בשיעור העולה בהרבה על 7־8 אחוזים. האינפלציה מאז אמצע 1972 ואילך היא מתוצרת בן־אהרון; ואם הוא אומר עתה כי הציבור מואס בתוספות, הרי זהו פזמון שצריך היה להשמיעו בקיץ שעבר. עכשיו מאוחר מדי. ואם מיואש הציבור, כדברי המזכיר, הרי האנשים שנאספו ביום ד' בראשותו של הגב' מאיר, הם האחראים לייאושו, כי במעשה כמו מר בן־אהרון, וכי בהמשך כמו יושבת־הראש, שר האוצר וחבריהם בממשלה.

ההצעה לייצב מחירים ומסים תמורת ויתור על תשלומי־שכר ריטרואקטיביים היא מגוחכת. לא הביקוש הנוסף שתשלומים אלה היו יוצרים הוא הגורם לאינפלציה, אלא גידול העלויות עקב העלאת השכר ההוטף. ויש לשבח את מר אברהם שביט מהתאחדות התעשיינים על דחייתו את הרעיון של עסקת־חבילה מהסוג שמציע מר בן־אהרון. בלי מטות של יועצים כלכליים, השכיל לשים את האצבע על הכזב (או האשליה) שביסוד הרעיון. וזה כמובן מעל ומעבר לנימוק, שהסכמים עושים עם מי שאפשר לסמוך עליו שיקיימם. לא הממשלה ולא ההסתדרות הוכיחו כי הם מקיימים הסכמים.

באותו דיון שוב הועלו רעיונות שמקורם בהתלהבות לספיגת עודפי ביקוש. זו אשליה לצד האשליה האחרת של עיסקות חבילה מייצבות. ספיגה משמעותית תגרום רק להאטת הפעילות, ולא לבלימת האינפלציה. בשלב שבו נמצאת האינפלציה אין עוד לפעול באמצעים שעשויים היו להועיל לפני שנתיים. מיתון — יש לקוות, לא שפל כמו ב־1966 — הוא המחיר שיהיה על הקהל הישראלי לשלם בעד ההקשבה האוהדת לדברי ההסתה של מר בן־אהרון, ובעד עמדתה הסבילה של הממשלה מול אותה הסתה והרצאותיה. השאלה היחידה היא שאלה של עיתוי — ועל זו אין מענה בעיסקות חבילה.

נפילתו של חוק

החלטתה של ועדת החוקה בכנסת שלא להכין את חוק שינוי שיטת הבחירות לקריאה ראשונה היא תוצאה ישירה של נסיגת המפלגה הליבראלית מתמיכתה העקרונית בהנהגת בחירות אזוריות־יחסיות. הימנעותם של הליבראלים בהצבעה בוועדה, בנוסף להעדרם של שני חברי ועדה אחרים התומכים בחוק, איפשרה את ההחלטה הסותמת למעשה את הגולל על חוק זה, לפחות בתקופת כהונתה של הכנסת הנוכחית. הליבראלים אינם מסתירים את העובדה שהימנעותם בהצבעה נובעת מאי־רצונם להחריף את היחסים עם תנועת החרות לפני הבחירות.

אולם נימוק זה, ככל שהוא תועלתי מבחינת הליבראלים, אין בו כדי ליישב את התמיהה כיצד יכולה מפלגה להצביע בעד העברתה של הצעת חוק לוועדה להכנתה לקריאה ראשונה ולאחר מכן להימנע בהצבעה בוועדה ולגרום קבלת החלטה נגד אותו חוק עצמו.

מפלגת העבודה הוכיחה שוב כי פרשת שינוי השיטה גורמת אצלה פיצול אישיות. מצד אחד חייבת מפלגה זו לתמוך ולעודד קבלת חוק בכיוון זה בעקבות החלטת מרכז המפלגה. אולם היתה בכך יותר כניעה לדרישה אולטימטיבית של חטיבת רפ"י־לשעבר מאשר אמונה ותמיכה כנה בשיטה המוצעת. מכיוון שכך מעדיפה מפלגת העבודה יוזמות בעניין זה, אולם אינה יוצאת מכליה כדי להבטיח שיוזמות אלה יוכתרו בהצלחה.

החלטת ועדת החוקה איננה מהווה יותר ממתן גושפנקא למצב שנוצר עם נסיגתם של הליבראלים מתמיכתם בחוק. לולא נפל החוק המוצע בוועדה הוא היה נופל בשלב הקריאה הראשונה מכיוון שבלעדי הליבראלים אין להצעת החוק הרוב האבסולוטי הנחוץ של 61 קולות. לכן אין לנפילת החוק בוועדה משמעות מעשית, אולם בהחלט אפשר להפיק מפרשה זו לקחים לגבי אספקטים של היגיינה פרלמנטארית הקשורים באופן ובמהירות בה נפל החוק.

השיחות לצימצום כוחות באירופה

אחרי גישושים והכנות שארכו חמש שנים, נפתחו השבוע בווינה השיחות בין מדינות נאט"ו למדינות ברית וארשה על אפשרות צימצום הדדי של הכוחות באירופה.

התקופה הארוכה שעברה מאז העלה המערב לראשונה את רעיון השיחות עם הגוש הסובייטי מצביעה הן על הקשר ההדוק והמובן בין נושא זה למאורעות פוליטיים שוטפים, הן על סבוכות הבעיה שעשויה להיות ביותר ממושכת מכפי שנדרשו להשגת ההסכמים בדבר הגבלת המרוץ הגרעיני.

המערב העלה בשעתו את הרעיון של צימצום הדדי ומאוזן של הכוחות נוכח הלחצים בקונגרס ארה"ב להקטין את הנוכחות הצבאית האמריקאית באירופה ואת ההוצאות הכרוכות בה. אך לאחר הפלישה הסובייטית לצ'כוסלובקיה עכבה לזמן־מה הדרישה בוואשינגטון להחזרת חיילים ממערב אירופה: כאילו היה הרוסים צורך לספר את תדמיתם המוכחשת והחלו רומזים על נכונותם להקטין צבאותיהם במדינות הגרורות. חתימת ההסכמים אשתקד בין מערב גרמניה ובין פולין וברית־המועצות הפיגה את משקל „האיום הצבאי" מצד המערב שבו ניפנפה מוסקבה, אך הגבירה דאגותיה של ברית־המועצות שמא צימצום נוכחותה הצבאית יחליש את שליטתה במזרח אירופה.

הקרמלין ניסה לגשר על פני סתירה זאת בעירפול אופיה של הוועידה על־ידי קביעת סדר־יום רופף והרחבת ההשתתפות ל„כל המדינות המעוניינות". המערב חשש מפני הפיכת הוועידה להצגה תעמולתית סובייטית ודרש סדר־יום מוגדר מראש והגבלת ההשתתפות למדינות נאט"ו וברית וארשה. לבסוף, כאשר התכנסו הבוקר נציגי 19 מדינות היתה בכך קבלת העמדה המערבית בדבר היקף ההשתתפות. בדבר סדר־יום מדויק הצליח המערב רק חלקית: עקרונית נתקבלה דרישתו, אך באופן מעשי הוחלט להגדיר הנושאים ובהם עדיפותם יהיה הסעיף הראשון בסדר יום הוועידה.

מכאן שהשיחות שנפתחו עתה בווינה הן בבחינת שלב של הכנה. מעריכים שאם יתנהל הכל כשורה, יימשכו השיחות כמה חדשים. השלב המהותי של השיחות יוכל, במקרה כזה, להתחיל בראשית הסתיו והוא עלול להימשך עד סוף 1973, אם לא יותר. הנושאים בהם מדובר אולי אינם כה גדולים למעצמות־העל כשאלת המרוץ הגרעיני. אך הם נוגעים הן לשורה ארוכה יותר של פריטים שחלקם אינם ניתנים להגדרה כמותית מדוייקת, הן למספר רב יותר של מדינות ריבוניות אשר האינטרסים שלהן אינם זהים תמיד עם האינטרסים של כל האחרים הנמצאים באותו צד של השולחן.

רשות התיקשורת

רק התעצמות האופוזיציה הפרלמנטרית תבלום כוח הממשלה

מאת פולס

כשם שהפרשנים בבריטניה בעלת משטר הבחירות האזורי־רובני מבקשים כל פעם ללמוד מתוצאות של בחירות־משנה באזור מסויים על הלך הרוח בציבור כולו — האחרים טוענים, בדרך כלל בנימוקים משכנעים לא פחות, שהתנאים באזור אחד אינם בהכרח זהים עם התנאים העשויים להיווצר בבחירות כלליות — כך הדבר אצלנו ביחס לבחירות באיגודים מקצועיים.

בבחירות בארגון עובדי הטכניון השיגה רשימת גח"ל הישג נאה, בעוד שהמערך ירד. תוצאה זו הוספה תוצאות כמה משאלים־לדוגמא שנערכו בזמן האחרון מתוך רצון לברר את יחסי הכוחות בכנסת העומדת להיבחר בסתיו. אך הנה נערכו בחירות בארגון עובדי צה"ל ובהן עלה המערך וגח"ל ירד. יתכן כי גם כאן, כמו במקרה הקודם, השפיעו נתונים אישיים ומקומיים מיוחדים במינם. אך אם לא נרצה לבטל כליל את משמעותן של בחירות אלה כאינדיקטורים להלכי־רוח הציבור בכללו, נאלץ להניח כי שני מקרים אלה יחד מעידים על מידה רבה של יציבות בדעת הקהל. מן המגמה להסיק מהם במדוייק על הרכב הכנסת השמינית; אך אפילו תחול בה תמורה לעומת הכנסת הנוכחית — קרוב לוודאי שלא תהיה מרחיקת לכת.

תופעה זו של יציבות יחסית, או של שמרנות — המינוח הולך בהשקפת עולם של הפרשן — משמשת מזמן נושא להתווכחות. ואכן עובדה כי אנשי השורה בישראל אינם ממהרים לשנות את הצבעתם. אם נבדוק את הנושא, עלינו להגיע למסקנה שלמעשה חל „סחף אדמה" רק בראשית שנות החמישים, כאשר הציונים הכלליים שילשו את מספר המנדאטים שלהם בכנסת השניה לעומת מה שהיה בראשונה. ואף הסחף ההוא, ככל שהיה מכאיב לפרוגרסיבים ולחירות, לא סילק את שתי המפלגות האלה מן המפה, כל השינויים שחלו בבחירות אחרי כן, בין שהגדילו את כוחה של מפא"י (1959) או של גח"ל (1969), השאירו את המערך המפלגתי בדמותו המקובלת.

בין הסיבות לתמונה הניבטת זו אולי יש להצביע על אחת אשר קרובים לעמוד עליה כבר. מובן אך יתכן כי משמעותה עדיין לא מוצתה במלוא היקפה. התלונות על חוסר יעילות של מפלגות האופוזיציה הן רבות ותכופות, ולא פעם התגנב הספק אם גח"ל — למעשה מדובר בו — באמת מעוניין למלא את תפקיד האופוזיציוני במלוא הכנות. לרוב מצביעים על כך שתחום השוני בינו לבין הקואליציה, שבתוצאת המערך, עד כמה שהדבר נוגע לעניני חוץ ובטחון — כשם שבתקופה בה, כאשר לא היתה מיוצגת בממשלה, התייצבה יותר בדמות של חבר סמוי בקואליציה מאשר כגורם אופוזיציוני מובהק.

מדגישים כי מפא"י למרה משגיאה תיה והגנה לכך כי גח"ל לא יוכל להיות בקול תרועה את קריאת־התגר שהממשלה מקפחת את היוזמה הפרטית. הגורמים בתוך המשק שהיו צריכים לפעול כחוד החנית של הליבראלים וגח"ל, הפכו להיות, לאמתו של דבר, חלק של „הכימסד", והם מוטבי מדיניות האוצר ומשרד השיכון לא פחות ממפעלי חברת העובדים.

אך אולי יש מקום להעמיק עוד יותר. המפלגות שלנו בעצם דומות זו לזו גם בדמותן החברתית; ואם כי מבחינה היסטורית מותר לגרוס כי הטיפוס של מפא"י הוא אשר משמש אב־טיפוס לכל יתר המפלגות, חולשתן של כל אלה נעוצה במידה רבה בכך שלא עלה בידן לחקות את הדוגמה בשיעור מספיק — התוצאה אצל כולן היא כי על הבסיס הארגוני של סניפים מתייצבת שכבת עסקנים שרק היא מסוגלת להשמיע את קולה באזני ההנהגה. ובשנים האחרונות הועתק מרכז הכובד יותר ויותר לעבר ההנהגה אשר בשיעור גובר והולך קובעת מי ימנה עם שכבת העסקנים.

הדוגמה הבולטת ביותר לתהליך זה נתגלתה לאחרונה במקרה של חירות. אך כלום היה הדבר אי־פעם שונה במפא"י, או במפ"ם? במקרה של חירות משמש התפקיד שנשא העסקן המפלגתי בתקופת האצ"ל, יסוד לדירוגו בצמרת המפלגה. אך אין בכך אלא משום הקבלה לחשיבות שמיוחסת במפלגות המערך לעבר בתנועה הקיבוצית, בפלמ"ח, ובמבצעי ההעפלה, הרכש והמודיעין של ימי ההגנה. אין לזכות בדרגת מנהיגות אלא על סמך תעודות אלה, או צריך לעמוד שנים רבות כדי לטפס בסולם התפקידים הארגוניים של המפלגה בדרג הסניפים בעיר ובמחוז.

חיי כל מפלגה מסודרים לפי הצורך של דירוג הירככי ושל ותק. היסוד של תנועה נעלם; המפלגה בישראל היא גוף אשר דומה עתה הרבה יותר לצבא, או למנגנון הפקידותי של ממשלה ורשות מקומית, מאשר לאגודה חופשית של בני השקפות והות. האידיאולוגיה עדיין אינה נעדרת כליל, אך היא היום פחות חשובה מבעבר. ואין לכך הוכחה מתנגבת יותר מזו שיש לפחות אלוף מילואים אחד אשר גם המערך וגם גח"ל סבורים כי יכול היה למלא תפקיד חשוב בשעמם.

*

הננו עדים לגל גואה של התרעומת הדיבורי גבאי על המפלגות בישראל של ימינו. מפקדי צבא בכירים מחפשים מקום בחיים הפוליטיים ונתקלים בהתנגדות של עסקנים מפלגתיים שעלו לדרגה ציבורית המקבילה בערך לדרגות של אלוף־משנה ותת־אלוף שבצבא והם אינם רוצים לוותר לגיבורי צה"ל על משרת שר. עתונאים מדברים בלעג על „הצבקונה".

פוליטולוגים בגרמניה המערבית פיתחו תיאוריה לפיה אמצעי התקשורת (עתונים, רדיו, טלוויזיה) נעשו מעין רשות בפני עצמה המתייצבת במעמד שווה עם הרשויות הממלכתיות (המחוקקת, המבצעת, השופטת); ויש מקום לסבור כי גם אנו מתקרבים לכך. מדברים שם אף על שמונה „רשויות": בצד הפרלמנט, הממשלה הרשות השופטת כד־גים כרשויות בעלות כוח עצמאי את ציבור הבוחרים בתור שכזה, את המפלגות (להבדיל מציבור הבוחרים וגם להבדיל מהסיעות שבפרלמנטים; כלומר, כגופים עסקניים־מנגנוניים), את אמצעי התקשורת, קבוצות האינטלקטואלים הכלכליים, והאוניברסיטאות.

לא קשה לעשות השוואות לגבי הנעשה בישראל. הבעיה היא בכך שהמשטר הדמוקרטי־פרלמנטרי מבוסס למעשה על המפלגות בכינון הממשלה, וניוון המפלגות בהכרח ישפיע לשלילה על איכות החיים הפוליטיים. וודאי שכל חמש הרשויות, לפי התיאוריה הנ"ל, שהן עומדות מחוץ לשלוש הרשויות של התיאוריה הקלאסית, מסוגלות להשפיע על הכנסת ועל הממשלה, וגם על המפלגות כפי שהן היום: מאז 1967, כאשר מדיניות־החוץ נדחקה לקרן זווית הן בממשלה הן בכנסת, מורגשת יותר ויותר השפעתם של דעת הציבור, אמצעי התקשורת והאוניברסיטאות כמניעים הדוחפים את הרשות המבצעת ואת הרשות המחוקקת. לפעמים בהצלחה מרשימה. היתר לשידורי טלוויזיה בשבת, ועדת החקיקה הציבורית בענין „נחי בי נפשי", בירור פרשת „אוטוקרס" בוועדת הכלכלה של הכנסת אינן הדוגמאות היחידות.

פעם אמר דוד בן־גוריון שאין צורך באופוזיציה בכנסת; העתונות — הוקה עליה שתמלא את תפקיד האופוזיציה. כמעט הושג מצב זה. האופוזיציה הפרלמנטרית נראית קלושה לעומת זו המתבטאת באמצעי התקשורת.

*

עתונאים יכולים להתגאות בכך. אך האם מצב זה משביע־רצון? דעת הציבור, עתונים ופרופסורים לפעמים משיגים את מבוקשם; אך קשה להכחיש כי בסך הכל כוח הממשלה הולך ומתעצם. רק התעצמות האופוזיציה בדמות הפרלמנטרית המפלגות תוכל לבלום תהליך זה באופן ממשי. חולשתם של הגורמים האופוזיציוניים שמחוץ למפלגות בזה שכמעט כל אלה הנושאים את האופוזיציה הזו על כתפיהם — היינו, בפיהם ובקולמוסיהם — נרתעים מלהיכנס לחיי מפלגה. הם בוטחים בכוח שכנועם בדפי העתונים, במיקרופון ועל מסך הטלוויזיה. אך אם יהיו כנים עם עצמם, עליהם להודות כי הישגים המושגים בקלות יחסית, לא יוכלו לחולל שינויים יסודיים. אין להשיג יותר דמוקרטיה פנימית בתוך המפלגות על־ידי מאבק המתנהל מבחוץ. קרבן הנוחות שהוא בלתי־נמנע לעסקן מפלגתי, אינו לפי רוחם. אך ללא קרבנות אין תמורות מכריעים.

היזדרדרות המפלגות שלנו לעבר היפיכתן המוחלטת לגופים עסקניים־מנגנוניים היא אולי הסכנה החמורה ביותר האורבת לדמות הדמוקרטיה הישראלית. כיוון שתהליך זה כבר הגיע לשלב מתקדם, הוא מרתיע נסיונות של כיבוש מבפנים. בנסיבות כאלה נודע ערך רב לביקורת שבאמצעי התקשורת. אך החיים הפוליטיים שלנו לא יבריאו בשל כך. מי שממאן „ללכת לפוליטיקה", מגביל את עצמו לתפקיד של גורם מתקן, אך לא יוכל להעתיק את החיים הפוליטיים לפסים אחרים. הקורקטיב שבדעת הציבור, בעתונים, ובאוניברסיטאות דרוש לנו היום. אך תמורות בדמות המשטר לא יבואו בדרך זו.

גלגולי החזית הערבית

מאת עודד זראי

יהיה זה חפוז מדי לדון את אירועי השבוע בקהיר לפי ההנחה המושמעת לעתים לפיה אחדות ערבית ממשית היא מטרה שלא ניתן היה להגשימה הלכה למעשה מעולם — למן הופעת האיסלאם ותקופת הכליפים ועד עצם היום הזה. סיכויי הגשמתה בעתיד, בצורה שתעמוד במבחן המציאות, הם כמעט אפסיים, לפחות כל עוד לא יחול שינוי מהותי במבנה השבטי של החברה הערבית, באורח החיים, במנטאליות ובמרכיבים אחרים שלה. אולם גם אם כוחה של הנחה זו יפה לאורכה של ההיסטוריה הערבית ובעיקר בתקופה החדשה מאז המרד הערבי הגדול, יש לדון בה מחדש בהתאם לנסיבות המשתנות. הדוגמה הנוספת לכך היוותה השבוע בעת דיוני מועצת ההגנה הערבית.

המשתתפים בארבעה ימי הכינוס בקהיר לא הצליחו להעביר ולוא החלטה ממשית אחת שתתקבל על דעת 18 הממלכות הערביות. הטעם תמן פשוט הוא: זה שליווה את מרבית הכינוסים הבין־ערביים: חשדנות הדדית, אינטרסים מנוגדים, עויינות בין המשטרים ומאבקי פרסטיז'ה (כיום ביתר־שאת כתוצאה מהעדר אישיות מלכדת).

אותן המסורות היסודיות של דיוני המועצה היו להכשיר את הקרקע לחידוש מוסד הפיסגה. מטרה זו לא הושגה ואין להניח שהיא תושג בעתיד הקרוב כל עוד מנותקים יחסיהם הדיפלומאטיים של מספר מדינות ערביות שמנהיגיהן מהווים חלק בלתי נפרד ממוסד הפיסגה.

אם לפחות על השאלות המשניות שנדונו במועצת ההגנה — כמו הקמת קרן לאומית למימון רכישת נשק, התחייבויות מדינות הנפט כלפי צבאות העימות וכד' — נראה שההחלטה על מינוי שר המלחמה המצרי הגנראל אחמד איסמאעיל עלי למפקד „שלושת חזיתות העימות נגד ישראל" היא המשמעותית יותר בהשוואה ליתר ההחלטות.

גלגוליו של מונח

המונח חזית ערבית מאוחדת אינו חדש. מאז הגה אנטוני איזן, שר החוץ הבריטי דאז, את רעיון הקמת הליגה הערבית במארס 1945, לבש מונח זה צורות שונות. ראשיתו בהסכם הבטחון הקיבוצי, והמשכו בפיקוד הערבי המשותף (המפע"ם, 13 ינואר 1964), החזית המזרחית (ספטמבר 1968) וסופו כיום בפיקוד שלושת חזיתות העימות.

הסכם הבטחון הקיבוצי נשאר על הנייר. הפיקוד היה לכותרת יפה ומלהיבה שלא פעלה במציאות. שנתיים לאחר הקמתו, בנובמבר 1966, חתמו מצרים וסוריה על הסכם הגנה דו־צדדי ונטלו בכך אף את משמעותו המינימאלית.

ב־30 במאי 1967 המריא חוסיין לקהיר, בשיאה של מלחמת השמצות וגידופים בין שתי המדינות, וחתם שם בטקס חגיגי בנוכחות אחמד שוקירי על הסכם הגנה משותף עם גמאל עבד אל־נאצר. ב־1 ביוני הגיע ראש מטה הפיקוד הגנראל עבד אל־מונעם ריאד לרבת־עמון כדי ליטול את הפיקוד על החזית הירדנית. ב־4 ביוני הגיעו לירדן שני גדודי קומנדו מצריים ובאותו יום הצטרפה עיראק להסכם ההגנה המרובע שהיה למעשה את חזיתות העימות נגד ישראל הקים לכאורה לתחיה את המפע"ם. חולשתו של הפיקוד הוחשה במלחמת ששת הימים.

המונח חזר לזירה בספטמבר 1968 עת הכריזו הרמטכ"לים הערביים ברבת־עמון על כינון החזית המזרחית: צבאות סוריה, ירדן וחיל המשלוח העיראקי והסעודי בירדן יוגדרו חזית אחת. היא תופעל ע"י מפקדה מאוחדת שבראשה יעמוד קצין עיראקי בכיר (בשלב ראשון אל־ים חסן אל־נקיב ובשלב השני אלוף אחמד אל־עבד אל־ג'ליל) ובירתה תהיה בסוריה. החזית המזרחית תתואם את פעולותיה עם החזית המערבית (הצבא המצרי וחילות המשלוח הסמליים מכווית, אלג'יריה וסודאן) כאשר בראש שתי החזיתות יעמוד שר המלחמה המצרי הגנראל מוחמד פאוזי.

ב־4 באוגוסט 1970 התכבד הגנראל המצרי להודיע על חיסול החזית המזרחית בצורתה המקורית (שהתפרדה למעשה עוד במאי אותה שנה). צבאות סוריה וירדן לא יפעלו יותר במסגרת אחת. המונח חזית מזרחית כלל בצורתו הראשונה את הצבא הירדני וחילות המשלוח של עיראק וסעודיה בצד הצבא הסורי יהווה את החזית הצפונית.

מאז ראשית 1971 לא חדלו נסיונות התייאת החזית המזרחית שמתכונתה החדשה התעוררה לאחר יציאת חיל המשלוח העיראקי כאשר החזיתות הצפונית והמערבית נשארו על כנן.

החלטת מועצת ההגנה הערבית הנוכחית מחיה לפחות מבחינה הפורמאלית את החזית המזרחית במתכונתה האחרונה שכן עומד הגנראל עלי בראש החזית הצפונית, המזרחית והמערבית.

חסר אישור הפסגה

חשוב להדגיש כי החלטה מעין זו איננה מחייבת למעשה את המדינות הנוגעות בדבר לנהוג בניגוד לעמדותיהם הבסיסיות עד כה, כל עוד לא אושרה ע"י הדרג המוסמך בכל מדינה (המלך או הנשיא) ולכן היא מהווה רק מעין המלצה מסכימה.

החלטה ממשית על נושאים מעין אלה יכולה להתקבל אך ורק על־ידי כינוס בין־ערבי ברמת הפיסגה.

עם זאת לא יתכן ששר החוץ הירדני סלאח אבו זיד (על אף הקרדיט הגדול שיש לו אצל המלך חוסין) יהיה מוסמך להעמיד את הצבא הירדני תחת פיקודו של גנראל מצרי. על כך רמז אבו זיד אגב אתמול כאשר ציין כי ההחלטות חייבות עדיין באישור ההנהגה המדינית.

כדי שהחזית המזרחית תקום מחדש במתכונתה הקודמת יש צורך להתגבר על שתי בעיות יסוד קשות:

* שובו של חיל המשלוח העיראקי לירדן: גם אם יצגו העיראקים את זעמם על נציגי יתר המדינות הערביות במועצה, שדחו בזלזול את הצעותיהם, ויתנו בהם מסר־דעתם כי בשל כך לא תתייחס בגדד להחלטות המועצה — אין להניח שהם יוותרו על מעמד הבכורה שהיה להם בחזית המזרחית.

אף אם נניח שהבעת' העיראקי יסכים כיום עקרונית להפריש חלק מיחידות הצבא הניצבות בחזית האיראנית, הכורדית ובחזית השמירה על המשטר ולשלחן לירדן — לא יתכן שהוא יקבל את דרישות המלך חוסיין לקבוע את היקף הכוח, איזור מיקומו והעמדתו תחת פיקוד ירדני.

* שובם של המחבלים לירדן: סוגיה זו אף חמורה יותר מקודמתה, שכן אין להעלות על הדעת שהמלך חוסיין יסכים לפתוח שוב את שערי רבת־עמון בפני אלה אשר זממו באוגוסט 1970 לחסל מבפנים את משטרו ומצהירים על כך כיום בגלוי בהיותם מחוץ לירדן.

מאזן המדינות

המשך הסטטוס קוו הקיים — כאשר אין המלך חוסיין חייב לוותר על עמדותיו הבסיסיות — מותיר להחלטה על מינוי מפקד לשלושת חזיתות העימות נגד ישראל משמעות פוליטית ממנה נהנים כל הצדדים המעורבים בה ישירות:

* מצרים: העמדת גנראל מצרי בראש החזיתות מחזירה למצרים במידה מסויימת את ההילה של מנהיגת העולם הערבי, מעלה את יוקרתו של הנשיא סאדאת בזירה הבין־ערבית ובזירה הפנימית המצרית ומזכה את קהיר בסיוע כספי נוסף מצד מדינות הנפט.

* סוריה: אין לה מה להפסיד שהרי ממילא משמש הגנראל עלי מפקד צבאות הפדרציה המשולשת. הצטרפות ירדנית לאותה מסגרת פיקודית תואמת את עמדת היסוד הקיצונית של משטר הבעת' הסורי ומזכה גם אותו בסיוע כספי לא מבוטל: לפי שעה 32 מיליון דולר מסעודיה ואבו דבי.

* ירדן: יוצאת נשכרת יותר משתי אחיותיה. לאחר שנתיים של בדידות והפיגת האשמות של „בוגדות והבוגדנות" היא הופכת למדינת־עימות שוות זכויות עם מצרים וסוריה, עם הכשר בין־ערבי. חידוש הסיוע הכספי מכווית.

אין ספק שלפי שעה נראה המינוי של הגנראל המצרי נטול כל משמעות מעשית לפחות מן הבחינה הצבאית. יחד עם זאת אין להוציא מכלל החשבון שלטווח הארוך עלול מינוי זה לשמש פתח להידרדרות אף שאפשרות כזו נראית כיום קלושה למדי. גם אם אין לצפות מגלגול החדש של פיקוד על שלושת החזיתות הזיכוה יותר מגלגוליו הקודמים של מבנה זה, — הרי הוא מהווה מעין מסגרת כלשהי. כיום היא ריקה מתוכן: גנראל בראש פיקוד מאוחד שלא קיים כלל.

אולם מסגרת כזו מחייבת פעילות, ובנסיבות מסויימות עלולה ליצור לחצים פנימיים ובין־ערביים ולגרור משטר זה או אחר לפשרות (גם אם הן בלתי רצויות לו) או למס שפתיים שלא בנקל ניתן יהיה להתכחש לו.

באותה מידה קיימת הערכה מקבילה לפיה עשוי המינוי החדש לשמש בשעת הצורך מעין בלם או לפחות מכשיר מתאם, בעיקר בשאלת המחבלים. למדינות החברות יהיה קל אפוא יותר להתחלק ביניהן באחריות על שמירת רגיעה באזור, כולל בלימת המחבלים ויסודות קיצוניים אחרים בתוכן למקרה שהנסיבות והאינטרסים יחייבו קידום הסדר מדיני כזה או אחר באיזור.

הלוקש והלוקשן

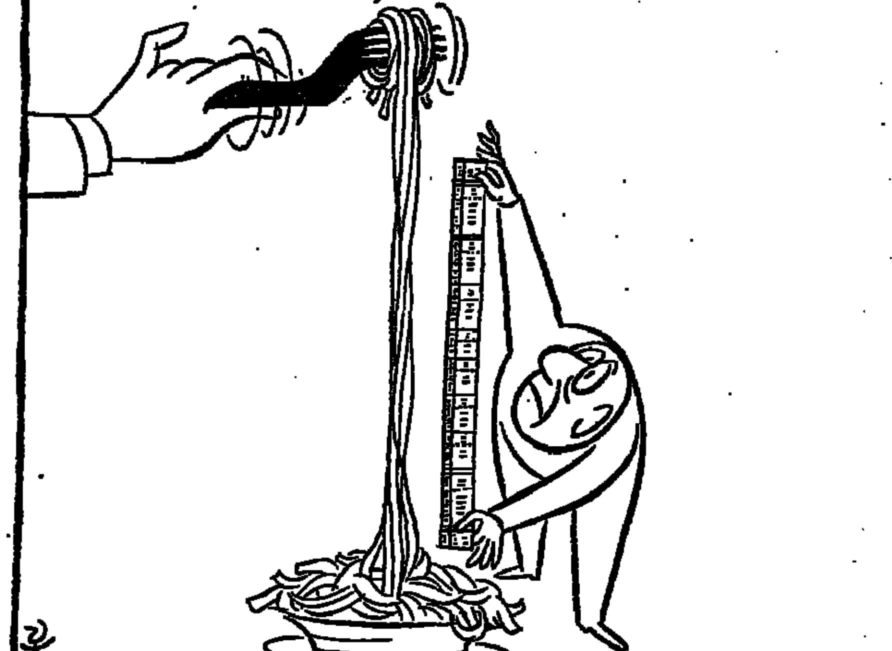
התעקרו אטריות ומוצרי מזון אחרים

ישראל בצל משבר הנפט העולמי (א')

גוברת תלות המערב בערבים

3 משברי נפט ממריצים החיפושים אחר מקורות אלטרנטיביים

מאת אליהו סלפטר

העולם המערבי נתון כיום בשלושה משברי־נפט:

* העיקרי הוא המשבר לטווח הארוך, המוגדר בדרך כלל, כמשבר מקורות האנרגיה ועיקרו שהתלות של העולם המערבי — של ארה"ב, מערב אירופה ויפן — בנפט המזרח התיכון ומאפריקה הלך וגדל בעשר השנים הקרובות.

* קיים גם „משבר של בהלה", שנוצר כאשר המערב התעורר — בשנה האחרונה — למלוא מימדי הבעיה שבפניה הוא עלול לעמוד בסוף שנות ה־70 וראשית שנות ה־80. בבהלה נראה גם צילו של משבר כמשבר ונשמעו כתחזיות ריאליסטיות ובלתי נמנעות גם הקיצוניות שבנבואות השחורות על יכולת הערבים לנצל את המשבר.

* וישנו המשבר השלישי האקוטי בדלק לצרכי חימום בארה"ב, שנגרם על־ידי החורף הקשה ביבשת צפון אמריקה, מצד אחד, ועל־ידי משגים במדיניות הפיקוח על המחירים של וואשינגטון, מצד אחר.

הצטלבות שני המשברים קצרי הטווח העניקה לפתע תחושת דחיפות בלתי רגילה לבעיה הבסיסית. הדבר עשוי להירשם כתופעה חיובית ביותר בתוך מצב שלילי, שכן הוא נתן דחיפה עצומה לחיפושים אחרי פתרונות אלטרנטיביים לתלות הגוברת של המערב בנפט המזרח־תיכוני.

במישור המדיני כבר מנסות אחדות ממדינות ערב וחוגים פרו־ערביים במערב לנצל את בהלת הנפט כדי ליצור אוירה נוחה לדרישת ויתורים מישראל — עוד בטרם יש לערבים באמת הכוח ללחוץ בכיוון זה על ארה"ב (אגב, בקרב הערבים באות דרישות להשתמש בנפט כנשק מיידי נגד ישראל רק מצד מדינות ש א י ן להן מקורות נפט גדולים; העשירות בנפט, אפילו לוב, נזהרות מדיבוריהן).

המשמעות הפוליטית

אך, שוב, החיפזון לנצל נשק זה בטרם עת עשוי לשמש אזהרה בעוד מועד גם לישראל גם לארה"ב להכין אמצעי התגוננות לזמן שכושר הסחטנות הערבית יהיה באמת רציני.

בינתיים גרמו הבהלה והקור גם עליות תלולות במחירי מוצרי נפט — מעל לכל שיעור סביר נוכח המחסור הזמני הראלי והמחסור ארוך הטווח התיאורטי. אופייניות להאמרות במחירי התזקיקים היו התמורות בשוקי הצובר באירופה. המחירים עלו במידה ניכרת במשך כל 1972, אך קפצו קפיצה עצומה במיוחד בדצמבר ובינואר 1973. למשל, ברוטרדאם, חלה ב־11 החודשים הראשונים של השנה שעברה עליה של כ־60 עד 70% במוצרים הקלים, ושל כ־11% במחירי המוצרים הכבדים.

אך בששת השבועות דצמבר — מחצית ינואר בלבד חלה עליה של 11% במוצרים קלים ועליה של 13% במוצרים כבדים, כגון מזוט.

אין להניח שהעליה תימשך באותו קצב גם השנה, ובגלל עליות התלולות של השבועות האחרונים תיתכן גם התייצבות לזמן־מה. אך אין ספק שעליה איטית יותר אך מתמדת תימשך בכל שנות השבעים. ראשית, בשל העליה התלולה בביקוש אשר תחזק את ידי המפיקים מול הצרכנים. ושנית, מפני שהצורך לספק את הדרישה הגוברת תחייב פיתוח והפקה בשדות נפט יקרים יותר (במפרץ הפרסי, הפקת חבית נפט עולה כיום כ־20 סנט. בשדות שבים הצפוני העלה הפקת חבית 1.10 דולר עד 1.30 דולר).

שאלת המחיר היא רק צד אחד של הבעיה. הצד השני הוא המשמעות הפוליטית של תלות העולם המערבי בנפט המזרח תיכוני. אורניום, מתכות נדירות ואפילו מתכות פשוטות, אפשר לאגור לשעת חירום בכמויות המספיקות לשנים אחדות. אפשר לאגור גם מצרכי מזון ואפילו פחם. אך כאשר המדובר בדלק נוזלי, מחייבת האגירה הוצאות עצומות למיכלים ומתקנים ולכן כושר צבירת המלאי מוגבל בדרך כלל לכמות השווה לצריכה של 90 עד 120 יום. מחיר אי־תלות במקורות־חוץ גדל למעשה יותר מהר מאשר חלקו של הנפט המיובא בתוך כלל הצריכה. אם, למשל, מקורות חוץ מספקים רק 10% מהצריכה, מלאי ל־120 יום יכול לאבטח למעשה אי־תלות מן החוץ לשלוש שנים. אך אם מקורות חוץ מספקים 30% מהצריכה, יורדת האי־תלות באמצעות אותו מלאי לשנה אחת. במלים אחרות: לוּא רצתה ארץ שתלותה במקורות חוץ גדלה ב־20% לשמור על אותה מידת אבטחה על־ידי צבירת מלאי, היתה חייבת להגדיל ב־200% את מאגרי הדלק שלה.

תלות המערב

מה כיום מידת תלותו של המערב במקורות חוץ, ובנפט מזרח תיכוני בפרט, ומה התחזיות לשנים 1980? ראשית כמה נתונים בסיסיים:

* הצריכה העולמית של נפט בשנת 1971 הסתכמה ב־2.4 מיליארד טונות, מזה צריכת ארה"ב קרוב ל־30%, מערב אירופה 28% ויפן כ־9%. תחזית הצריכה ל־1980 היא ס"ה 4.4 מיליארד טונות, מזה ארה"ב 25%, מערב אירופה 27% ויפן 9%.

פירוש הדבר, כי במספרים אבסולוטיים הצריכה בעולם תעלה בעשר שנים ביותר מ־80%; אך העליה לא תהיה אחידה: צריכת ארה"ב בנפט תעלה „רק" ב־53%, הצריכה של יפן תעלה במקביל לצריכה העולמית, בעוד שהצריכה של מערב אירופה תקפוץ בקרוב ל־90%.

* התפוקה העולמית בשנת 1972 הסתכמה ב־2.6 מיליארד טונות, ומזה סיפק המזה"ת כ־35%. אך בסוף העשור הנוכחי יספק כבר המזה"ת קרוב ל־41% מהצריכה העולמית.

* מתוך עתודות הנפט הידועות בעולם, נמצאים במזה"ת 57.6%, בצפון ודרום אמריקה 13.4%, באפריקה 8.9% ובגוש המזרחי 15.4%.

* הצריכה של ארה"ב ב־1971 הסתכמה ב־715 מיליון טונות, ומזה כיסה היבוא כ־25%, רובו המכריע מארצות כדור הארץ המערבי. תחזית הצריכה לשנת 1980 היא כ־1.1 מיליארד טונות, אך מזה תוכל התפוקה המקומית לספק רק 50%. יתר על כן, כיוון שאפשרויות הגדלת התפוקה בקנדה, ונצואלה ויתר חלקי אמריקה הלאטינית מוגבלות, יצטרך יותר משני שלישים של הגרעון להיכסות מיבוא מהמזרח התיכון ומאפריקה.

כדי להעמיד את המספרים הרבים הנ"ל בפרספקטיבה עולמית, כדאי להביא כאן סיכום היתרות השליליות והחיוביות של מאזני הנפט הצפויים בשנת 1980 (מיליארדים טונות):

	עודף	גרעון
מערב אירופה		1,055
אמריקה הצפונית		390
יפן		435
אזורים אחרים		100
אמריקה הלאטינית	100	
אפריקה	400	
הגוש המזרחי	50	
המזרח התיכון	1,530	

משתמע מכך שהמזרח התיכון יהיה המקור לכיסוי 75% מגרעון הנפט בעולם המערבי בשנת 1980.

אך משתמע גם כי התלות העיקרית תהיה, כמו היום, מצד מערב אירופה ולא מצד ארה"ב.

הגידול העצום של הנפט שהמערב יקנה מהמזה"ת מוכפל בעליות הניכרות במחירי נפט בכלל ובחלקן של המדינות המפיקות בעליה זאת בפרט, תגדיל במימדים ענקים את הכנסותיה של איראן ושל מדינות ערב. לכן יעמדו בפני ישראל לקראת סוף שנות השבעים שלוש בעיות חמורות:

א) ניצול תלותו של המערב בנפט ערבי לצרכי סחטנות פוליטית, ודאי מכוונת בעיקר נגד ישראל;

ב) השימוש בעודפי הכנסות עצומות המצטברים בידי הערבים לצרכי לחיצה פוליטית;

ג) הבטחת אספקת נפט לצרכיה של ישראל בתנאי תחרות קטלנית בין המעצמות ומעצמות־על, ביחוד אם תצטרך ישראל לוותר על מקורות הנפט בסיני.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אנארכיה ברשות השידור (ה')

המסמך הסודי

המנכ"ל קבע סדרי תידרוך ואישור בכל תחומי החדשות

מאת יאיר קוטלר

רשות השידור כוננה על פי חוק, שנתקבל ב־1965, אך עצמאותה של הרשות — כפי שמודה הד"ר חיים יחיל, שהיה יו"ר הוועד המנהל ב־שבע השנים הראשונות, היא מוג־בלת. הרשות היא יישות ממלכתית, אך לבעשה יכולה הממשלה, או ה־שר האחראי מטעמה על ביצוע ה־חוק, לקבוע מסגרות בכל תחום ב־רדיו ובטלוויזיה. לממשלה השפעה מכרעת על מינוי הרכב מוסדות ה־רשות (המליאה, הוועד המנהל, ה־יו"ר והמישנה, המנכ"ל). בסמכותה לאשר את תקציב הרשות לפתוח את המדיה, לקבוע את מסגרת פעולו־תיה, וכו' וכו'.

הרדיו והטלוויזיה תלויים מאד ב־ממשלה ובמוסדותיה בכל הנוגע ב־שידורי חדשות. תחום רגיש זה ב־מיוחד הפקידה הממשלה, קרי: ה־שר ישראל גלילי, שהיה אחראי על הקמת הטלוויזיה עד להפעלתה ה־מלאה, בידי נאמנה המנכ"ל שמואל אלמוג, שהיה בעבר פעיל במפלגת אחדות העבודה / פועלי ציון שמאל והיום מקורב לשרי אחה"ע. חוק ר־שות השידור קובע סתמית: המנכ"ל יפעל לפי החלטות הועד המנהל ו־הנחיותיו וישתתף בישיבותיו בזכות דעה מייעצת.

* * *

מכתבו של השר גלילי אל יו"ר הרשות הד"ר יחיל מ־21.1.69 קובע בשם הממשלה, לראשונה, את מיבנה רשות השידור, עם הכללת הטלוויזיה במסגרת הרשות. מר גלילי משרטט את תפקידי המנכ"ל בי"א סעיפים — התחומים רבים והרגישים שבהם הוטלה עליו האחריות, מן התקציב וגמור בקשרים בין־לאומיים.

סעיף 9 א' במכתב האמור קובע: המנהל הכללי של רשות השידור יהיה הסמכות המכרעת בעניני החד־שות ועניני היום, בכפוף להנחיות הוועד המנהל של הרשות. סעיף 9 ב': הוועד המנהל של הרשות יהיה המוסד האחראי במישרין על ההדרכה והפיקוח על כל שידורי החדשות ו־עניני היום. סעיף 9 ג': יהיו מדו־רים נפרדים לשידורי רדיו וטלוויזיה של חדשות ועניני היום. עם תום שנה להכללת הטלוויזיה במסגרת ר־שות השידור תהיה ועדת שרים נכונה לדון מחדש בעניין מיבנה החדשות ועניני היום ברשות השידור.

* * *

אחרי הסתלקותו של השר גלילי מן האחריות על רשות השידור (ש־הועברה ליגאל אלון) חדלה גם לפ־עול ועדת השרים לעניני הטלוויזיה וחלקו השני — הקובע — של סעיף 9 ג' („...עם תום שנה", וכו') לא בוצע עד היום. כלומר, אין לדון מחדש בעניין מיבנה החדשות ועניני היום ברשות השידור אלא במסגרת של ועדת שרים, וכזאת חדלה להת־קיים מזמן וחדשה לא קמה תחתיה. סעיף 9 ב' הוא בגדר פיקציה. הד־רכה ופיקוח — סמכויות שהעניק השר גלילי לוועד המנהל על שידורי חדשות ועניני היום — אינם קיימים הלכה למעשה ברשות השידור בגלל האנרכיה הפוקדת את הרדיו והטל־וויזיה, בעיקר את האחרונה.

סעיף 9 ה' במכתב השר גלילי ל־ד"ר יחיל קובע: המנהל הכללי מוס־מך לקבוע סדרי תיאום בין שידורי הרדיו והטלוויזיה של חדשות ועני־ני היום ככל שידרשו המציאות. בגלל התה־ניהול וריב על סמכויות, יריבות בין הרדיו לטלוויזיה, אכסלה סמויה, בינה וכפילויות, נראה המנכ"ל מ־להפעיל את סמכויותיו על פי הסעיף האמור, מתוך לישיבה שבועית („פו־רום החדשות"). הנוכחת יותר הפ־רדה מאשר תיאום בין האחראים על החדשות ועניני היום בשני כלי־התקשורת.

הועד המנהל בראשות הד"ר יחיל תבע מהמנכ"ל אלמוג לקיים ישיבה יזמית של „פורום החדשות" כדי להב־ביא באמת לתיאום בין זרועות ה־חדשות של הרדיו והטלוויזיה ובכך למנוע ביזבוז וכפילויות — אך ללא הצלחה.

בזכר הד"ר יחיל: לא יכולנו לה־גיע לישיבה יזמית של פורום החד־שות, שקיומה היה תלוי במנכ"ל אלמוג. הוא עמד על סמכותו לנהוג כרצונו, אך אנו טענו שהוא אינו מ־נצל את סמכותו (כבצוין בסעיף 9 ה' הנ"ל — י. ק.) ואינו עומד על התיאום. אלמוג העמיס על עצמו

צבי גיל

מינהל מיותר. זאת היתה האכזבה שלנו. אמרנו זאת לאלמוג בצורה ברורה. אלמוג רצה מיזוג מלא של החדשות. אנו הצענו יסודות על שי־תוף ע"ש בהם אלמוג אינטאגראסי־בי, וכך (ברוח מכתבו של השר גלי־לי — י. ק.) סיכמנו את מיבנה ה־חדשות. אלמוג לא פעל על פי רוח זאת, הוא רצה להפגין כושר בכינהול וכך ביזבז את כוחו.

* * *

שמואל אלמוג קבע „סדרי הפניה לתידרוך ואישור" בשביל האחראים על החדשות ועניני היום במסמך ה־מוכתר „סודי". 10 סעיפי התידרוך חושפים את העובדה כי ברשות השי־דור, בתחום היותר רגיש של חדשות ורפורטאז'ות, תלויה מאד בממשלה ו־במוסדות אחרים, אינה עצמאית כל עיקר. להלן התדריך במלואו:

1. א) בכל הנושאים הצבאיים יש לקבל מדובר צה"ל (תידרוך ואישור — י. ק.) בהתאם להסכם הקיים (מלבד אישור הצנזורה).
ב) בכל הנושאים השייכים ל־מערכת הבטחון יש להתייעץ עם נציגי משרד הבטחון או שרותי הבטחון (מלבד אישור הצנזורה).
2. בעניינים הנוגעים ליהודות ברית־המועצות להתייעץ עם משרד החוץ תל־אביב (מלבד אישור הצנזורה).
3. פירסום מישיבות הממשלה — תידרוך באמצעות מזכיר ה־ממשלה, או מי שנקבע על ידו.
4. פירסום שמות נפטרים — על פי נוהל מסודר שנקבע על־ידי הועדה מטעם מליאת הרשות.
5. בנושאי מדיניות החוץ ה־ישראלית, לקבל מידע ורקע אצל גורם מוסמך במשרד החוץ.
6. בכל נושא הקשור ברשות השידור, אם במישרים ואם בע־קיפין — אישור מדובר הרשות או מהמנכ"ל.
7. א) בשאלות הקשורות ב־ערביי ישראל — מידע ורקע אצל יועץ ראש הממשלה ל־ענינים ערביים.
ב) בשאלות הקשורות ביהודות ארצות ערב — הממונה על ה־נושא מטעם הממשלה (מלבד אישור הצנזורה).
8. כל נושא שיש בו חשש לשון הרע, יש לשדר רק ב־אישורו של היועץ המשפטי של הרשות.
9. ידיעות על הרוגים בתאו־נות, שלום למטיילים, חיפוש נעדרים וכיו"ב, רק באישור מטה משטרת ישראל. במקרים מיוחד־דים מותר לחרוג מכך באישור מנהל החטיבה.
10. פניות לתרומה של סוג דם ביחוד ישודרו רק אם הבקשה תגיע מהנהלת בית־החולים שבו מאושפז הנזקק או ממגן דוד אדום.

* * *

ידיהם ורגליהם של כתבי רשות השידור כבולות. הרוב איבד כל יוז־מה לעבודה יוצרת, להשגת חדשות בלעדיות. באחד מדיוני „פורום ה־חדשות" — גוף מטעם הנהלת רשות השידור המשתדל להיוועד אחת ל־שבוע בהשתתפות מנהלי הזרועות ו־האחראים על החדשות — אמר יצ־חק גולן, מנהל מחלקת החדשות ב־רדיו: חסרה אצלנו יוזמה... לרוב אנו נגררים אחרי העתונות המפר־סמים ביוזמה שלנו... נוצר מצב ש־העתונות מכתיבה לנו נושאי סיקור ולעתים אף את דרך הטיפול בנוש־אים... זה רע...

באותם ימים כשנערכה ישיבת „פורום החדשות" פורסמו ידיעות ר־בות בעתונים על טענותיו של דן בן־אמוץ לפיהן סגרה המשטרה את תיק תלונתו נגד שר הבטחון (בנושא הארכיאולוגי) בחופזה. עובדי החד־שות ביקשו לקיים ברדיו ו/או ב־טלוויזיה עימות בין דן בן־אמוץ ל־בין דובר המשטרה, אך ההצעה נג־נזה בטענה כי עימות כזה לא יהיה באות.

עמדתו של יצחק גולן במחלוקת היתה שונה: גם דיין צד לדבר הוא לא בא אל השידור. עמוס גורדון, מנהל חטיבת החדשות ועניני היום ברדיו, פסק: אין הרשות משימה עצמה בית־דין לערעורים על החל־טות המשטרה והיועץ המשפטי... בן־אמוץ יכול לפנות לבג"ץ, או ל־הגיש קובלנה פלילית־פרטית ואז יוצדק שיקול העניין בשידור...

* * *

צבי גיל הוא מנהל החדשות ו־עניני היום בטלוויזיה. מר גיל אח־ראי על החדשות, יומן השבוע, מו־קד, רקע, ספורט. בתשובתו על שא־לתי בעניין התדריך הסודי הוא הת־ייחס רק לנושא הצבאי: צריך לקבל מצה"ל או. קיי. או אישור לגבי כל פרט בנושא... אין לכך שום קשר עם הצנזורה — זה לחוד וזה לחוד... ברדיו, לעומתנו בטלוויזיה, המצב יותר אקוטי, כי הם משדרים חד־שות בכל שעה ואילו אנו רק פע־מיים בלבד בכל לילה...

מסתבר כי צה"ל יודע להגיב ב־זעם כאשר עובדי הטלוויזיה מתעל־מים, או עוקפים, את התדריך ה־סודי, המגביל אותם מאד בעבודתם.

לפני מספר שבועות, במשדר של ההתנחלויות בשטחים (במסגרת תכ־נית רקע), אישרה הצנזורה את ה־סרט התעודי אחרי שהוקרן למענה. לקצינים אצל דובר צה"ל שלא שו־תפו בסוד הפקת הסרט (בניגוד ל־תדריך הסודי של המנכ"ל אלמוג). נודע הדבר כנראה מהצנזורה. קצין בכיר המקשר עם [illegible] גיל, בבקשה לראותו לפני השידור. גיל נענה [illegible] הוא גיל למחוק קטע שבו נחשף לראשונה חלקו של הרמטכ"ל, שהיה באותה עת אלוף פיקוד הצפון דוד (דדו) אלעזר, במבצע ההתנחלות ב־רמה אחרי מלחמת ששת הימים. חיים גיל נזעק עם הממונים עליו, השיב בשלילה. גם פניות הקצין למנהל החדשות צבי גיל לא הועילו. מר גיל דוחה את הלחץ שהפעיל עליו צה"ל אחרי שדאג מראש, לפני הקרנת ה־תכנית, לקבל אישורים מתאימים מ־המנכ"ל אלמוג וממנהל הטלוויזיה ישעיהו (שייקה) תדמור. אך האח־רון, סגן אלוף בתופשת, נכנע.

צה"ל פעל מהר ובדרך מקורית: הודעה מן הצנזורה על פסילת ה־קטע השנוי במחלוקת, על אף העוב־דה שקודם לכן אישרה אותה צנזורה את אותו קטע, שאינו מגלה שום סוד צבאי, אך עלול — כך חשבו קצינים במטה צה"ל — להביך את הרמטכ"ל. צבי גיל הורה למחוק את קולו של המתנחל, שגי־לה את חלקו של הרמטכ"ל — אז אלוף פיקוד הצפון — בישוב הרמה, אך תשובת סגן ראש הממשלה יגאל אלון באותו נושא נשארה ושכרו של צה"ל יצא בהפסדו.

צבי גיל, שנפגע מהתנהגות צה"ל, תבע בירור עם דובר הצבא והצנזור. הוא אמר לי: התנהגות צה"ל וה־צנזורה הם חוצפה וגסות רוח.

עובדי החדשות ועניני היום מגלים מורת רוח גם מהתנהגותו של מנהל הטלוויזיה תדמור באותו נושא. הם קובעים: תדמור נכנע לצנזורה ב־היותו איש צבא השובר בטלוויזיה כמושאל מטעם צה"ל.

מר תדמור מסביר כי ביקש למלא את הוראות הצנזורה על אף העוב־דה שקודם אישר הצנזור את הסרט. אך הסתבר כי המפיק שמעון טסלר, על דעתו בלבד ושנוך תרומתו על הצנזורה, השאיר את הקטע המצולם שנפסל והסתפק רק במחיקת הקול לאותם משפטים שצונזרו.

— אולי דווקא שמעון טסלר פעל כהלכה, אחרי כל מה שקרה, ובכך ביקש להפגין סלידת העובדים מהת־ערבות חוץ שלא היתה במקומה?

תדמור: שמעון טסלר צבר עבירה משמעתית. קיימנו בירור בנדון. ה־ערתי לו בצורה חמורה. העניין נג־מר.

* * *

שאלתי את צבי גיל: האם אתה מרוצה מתבנית מבט לחדשות, ש־על פי סקר הלשכה המרכזית לסט־טיסטיקה צופים בה כ־95% מן ה־נוהגים לצפות בטלוויזיה?

גיל: אני מרוצה מן העיצוב וה־תבנית, אך בכוחו של דבר אינני מרוצה מן התכנית. אנו נגררים אח־רי העתונות וסוכנויות הידיעות. צ־ריך ליזום הרבה יותר דברים ויותר אלים, להשלים כתבות על־ידי דא־גה מראש. בתחומים אלה אנו לוקים בחסר. אני צריך להיות מועמד ל־פרס נובל על שאני מצליח להחזיק מעמד. עד היום אנו מתלבטים איזה קונספציה לתת למבט לחדשות.

* * *

עובדי החדשות ועניני היום מרג־נים, כי מאז התפטרותו של דן שי־לון מניהול המחלקה מידרדר ה־מוראל העבודה ואין הנהגה. בשנה האחרונה לניהול המחלקה על־ידי צבי גיל נוטרלו מוכשרים, מנוסים וותיקים. מרדכי (מוטי) קירשנבאום, יאיר אלוני, שמעון טסלר, דן שילון, חיים גיל ותמיקום, אינם מנוצלים כדבעי ועובדים ללא חשק. את מבט לחדשות עורכים לרוב כתבים זוט־רים, שאינם „מסכנים", והמגוא ליב־לן, את מעמדם של הבוסים, כמוש־מעים שאינם מביכים את הממונים עליהם בכתבות־תחקירים מסוג מ"י שד"ר ההתנחלות שגרם סערה, אך זכה לפרסים בינלאומיים...

התוצאה נראית יפה בכל ערב על המסך: איכות ירודה של הידיעות, אך קליטה לא טלקסטית של שי־דורי הלוויין, המביא ישועה בכל ערב לכבוד לחדשות וגואל את התכניות משידפון.

אלי ניסן, סגנו של צבי גיל בני־הול מחלקת החדשות ועניני היום, קובע: אין לנו מדיניות אלא של כי־בוי שריפות אד־הוק... אנו מבקשים ליזום תחקירים ליומן השבוע, אך חסרים אנשים. האלה שמתאימים אי־נם רוצים לעבוד... אין מדיניות ב־רורה של סדרי עדיפויות. אצלנו ה־כל מכל בכל במנות שוות, כאשר בתחנות טלוויזיה בעולם מחלקת ה־חדשות מרכזת סביבה את כוח האדם היותר מעולה והיא הלב והיוקרה... אנו מתחרים עם מחלקת סרטים קנויים, עם דראמה מפוקפקת, אך כאשר מבקשים לשדר את נחיתת א־פולו 17 טוענים: אין כסף... אין מנהיגות ואין מדיניות ברשות ה־שידור...

משלים את דברי אלי ניסן הבוס הישיר שלו צבי גיל: אני חוכך בדעתי אם בכלל כדאי להיות מנהל ברשות השידור. אני מאד מקופח מבחינה חומרית... איני יכול לע־שות הלטורות ואף לא ליהנות מ־שעות נוספות. ויש גם הצד הסיפוקי. אני אוכל מרורים ועגמת־נפש בכב־לם. יש תיסכול ולחצים מלמעלה, מלמטה, מהחוץ — מכולם. רשות השידור אינה מבינה כי החדשות הם לב ליבה של המדיה — אך אנו עובדים כמו בתחנת כיבוי־אש...

מדגיש מר גיל: לכל מנהל חד־שות בטלוויזיה היתה קונספציה שו־נה. יש אצלנו — מלבדי ומלבד אלי ניסן — מעט מאד עתונאים בעלי רקע עתונאי מובהק. ההבשלה ה־מהירה אצלנו היא בעוכרי הטל־וויזיה. הבו לי כלים — אני מבקש כל הזמן ואין נותנים לי... הכת־בים אצלנו מתייחסים אל המרואיין על פי אהבתו או סלידתו אליהם... מנהל הטלוויזיה תדמור, כאשר אני מתאונן על מחסור בכלים, כוח אדם, תקציבים, משיב לי: אין לך חומר — תוציא חצי מבט... זה היחס.

המאמר הבא ביום שלישי

דיין בעד התנחלות מקיפה

שר הביטחון סבור כי על הממשלה להסיר המגבלות והאיסורים על התיישבות בכל יהודה ושומרון ✶ ממשיך להתנגד לסיפוח

מאת דן מרגלית

מאמר זה מבוסס על דברים ששר הבטחון, מר משה דיין אמר לפני ימים אחדים בפגי־שה מצומצמת.

בשורה חשובה למשפחת טבנקין בקיבוץ המאוחד ולמנחם בגין בהנ־הלת חרות, לצוני פיינרמן בתנועת המושבים, ולגדיר יצחק רגאל, לסופר משה שמיר ולסגן השר זבולון המר: שר הבטחון משה דיין מציע, כי ההתנחלות היהודית לא תוגבל עוד לבקעת הירדן בלבד. לדעתו על ה־ממשלה להסיר את האיסורים והגב־לות שהטילה עד כה על התנחלות יהודית בכל תחומי יהודה ושומ־רון.

צריך לעשות זאת בצורה מסודרת ולפי החלטות הממשלה. אין לה־ניח לרבי מאיר כהנא להתנחל כ־כל העולה על רוחו. גם אסור לה־קים „מתפי ישוב יהודי „מנקר עי־ניים" באיזור בלתי־מתאים אך ורק כדי לקיים את עקרון חופש ההת־נחלות. אולם אם רוצה יהודי לרכוש קרקע בבית־לחם או במורדות הר־גריזים המשקיף על שכם, ואם רו־צים השומר־הצעיר או תנועת ה־מושבים להקים ישוב ליד ג'נין — כפי שאחרים רוצים לבנות את ביתם במצפה בבי־סמאל — יש לאפשר להם לעשות זאת. השומרון שוב אינו צריך להיות בבחינת „טאבו".

מזכיר תנועת המושבים אריק נחמ־קין טוען, כי מאות נרשמו — ו־אלפי משפחות מבקשות — להתנחל ב„נחלת אבותינו", אך הממשלה מו־נעת זאת מהם בכך שאינה כמעי־דה לרשותם קרקע ומים. שר־הבט־חון סבור, איפוא, כי על הממשלה ללכת לקראתם ולהניח להם להקים את משקיהם גם בשומרון. לפי דיין העובדה שהתנחלות בבבי־סמאל אינה נכללת בתכנית־אלון אינה מצ־דיקה איסור על יהודים לקנות שם קרקע ולבנות את ביתם. אמנם הוא מסכים שתכנית־אלון תוצע למלך חוסיין, ואם ישיב עליה בחיוב אין לדחות אותה על הסף כבסיס להסדר עם ירדן. אך לא יתכן שתכנית־אלון, הנדחית על־ידי חוסיין, תה־פך למעין „ספר לבן" חדש אשר לפיו יגזרו היהודים על עצמם גזי־רות בנוסח שהיה מקובל על המנ־דט הבריטי.

מה צריך חוסיין להבין

דיין אינו אויב של תכנית אלון, אך מסכים שהיא תוצע לחוסיין. הוא מטה אוזן לכל רחש מהמדינות ה־שכנות, אך לכל תביעה העולה מה־אוכלוסיה בשטחים. אם ישיב חוסיין בחיוב יש לראות בכך בסיס למשא־ומתן, ומי שיבקש להוציא מדיין התחייבות שלא יוותר על אף שעל — יתאכזב. השלום ממשיך להיות, לדעתו, בעיקרה הראשונה והחשובה של ישראל. השגתו תתבסס על נכו־נות לפשרה. גם דיין שותף לחלק ממנה.

לוא נתבקש „לשדר" אל חוסיין היה דיין מציע בסיס יסודי למגעים עמו: לא שינויים „קלי־ערך" כמו־צע בתכנית־רוג'רס שנדחתה על־ידי הממשלה, אלא שינויים טריטורי־אליים בעלי משמעות רבה. כאשר ייאות חוסיין להבין שהדבר חיוני תהיה הצדקה לשרטט מפות ולדון עמו בפרטים שונים.

ברור שדיין אינו מאמין באפ־שרות זאת ולפי טבעו מתרחק מכל הכרעה בין ברירות שאינן מעוג־נות במציאות. הוא מזלזל, למשל, בתכניות בשגבולות לפתרון בעית ה־פליטים ורואה חשיבות בחיסול מ־חנותם כפי שהדבר נעשה עתה בקצב גובר. הוא גם אינו רואה את ג'עברי מחברון ומעוזה אל־מצרי משכם כ־שותפים למשא־ומתן שיקבע את ג־בולות ישראל. אולם הוא מאמין, כי מדיניותו הליבראלית בשטחים — דוו־קא בתקופת רגיעה כאשר כמעט אין זכר לפעילות חבלנית — מק־דמת את סיכויי השלום הרחוק יותר מכל תבנית תיאורטית.

כך גם בסיכויי ההסדר: הוא מא־מין, כי הערבים התרחקו מועידת חארטום על שלושת ה„לאווים" ה־מפורסמים שלה. הם מוכנים לעשות שלום עם ישראל בתנאי שתיסוג ל־כל קווי שביתת־הנשק הקודמים ו־בתוספת סידורים שיבטיחו חופש ת־נועה יהודי לכותל המערבי. לכך דיין מתנגד. ומי יסכים להחזיר את מרגמות ה„פתח" לקלקיליה ולטול־כרם? מי שאינו שוגה באשליות מבין, איפוא, שהברירה היא בין נ־סיגה מחולטת לבין המשך המצב הקיים.

בעיני דיין המצב הקיים אינו אי־דיאלי. אין הוא מצב של קבע, או־לם אי־אפשר להגדיר גם עד מתי ימשך המצב. „זמניות ממושכת" היא אחת ההגדרות האפשריות לתקופה השהייה הצפויה של ישראל בשט־חים אלה. מבחינה זו מעדיף דיין את הגדרתו שישראל היא הממשלה בשטחים ואינה רק מימשל בהם כ־מוצע על־ידי אלון; שכן ממשלה היא גוף שאינו יושב אך ורק על כידוניו אלא מספק גם מים, חשמל וטלפונים — וטוב בעיניו שהתוש־בים מתייחסים אליה כך ותובעים מישראל לעמוד בהתחייבויות כאלה.

טוב לירושלים, רע לראמאללה?

דיין מעולם לא התנבא שרק צר־כי הבטחון יקבעו את הגבולות ה־חדשים אליהם תחזור ישראל. כל הסדר ב„גדה המערבית" חייב להת־בסס על הישארות צה"ל על הירדן וזכותו להיכנס לשכם ולחברון, אם יהיו מוקד מתסים לפעילות חבלנית ממשית. כל נקודה יהודית שתוקמה בשטחים — ויש להתבסס על ההנחה שלא תפורק — חייבת ליהנות מחסות זרועות הבטחון הישראליות. אין יהודים חיים בבטחון במצרים, ב־עיראק ובסוריה, וממילא גם לא יו־כלו לבטוח בהגנת הירדנים על קרית־ארבע בחברון. הבטחון להת־נחלויות היהודיות, חייב להישאר ב־ידי היהודים.

ברור כי דיין עצמו אינו מאמין שהירדנים יטלים לקבל הצעות כ־אלה בעתיד הנראה לעין. אם לאו — יישאר המצב הקיים. מכל מקום לא יתכן שזכות היהודים תוגבל ל־בקר ביהודה ובשומרון ולא להתנחל בהם; ואין להעלות על הדעת כי ה־תושבים בשטחים, אשר ישראל מנ־שיכה להחזר לדרכיהם הגן שמם, יכתיבו לה היכן גבולותיה.

דיין מתנגד לסיפוח וממשיך ל־החזיק בהצעה שאין לצרף מליון ער־בים לרישום התושבים בישראל. אך מבוע רבגים — גם בספים — מפ־ליזים להבין, כי יכולים 70 אלף ער־בים בירושלים המזרחית להישאר תושבים ירדניים ואולי אף להיבחר כחברי הפרלמנט ברבת־עמון, ומסר־בים להכיר באפשרות זו לגבי אחיהם ברמאללה?

הרושם הוא, כי דיין סבור שב־ימיו לא יתבצע קו מדיני את יהודה ושומרון. וכי את „הזמניות הממו־שכת" של הנוכחות הישראלית בשט־חים יכולים היהודים לנצל בצורה שתוכיח, כי הזמן פועל לטובתם.

אלא שבינתיים יש התפתחויות. אחת מהן היא מאמציו של חוסיין להתגבר על ניתוקו מהעולם הער־בי. המלך מקווה שלא יאלץ להרחיק לכת בשיתוף פעולה זה, ויזכה כבר בראשיתו בסיוע כלכלי נרחב.

השפעת ההתפתחויות האחרונות

מבחינה עקרונית לא שלל המלך מעולם את רעיון החזית המזרחית, ויש לו גם יחידת חבלנים כמשמעה. אם גם ההחלטות האחרונות בקהיר אינן מיושמות עדיין — אין הן צעד הפגנתי בלבד. יש יסוד להניח, שה־אמריקאים לא ינסו להניא את חוסיין ממעשיו האחרונים, דווקא מפני ש־תמיד ראו־בסכנה לקיומו את ניתו־קו מהעולם הערבי. הסדר נפרד יר־דני־ישראלי מסוכן בשבילו, והאמ־ריקאים לא נלהבו לאפשרות כזו. הם ביזדוו בהקדמת המשא־ומתן עם מצ־רים.

השאלה היא אם הצעת ההסדר־החלקי ערוה מעשית. כאשר העלה אותה דיין היו סיכוייו שונים מכפי שהם עתה. ביתהיים „התקרר התב־שיל" וזה מחייב את הממשלה לב־חון אם יש צורך ברעיונות חדשים, ואם ישנם כאלה בפועל. מכל מ־קום ההסדר־החלקי אינו עולה בקנה אחד עם הסכם כולל מיידי.

הצעת ההסדר־החלקי היא אלטרנ־טיבה להסכם־כולל, המבוססת על אי יכולתם של הצדדים לבוא לכלל הסכם כזה; ממילא אין פתיחת ה־תעלה חלק מההסכם־הכולל המחייב לכלול הסכמה גם על עתיד שארם אל־שייך והמקומות אחרים בסיני. או־לם דיין, המצביע בדרך כלל לירוש־לים להאזין לכל קול העולה מירדן ומסוריה, ממצרים ומלבנון, טרם ג־לה כה רעיונותיו החדשים — אם הם קיימים ואם הוא סבור שהגיעה העת להשמיעם — בהקשר למצרים.

התפתחות אחרת קשורה בוייט־נאם: נראה שדיין אינו מעריך, כי „דגם וייטנאם" יוצע לישראל. ספק אם הסכם זה יתקיים לאורך ימים וספק אם האמריקאים, שמעורבותם והסתלקותם מאותה מלחמה אינן מפוארות, יציעו הצעה דומה לידידה כישראל, שהישגיה איפשרו לה לא לבקש סיוע צבאי ישיר של חיילי ארצות־הברית.

יש מקום לשאלה, איך „יהדר" דיין עם מפלגתו המערך לקראת הבחירות הקרובות. לפני ארבע שנים נאבק על התורה שבעל־פה. כיום יתכן שיש במפלגתו נכונות לאמ־צה, אך המציאות עודדה את דיין להגדרות חדשות של מסורות מדי־ניות.

אין להניח כי מצע המפלגה יב־טיח תמיכה בכל דעותיו, אך הוא לא יוכל לעמוד בסתירה גלויה ל־הן. הוא עצמו מביא בחשבון, שב־אחד הימים עשויים הערבים להסכים לשלום שתנאיו פתוח טובים משאי־פותיו ויקווה צפוף בשטחה. אך בר־אה בעליל שדיין לא יקבל מצע ש־יסתור את תפישתו הבסיסית לגבי עתיד השטחים המוחזקים ואופי ה־התנחלות היהודית בהם.

אינפלציה במזרח הרחוק

דו"ח של בנק טוקיו מנבא החמרת המצב ב־1973

שרות „ניו־יורק טיימס", מיוחד ל„הארץ"

ההונג־קונג

עקרת־בית בג'אקארטה שבאינ־דונזיה גערה בבתה שהתאוננה על טיב האורז. „בת מול את שידנו משגת לקנות אורז", אמרה האם.

בהונג־קונג עברה משפחה מדירה בת שלושה חדרי שינה לדירה בת שני חדרי שינה, לאחר שבעל־הבית דרש העלאה ב־100% בשכר הדירה. שכר־הדירה החדשה נשאר בערך כפי שהיה בדירה הקודמת, אף כי הדירה החדשה היתה בשטחה רק כמחצית מקודמתה.

בראנגון שבבורמה אמר אדם ל־משטרה, לאחר שנתפס בשעת גניבת תרנגולת: איני גנב. הייתי זקוק ל־תרנגולת, אך ידי לא השיגה לקנותה.

בכל המקרים האלה היו האנשים קרבנות לאינפלציה, שמאיימת כיום בכל רחבי אסיה על יציבות כל־כלית, פיתוח מתוכנן והמיוזר של האדם הפשוט. דו"ח של בנק טוקיו בסוף אשתקד התנבא שב־1973 יחמיר המצב בוודאי עוד יותר. האכרות כחוד־בים של מצרכים, בסיקים, בכל רחבי האזור. השלט... תקופות של אינפלציה משתוללת, כמו ה־עליה ב־600% במדד יוקר המחיה שחלה ב־1966 באינדונזיה.

בצורת חמורה באינדונזיה, בפתו־צבמי מוצרי של מתכננים, וליקויים במדיניות האספקה גרמו אשתקד מחסור באורז והזפו את המחירים מעלה מעלה. משבר זה היה בבחי־נת נסיגה חמורה לטכנוקרטים המתכ־נשרים של אינדונזיה. ב־1971 הם הצליחו לבלום את האינפלציה בגבו־לות 2.5%, אך ב־1972 נאלצו להרא־בק בעליית מחירים של 25%.

פיקוח חמור בפיליפינים

בפיליפינים הצליחו בששת החד־שים הראשונים של 1972 לרסן את האינפלציה בגבולות סבירים: מדד יוקר המחיה במאנילה עלה רק בכדי 3.7%. אך שטפונות שפקדו את לו־זון ביולי, שינו עד מהרה את התמו־נה הכלכלית. באותו יולי בלבד האמירו מחיריהם של 13 פריטי מזון ב־37.4%. עם זאת נבלמה הספירלה האינפלציונית, כשהנשיא פרדיננד מרקוס, הנהיג, בעקבות החלטתו להטיל מצב חרום, פיקוח מחירים יחד עם אמצעי חרום אחרים.

לא כל אחד בוחר בפיקוח כפת־רון. אך רוב הממשלות באסיה פוע־לות למען ריסון האינפלציה. בהונג־קונג, מושבת כתר בריטית, נוהגת דוקטרינה של „הנח לעשות", והמ־עורבות הממשלה במשק היא מיני־מלית. התוצאה היא שהגיאות הכל־כלית הנמשכת בהונג־קונג העלתה את המחירים של נכסי דלא ניידי לרמה שרק במעט ארצות יש דוג־מתה.

בטאיוואן אמר דובר של המועצה לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי בינ־לאומיים, כי הממשלה נוהגת זהירות בקשר לאינפלציה בגלל „בטיובה ה־מרי" בסין בשנות ה־30 וה־40, וב־טאיוואן בשנות ה־50. הדובר הט־עים: יש לנו ועדה העוקבת אחרי תנודות מחירים, וכשהעליה היא כה־צבר להיקף הצמוד־לי, פועלת הועדה כדי להתאים ביקוש והיצע. אנו מייצרים די מלט לצרכינו הרגילים, אך אם יש עליית מחירים שנתית, מוכנים אנו ליבא מלט לטווח קצר כדי להגביל תנודות בלתי־נורמליות.

בבורמה נתון המסחר באופן רשמי לפיקוח חמור, אך פורח בה שוק שחור המספק סחורות שאין להשיגן, או המצויות רק בצמצום בחנויות הממשלתיות. המחירים הרשמיים נו־טים להיסחף כלפי מעלה בעקבות המחירים השחורים, ובשנה שעברה נתייקרו מצרכים בסיסיים מסויימים בשער 100% עד 200%.

במאלזיה אין האינפלציה בעיה, כיוון ששעורי השכר נשארו נמוכים ויציבים, ומפני שיש לארץ בסיס חקלאי חזק. אלא שגובה מאמצי מאלזיה להנהיג תיעוש, מתגבשים כל־כלנים לשינוי במצב זה. בשנה שעב־רה הקימו 30 חברות זרות לאלק־טרוניקה מפעלים, במאלזיה וסינגפור בזה הכנסות מגודלות לאלפים מבני הארץ.

האינפלציה וההכנסה הריאלית

„ארצות הרוצות להתפתח מבחינה תעשייתית מוכרחות ליבא תוצרי גלם וציוד לייצור. עם עליית המחירים בעולם, הן מיבאות אינפלציה. אנו עושים כל מה שאנו יכולים כדי לרסן את האינפלציה, אך אינגו יכולים ל־עשות דבר בקשר לעליית המחירים בעולם", אמר פקיד בכיר בסינגפור, והכן, הצמד נתייקר במידה ניכרת, וכן היו עליות מחירים בפריטים בסיסיים אחרים שאותם אנו מיבאים.

הדעות חלוקות באסיה לגבי השני־פלציה. העתון היפני „מאיניצ'י" הצ־ביע לאחרונה בבהלה על עליה ב־נובמבר אשתקד, והימה את האינ־פלציה לסרטן מתפשט. וזאת דרש „איבחון כולל כדי לגלות את המח־לה ולעתה־".

אך „קיידאנרן" (התאחדות הארגו־נים הכלכליים) ביפן אינו רואה את המצב באותה דאגה. אינפלציה אינה דבר רע, אומר קאזואו נוקאזאוה, סגן המנהל של המחלקה לעניינים כל־כליים בין־לאומיים של התאחדות. בראיון בטוקיו הטעים נוקאזאוה ש־ביפן האינפלציה היא כתוצאה בלתי־נמנעת, כיוון שהאנשים עובדים פ־חות ומרויחים יותר שכר. עם המעבר המתוכנן מייצור לשרותים, הוסיף, תגבר מגמה זו, כיוון שאז יצטרך השכר לעלות ב־15% בשנה, מעוד שהמחירים לא יגדל.

טען נוקאזאוה: יהיה עלינו לחי־יות עם האינפלציה, אך היא לא תפגע בנו כל זמן שההכנסה הראלית גדלה. אם העליה הנומינלית בהכנסה היא 15%, יכולה ארץ להרשות לעצ־מה אינפלציה של 5%. לדבריו היה על הממשלה לעשות צעדים ספציפיים כדי לדאוג לצרכיהם של הזקנים ו־החולים.

אך מקומות [illegible] באסיה הת־ יכולות להרשות לעצמן תכניות [illegible] רים את החולים, הזקנים והמובטלים לדאוג לעצמם. התוצאה עלולה להיות שהאינפלציה תהיה רק מיטרד לעש־ירים, אך מעמסה כבדה על העניים.

מכערי הבירה

דוגמה אופיינית נוספת לרצח הנוף בירושלים

מאת עוזי בנזימן

אפשר לצפות בבטחון, כי תוך כמה שנים יתחלף הנוף הירוק של שיפולי איזור ארמון הנציב במגדלי אבן ובמשטחי אספלט ובטון. גורלם יהיה כגורל הגבעה הצרפתית שמ־צפון לעיר. כל זה משום שיזמים זריזים מצליחים לקלוע לרצונות־הם של נציגי ציבור אשר גם עתה — שש שנים לאחר המלחמה — ששים לכל בנין חדש במזרח ירו־שלים בהנחה, כי כך מתעצמת ה־חזקה היהודית מעבר ל„קו הירוק".

השטח הוצא מהתכנון

הרכסים הצפוניים של ארמון ה־נציב עברו מספר גלגולים בתכניות הבינוי בירושלים. צוות תוכנית ה־מיתאר לעיר העתיקה וסביבותיה — אשר עבודתו חלה גם על שטחים אלה — היה מפולג בדעתו. אחד מ־ראשי הצוות ייעד לאיזור זה רובעי מגורים ומלונאות, מתכנן אחר תבע שלא לבנות שם ולהשאירו כשטח ירוק. בהגיע התוכנית לשולחן מו־עצת עיריית ירושלים, בשבתה כוע־דה המקומית לתכנון ובנין ערים, התנהל בה ויכוח סוער. לבסוף הת־קבלה העמדה בה דגל ראש העיריה, טדי קולק, שיש להוציא את השטח הנדון מתחומי תוכנית המיתאר. ה־רכסים האמורים נועדו לתכנון מיו־חד. תוכנית המיתאר הועברה ל־ועדה המחוזית (לפני כשנה) וזו טרם החליטה לגביה.

במצב דברים זה — כשתכנית המיתאר מיועדת לאיזור בנייה ב־שיעורים נמוכים, הועדה המקומית פוסלת את הייעוד ומחליטה שהשטח יוצא מתחומי התוכנית כדי לעבור תכנון מחודש וכאשר תכנון זה נמ־סר ללואי קאהן, מתכנן הערים ה־אמריקאי הנודע, כדי שיקבע את ה־מרחבים לפארק — מצא לנכון יזם מקומי לרכוש כ־80 דונם באיזור ה־נדון. כ־15 דונם משטח הרכישה הם מתוך התחום שנמסר לתכנון מ־יוחד. אגב, גם בשטח שנועד ל־פארק ייתכנו חלקות בהן תותר בנייה בעיצוב מיוחד, משום שהן אינן נש־קפות לעיר ובנייה בהן לא תשבש את הנוף הנשקף.

„יהודי קנה קרקע"

רוכש הקרקע בא בדברים עם יו"ר שבירא ועדת המשנה המקומית לתכנון ונרמז לו, כי הוא יכול לגשת לתכנון את האתר. הוא מש־קיע סכומים ניכרים בתכנון ובגיש תוכנית לבית מלון ובו 250 חדרים, מיבנים מדורגים המכילים 300 די־רות ומרכז מסחרי.

ואז כותחילה המכונה המפלגתית לפעול. טדי קולק במיעוט. אנשי גח"ל והמפד"ל וחלק מחברי המערך מחייבים את רעיון הבינוי. מדוע? סגן „ראש העיריה מר יהושע מצא, סגן ראש העיריה מטעם גח"ל, הוא נציג אותנטי של הלך־הרוח המאפיין את התומכים בתוכנית. וכך הסביר לי: הבינוי המוצע מתאים לשטח, יהודי קנה אדמות מערבים ואין צורך ב־הפקעה. לפי תוכנית המיתאר מותר לבנות בשטח. לא נתיר חריגה מ־שיעורי הבנייה המותרים. היזם מת־חייב לסמן את כל מערכות התשתית לאתר הבניה החדש. תושבים ער־בים בונים באיזור ללא רשיון וב־נקודות רגישות לנוף — מדוע ל־יהודים יהיה אסור? כך גואלים קר־קע מערבים ומיישבים את ירוש־לים ביהודים.

הגם שמר מצא מדגיש, כי הנימוק האחרון הוא רק אחד ממיכלול המע־מים המסתיבים את עמדתו, אני משתכנע בקביעה כי הוא הסיבה ה־עיקרית. אותם חברים נלהבים ב־מועצת עיריית ירושלים שכמעט ו־הצליחו ביום ראשון השבוע להשיג אישור לבניית המלון ו־300 דירות פועלים לפי הגישה הפשוטה — ייטב לעם ישראל ולחזקתו במזרח ירוש־לים ככל שירבו בה יהודים. כדי ל־יישבה ביהודים יש להקים להם ב־תים למגורים ומלונות לאירוח. ואין זה חשוב היכן קמים המיבנים. ל־דידם של מר מצא ועמיתיו לדעה המדרונות החשופים צפונה לארמון הנציב הם חלל שיש בו כדי לערער את איתנות האחיזה היהודית במז־רח ירושלים. לכן מוטב להקיפה ב־טבעת מיבנים גם על הגבעות היותר ציוריות של העיר.

מרגיז להיווכח שגם שש שנים ל־אחר המלחמה עדיין מפעילה הנוסחה האמורה את שיקוליהם של פרנסי העיר. במרוצת תקופה זו התיישבו 7000 משפחות (כ־30 אלף נפש) מעבר לקו הירוק. משרד השיכון משלים תכנון מפורט ל־24 אלף יחידות דיור (קרוב למאה אלף נ־פש) בגבעות המכתרות את העיר. נתונים אלה לא די בהם לצנן להטם של מרבית החברים במועצת עיריית ירושלים. הם אינם בטוחים בנוכחות היהודית במזרח ירושלים. הם יחו־שו טוב יותר כאשר הפסגות הנש־קפות אל העיר העתיקה יותר מצופות בבטון ואספלט.

הנימוק הפוליטי

הפחד שמא ינסו להחזיר את ה־גלגל לאחור בירושלים הביא את תוכניות הבנייה המבהלות לרמת אשכול, הגבעה הצרפתית ובשלב יותר מאוחר לגילה, נבי סמואל ו־המדרונות הדרומיים של ארמון ה־נציב. הנימוק המדיני הוכיח עצמו, הנוכחות היהודית במזרח ירושלים היא גורם מרכזי בתחושת הבטחון והשייכות של היהודים בירושלים השלמה ומשפיעה על האוכלוסיה ה־ערבית שתשלים עם המימשל הישר־אלי. אולם באותה מידה עצמה הו־כח ההגיון התכנוני. שש שנים ל־אחר שהחל בהצפת הגבעות במלט הועמדנו בפני עובדות צורמות.

כיום, כאשר רוצים להפגין בינוי ישראלי אל מול העיר העתיקה, ב־תחום המיועד לפארק, יש לשאול את חברי המועצה „הלאומיים": מה עוד נותר להשחית בעיר זו? מעבר להבט האמור משקפת פר־שת הבינוי החדשה את הדינמיקה של ניהול ענייני הבינוי בירושלים. מר מירון בנבנישתי, חבר מועצת העיריה, היה זה שקרא בראשית ה־שבוע לחבריה לבטל רישום על פר־שת הבינוי החדשה. היא עתידה ל־הוליך לסבך כדוגמת פרשת מלון היאט. בכתום של רמזים לא ברו־רים משקיע יזם כספים בתכנון (ו־אולי אף ברכישה) של שטח. מהל־כים אלה מקנים לו עמדת־לחץ כבר־אי לבקש אישורים לתוכניות־בינוי שיהלמו את השקעותיו. האינטרס ה־ציבורי אשר מבקש לשמור על העיר היופית, נשחק.

סביר לנבא, כי תוכניתו של ה־יזם המבקש לבנות באיזור ארמון הנציב — תאושר. בעקבותיה יבואו תוכניות בינוי נוספות. לא יתכן אח־רת, התקדים יהיה בבחינת מנוע רב־עוצמה. משרד התיירות יבקש להקים באיזור בתי מלון, מיתוסים ילחצו להתיר להם לבנות וילות ב־שפת הקסום. ועם ישראל יראה כי־צד נאבדת ירושלים את יהודה ב־עטיו של הרכב מקרי במועצת העיר שרק מיעוט מבין חבריה מבינים את אחריותם להיסטוריה.

קו רקיע ירושלמי — אחרי בנה מכערת

קניית טלוויזיה אינה הימור !

כאשר אתה קונה טלוויזיה **אלקטרה**
אתה בטוח כי קנית מקלט מצויין מבית טוב !

* חלקי חילוף חינם ל־3 שנים (במסגרת שרות אלקטרה)
* פיקוד אלקטרוני
* בקרה ע"י מכוונים זחלנים (SLIDE POTENTIOMETER)
* מנורת רקע למניעת סינוור * נקודת חיבור לרמקול נוסף חיצוני

אלקטרה שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין - נעבן

הרג לאחר הפסקת האש

מאת ז'אן-קלוד פומונטי
מיוחד ל"הארץ"
מ"לה מונד"

סייגון

המערכה שלאחר הפסקת-האש עלולה להימשך כמה ימים ואף שבועות. דרום וייטנאם עודה נתונה בדם ואש, תגרות-דמים מתרחשות כמעט בכל מקום, בביחוד בכפרים סביב לסייגון. כמעט ולא שמו לב לשעת הפסקת-האש ההיסטורית לא נהנים. קבוצות נשים וילדים, אחוזות פחד ולעתים עטופות דם, בורחות מבתיהם שים עולים כפני פגזים ופצצות.

כה שאירע בימים אלה ממערב לטראנג-באנג (כתוח הר נגיא) בדרך לטאי-נין, הוא דוגמא טובה למה שנתרחש לסייגון בעשר השנים האחרונות: התפוצצויות פגזים; פטריות-עשן העולות השמימה לאחר הבבורו של כל אחד ממטוסי הקרב; טיסה נמוכה של מסוקים, שמטעמי בטחון אינם מעיזים להתרחק מן הכביש הראשי; אימת התושבים שנקלעו לתוך האש הצולבת, מקום שלא יכלו לברוח בצדד כוצר. שיירות כלי רכב מכל המינים מהססות עד שיוכלו לעבור; ולסיכום כל אלה, דבריו של קצין שהגיע לאפיסת כוחות אחרי לילות ללא שינה: "30 אנשי וייטקונג נמצאים על הדרך ואינם רוצים להסתלק". ההבדל היחיד לעומת העבר הוא, ששעה בינונית. לתוקפה של הפסקת-האש כבר עברה מזמן.

המטרה: נוכחות

את ההמשך קל לתאר. "אנטרך לערוך מבצע כדי לסלקם", הסביר הקולונל האחראי לפעולת החילוץ. לשון אחרת, כדי לפרוץ את המחסום ללא תמיכת חיל האוויר האמריקאי יש תחילה לבצע כיתור ואחר כך להבטיח את הסליקה בסביבה לפני שהוייטקונג יחליט להסתלק. אותו דבר מוכיחים לעשות גם קצת רחוק מן המקום בו אנו הקורים, כי בשעת כניסת הפסקת-האש לתוקפה כבר היו כעשרה כהמוקומים כאלה בין טראנג-באנג לטאי-נין. עוד ביקתות יעלו באש ועוד כפריים יצטרפו אל הפליטים הרבים. כיון שהתסריט זה חוזר כנראה סביב כמה עשרות ערים, כבר הפך הפולמוס על הפרת הפסקת-האש לבלתי נוגע להתפתחות המאורעות.

המפקחים הזרים על הפסקת-האש שהתחילו עתה להגיע לדרום-וייטנאם נדונים למשחק מתבואים. הם יהיו עסוקים הרבה יותר בשיכוך הקרבות מאשר בוכוחותיהם של שני הצדדים.

במקומות כמו טראנג-באנג וטאי-נין שבהם נתחוללו הקרבות העזים ביותר תוחרות חזית השיחרור (הוייטקונג) למטרות אחרות: לתפוס כמה נקודות בכביש הראשי לפני שתגיע למקום ועדת הפיקוח הבינלאומית; להרחיב את הפרוזדור המאפשר ליחידות הוייטקונג לעבור מאזור ג', מצפון לטאי-נין, לעבר עמק הגומא יותר בדרום; לבסס את עמדותיה בכפרים שזה עתה כבשה אותם משני צידי הכביש; להוכיח שאין סייגון יכולה להחזיק בצירי התחבורה העיקריים; ולבסוף, להפגין את נוכחותה.

למווח הארוך יותר שואפת חזית השיחרור בקרבות הנוכחיים להשלים את כיתור הערים ולהבטיח לעצמה יותר ויותר את השליטה בשטח

דרום וייטנאם עודנה נתונה במערכת דמים הנטושה על רכישת עמדות

החקלאי. באופן זה גם אומרים אנשי חזית השיחרור לעודד לאט לאט את שובם לכפר של מספר גדול והולך של מובטלים עירוניים. אך לפי-שעה רוצים הם בעיקר לאלץ את סייגון לשאת ולתת — כשהם נמצאים בעמדת כוח — על סימון הגבולות של המובלעות "המשתחררות". מה שהתחיל להסתמן בימים אלה היא מפת דרום-וייטנאם כהמפכית — וההיזה שואפת להגשימה.

בשלב הנוכחי של מאבקם אין אנשי חזית השיחרור מעוניינים בערים. ההוכחה הטובה ביותר לכך היא שאף לא ניסו להניף אחד מדגליהם מעל לפרבר סייגון-שולון, דבר שלא היה מחייב מאמץ רב. ואולם באזורים כפריים רבים מתנוססים דגליהם.

הקזת דמים

שפיכת דמים אירעה ביום א' (למחרת הפסקת האש) בעיירה מי תו, לאחר שהצליחו אנשי הוייטקונג להסתנן במוצאי-שבת בחומות הלילה לאחר הרובעים, פתחו כוחות סייגון ביום א' אחר הצהרים באש מרגמות כדי לגרשם. התוצאה: שבעה אזרחים הרוגים וכ-80 פצועים הממלאים את בית-החולים.

בעיירה הגדולה פו-האוא-דונג, כ-30 ק"מ מצפון לסייגון, הנמצאת זה קרוב לשנה בגבול בין תחומי השליטה של שני המחנות היריבים, תפסה יחידת וייטקונג, שעות אחדות לפני כניסתה לתוקפה של הפסקת האש, מוצב בדיוק מצפון לשוק. מפציצי ב-52 הפציצו גם ביום א' במרחק של שני ק"מ יותר משם. חיילים של הצנחנים בצפון לגרשה. אבל אנשי הוייט-

קונג כן השטח שנכבש לילה קודם לכן — וקצין זוטר, שלא הבין כנראה את ההבדל בין מה שנתרחש לפני שעת הפסקת-האש ואחריה, תמה: "איפה ועדת הפיקוח הבינלאומית? מדוע איננה באה כדי לומר לאנשי הוייטקונג להסתלק?" אך החובש שעסק בפינוי הפצועים נראה היה כמודאג נוכח הרעיון שהמבקשים הזרים יבקרו בכפר. איכרה זקנה המתגוררת בבקתה הרוסה לכתבת, אמרה לי: "הפעם

לא אכרו לא אלה ולא אלה שום דבר. הם נלחמו כל הלילה ואנו חיכינו לשעת הפסקת האש. אם חיל האוויר האמריקאי יחדל להפציץ, הרי זו כבר תהיה התקדמות. כל מה שאני מבקשת הוא שיפסיקו להילחם למשך שנתיים, כדי שאפשר יהיה לנוח קצת. אך הם מבטיחים "הילחמו".

קצין מן המשטרה המיוחדת אומר: "בלילה הבא יניפו מחדש דגליהם. הם יחזרו שוב ושוב". המצב השוק של פו-האוא-דונג ישארו ללא ספק בידי סייגון — אך באשר לכפר עצמו, זה אולי ענין אחר.

הפרה שגרת הטייסים

במאן-סון-נגט החליטו טייסים דרומיים לערוך נשף ריקודים בבוער דונג, עם כניסת הפסקת-האש לתוקפה. פתאום הופסק הנשף על-ידי פקודה של הגנראל מין, מפקד האוויר הצבאי השלישי, שבמטרה טלפונית לטייסים לשוב למטוסיהם. שעה לפני הפסקת האש ספגה הגזרה 20 טילים שפגעו ב-29 אזרחים, מהם שניים שנהרגו.

אחרי הצהרים ביום ראשון הגיעה מטוס של צבא אינדונזיה יורדה הראשונה של מפקחים בסיים, צמד שים באקרחות. מאוחר יותר הגיעו פלגים ההונגרים, בעודם כלומתהים יותר. הם הוזו לשלושה שוטרים צבאיים אמריקאים שנענו לבקשתם להביא להם סולם, כדי שיוכלו לרדת מן המטוס — דבר שהצוות הדרום-וייטנאמי סירב לעשותו. כמוס אחר הגיע בהמטר 19 צפון-וייטנאמים ונציג של הוייטקונג יליד האנוי, שכנראה הועמדו מיד תחת חסות אמריקאית.

אם הסכם פאריס ההוא מציין שלב חדש בתהליך המהפכני, תהליך שהקרבות הנוכחיים רק משקפים אותו, כי אז אין לנשיא תיו ברירה

אלא להחזיק מעמד באצבעים סלריקות. ואכן, זה כה שהרגיש מחדש בנאום שהשמיע בשבת. כדי לבלום את התקדמות הוייטקונג הנמשכת כזה שבוע ולצמצם ככל הביטויה של חזית השיחרור לא די יהיה לו באר-ביליה, בטאנקים ובחיל האוויר שלו. הוא יצטרך גם לדכא את ההפגנה הפוליטית בערים.

בינתיים לכמה שאומרים, עדיין אין אנשי החזית בראים את עצמם, וללא ספק אין להם כוונה לעשות זאת בקרוב. כך ניכסון לא יוכל, אפילו רצה בכך, לכבוא תירוץ להתערבות, כה עוד שעוסקות להשתחרר הדרליות הראשונות של שבויים אמריקאים, זה הדבר המעסיק את הציבור בארצות-הברית יותר מכל. צעדי נאי אבגליסאכבי שאל דובר של הפיקוד בסייגון: "היהע לך על מצבים בדרכי שלום עם האויב?" וההדבר השיב בשאלה: "אילו מצעים?"

ואכן, טרם הגיעו לכך, לכשחשבון הלילי. השלום רק מתחיל. עם זאת הרי זה מאבק עדין יותר ובתוכלי פחות, שיתחיל להסתמן כשהקרב של הפסקת-האש יגוז לאב-לאס, בעוד כמה ימים או כמה שבועות.

חיילי דרום וייטנאם שמחים לרגל הכרזת הפסקת האש — האם השמחה איננה מוקדמת מדי?

צבא ארה"ב לאחר המלחמה בווייטנאם

מאת ויליאם ביצאר
מיוחד ל"הארץ"
מ"ניו-יורק טיימס"

וואשינגטון

צבא ארה"ב אשר יצא בעצם אש אחרונה ביערות הגשם ושדות האורז בדרום-וייטנאם, יהיה נתון במשך שנים להשפעה — חיובית או שלילית — של אותה מערכה.

ראשי הצבא מודים להפיד שכמעט אין קצין או מפקד בשירות פעיל אשר לא שרת לפחות מחזור קרבי אחד בוייטנאם. הם סבורים כי שבהיה זו תוסיף לכוחות ארה"ב יתרון צבאי בכל עימות עם אויבים אפשריים אשר לקשר את עיקר נסיונם באולפנה הצבאית ובתרגילים.

אותם דוברים אינם כה זריזים להודות כי חלק מהטקטיקה והמנהגים שטופחו במלחמה שסיפקה מלחמת גרילה, אינם מתאימים למלחמה מודרנית מתוחכמת באירופה, במזה"ת או אפשר באסיה.

חיל הרגלים האמריקאי הנכנס לתקופה הבתר-מלחמתית, נגע איפוא בחלה הארוך של מלחמת וייטנאם.

לא כן החילות האחרים. חיל האויר והצי ניהלו בדרך כלל בוייטנאם אותו סוג לוחמה שבו הם רגילים. חיל התותחים הרעסק עד למעלה ראש בקרבות-יבשה שלעתים קרובות הם מתכללים, אולם דומה כי יצא מהמערכה פחות גיזוק ברוחו וחזר לאמונתו במנהגים ובשליטות שבעבר הימים.

מבחינה מעשית קרוב לודאי כי רוב התמורות צפויות דווקא בחיל הרגלים בגודלו הרכבו, במכונים שיעמדו לרשותו, באימונים ובאורגניזציה.

מכלל עצמת שיא של יותר מ-1.5 מיליון אנשים בתקופת וייטנאם, נצטמצם היקף הצבא לכ-850,00 איש. מתכננים ממשלתיים רמי-דרג סבורים כי הלחצים התקציביים יצריכו צמצום בעוד 100,000 איש בשנים הקרובות ובכך יירד גודל הצבא לשפל שכמוהו לא היה מאז ערב מלחמת קוריאה.

כאשר המתכננים הצבאיים נאלצו לברור בין פיתוח ורכש של נשק מתקדם לבין מלוא כוח האדם ביחידות, נהגו בתמיד לבחור בנשק.

התיאוריה היא כי גלעין מנוסה של אנשי צבא מקצועיים תמיד אפשר להרחיב בבהידרות מכוחות המילואים ומגיוס החובה, בעוד שנשק מתקדם אי אפשר לכמט בפתאומיות כתוכניות ושרטוטים.

נסיון קרבי

על סמך הנסיון בוייטנאם, מצויין חיל הרגלים האמריקאי בהליקופטרים מתקדמים חדשים בנשק מכוכלל נגד טנקים ונגד אנשים ובטנק יעיל יותר — בהנחה כי המלחמה החשובה ביותר שיש להתכונן לה תהיה באירופה שבה יש יתרון גדול לשריון הסובייטי על השריון של המערב.

האויל וקצינים ומשקים כה רבים שרתו לפחות מחזור אחד של 12 חודשים בוייטנאם, יוכלו ראשי הצבא ליהנות מהידיעה, שנצברה בשדה הקרב, כי מסוגל לפעול כראוי וכי לא.

בעתים כאשר אנשי הצבא משתיירים הפוטנציאליות של ארה"ב — בריה"מ וסין העממית — שנצברו נסיון קרבי.

אולם זהו יתרון שחסרונו בצדו. שהרי חלק רב מהטקטיקה וההרגלים שטופחו בוייטנאם לא יצלחו למצב כפה באירופה שבה מצוי מערך גדול של נשק מתקדם, לרבות מטוסי-קרב מילניים, בקו הקדמי.

"לפנינו מלאכה רבה של אימון מחדש", אמר גנרל אמריקאי, "כדי להשכיח כמה מהרגלי-הטקטיקה של וייטנאם".

מלחמת וייטנאם שכנעה את מפקדי חיל הרגלים כי בצדק עליהם להימנע מלשלוח אנשים לתפקידי קרב לפרק זמן של 12 חודשים בלבד, ואת הקצינים הן לתפקיד קרבי והן לתפקיד לא קרבי לאותו פרק זמן, כדי "לפזר" כביכול את הנסיון הקרבי. מתברר כי ביד לאחר שהקצינים למדו כיצד לפעול כראוי בתפקיד הקרבי, הועברו לתפקיד משרדי או הוחזרו לארה"ב.

אנשי התכנון של הכוחות המזוינים אינם יודעים איזה צבא יצמח מהנסיון לבסס את שורותיהם על התנדבות ולבטל את גיוס החובה. נסיון זה יהיה בעיצומו כבר בקיץ הקרוב.

מצד אחד, נמסר כי בוגרי תיכון רבים בעלי כשרים חיוביים לכאורה החלו להתגייס לשורות הצבא.

מצד אחר, מפקפקים סכלים ותיקים מהאסכולה הישנה בתבונות הלוחמה הפוטנציאליות של המתגייסים החדשים. לדבריהם נתרופפה המשמעת יותר מדי — והצבא נעשה דומה יותר מדי לכל מקום-עבודה אחר.

שלוש עשרה דיביזיות

כן נשאלות שאלות לגבי טיבם של הקצינים החדשים. האם ציבור זה יבחר מהקהילה האזרחית ועורכיה? האם ארה"ב, בתאמצה להטיל את סקרי העשול הכרוכים בגיוס חובה, תיצור דבר שהיה משוקץ בעיני מייסדיה של ארה"ב: צבא של שכירים

שאלות אלו מטרידות רבים מהמתכננים הצבאיים האזרחיים. אולם כמה מהם מעמידים שכל עוד יותר ממחצית הקצינים החדשים באים מקאמפוסים של קולג'ים ברחבי ארה"ב — מספים הסיכויים שערכי הצבא יטתנו באופן בסיסי כאלו של החברה אשר הושבעו להגן עליה.

בשעה זו קיימות, לפחות להלכה, 13 דיביזיות בצבא ארה"ב. ארבע מהן נמצאות בגרמניה-המערבית, אחת בקוריאה-הדרומית והיתר בארצות-הברית. בגלל מחסור בכוח-אדם בפקטרוהות-מפתח, שמונה שלוש מהדיביזיות התופה בארה"ב — הדיביזיה המוטסת ה-101, והדיביזיות חי"ר 9 ו-25 — במצבה נמוכה בהרבה מהתקן.

אם יצומצם היקף הצבא במידה ניכרת, יצטרכו מצביאיו להחליט אם לנסות להחזיק את כל 13 הדיביזיות במצבה נמוכה זו, או להפכן ל-9 עד 11 דיביזיות מלאות, המוכנות למערכה.

בימים הקרובים יפתחו השיחות לצמצום כמות הדדי בין נציגי נאט"ו ונציגי ברית וארשה.

מפקדי צבא אומרים כי תוצאות השיחות עשויות להשפיע על עתידה וטיבה של הדוקטרינה של צבא ארה"ב בתקופה שלאחר מלחמת וייטנאם.

באותה מידה ישפיעו גם הלחצים התקציביים האמריקאיים הלך הרוח בקונגרס, הנסיון הממשי עם הצבא הבנוי על טהרת המתנדבים וגורמים אחרים.

המתנגד לאנטישמיות

ג'ורג'יו אלמיראנטה, מזכיר התנועה הסוציאליסטית באיטליה, מחפש תעודת הגינות למפלגתו וקובע: "כל אנטישמי – יורחק"

מאת חולדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

רומא

מר ג'ורג'יו אלמיראנטה, מזכירה של התנועה הסוציאלית האיטלקית — שוכחה לכינוי הניאו-פאשיסטית — קיבלני בחדר עבודתו במרכז המפלגה ברחוב ארבע המזרקות ברומא, ימים אחדים לפני פתיחת הועידה הכל-ארצית של מפלגתו. על חזית הבית שלט קטן, שלא כדרכן של שאר המפלגות האיטלקיות המכריזות על מרכזן בשלטים גדולים.

חיפשתי את דלת הכניסה. צעיר באפודת עור שצעד הלוך ושוב לפני מרכז המפלגה פנה אלי באדיבות ושאלני אם אינני העתונאית הישראלית שביקשה לשוחח עם מר אלמירנטה. בפתח המעלית ציפה בחור אחר, גם הוא לבוש אפודת עור ונערה כולה חן ואדיבות הובילה אותי לחדר עבודתו של מנהל משרד העתונות של המפלגה ומשם לחדרו של המזכיר. הליכות כאילו נפתחו כאליהן, החיוכים רחבים כאילו בפקודה, האדיבות רבה; אלמיראנטה, כפי שאמר לי בעצמו, שמח לדבר עם עתונאי ישראלי וידבר לדבריו — אל קהל יהודי וישראלי.

פנים חדשות במראה

חדרו של מי שהיה מעורר כרי האינפורמציה בממשלתו האחרונה של מוסוליני שישבה בעיירת-נופש סאלו שעל שפת אגם הגארדה (אותה שנה כבר שוחררה איטליה הדרומית והמלך כבר חתם על שביתת-נשק עם בעלות הברית) דומה להדר עבודתו של עורך-דין ליבראלי או רפובליקני. לאחר שפגשתי לא אחת בשנים קודמות מנהיגים ניאו-פאשיסטים בחדרי השדה מוקפים צילומי מוסוליני, דגלים, צילומי היילים, ספרי זכרונות של גדולי-השלטון הפאשיסטים, ציפיתי למסגרת דומה במרכז המפלגה. אך ברור היה מיד שמר אלמיראנטה מתרגם את כוונותיו לכל פרט ופרט בחדרו, בלבושו, בדרך דיבורו.

הוא רוצה להשפיע במישרים על הממשלה להשתלב בשלטון במידת האפשר, לכן מחפש תעודת הגינות למפלגתו ולמנהיגיה, מטשטש במידת האפשר את קשרי מפלגתו אל העבר הפאשיסטי. הוא אינו דוגל בלאומניות קיצונית, באנטישמיות, ברדיפת מתנגדי השלטון ובמבצע בהיאשלייות צבאית מגוחכת. בחדר עבודתו של אלמיראנטה לא ראיתי כל תמונה או צילום של מוסוליני או של עוזריו. דגל הלאום הגדול והמפעלה נצבו בפינת החדר, מוסתרים כמעט. על שולחנו של המנהיג צילום אשתו ואמו שהובאה מאל-על מיין, תפוח אחד ויחיד המזכיר את מלחמת-העולם השניה. רהיטי החדר כתים בסגנון המאה שעברה, ריפודם קטיפה בגוון אדום כהה, החילונות כבדים.

מר אלמיראנטה, שקיבל את פני באדיבות רבה, היה לבוש חליפה אפורה תפורה היטב כשלגותו ועניבתו נבחרו בטוב טעם. עיניו כחולות-אפורות, קרות, רחוקות. הוא איש החברה הגבוהה ברומא ונכבס ליבן על נשים רבות. האיש שראה בעיניו רדיפת יהודים, שלקח חלק פעיל בתעמולה אנטישמית ארסית, בהשיבו לשאלתי על יחס מפלגתו להתעוררות האנטישמיות באיטליה ועל חלקם של כמה מעוזריו בכך, הצהיר בקול שלו, כי הוא והמפלגתו מתאיכים במדיניות הרדיפות של מוסוליני וכי "אני אחראי לכך שכל חבר פעיל במפלגתי שיביע דעה אנטישמית, יורחק מהמפלגה".

משהעליתי בפניו שמות חברי מפלגה חשובים ובראשם פינו ראוטי, חבר הפרלמנט שפירסם מאמרים על טהרת האנטישמיות, משהזכרתי חילול בתי קברות והכתמת קירות בתי כנסת בכתבות אנטישמיות, שמשטרה מייחסת לצעירים מקורבים למפלגה, משהעליתי את רשמי שר הפנים רומור, בתשובה לשאילתא שהגיש מר קארילינה (סוציאל-דמוקראט), השיב מר אלמיראנטה בבטחה: "לפני זה שכל זה נהלה העבר בבחירתי למזכיר המפלגה בשנה 1969."

משהוזרתי וביקשתי להוכיח שלא כך הוא, ביטל את טענותי ברוח טובה: "אלה מקרים פעוטים". הוא דוחה כל קשר בין מפלגתו ובין הרמ"ל א.ר.ס., המוציא לאור פרסומים אנטישמיים מובהקים (בתוכם הפרוטוקולים של זקני ציון, שאולו מה שדק מזה שנים רבות). אף שבעל העסק הוא איש מפלגה פעיל. הוא דוחה כל טענה של המשכיות בין מפלגתו למפלגה הפאשיסטית וטען שהוא נכון רק לקבל מהדוצ'ה דברים מסוימים, כגון מדיניות-חוץ יוזמית יותר, הרמת יוקרת הצבא, חוק שביתות.

ההתנגדות המוצהרת לאנטישמיות היא חלק בולט מן המאמץ להשיב כרטיס כניסה לבתיהם של מיליוני הבוחרים האיטלקים, שאינם יכולים לקבל את האידיאולוגיה הפאשיסטית הגזעית.

פנים "בורגניים"

ג'ורג'יו אלמיראנטה שולט במפלגתו שליטה בלעדית, שאף מזכיר המפלגה הקומוניסטית עשוי לקנא בו. אם היה ספק לביטוי בנידון זה באה הועידה הראשונה של המפלגה שוחקים כדי להוכיח זאת. שכן אלמיראנטה, שהביא לאיחוד התנועה הסוציאלית עם המפלגה המלוכנית הקטנה ויצר, לקראת הבחירות הכלליות שהיו בחודש מאי שעבר, חזית לאומית מאוחדת, ביקש עתה לשנות את שמן של שתי המפלגות לשם חדש, אולי קוסם יותר למיליוני איטלקים המטים אוזן לאלמיראנטה ואנשיו, כלומר ל"חזית הימנית הלאומית".

הועידה שנערכה ברומא בשבוע השלישי לינואר עמדה בסימן מדיניותו של המזכיר הכללי והיתה נעדרת כל רוח צבאית, דרישות קרבניות, חוסר סובלנות. באיטליה דברו על ועידת לובשי "החליפות האלגנטיות". החולצות השחורות (מדי הפאשיסטים), היו כאן בכל ירראה ויימצא, את הסדרנים הלבישו בצורות נאות בחצאיות כחולות חולצות ירוקות, איש לא הרים אגרוף קפוץ ומעטים הרימו קולם בסיסמאות לאומניות.

מר אלמיראנטה הציג לעם האיטלקי פנים "בורגניים" למפלגתו. הוא דיבר על הפרת הסדר, על הצורך בחוק שימנע שביתות פראיות ושביתות בשירותים חיוניים, הוא דיבר על השחיתות, על אזלת יד הממשלה, על אחריות השמאל (קומוניסטים וסוציאליסטים) למצב שנוצר, על החזר ידע ורצון על ממשלת ההתמוטטים. אלה דברים הנדברים, ללבם של מיליוני איטלקים, אף שרבים מהם אינם מקבלים הצעתיו לסילוק מהוליה של המדינה. אלמיראנטה הציג הבנה עם העמדה של בסיס התנועה-פעולה "הור ביתי". הוא ציין בסיפוק רב שקרוב לשלושה מיליון איטלקים תמכו במפלגתו בבחירות האחרונות וכי הודות לכך נמנעה המפלגה הדמו-נוצרית מלהקים שוב ממשלת קואליציה עם הסוציאליסטים ופנתה אל הליבראלים, כשהיא מדגישה את זיקתה למדיניות מרכז-ימנית".

אין ספק שבכך צדק מר אלמיראנטה.

"אנחנו פאשיסטים"

מדיניות העמדת הפנים לא הצליחה יפה. בועידה עצמה חזר אלמיראנטה על מה שאמר לפני חודשים אחדים בפירנצה, כלומר שמפלגתו נכונה לסייע להשלטת סדר במדינה ואין השלטונות נכונים או מסוגלים בכך וכי היא נכונה להתמודדות — ולא רק במילים. אך דברים בוטים אלה נבלעו בתוך המולת המאמץ הכללי להשיג תעודת הגינות. לא כן דברי נואמים אחרים משתתפי הועידה. פינו ראוטי, שפירסם כמה פעמים כתבים על טהרת האנטישמיות, אמר בהודות: "אנחנו מתנגדים למשטר זה מטעמים אידאולוגיים ומפני התנגדותנו לצורות חיים זו. הסנטור ארטיירי הוסיף ואמר: "אנחנו פאשיסטים, כי אחרת מה אנחנו?".

ערב הועידה נערכה הפגנה מרשימה ורבת משתתפים ברומא, בה נשאו דבריהם כמה מחשובי מנהיגיה של איטליה האנטיפאשיסטית כפיאטרו נני הסוציאליסט וג'ורג'יו אמנדולה הקומוניסט. בערים אחרות באיטליה נערכו הפגנות נגד הועידה ונגד הניאו-פאשיסטים ובפרלמנט הוחלט שוועדה תבחן את הצעתם של שני חברי-פרלמנט סוציאליסטים לפיה יש לבדוק מי מממן את הפעילות הפאשיסטית באיטליה. שכן למפלגתו ולפעילותו של אלמיראנטה שתי פנים. בצד הפנים ההוגנים "הבורגניים" הלבוש הנאה, דרך הדיבור השלווה וההצהרות הפילו-יהודיות, פעילים הבריונים הניאו-פאשיסטים, קיימת פעילות מחתרתית ונעשים מעשי אלימות נגד השמאל ולא אחת נגד היהודים. ואם כי המפלגה מכחישה זאת בתוקף, יש לתנועה זו קשר הדוק עם משטר הקולונלים ביוון.

אלמיראנטה מחפש היום מה שאנים רבות מחפשת המפלגה הנוצרית-דמוקרטית האיטלקית, כלומר את המסילה להשתלבות בשלטון לא בדרך הפיכה אלא בדרך שקטה, דרך הקלפי, באמצעות הסכם עם מפלגות השלטון על-ידי כרסום בלתי-פוסק ביוקרת הדמוקראטיה, על-ידי הבטחת הרודנים של שגיאות העבר או שגיאות מסוימים דומים במדינות אחרות, על-ידי הרגשת מחדליה הרבים של הדמוקראטיה האיטלקית הימנעות בכל האפשר מלהשיב ברורות לשאלות על מהות המשטר שהם חוזים. בעל הברית החזק של הניאו-פאשיסטים באיטליה כיום היא ללא ספק השחיתות ואזלת היד של הממשלות הדמוקרטיות.

ישראל כה
פנים ומעשים

- ישראל במבט אחר
- מזוית אחרת
- ברוח הזמן
- צילומים ייחודיים
- מרהיב ומפתיע
- אמנותי ותיעודי
- דפים מן הלוח
- מ-1948 ל-1973
- כך עברו השנים שעברו
- תעודות ותמונות מימים ראשונים
- מופיע בו-זמנית במהדורות מיוחדות בעברית, באנגלית בצרפתית, ברוסית בהולנדית, בשבדית

מסות מיוחדות שנכתבו לאלבום זה:
ראש הממשלה, גולדה מאיר — השנה הכ"ה
דוד בן-גוריון — ירושלים
ד"ר בנימין אליאב — פניה של חברה
פרופ' שלמה פוקס — מערכת החינוך
רב-אלוף (מיל.) חיים בר-לב — חיים של בטחון
ד"ר דוד הורוביץ — ממצוקה לרווחה
פרופ' א. ד. ברגמן — חיים של מדע

הבא לביתך את **האלבום** על חצי היובל

ISRAEL'S 25th ANNIVERSAR.

בחסות הוועדה לאירועי יום העצמאות הכ"ה / מרכז ההסברה

הוצאת מסדה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גן עדן להפלות

כמיליון הפסקות הריון מבוצעות מדי שנה ביפאן ועתה מבקשים להגבילן בחוק

מאת לב הורוואם
סופר „הארץ" ביפן

טוקיו

נגע מנית בטוקיו הודה בפני עתונאי: „שלחתי את אשתי שבע או שמונה פעמים לביצוע הפלות. בפעם הראשונה היה זה כשהיתה בת 19... היה זה לפני שנישאנו. בשנכנסה להריון אחרי שנולד ילדנו הראשון, ואחרי זה היא הוסיפה להיכנס להריון שוב ושוב, גם לאחר שעברה ניתוח של עיקור שלהתיה שוב לבצע הפלה".

ביוכימאית אגוקי

מדי שנה מבוצעים ביפן 750 אלף הפלות רשמיות, ועוד, לפי האומדן, 250,000 הפלות „מן הצד". לפיכך הפכה יפן לשם נרדף לניתוח מסוג זה. דווקא משום שיפן נודעת בחוץ לארץ, כגן-עדן להפלות, מבקשים פקידי ממשלה ללחוץ למען „רציונאליזציה" של חוק ההגנה להשבחת הגזע".

צעד זה, אם יוגשם, ימנע מנשות יפן אפשרות חוקית לבצע הפלות מסיבות כלכליות. זאת מאשר גם ד"ר קאטסומי מיגורו ממיניסטריון הבריאות והסעד, האומר: „הפלות יהיו עדיין מותרות, אך מסיבות רפואיות בלבד".

אולם הביוכימאית הגב' מיסאקו אגוקי, מנהיגת קבוצה לשחרור האשה ששמה „צ'ופירן" (ראשי תיבות של מלים יפניות שפירושן „נשים למען ההפלה הגלולה"), רואה מאחורי השינויים המוצעים בחוק, מניעים שאינם „אצילים". היא אומרת: „בעצמות מאוד הנשים הדורשות הפלות מסיבות כלכליות. רוב הנשים מסתייעות בתלונה על מיחוש רפואי מדומה כגון „בחילה רצינית בבוקר". כך זה פשוט הרבה יותר".

קרב הגלולה

לדברי הגב' אגוקי, מבקשת הממשלה לשלול מאמהות את האפשרות להסתייע בסיבה הלא-רפואית היחידה, ואחר-כך לסלק בהדרגה גם את הסיבות הרפואיות המדומות. באופן זה יוכלו השלטונות להגדיל או לצמצם את האוכלוסיה כרצונם.

„צ'ופירן" שבראשה עומדת הגב' אגוקי, דוגלת בגלולה כבדרך הטובה ביותר להזהר על הפלות מיותרות. בעת אפשר להשיג את הגלולה ביפן רק כעזרה לנשים שמחזור הווסת שלהן הוא בלתי-סדיר. מיניסטריון הבריאות והסעד אף הזהיר אשתקד את הרופאים שלא לרשום את הגלולה כאמצעי-מניעה שבולעים אותו, ולהשתמש ב„סבעתו" רק למטרות-נסיון. הדברים של מחלקת התרופות במיניסטריון הסבירו: „כיוון שהגלולה מפירה את מאזן ההורמונים הטבעי של הגוף, אין היא תרופה שיש להשתמש בה במשך תקופת-זמן ממושכת".

כנגד זה שואלת הגב' אגוקי: „אם הגלולה היא כה מסוכנת, מדוע מרשים לרשום אותה בכלל? מדוע מרימה הממשלה את כל מטבע-החוץ הנחוץ שלה לפיתוחה של גלולה שאותה אין היא חושבת לבטוחה?"

אגב, „רופאים שבאופנה" גובים עד 300 דולר להפלה מפציינטית קלות-אמונה. אלא שהרבה נשים מפחדות להיכנס למרפאות הפרטיות המלוכלכות הנמצאות ליד כבישים הומים ומזוהמים.

אין תימה איפוא שראשי הגינקולוגים של יפן מתנגדים להפלות הרבות מדי המבוצעות בארצם. אומר ד"ר הירו מורמאכוסו: „בניתוח מסוג זה תלוי הכל ביציבות ידו של המנתח, ובמספר פעמים שביצע אותו קודם לכן. אין לראות למעשה מה עושים בשעה שמגרדים".

ועוד מזהיר הוא: „להפלה יכולה להיות, ואכן יש לה, תוצאות לואי נוראות: כל דבר, ממיחושי קיבה קשים ועד להפלות טבעיות כרוניות. ואף עקרות. רופא בלתי-זריז יוהם את הרחם, דבר העלול לגרום מוות. הסיכונים אינם רבים אם הניתוח מבוצע על ידי רופא טוב, אך הם פתוחים מזה אם אין מוכרחים לבצע את הניתוח בכלל".

אמצעי מניעה מיושנים

אם כך, מדוע מבוצעים ביפן מדי שנה יותר ממיליון הפלות? לפי תוצאות של סקר שערכו עתוני „מאיניצ'י", נעוצה הבעיה בטיב אמצעי-המניעה המיושנים, ש־90% מן הזוגות היפניים משתמשים בהם. להרבה מאחורה של קאבארט, למשל, הנאלצות לעתים קרובות לשכב עם לקוחותיהן תוך הודעה קצרה מראש, ובנסיבות לא כל כך נקיות, היו עד שבע או שמונה הפלות.

כמה קבוצות קאתוליות וארגון בודהיסטי-לאומני בשם סאיצ'ו נו יא (בית הגידול) תומכים ברביזיה בחוק להשבחת הגזע. אירגונים אלה היו רוצים לבטל גם את אמצעי המניעה וגם את ההפלות; אך הקבוצות הקאתוליות ו„בית הגידול" מקיפים רק חלק קטן מאוד בכלל האוכלוסיה.

רכושם של הג'ונסונים

אומדים את שווי נכסי המשפחה ב־20 מיליון דולר

מאת מרטין וולדרון,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו-יורק טיימס"

אוסטין, טכסאס

עד למות לינדון ג'ונסון ב־22 בינואר הספיקו הוא ואשתו לצבור רכוש משפחתי ניכר. יתכן ששווי נכסי המשפחה עולה על 20 מיליון דולר. הצוואה, כשתוגש לא תגלה כנראה הרבה על נכסי המשפחה, כי רובם הועברו לחברה בע"מ או ליורשים אישית. אך עיון ברישומים הציבוריים במשך השנים מעיד שג'ונסון — שהיה כמעט חסר-פרוטה כשנשא ב־1937 את קלאודיה טיילור לאשה — נעשה עשיר, והיה בשעת מותו אחד מבעלי הקרקעות הגדולים באיזור הגבעות של טכסאס המרכזית.

יחד עם בני משפחה שונים היו לו כמה חוות. הוא החזיק בצרורות גדולים של מניות של בנקים רבים ושלט בשרשרת תחנות רדיו ועסק בפיתוח חופי אגמים (הקמת שכונות וילות).

ההתחלה

הבסיס לרכוש המשפחה היתה חנות רדיו קטנה באוסטין, שאותה קנה הזוג ב־1943, בכסף שאותו ירשה הגב' ג'ונסון מאביה. ג'ונסון תמיד זקף את גידולו של הרכוש המשפחתי לזכותה של אשתו, וטען שהיא היא המנהלת את העסקים, בעוד שהוא מקדיש את זמנו לעסקי המדינה. ואכן, רבים מנכסי משפחת ג'ונסון היו רשומים על שמה ועל שם שתי הבנות של הזוג ג'ונסון, ומאוחר יותר על שם שורה של חברות — חברת ל.ב.ג'. וחברת השידור של טכסאס.

הרישומים מראים שבמקרים רבים שבהם מכרו או העבירו מרכוש המשפחה, היה זה ג'ונסון שחתם על המסמכים, אף כי לפי הרישום היה הרכוש שייך למישהו אחר.

רוב רכושה של משפחת ג'ונסון צמח במישרין מתחנת הרדיו הקטנה שאותה קנתה הגב' ג'ונסון ב־17,500 דולר מחברה שבראשות רוברט אנדרסון — אותו אנדרסון שהיה אחר כך, בימי ממשל הנשיא אייזנהאור, מיניסטר הצי ומיניסטר האוצר. ב־1972 הקיפו האינטרסים של משפחת ג'ונסון בתחום השידור בעלות שלמה או חלקית על חצי-תריסר תחנות רדיו וטלוויזיה, וחברה של טלוויזיה בכבל, שהיא נכס גדול.

צו למכירת תחנת הטלוויזיה

בקיץ אשתקד הורתה רשות התקשורת הפדראלית לחברת ג'ונסון למכור או את תחנת הטלוויזיה שלה באוסטין שהוקמה ב־1952, או את המחצית שהיתה לה בחברת טלוויזיה הכבל. הג'ונסונים בחרו למכור את תחנת הטלוויזיה והגיעו להסכם עם חברת „טיימס-מירור" מלוס אנג'לס בעלת העתון „לוס אנג'לס טיימס". המחיר שעליו נמסר היה 9 מיליון דולר. ממחיר זה צריכה היתה הגברת ג'ונסון לקבל 4,752,000 דולר וכל אחת מבנות ג'ונסון, שתיהן נשואות, 1.39 מיליון דולר. כשנבחר ג'ונסון לנשיא, קיבלה הגברת ג'ונסון 52.8% מן התחנה וכל אחת מהבנות קיבלה 15.45%. עוד 16.3% היו בידי עובדים שעבדו בתחנה זמן רב.

ב־18 השנים האחרונות הכניסו נכסי השידור של המשפחה רווחים עד לשיעור של 10,000 דולר לחודש, בעיקר מפרסומת, אך ג'ונסון היה באותו זמן מעוניין יותר בבעלות על חוות חקלאיות ובפיתוחן מאשר בעיסוק בסבך של ניהול חברות.

איש האדמה

אכן היה ג'ונסון בן למשפחה שבה היה אינסטינקט הבעלות על קרקע חזק מאד. סבתו הקימה ב־1882 חווה משפחתית על גדות הנהר פרדניילס, קרוב לג'ונסון סיטי. ב־2800 דולר, ששולמו בתשלומים לשעורים, היא רכשה 3800 דונם שעליהם הוקמה החווה. לאחר שמתה ב־1917 נמכרו שלושה רבעים מן האדמה. אביו של ג'ונסון מכר בראשית שנות העשרים את 1600 הדונם שלו.

לאחר שהחלו תחנות הרדיו והטלוויזיה של הג'ונסונים לשגשג, התחיל ל. ב. ג'ונסון — שהיה באותו זמן סנטור — לקנות קרקעות באיזור הגבעות של טכסאס, איזור ציורי כ־110 ק"מ מצפון-מערב לאוסטין, שהרים קטנים מפוזרים בו. קנייתו הראשונה היתה ב־1954. אז קנה ב־20,000 דולר 976 דונם מדודתו. בקניית הקרקע נכלל בית-אבנים קטן, שהורחב אחר-כך פעמים אחדות, עד שהפך לבית-החווה המרשים שבו אירח ג'ונסון כנשיא ראשי מדינה שבאו לביקור.

בית זה היה נושא לבדיחה מקומית. המושל לשעבר אלאן שיוורס, שהיה במשך זמן רב יריבו הפוליטי של ג'ונסון, מתגורר ב„קאנטרי קלאב" לשעבר עם תשע מערכות של חדרי-שינה, כולל תשעה חדרי אמבט. בני טכסאס נהגו לומר שג'ונסון הוסיף והוסיף חדרי שינה וחדרי אמבט לבית-החווה שלו, עד שהיה בו חדר אמבט אחד יותר מאשר בבית שיוורס.

בשעת שהרחיב את בית החווה שלו — שג'ונסון אמר כי בכוונתו לצוות לרשות הפארקים הלאומיים

לינדון ג'ונסון ורעייתו בחזית בית החווה שלהם

— השתדל הנשיא לשעבר לקנות בחזרה את החווה המשפחתית המקורית שהיתה ברשות סבתו, ולבסוף השיג אותה כולה — במחיר של כ־25 דולר לדונם.

חלק גדול מן הקרקע נמצא עתה באיזור מרעה חופי שופע, עם חלקות למרעה וגידור מכלאות. את שווי החווה מעריכים עתה ב־1.5 מיליון דולר בערך.

שלוש חוות אחרות שקנו הג'ונסונים באיזור הגבעות נרכשו כנראה כהשקעה. רוב אדמה זו נקנה בשביל המשפחה על-ידי נאמנים.

בהיותו סגן נשיא הסתייע ג'ונסון בחברת השקעות באוסטין שבראשות ידידו דונאלד תומאס, כדי לרכוש בשבילו קרקע. לאחר שנעשה נשיא, מינה ג'ונסון כנאמן שלו עורך-דין ובעל חווה, א. מורסנד אתו היה פעיל במשך שנים בעסקי בנקאות ובפיתוח מקומות בנייה לאורך האגמים בהרים, שנוצרו בעקבות הקמת סכרים.

אף כי פיתוח נכסי דלא-ניידי היה עסק רווחי ביותר, הקדיש ג'ונסון את רוב זמנו וחיבתו לביתו והחווה הסמוכה לג'ונסון סיטי, שם פיתח עדר של פרות גזעיות ואף כשהיה נשיא עקב מקרוב אחרי פעולת החווה. הוא עמד על כך שתכניס רווחים.

הג'ונסונים המשיכו להוסיף על נכסיהם כמעט עד למות הנשיא לשעבר. בסתיו אשתקד רכשה המשפחה ב־775,000 דולר 6800 דונם הסמוכים לחווה שבנפת גילספי. בחוות של ג'ונסון, שעל שמן נרשמה האמה, מסרו חלק ממנה המשתרע על גדות נהר פרדניילס לרשות הפרקים הלאומיים, כדי שייכלל בשטח שציוות ג'ונסון לממשלה.

הנשיא המנוח הביע תקווה שהממשלה תוכל להפעיל את החווה כמשק חקלאי הנושא את עצמו.

המכונית – ובריה"מ

תקנות חדשות עלולות לסכן אחד מסמלי המעמד החברתי

מאת תיאודור שאבאד,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו-יורק טיימס"

מוסקבה

הוראות תנועה חדשות שנכנסו כאן לתוקפן ב־1 בינואר עלולות להעמיד בסכנה אחד מ„סמלי המעמד" החביבים ביותר בבריה"מ המועצות: וילון משוך על פני החלון האחורי של מכונית, לצורך פרטיות.

ההוראות החדשות, הנועדות להתאים את דפוסי התנועה הסובייטיים לסטנדרטים העולמיים, אוסרות את השימוש בוילונות כאלה אלא אם כן מצויידות המכונית במראות-תשקיף צדדיות מימין ומשמאל. אך כיוון שאספקת חלקי חילוף היא אחד ה„פקקים" הגדולים ביותר, קשה לאוהבי-וילונות למצוא מראות-תשקיף שמאליות, ועוד הרבה יותר מזה — ימניות.

סיור באקראי ברחובות מוסקבה מסתבר, כי העבריינים הגדולים ביותר על הכלל: האוסר וילונות, הן מכוניות רשמיות של הקרמלין, אותן לימוזינות גדולות, שחורות וחסרות-חן הנקראות בשם הבלתי-מתאים „צייקה" (שחף).

אולם נראה שוילונות כאלה הם אביזר מקנה-יוקרה גם בכמה מן הרפובליקות הדרומיות, שתושביה של ברית המועצות, שבהן מספר המכוניות ביחס לאוכלוסיה עולה מן על הממוצע הכל-ארצי. העתון הארמני „קומוניסט", בפרסמו את ההוראות החדשות, הבליט את האיסור החדש.

מלבד ענין הוילון קובעות ההוראות בכבישי-מכוניות רבי-מסלולים למהירויות גבוהות (שקרם ניבנו בברית המועצות), תמרורים גדולים ובולטים יותר ואת השימוש החדש במסלולים להנעה כפולה שכיוונה מתחלף בבוקר ובערב, כדי להחיש את התנועה לתוך העיר בבוקר ומכוון החוצה בערב.

אף כי ההוראות החדשות עומדות בתוקפן כבר מאז ה־1 בינואר, נראה שהעתונות מפרסמת אותן באיחור ועדיין לא ניתן להן פירסום רב. עם זאת מבקשים מאמרים בעתונים להעמיד נהגים והולכי רגל על הסדרים החדשים וקוראים להם ללמוד אותם.

לפי הידיעות בעתונות לא יידרש מבחן-חוזר כללי של הנהגים הסובייטיים, אך כל מי שייתפס מפר את הכללים יהיה חייב לעבור מבחן חדש.

זהו הקנון התנועה החדש הראשון מאז 1965. יש לחכות ולראות אם הוא יחליש סדר רב יותר במצב התנועה כאן, שעה שמדינה זו בת 250 מיליון נפש נכבשת לאט-לאט לעידן המכוניות. עדיין בלתי-רגיל כאן לבני משפחה שתהיה לה מכונית משלה.

אך אין זה בלתי-רגיל, למשל, שאיכרה זקנה שבאה ישר מן הכפר תחצה לה בהות את רחוב גורקי ההומה, בו נבנו בכהיר גבה מעברים תחתיים להולכי-רגל כדי להחיש את זרם התנועה.

ההוראות החדשות גם מדריכות הולכי רגל כיצד לחצות כביש בהעדר תמרורים. נאמר בהן: „במקומות שבהם אין התנועה מבוקרת, על הולך-רגל לחצות את הכביש רק לאחר שהעריך את המרחק עד להגיעה הכבקרבה, ואת מהירותה, ולאחר שוודא שלא יפריע לזרם התנועה".

מיגוון התמרורים יורחב כמעט כפליים, מ־76 ל־126, ועובדה זו מעידה עד כמה מורכב מצב התנועה שהמתכננים הסובייטיים מתכוונים לקראתו. לפי התכנית אומרים להשלים את המעבר לתמרורים החדשים עד יוני 1975.

„עמיחי" - הוצאת ספרים בע"מ

רחוב יוסף הנשיא 5, תל־אביב * טלפון 284990

קוממיות ישראל

"עמיחי" הוצאת ספרים בע"מ, מציעה, במלאת 25 שנה למדינת ישראל, לקורא הצעיר והמבוגר סדרת ספרים על קוממיות ישראל, מהמערכה לעצמאות ישראל בשמים תש"ח-תש"ט ושתי המלחמות שלאחריה, מבצע קדש (1956) ומלחמת ששת הימים (1967). בספרים הללו עוברת כחוט השני מלחמת השחרור על כל שלביה, בהם פרשיות שנכתבו בידי לוחמים עצמם. לרבים שלא זכו להיות שותפים להיאבקות מלאת ההוד ועטורת הגבורה, על חרדותיה ותקוותיה; לדור שגדל עמנו ולעולים החדשים — יקנו ספרים אלה טעמו של חסד העצמאות בחבלי תקומתה. ואלה הספרים לפי סדר א"ב:

אלבומים: — המחיר

1. **שלום ואש - ישראל תש"ח-תש"ט / אלבום עשרים שנה למדינת ישראל**
דברי הקדמה: לוי אשכול ז"ל, רה"מ; יצחק רבין, הרמטכ"ל. אלבום זה שראה אור במלאת כ' שנים למדינת ישראל, מצביע על בעיותה המרכזית של המדינה דאז — אי־השקט בגבול. —.25 ל"י
2. **המיפנה - האלבום לכ"ה שנות המדינה**
בפתח האלבום מובאים דברים מאת ראש הממשלה גולדה מאיר, שר הבטחון משה דיין והרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר. —.35 ל"י

ספרים:

3. **אנו הלוחמים / משתתפי מלחמת ששת הימים מספרים**
בעריכת שבתי רביב. הקדמה מאת אלוף (מיל.) אברהם יפה. יחודו של ספר זה הוא בעובדה שנכתב ע"י הלוחמים עצמם. —.10 ל"י
4. **בהרי ירושלים / צבי ליברמן**
סיפור מימי מלחמת השיחרור והמצור על ירושלים. —.5 ל"י
5. **בחייהם / אנדה עמיר-פינקרפלד**
הציורים: נחום גוטמן
35 סיפורים על חייהם ועל מותם של לוחמי עצמאות ישראל. —.5 ל"י
6. **בעוז רוחם / מנחם תלמי**
שבעה סיפורים מימי המאבק ומלחמת השחרור, שבכולם עוברת כחוט השני רוח של גבורה והקרבה ואמונות לאין קץ. —.8 ל"י
7. **בקום ישראל. שירים / אברהם ברוידס**
בדברי שירה ניתן בספר ביטוי עז לימים אפופי הוד של תקומת המדינה, גבורת הלוחמים במערכות ישראל. —.5 ל"י
8. **ישובים באש / מנחם תלמי** צייר: גרשון גרא
אחת מפרשיות הגבורה המופלאה שהתחוללה במלחמת השחרור — עמידתם לאדירתע של עשרות ישובים עבריים, דלי נשק ומעוטי לוחמים בפני יחידות גדולות של צבא ערבי סדיר, מאומן ומצויד. —.8 ל"י
9. **ישראל במערכה /**
ליקט, סידר וערך **אפרים תלמי**
פרקים ממלחמת העצמאות תש"ח-תש"ט.
מדברי הבקורת: מצבת שיש מפוארת הקימה הוצאת „עמיחי" לדור צעירנו אשר נפלו בגבורים, האריכה את חייהם לדורות רבים — ויהא דבר זה לנחמת הוריהם השכולים". —.18 ל"י
10. **בך התגונן ישראל / מנחם תלמי**
מכלול פרשיות הוד וגבורה של ההגנה העברית בארץ ישראל. —.12 ל"י
11. **מפלמ"ח עד צה"ל /**
זכרונות של מוטקה מאת סרן **מרדכי יעקובוביץ**
פרקי זכרונות שנכתבו ע"י אחד מרבים אשר במקרה נשאר בחיים. הורתם ולידתם בחזית לטרון בשלהי חודש מאי 1948. —.6 ל"י
12. **סודי עם אחי הגדול / אנדה פינקרפלד**
סיפורו של ילד על אחיו הגדול עמיחי. —.6 ל"י
13. **ספר ירושלים** רשימות, סיפורים ושירים
כינסו וערכו א. ומ. תלמי
בשיר ובסיפור באים לידי ביטוי — מעט דברי ימיה המופלאים של עיר מיוחדת זו, עיר הנצח, מקדמת ימיה עד לזמננו כשהיא משוחררת כולה "ירושלים הבנויה, כעיר שחוברה לה יחדיו". —.18 ל"י
14. **שיירות באש / מנחם תלמי**
פרשת הגבורה של השיירות הפורצות ולוחמות בקרבות תש"ח. —.8 ל"י

*

המזמין את כל הסדרה, 14 ספרים, ישלם רק —.150 ל"י במקום —.169 ל"י בעשרה שיעורין: —.15 ל"י עם ההזמנה ו־9 תשלומים חודשיים רצופים של —.15 ל"י כל אחד. המשלם במזומנים תמורת כל ההזמנה — ישלם רק —.135 ל"י.
המזמין ספרים מן הסדרה בסך —.85 ל"י (זה מינימום) ישלם רק —.75 ל"י — 7.50 ל"י עם ההזמנה ו־9 תשלומים חודשיים רצופים של 7.50 ל"י כל אחד. המשלם במזומנים את כל ההזמנה — ישלם 67.50 ל"י.
הספרים יישלחו למזמין תוך 21 יום מתאריך קבלת ההזמנה במשרדנו.

מלא את ההזמנה, גזור ושלח:

לכ' „עמיחי", הוצאת ספרים בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 5
אני הח"מ מזמין בזה אצלכם את (*) סדרת הספרים "קוממיות ישראל"
(*) את הספרים המסומנים במספרים: ______
בסכום של ______ ל"י בהתאם לתנאים המפורטים לעיל. מצורף בזה תשלום ראשון בשיק/המחאת דואר ע"ס ______ ל"י והנני מתחייב לשלם את היתרה ב־9 תשלומים חודשיים רצופים ושווים של ______ ל"י כ"א. התחייבותי זו היא בלתי חוזרת ומחייבת אותי לפי דיני שטרות על כל המובע ממנו. אם לא אשלם 2 תשלומים רצופים כלשהם במועדם, תעמוד לפרעון מידי יתרת החוב כולה בצירוף רבית ושכ"ט של עו"ד. קיום שטר התחייבות זו — תל־אביב. מקום השיפוט — תל־אביב.
שם המשפחה ______ שם פרטי ______
הכתובת ______
מס' תעודת זהות ______ תאריך ______ חתימה ______
(*) מחק את המיותר (רשאים לחתום מגיל 18 ומעלה)

הופיע

THE TURN

המפנה

האלבום ל־כ"ה שנות המדינה

ISRAEL'S 25th ANNIVERSARY

• 300 תצלומים מרהיבי עין
• טקסט בעברית, אנגלית וצרפתית

בפתח האלבום מובאים דברים מאת
ראש הממשלה גולדה מאיר
שר הבטחון משה דיין
והרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר

•

האלבום מתאר את ישראל של ימינו בראי הפיתוח, הבנין, קליטת העליה, הבטחון השוטף וההתיישבות בשטחים ובתחומי הקו הירוק.

•

האלבום לכל משפחה בישראל ולכל בית יהודי בתפוצות.

•

המחיר -.35 ל"י

המזמין את האלבום בתלוש זה יקבל אותו במחיר -.30 ל"י.

גזור ושלח:

לכב' „עמיחי", הוצאת ספרים בע"מ
רח' יוסף הנשיא 5, תל־אביב.
אני מזמין בזה את האלבום „המיפנה" ומבקש לשלחו אלי לפי הכתובת:
______
______
מצ"ב שיק / המחאת דואר ע"ס —.30 ל"י.
חתימה ______

בואו למזנון יום ראשון המפורסם של מלון שרתון

תהנו מסעודה כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — תבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:

* תיקי דיין
* שלישית אדלר
* תזמורת „שרתון" בניצוחו של מיקו הדיס

מחיר כולל 39.00 ל"י (כולל מיסים)

מלון שרתון-תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
SHERATON HOTELS AND MOTOR INNS, A WORLDWIDE SERVICE OF ITT

כל יום רביעי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה ותוכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5, תה מנחה, ריקודים ותוכנית המלאה של מרבד הקסמים. 12.50 ל"י לאיש (כולל מיסים)

עשון בבריכות סגורות – מפיק גאז מסוכן

לונדון. עישון סיגריות בבריכות שחיה סגורות, עלול לגרום ליצירת כמות קטנה אך מזיקה של גאז מרעיל — סבור מומחה רפואה בריטי.

האיש, ד"ר סטנלי שאפרין, כותב בכתב העת הרפואי „מדיקאל ניוז", כי הגאז חד-תחמוצת הפחמן הנפלט מעשן הטבק, עלול להתערב עם אדי הכלור, המשמש לטיהור מי הבריכה וליצור גאז אחר — פוסג'ן — גז קטלני אשר בו השתמשו במלחמת העולם הראשונה.

שאפרין מוען, שכמות קטנה ביותר של גאז זה, בשיעור של אחד חלקי 10 מיליון מנפח האוויר, עלולה להזיק לגוף. הוא הציע לאסור את העישון בבריכות סגורות, עד שהנושא יבדק ביסודיות.

פרויד ובנו
„בונים בע"מ"
229508, 268627

הדירה לכל החיים
דירות פאר בכל הגדלים
חנויות ומשרדים ברחבי תל-אביב.

הצעות מכירה חדשיות:
1) דירות בנות 3 חדרים ברח' בזלל 12.
2) דירות מפוארות ברחוב רופין 22.
3) מבחר דירות וחנויות בדיזנגוף 279

פרסום אמיר 269760

ביטול המשפחה – מה במקומה?

ספר חדש קובע: אנו חיים בעידן מות התא המשפחתי

מאת רוברט וואלש

האנושות התקדמה בעשרות השנים האחרונות באבחנות הקשיים הנובעים ממוסדות מיושנים. אלפי חוקרים, פסיכולוגים וסוציולוגים, מחפשים את מקור סבלות האדם בחברה ומצוקתו הנפשית והם „מגלים" עובדות רבות שאמנם היו ידועות גם קודם, אך בלי הלבוש המדעי ובלי השפה הסתומה בה משתמשים חוקרים מודרניים לעתים כדי להביע דעה באנאלית. ואולם עם כל הידע החדש או הישן הם לרוב אינם מגישים תרופה אמתית, שהרי ידוע כי מוסדות רבים הם גרועים, אך מה יש לשים במקומם, שלא יהיה לקוי ולא יעורר בעיות חדשות?

המטרה הרגילה לחיצי הביקורת ולהתנגדות המהפכנים היא — המשפחה. היא התא היסודי של החברה, אולם גם שורש הציווחים של טבע האדם, היא מונעת מה שקוראים בלשון המודרנית „הגשמה עצמית" של הפרט, כופה עליו מה שהוא אינו רוצה, גורמת יסורי נפש ואף מחלות רוח — זה ידעו ותיארו סופרי האומות מאז ימי קדם. אולם עתה גילו שהמשפחה השטנית היא הברית לשיטה הקפיטליסטית. חכמים חדשים באו בכיבול לשחרר אותנו מהרע הזה על ידי מהפכה, סילוק הקפיטליזם; למעשה אנו חיים כבר בעידן מות המשפחה, לכן זהו שם הספר *) בו מגיש לנו ד. קופר את השקפתו.

חיסול הקפיטליזם

מר קופר אינו פילוסוף או סוציולוג, הוא פסיכיאטר יהודי מדרום־אפריקה שעבד בלונדון בבתי־חולים למחלות־רוח ועשה נסיונות בסכיזופרניים. הוא נמנה עם האסכולה של פרופסור ר. ד. לייננ השוללת הבדל עקרוני בין נורמאליות ומחלות־רוח. בסיועו הוא משתמש בכל הז'ארגון של הפסיכולוגיה המודרנית, לרבות כמובן פסיכואנאליזה מכל הסוגים, בהיקשים מיתולוגיים וקאבאליסטיים לרבות אגדת הגולם, בנסיונות התפשטות הנשמיות שנרכשו בעזרת סמים (ל.ס.ד.), ונדמה שבאמצעים כאלה וגם בהעמידו את עצמו במקומו של המשוגע, הוא שואף להגיע לאמת הנסתרת של טבע האדם. וכל זה אפשרי רק דרך שיחרור מהקפיטליזם ומהמשפחה הבורגנית.

יש בספר דברים שהם אמת־למחצה והכרזות „מדעיות" העושות על קורא תם רושם נלעג, למשל כשהוא קובע כי האדם הלבן מקנא באדם השחור על צבע עורו, ומשום כך הוא רודף אותו במלחמה של רצח־עם. הוא מסיים פרק זה: „מהפכה, אני מאמין, תיהפך למציאות חברתית די טוטאלית רק כשגברים לבנים יוכלו לסגל לעצמם כל צבעי שחור, ואחר־כך גם ללדת תינוקות". אני, למשות, איני יכול להוציא מתוך בשורה זו הכרה מועילה או עצה לשיפור החברה (לאחר ביטול המשפחה). אלא מסתבר שאין קו מפריד יעיל בין נורמאלי ומשוגע.

ספר כזה הוא בחלקו משעשע ובחלקו מזעזע, על־כל־פנים הוא מעיד על המבוכה בה נתון החוג. הצירוף של נימוקים פוליטיים גלויים ותיאוריות על מהפכה מינית אף הוא אינו חדש, אך קופר מציב אתגר טוטאלי למימסד המערבי. הפאראדוכס הוא, כי רק העולם המערבי הדמוקראטי מהווה קרקע להגבולה זו; אין בו צורך להמליץ על מהפכה מינית, היא כבר בשימוש. קופר מקלל מנהיגים פוליטיים השונים „על תהליכים מוסדיים בלתי־אנושיים, למשל ההיטלרים, הצ'רצ'ילים, הקנדים והכו"ם (כך!), ולעומתם משבח אישים כגון פידל קאסטרו ומאו־צה־טונג. מאידך הוא קרוב לתורתו של „הריאקציוניות" ביותר לגבי האידיאלים שעליהם ממליץ מר קופר. לאן תביא אותנו המהפכה, אם הוא יצליח? התוקפים אינם מבשרים עולם טוב יותר רחוק משובח ומאושר יותר.

דרושה הומניזציה

למישור אחר לגמרי, יותר קרוב לאדמה, מביא אותנו הויכוח על אותו הנושא — נישואין, נאמנות ומשפחה בימינו — שהתנהל בין פרופסורים וסופרים גרמנים, בהנחית ד"ר מיטשרליך, פרופסור לפסיכולוגיה בפראנקפורט [3]). גם שם הרשמנו מחאות נגד המימסד, ה־

האם יקיץ הקץ על מכסים אלה?

וילהלם רייך, גם הוא מזינה של אינטלקטואלי שהיה קרוב להולורות בתקופה מסוימת של חייו היה קומוניסט פעיל, שנכלל אפילו בין „מורי נבוכי הזמן" המודרניים בסידרת פונטאנה [2]). אגב, ברשימה של חיבורים העתידים לצאת, בסידרה זו מופיע גם לייננ, רבו של קופר.

מהפכה שהכזיבה

המשפחה מונעת חופש המין, גורס קופר, ועל־ידי כך מקלקלת את האדם, ואילו את השיחרור האמתי רואה קופר — כמו רייך — רק ב„אורגאזם". זהו מה שדרוש לאדם כדי שיהיה בריא, כדי שיהיה הוא עצמו, ואין צורך בערכים אחרים. התורה המוגשת בתרופה למחלות־רוח ויחד עם זה כדרך לאישיות מלאה, נשמעת לפעמים בעצמה כשגעון.

אם נתעלם מהז'ארגון המסורף, יש לומר כי הנטיות המשפטה כאן אינן כה חדשות כפי שנדמה. מטבע כל דור חדש מתקומם נגד האזיקים שהמשפחה מטילה עליו, וגם נגד הצירוף של נימוקים אנושיים וכלכליים המקשים על חיים ארוטיים מתורים. למעשה זהו ניסוח משמעי של בעיות יותר מסובכות שאין לסלק אותן באיזושהי טכניקה. לפני 50 או 60 שנים היתה באירופה תנועת הנוער מוחאה נגד הריקנות הקרתנות של המשפחה הבורגנית המסואבת. אדם צעיר סולד ממלאכותיות, ומבקש ספונטאניות, קשר עם כוחות הטבעיים. הוא אינו רוצה לקבל על עצמו אחריות למשפחה מסורתית המגבילה את תנועתו ומרעילה גם יחסים אנושיים. הוא מקווה שהסוציאליזם יביא צורות חדשות של חיים משותפים, המסורות מסגרות המשפחה.

גם לרעיון של המושבות הקיבוציות היה שורש דומה: לשחרר את המשפחה ואת הנישואין מן העול הכלכלי ולאפשר שוויון האשה, על־ידי חלוקת עבודה בתחומי הטיפול בילדים. גם לפני 60 שנים השומר בשפה פאנטאסטית, לפי מושגים דאז. לכן אין חדש תחת השמש. וכמו בכל דור, באו אכזבות גם לדור של תנועת הנוער. המהפכה הקומוניסטית שלפני 50 שנה גרסה חירות מינית וביטול המשפחה „הבורגנית", שינתה את עמדתה מהר המגיפה הקונסרבטיבית הן כיום משתמש בכל מוסדותיו וביחוד במשפחה למען שיעבוד הפרט למדינה (דעה זו השמיע הסופר היינריך בל). אולם הדגש הושם על הצד הסוציולוגי והאינטרסים הפמריים; כמעט שאין כאן זכר לבעיות ארוטיות. אולי זהו סימן כי בחברה המתירנית ירד המשקל של מסבטים אלה.

ובכל זאת, אמרה ד"ר הלגה פרוס הסוציולוגית, על־אף שאפשר לחיות עתה בתור רווק בכל הנוחות (גם מינית), עובדה היא כי מתחתנים עוד יותר מבעבר ובגיל יותר נמוך; וגם אלה שהתגרשו (משמע אוכזבו בנישואין) מתחתנים מחדש, בעיקר נשים. אי־אפשר לבטל את מוסד הנישואין, אומרת גבי פרוס, אך דרושה „הומניזציה".

אולם נדמה שזה אינו תלוי במבנה המוסד בלבד אלא באנשים עצמם. כרם, רבים מרגישים בתוך משפחה כמו בבית־סוהר, יש לנו די נסיונות כאלה וגם ספרות על כך, למשל אצל סטרינדברג.

בדיכוח השתתפה גם מורה צרפתיה, הגבי הלן אורצבנה, שהיתה בשנת 1960 בגיל 25 חברה באיזה קיבוץ (לא נאמר איזה). אולם היא לא דיברה על רעיון הקיבוץ בתור תחליף למשפחה. בכלל דובר על תחליפים כאלה רק באופן שולי. סך־הכל מתקבל הרושם, כי הבעיות המסובכות הנובעות מהשינויים הטכניים, התעשייתיים והפסיכולוגיים כמריזות את בני־האדם הנבוכים בכל העולם. יתכן במשך הזמן, כן יבוא „לאוז נישואים ושלמה"; אך יש להסתפק ברשימות ההכרזויות ואין להפוך את הקערה על פיה. הרי טבע האדם לא נשתנה, ומוטב לסמוך על האינסטינקט הבריא.

*) David Cooper: The Death of the Family. Penguin Books (Pelican) 1972. 156 pp. 35 pence.

[2]) Charles Rycroft: Reich. Fontana/Collins (Fontana Modern Masters) London. 104 pp. 30 pence.

[3]) Über Treue and Familie. Zwei Diskussionen im Hessischen Rundfunk. Leitung Alexander Mitscherlich, Redaction Gert Kalow. R. Riper & Co Verlag München 1972. 97 S. DM 6.—.

תכנית אל־עריש

הצעה להסדר חלקי עם מצרים

מאת ד"ר בנימין קדר

כותב המאמר הוא מרצה במחלקה להיסטוריה של האוניברסיטה העברית.

רבים נוטים לשכוח שמאז פברואר 1971 קיימת הסכמה ישראלית־מצרית בנקודה בסיסית אחת: שני הצדדים מכירים בכך שפתיחתה של תעלת סואץ יכולה לשמש שלב ראשון לקראת כינונו של הסדר מדיני כולל בין שתי הארצות. חילוקי דעות מהותיים בשאלת הקשר בין ההסדר החלקי ובין ההסדר הכולל, מצד אחד, ובשאלת טיבה של הנוכחות המצרית בגדה המזרחית של התעלה, מצד שני, הקפיאו כידוע את השיחות על ההסדר החלקי כבר בשלביהן המוקדמים. אולם, העובדה שהמגעים על ביצוע ההסדר החלקי נכנסו למבוי סתום, אין פירושה שעצם רעיון ההסדר החלקי הוא רעיון נפל. כל זמן שהצדדים לא חזרו בהם מהסכמתם הבסיסית לאפשרות ההסדר החלקי, ראוי לתור אחרי דרכים חדשות לביצועו.

דגם חדש של הסדר חלקי, אשר יאפשר את פתיחתה של התעלה תוך התגברות על חילוקי הדעות הנרכחים, מוצג בזה.

נוכחות מצרית בסיני

מהו מקורם של חילוקי דעות אלה? מצרים מוכנה לראות בפתיחתה של התעלה צעד ראשון לקראת כניסה למצב של שלום עם ישראל, ושלב ראשון במסגרת חידושה של הנוכחות המצרית בסיני. אולם מצרים חוששת שההסדר החלקי יעמוד בעינו שנים ארוכות עד כי יהפוך להסדר־קבע דה־פאקטו, ועל כן היא תובעת את קישורו החד־משמעי של ההסדר החלקי עם ההסדר הכולל ושומרת על מיכושה של נוכחות מצרית משמעותית על אדמת סיני כבר בשלב ההסדר החלקי. בגדה המזרחית של התעלה, נוכחות מצרית משמעותית היא בהכרח נוכחות צבאית: הצבתו של מינהל אזרחי מצרי בקנטרה־מזרח ההרוסה, או בדיונות שממזרח לקו־המים, אינה יכולה לספק את מצרים, שהרי אי־אפשר להציגה כצעד ממשי בדרך השיבה המצרית אל חצי־האי.

ישראל עשויה להסכים לנוסחה אשר תקשר בין ההסדר החלקי ובין ההסדר הכולל. רמזים בכיוון זה הושמעו פעמים אחדות, וגם בזמן האחרון ממש. ישראל תסכים גם לכך שבמסגרת ההסדר החלקי יחצו אזרחים מצריים את קו התעלה. אולם, אין להעלות על הדעת שישראל תסכים להצבתו של צבא מצרי בגדה המזרחית של התעלה. יכולתה של ישראל לשלוט על התעלה, אם מקו המים ואם מקו מרוחק יותר, היא הערובה הטובה ביותר לסיכולה של התקפת פתע מצרית, והיא גם הקלף החשוב ביותר שישראל מחזיקה בו לקראת המיקוח על ההסדר הכולל. הצבתו של צבא מצרי ממזרח לתעלה, במסגרת ההסדר החלקי, תביא להרעה משמעותית במצבה הצבאי והדיפלומטי של ישראל, ועל כן אין לצפות שישראל תסכים לה. נסיגה ישראלית מאיזור התעלה עשויה לבוא רק עם כינונו של השלום.

כתוצאה משיקולים אלה אין להעלות על הדעת הסדר חלקי בקשר לפתיחת התעלה אשר ביצועו יחול על איזור התעלה לבדו. מצרים זקוקה לנוכחות משמעותית על אדמת סיני כבר בשלב ההסדר החלקי; באיזור התעלה תהיה נוכחות כזו בהכרח נוכחות צבאית; נוכחות צבאית כזו אינה יכולה להתקבל על דעת ישראל.

מובלעת אל עריש

אולם, אם אמנם נכונה ההנחה שהצורך החיוני של מצרים במסגרת ההסדר החלקי אינו הצבתו של צבא על הגדה המזרחית של התעלה, אלא נוכחות מצרית משמעותית על אדמת סיני, כי אז אפשר להלך את תוכנית ההסדר החלקי מן המבוי הסתום בו היא מצויה עכשיו. כי אפשר להציע למצרים שפתיחת התעלה תלווה בנוכחות מצרית משמעותית באיזור אחר של סיני, נוכחות שתהיה משמעותית גם בלי שתהיה צבאית. על איזור זה של סיני לענות על שלוש דרישות: 1. הוא לא יימצא בתחום הטריטוריאלי שישראל מעוניינת לספחו במסגרת ההסדר הכולל; 2. הפקדתו בידי מצרים לא תסכן את בטחון ישראל; 3. שיבת המצרים לתוכו תתפרש על ידי הציבור המצרי כצעד משמעותי לקראת החזרה של הנוכחות המצרית לאזורים נוספים של סיני.

לאור דרישות אלו, דומה כי ההצעה הטובה ביותר שישראל יכולה להציעה היא, כי במקביל לפתיחתה של תעלת סואץ תוקם מובלעת מצרית בעיר אלעריש והסביבתה. לעם היהודי אין זיקה היסטורית לאלעריש; צרכי הבטחון, המחייבים כנראה את הטיתו של גבול הנגב כמה עשרות קים מערבה, אינם מחייבים את סיפוחה של עיר ערבית טהורה זו. נמצא שהויתור על אלעריש במסגרת ההסדר החלקי הוא ויתור על איזור שאין ישראל מתכוונת לתבוע אותו לעצמה במסגרת ההסדר הכולל. גם ההוצאות הכרוכות בפינוייה של מובלעת אלעריש מכוחות צה"ל ובסלילת כביש שיעקוף את המובלעת מצד דרום, לא תהיינה ניכרות; ויש להניח שהסיכון הבטחוני שינבע מנוכחותם של פקידים ושוטרים מצריים בתחום המובלעת יהיה קטן ביותר.

עבור מצרים, לעומת זאת, תהיה משמעות כבידה להנפתו של הדגל האדום־לבן־שחור־ירוק מעל למצודת אלעריש. בעיני הציבור המצרי והערבי אפשר יהיה להציג את כינונו של המינהל המצרי האזרחי בבירת סיני כהוכחה זוהרת לכך שפתיחתה של התעלה אינה סוף פסוק וכיצירתה של שבירה בשטח אשר תחיש את ההתקדמות לקראת ההסדר הכולל.

מבחן לשני הצדדים

היתרונות העשויים לצמוח לישראל מהסדר חלקי כזה הינם ברורים. התעלה תיפתח בלי שצבא מצרי יחצה אותה. הדיונים על הקמתה של המובלעת ייצרו מרחבי תימרון חדשים: למשל, אפשר להתנות את הגדלת מדידה של המובלעת בצימצום מדידה של הרצועה לאורך התעלה אשר תפונה על ידי ישראל. יש גם להניח שהקמתה של המובלעת תיצור רשת של מגעים ישראליים־מצריים בדרגים שונים, בדומה לרשת שנוצרה עקב מדיניות הגשרים הפתוחים בגבול ירדן. מעל לכל, מותר לקוות שהסדר חלקי כזה ייצור אווירה שתאפשר את ההתקדמות לקראת הסכם שלום כולל בין ישראל למצרים.

אין לדעת, כמובן, אם מנהיגי מצרים יקבלו דגם זה של הסדר חלקי. ייתכן שפתרון כזה, הנגלה רגישות לצורכי היוקרה המצרית, יתקבל על דעתם. כידוע דרש דור קודם של מדינאים מצרים, בשיחות רודוס 1949, את הצבתו של מושל מצרי בבאר־שבע. העניין שמאחורי הצבה זו דומה, באורח עקרוני, לעיון שמאחורי תוכנית אלעריש המוצעת כאן. אולם, גם אם תעלה, בסופו של דבר, תוכנית המובלעת על שרטון, בכל זאת ראוי להציגה למצרים. כי עצם העלאתה של התוכנית עשויה להפיח חיים חדשים במשא המתן המדיני ולמנוע את הסכנה שמעשי יאוש מצריים יגרמו להתלקחות מחודשת בחזית. נוסף על כך, עצם הדיון בתוכנית יעמיד במבחן את נכונותה של מצרים להיכנס למצב של שלום, ואת נכונותה של דעת הקהל הישראלית להשלים עם הויתור על חלק ניכר של סיני.

כתב־עת (בלתי תלוי)
בשפה האנגלית
לבעיות חברה ותרבות
חוברת 13 הופיעה. ובתוכן:
פרופ' מנחם אמיר ומייקל אלקינס משוחחים:
הקיים פשע מאורגן בארץ?
ראיון עם ח"כ אריה (ליובה) אליאב
„ישראלפוליטיקי" — יחסינו עם גרמניה
הקומיקס הפוליטי — מנחם ועזר — צד לצד
שירה, תיאטרון, אמנות וספרות
מחיר החוברת: 2 ל"י
מינויים: 15 ל"י עבור 10 הוצאות
פרסומי לילית בע"מ. ת.ד. 8418, ירושלים
מצורף בזה צ'ק/שובר בנק הדואר מס' ________ על סך ________
עבור ☐ מינוי ☐ חוברת
☐ אבקש חוברת לדוגמא (ללא תשלום)
שם ________
כתובת ________

כתבי לאה גולדברג
יצאו לאור ארבעה כרכים:
ספר פרוזה
והוא האור • סיפורים • פגישה עם משורר.
שלושה ספרי שירה
בהם קובצי־השירה כסדרם
וכן שירים שרק נדפסו בכתבי־עת
שינויי גירסאות הציונים ביבליוגראפיים מפורטים.
כריכת־יד מלאה בקופסה נאה
מחיר הקומפלט —.95 ל"י

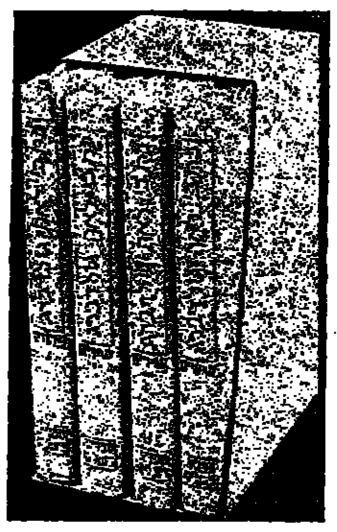

בהוצאת ספרית פועלים

ספרית־פועלים
ספרים חדשים
הלנה דויטש
בעיות נבחרות של גיל ההתבגרות
הספר עוסק בבעיות פסיכולוגיות נבחרות של גיל ההתבגרות ומדגיש בין היתר התמורה קבוצות בגיל זה. פרק מיוחד מוקדש לתיאור ההתבגרות של בנערות.
ספר עזר חשוב למחנכים ולהורים.
דינה דז'טלובסקי
המטריה של רותי
צילומים סם פרנק
ספר ילדים חדש בסידרת הספרים של המחברת הידועה השובים את לב הילדים. הוצאה מהודרת מלווה צילומים אמנותיים על נייר משובח.
*
ספר חדש
בסידרת הספרים על יסודות הביולוגיה החדישה
אמיל ה. ווייט
הרקע הכימי למדעי הביולוגיה
תירגמה ורדה לבני
בהוצאת יחדיו וספרית פועלים

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 13, טל. 283339
ספרים חדשים
פרופ' ג. קונדראו
מבוא לפסיכותרפיה
תולדות, אסכולות, שיטות, מקרים מוחשיים.
האנשים הסובלים מהפרעות נפשיות, פונים לא רק אל הפסיכיאטרים, אלא מבקשים עצה וישועה גם אצל אנשי־דת, מרגנים ועובדים סוציאליים. אין ספק שהטיפול באגודתה הוא ענינו של איש המקצוע, אולם, נדרשת גם מן האדם הפשוט ידיעה טובה יותר של הפסיכותרפיה וזו מטרתו של ספר זה.
ג'ין קונדראו, רופא מומחה לנאורולוגיה ולפסיכותרפיה, פרופסור לפסיכולוגיה רפואית באוניברסיטת ציריך.
המחיר: —.15 ל"י
ד"ר ויליאם הומן
ילדים זקוקים לאהבה והורים לעצה
המחבר, רופא נודע בארה"ב, מביא בספר זה את נסיונו הרב שצבר שעה שטיפל ביותר מעשרת אלפים ילדים במשך עשרים שנות עבודתו.
השקפותיו של המחבר הן „פרובוקטיביות" לעתים. אולם, בין אם תסכים עמו ובין לאו, ישנם כל המיכרים שתכבים על ילדך ובעיותיו בצורה שונה מאשר עד כה.
המחיר —.13 ל"י
להשיג בחנויות הספרים או על ידי משלוח המחאה להוצאה, והספר יישלח ע"י הדאר.

הופיע
פתחים א (23)
תורה ועבודה וגמילות חסדים
(כנס בוגרנים)
זאב פלק, ישראל כץ, אברהם אדרת
פ. ולצברג, י. מימון, א. צבירן, ד. מרופר, י. בואר
★
הבר־מצוה
רפאל ארצם
★
שלוש אהבות
אריה אליאב (ח"כ)
★
דיונים על פרשת הממזרים,
על דת ומדינה ועוד
בקורת ספרים
(„ארץ הצבי" — „ישר"), סקירות
★
להשיג בקיוסקים או ת.ד. 7225, ירושלים

ברשות החברות הממשלתיות נערך
„קובץ ההנחיות לחברות הממשלתיות"
קובץ זה כרוך באוגדן וניתן לרכישה במחיר 25 ל"י.
דמי מנוי שנתיים לקבלת עידכונים — 10 ל"י.
המעוניינים יפנו:
בירושלים — לחנות ספרים כרי פיש מ. סמואל ברח' יפו 31
בתל־אביב — המכר [?] פרסומי הממשלה, ההוצאה לאור, משרד הבטחון, הקריה רח' ב' 29
בחיפה — בימ"ס לספרים סידי רח' שמריהו לוין 9

איננו יכולים לחלק חינם
את לדעת
ובכל זאת — מעל 15,000 בתי אב מנויים על כתב העת!
ואיפה אתה?
אל תתמהמה — גזור ושלח את הספח עוד היום!
גזור ושלח
לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת"ד 801
ירושלים 91 000
אבקש לחתום על כרך א ב ג
(סמן עיגול סביב המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 6 ל"י.
ניתן לרכוש אוגדן לכריכת שני הכרכים הראשונים (א ב). מחיר האוגדן 1 ל"י בלבד.
מצ"ב ____ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.
השם ________
הכתובת ________ מיקוד ________

יד יצחק בן צבי
מודיעה
על דחית המועד האחרון להגשת מחקרים לפרס ע"ש יצחק בן צבי לשנת תשל"ג
בנושאים:
א. מחקר על תולדות הישוב היהודי בירושלים
ב. ארץ ישראל וישובה ועתיקותיה
ג. השומרונים, תולדותיהם, דתם וספרותם
ד. קהילות ישראל בארצות המזרח, תולדותיהן והגותן שלהן
ה. תולדות תנועת העבודה בארץ ישראל
המעוניינים יפנו עד ליום י"ח באדר א' תשל"ג — 20.2.73 למשרדי יד יצחק בן צבי, רח' אברבנאל — בן הכורי, ת.ד. 7660 ירושלים.

בקרוב ב־הארץ

אל תחמיץ לקרא
"NOAH'S ARK TOURIST CLASS"
מאת
אפרים קישון
שהופיע במהדורת כיס
להשיג בחנויות הספרים ובקיוסקים
ההפצה הבלעדית:
סוכנות ברונפמן בע"מ

תולדות האמונה הישראלית
4 כרכים
מאת: יחזקאל קויפמן
במחיר מוזל ‎-.74 ל"י
(במקום 94)
רק עד 28.2.73
הוצאת דביר ומוסד ביאליק

ספר חדש ומרתק
בהוצאת כרטא ירושלים
בדרך לחברון
מאת יעקב אבן-חן
25 סיפורים המהווים תעודה אותנטית ומרגשת על מסכת הגבורה של גוש עציון.
ראשיתו — 1943. נפילתו — 1948. התחדשותו — 1967.
344 עמודים בליווי תמונות ומפה
המחיר: 17.50 ל"י
להשיג בכל חנויות הספרים.

יום ראשון ב' אדר א' 4.2.73
5.00 אחה"צ סדנא יוצרת — שירה, מדריך ג. פרשי
8.30 בערב הרצאה וסרט: „המלפף", מרצה: יעקב מלכין
יום שני, ג' אדר א', 5.2.73
5.00 אחה"צ סדנא יוצרת — דרמה, מדריכים: א. הפל, ב. צבח
8.30 בערב ערב מוקדש לספרות הערבית בישראל
משתתפים הסופרים המשוררים:
מחמוד עבאסי, חביב קוזרי, מישיל חדד, שיהאב דאוד, שפיק חביב, אנטון שמס, מוסטפא מורר.
קריאה בעברית: יוסף פרת.
דברי ברכה: שמאי גולן.
יום שלישי, ד' אדר א', 6.2.73
11.30 לפנה"צ פגישת תלמידים עם המשורר יהושע בן פז
5.00 אחה"צ סדנא יוצרת — פרוזה, מדריך: י. האורהר

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתיישבות חקלאית
חבל ירושלים — המדור לבניה
אשתאול — מכרז מס' ב/5/73
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזה הצעות לביצוע ייצור הקמת סככות לסוללות בישוב הנ"ל. הנ"ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, המפות והמפרטים המצורפים לתנאי המכרז וההסכם הכללי לביצוע עבודות של המדור לבניה של הסוכנות (להלן „חומר הקשור למכרז").
את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במזכירות מדור המים, חבל ירושלים, בבנין „רסקו", רח' הלל 23 — חדר מס' 915 (קומה 9), החל ביום ב' 5.2.73.
סיור בשטח הנ"ל יתקיים ביום א', 11.2.73, המפגש בשעה 11.00 בבקר, במושב אשתאול ליד המזכירות;
את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום א' 18.2.73 בשעה 12.00 — לתיבת המכרזים של חבל ירושלים — חדר מס' 804 (קומה 8), במעטפה סגורה מיוחדת שתצורף לחומר המכרז;
הצעות שתוגשנה לאחר המועד הנ"ל, לא תובאנה בחשבון; אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
המדור לבניה — חבל ירושלים
ירושלים, 2.2.73

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שבתי טבת

סבלותיו של סולז'ניצין (וקוראיו) בעברית

למרבה הצער, איני קורא רוסית וכדי לקרוא את סולז'ניצין אני נזקק לתרגומיו. כך היה עלי לקרוא את „אוגוסט 1914" בתרגומו של י. סטרוני (הוצאת „עם עובד"). ואומר כבר בפתח דברי, השמחה היחידה שהיתה לי בקריאת הספר היתה הידיעה הוודאית שסולז'ניצין לא יקרא את תרגום יצירתו בעברית וכך ייחסך מחייו לכדי הסבל צער נוסף.

במידה שהיה חש כמוני, כפול היה צערו. ראשית, על כך שאפילו עבודת הפרס לקויה בישראל. שנית, על בלהות התרגום עצמו. ובכן, כפי שמעיד על כך סולז'ניצין עצמו, עשרים שנה ארכה לו כתיבת הרומאן הזה. איסוף החומר, עבודת המחקר, הידיעה הרחבה של הקריאה בספרות־הרקע, הצריכו אמץ ושקידה שאינם רגילים כיום אצל סופר בן־זמננו. אלה עבודה מעוררת יראת־כבוד לעצמן, בנוסף או בנפרד מערכה הספרותי של היצירה. היה, אי־פוא, ביזוק לציפיה שהמתרגם את „אוגוסט 1914" ייגש למלאכתו מתוך הערכה לעמלו הרב של סולז'ניצין ויעשנה בלב שלם ובכובד־ראש.

לוא הוטל התרגום על כותב ישראלי כלשהו, על סירות או בפעל, יכולים היינו להתנחם בכך שהליקויים נובעים מהצורות הרגילות שלנו — כלומר, אי־השבעה, סאנקציות, שביתה, או בשום שעובד זה נעדר לפתע, אחר נקרא למילואים ושתי הכתבניות יצאו לחופשת־לידה. בקיצור, כל מה שגורם בתעשייה שלנו לאיכות ירודה ולביקורת־איכות לא־מספקת, אף היה מסביר את ליקויי התרגום.

אבל התרגום לא נעשה בידי צוות, אלא בידי יחיד, לא בידי תעשיה אלא בידי אמן (אם נקבל, שזה התואר היאה למתרגם העושה מלאכתו באמונה). אולי זה המקום לומר, כי האמונה בכך שנוכל לגבור על המכשולים שלנו ביחסי העבודה ובמוסר עבודה נובעת במידה רבה מהאמונה ביחיד, שכאשר הוא לעצמו שואף הוא ומסוגל לעבודה טובה באמת. מכל־מקום, בשדה הספרות העברית כבר ראינו יחידים שבנסיבות הקשות ביותר, אם במאסר אם בבדידות מחרידה, אם בקשיי כחולה או במחסור נורא, עשו עבודה מושלמת. דווקא משום כך רבה האכזבה מהתרגום העברי של „אוגוסט 1914", שהרי בנסיבות בישראל לא היתה שום מניעה לעשותו היטב. מכאן מתעוררת שאלה כאובה, כלום הליקויים במערכת הכללית פשו כבר ביחיד כשהוא לעצמו? ואולי אין זו שאלה התחומה לשדה הספר בלבד. שמא גם הרופא במרפאתו הפרטית — הרחוק מהמשברים הפוקדים את מוסדות הרפואה הציבוריים, הרחוק בשביתות העובדים המינהליים של בתי־החולים ושביתות האחיות — כבר אינו עושה את מלאכתו בכל לב? שמא החוקר — כשהוא יחיד עם כלי־המחקר המדעיים שלו, הרחוק ממשברי התקציב של מוסדו — אף הוא אינו מסוגל לבדיקה מדויקת?

הרהורים לא־טובים אלה קפצו עלי למקרא דפיו הראשונים של „אוגוסט 1914". שכן, להפתעתי הרבה, מצאתי במבוא מדריך ל„ציוני הדרגות בצבא הצארי". בזה נאמר לנו, למשל שפלדפבל הוא „דרגת־הפיקוד הנמוכה שלפני דרגות הקצונה". דומה, כי לפני עשרים וחמש שנה היה צורך במדריך כזה, כאשר לא היה צה"ל והמינוח הצבאי העברי לא היה, או שלא היה שלם. התרגומים לעברית כלפני קום המדינה היו משופעים

תרבות וספרות

בפלדפבלים, בסרג'נטים ובשכמותם. אבל זה שנים רבות שיש בצה"ל רב־סמל ורב־סמל ראשון, והרס"ר הוא שם־דבר לא רק למי ששירת בצה"ל, אלא אף למי שהאזין לפזמונים הכרוכים ללא הרף בגלי צה"ל ובקול ישראל. כל מה שהמתרגם היה צריך לעשות, הוא להיוועץ עם כל מאן דהו בצה"ל, בשורות פקיד או כ"ל. המתרגם של סולז'ניצין לאנגלית — מיכאל גלני — אכן עשה כך. ובמבוא לספרו הוא מונה שמותיהם של שבעה יודעי־דבר שנועץ בהם, לבד מהעצות והמידע שקיבל בהמרכז ללימודים רוסיים באוניברסיטת בירמינגהם. משום כך רך הקורא האנגלי ב„אוגוסט 1914" ואינו נתקל ב„פוד־פראפורשצ'יקי" שהוא לדברי המתרגם העברי „תת־פרפורשצ'יקי". הן בנקל יכול היה גם הקורא העברי להכיר את דרגותיהם של אנשי „אוגוסט 1914", לוא במקום „פרפורשצ'יקי" היה מקבל סגן (משנה או ראשון), ובמקום „פוד־פולקובניק" היה מוצא סגן אלוף ובמקום „פולקובניק" — אלוף־משנה. היום גם קיצורי הדרגות — כמו סא"ל ואל"מ — הם כמעט נחלת כל בית בישראל.

אולי ללב קוראים מסויימים יתגנב החשד שהמתרגם סבור שכינויי הדרגות בקוזון הרוסי מעניקות לתרגום העברי תחושת קירבה לרקע הרוסי. וכך, כאשר נשאל החייל אם רצונו להיות אי־פעם „פולקובניק", כאילו נמסר לקורא העברי משהו מאווירת רוסיה הצארית. הרי זה הבל. אין תחליף ללשון רהוטה, מדויקת וברורה. כינויי הדרגות ברוסית רק מקשים על הקורא ומבלבלים אותו. ואם רצה המתרגם לחזק את התחושה של לבוש הצבא, יכול היה במקום „פולקובניק" ו„פוד־פולקובניק" להביא — כאשר זה דרוש — את הכינויים המקובלים בישראל, כמו מח"ט ומג"ד. לכי שאינו מצוי אף אצל אלה, ייתכן שכדאי היה להוסיף מדריך לדרגות הקצונה כפי שהם מצויים בשימוש בישראל.

אולם הקריאה בספר מבהירה מעל לכל ספק שהמתרגם בחר ב„פולקובניק" לא משום שהוא נשמע יפה יותר, או ממחיש יותר את רוסיה, אלא משום שלא היה לו מושג במינוח הצבאי העברי ואף לא הכבוהות לטרוח כדי לבררו לעצמו. שהרי הוא מגלה בורות בכל מה שנוגע למבנה צבא וסדרי־הגודל של יחידותיו ובניינו.

דבר זה מזיק במיוחד לקורא העברי. סולז'ניצין השכיל להעמיק בסבכאליה ובאופי של אנשי־צבא (ובזה שהוא אומר על הצבא הרוסי הצארי נכון לא רק לגביו) ויכולתו לתאר את עבודת־המטה, את סבכי התיאום בין הגייסות ואת מערכות הקרב, היא כמעט נדירה. אולי מאז טולסטוי לא קם עוד סופר כסולז'ניצין שיחדור כל־כך ללב ולנפש של הצבא ואנשיו, במפקדה העורפית ובחזית. לעתים אף עולה סולז'ניצין על טולסטוי. אלא שכל השגיו בטלים לגבי הקורא העברי.

בעמ' 147 אנו קוראים, „בעצם, נתמנה ניצ'בולודוב לפקד על הגיס ה־6 בבריגדות־הרגלים". כיון שהמתרגם כבר קבע — ובצדק — ש„ארמיה" היא מחנה וקורפוס הוא „גיס", הרי עלינו עתה להבין ש„בריגדות־הרגלים" היא עוצבה גדולה יותר מגיס. שכן „הגיס ה־6 (כבוי, הוא בתוך) בריגדות־הרגלים". כמובן, דבר שלא היה ולא נברא בשום צבא בעולם. וכדי להאדיר את מבוכת הקורא מספר לנו המתרגם כך: „בעצם, נתמנה ניצ'בולודוב לפקד על הגיס ה־6 בבריגדות־הרגלים. בתפקיד זה הוא שימש כשש שנים בדיביזיות שונות. הפקיד מיותר זה — פיקוח על שני מפקדי גדודים, קישור ביניהם ובין ראש הדיביזיות, ראה ניצ'בולודוב כאילו לא נוצר אלא רק בשבילו, כדי לגמול את הגנרל־מיורים מפעולות חסיבה, והוא נהג בהתאם לכך". אם יש קורא המוצא כאן את ידיו ורגליו, כן הראוי לתת לו את פרס ישראל בחג מוצאי־היובל.

ראשית, מה ההבדל בין בריגדה לחטיבה, והיכן מקומה בסדר הכוחות? שנית, מהי משמעותו של כל הקטע? כדי להבין קטע זה נזקקתי לתרגום האנגלי ולרווחתי מצאתי שמדובר בעניין שאינו קשה כל־כך להבנה: „להלכה פקד ניצ'בולודוב על אחת מחטיבות הרגלים (או החי"ר) של הגיס ה־6, תפקיד אשר בחשה לו כבר מילא בדיביזיות (או אוגדות) שונות במשך שש השנים שחלפו. מאז ומתמיד התייחס לתפקיד זה — השם אותו מצל לשני מג"דים וביניהם לבין מפקד הדיביזיה — כמו נוצר מלכתחילה כדי להטיח מליבם של גנרל־מיורים, פשוטו כמשמעו, איך לפקד על יחידות בעדה. אולם אף־על־פי־כן עשה את תפקידו כמיטב יכולתו".

אלכסנדר סולז'ניצין

הקושי בהעברת היחידות מהצבא הצארי למינוח העברי מתעורר בעיקר על־ידי הרג'ימנט. פרט לו, ההעברה נעשית תוך חלוקה: פלוגה, גדוד (בטליון), חטיבה (בריגדה), אוגדה (דיביזיה), גיס (קורפוס) ומחנה (ארמיה). אולם הרג'ימנט — שהיה יחידה טריטוריאלית — חסר במינוח העברי — מקומו בין הגדוד והחטיבה. אולם קושי זה אפשר לפתור על־ידי כינוי הרג'ימנט בעברית כחטיבה דו־גדודית, או חטיבה־פחותה.

אולם, כיוון שסדר הגודל של יחידות הצבא אינו נהיר למתרגם העברי של „אוגוסט 1914" הוא לא טרח כלל להבהירו לפחות לעצמו, הוא יוצר בצבא הצארי אנדרלמוסיה הרבה יותר גדולה מזו שהיתה בו באמת, או אף מזו שסולז'ניצין ביקש לתאר. כך מספר לנו המתרגם בעמ' 148: „ארבע פלוגות מהוות בטליון, ארבעה בטליונים — גדוד, שמונה גדודים — גיס". בעוד שהמדובר הוא בארבע פלוגות המהוות גדוד, ארבעה גדודים — רג'ימנט, שמונה רג'ימנטים — גיס.

וכדי להגביר את המבוכה מדבר המתרגם על בריגדות כבר היה משהו אחר מחטיבות, וכך הוא אומר באותו עמוד — ש„פלוגת הפרשים" ו„סוללת מרגמות" הן חטיבות, וכי „כל החטיבות הללו לא שימשו עזרה מהופעת לגיס", במקום לכוונן בפשטות יחידות.

לוא לפחות היה המתרגם נאמן לסדר הכוחות שיצר בחוסר־ידיעתו המבולבלת, עוד יכול היה הקורא החרוץ והחסון ליצור לעצמו קנה־מידה כלשהו, בעזרת אבל לפחות בר־קיימא. אלא שבעמוד 152 הוא מודיע לנו לפתע שהדיביזיה מורכבת מארבעה גדודים, וכותב כך: „הדיביזיה שלהם — שלושה גדודים, הדביזי שיני — תפסה אתמול את החזית". ואילו התרגום האנגלי מצייר תמונה אחרת, מובנת וברורה גם מהימנה: „הדיביזיה שלהם, אשר לה רק שלושה רג'ימנטים, במקום ארבעה כמקובל, תפסה אתמול את החזית".

בעמוד 153 ממציא לנו המתרגם מפתח לחוסר־השיטה שלו. מאחר שבריגדות והחטיבות הן לגביו שני דברים שונים, הרי ברור שעד מהרה הוא מתבלבל בסבך שהוא יוצר בעצמו. ואז, כאשר אינו מבחין בין ימינו לשמאלו, הוא כותב מליצות. כגון זו: „תלשו תלישות מן החטיבות". מה פירוש „תלשו תלישות מחטיבות"? ומהו כאן „החטיבות"? והרי בסך הכול — לפי האנגלית — מדובר בכך ש„יחידות פלגו מהעוצבות שלהן ללא סדר או הגיון".

המליצות נועדו לכסות על חוסר הבנה. כך אנו קוראים (עמ' 162) על „שני רוכבים עם אגדים טריים". תחילה — בגלל הערבוביה בסדר הגודל של היחידות — יש נטיה לחשוב שמדובר באגד ארטילרי טרי. אבל התרגום האנגלי מסביר לנו שמדובר בשניים פרשים קאוזקים ש„שניים מהם היו חברים בתתברשות טריות". ובעמ' 163 אנו נתקלים לפתע ב„אמר הפולקובניק לגנרדאי הבכיר שנפצע". הרי ניתן לנו במבוא מדריך לבעלי הדרגות בצבא הצארי, וכבר למדנו מהו פוד־פרפורשצ'יק ומהו פולקובניק, ומיהו אותו „גנרדאי בכיר" הלבוש עברית כה נוצצת? ובכן הגירסה האנגלית מסבירה לנו שמדובר בקצין של יחידת־המשמר.

בהגיענו לעמוד 164 אנו נוכחים שכבר ידוע לנו פחות או יותר סדר־הגודל של היחידות, כפי שנברא בחוסר־ידיעתו של המתרגם וכי אף מוכר לנו המפתח לסגנונו המליצי. אבל לא! לפתע נגלה לנו שיש עוד הפתעות בשבילנו: „הוא הבטיח למסור לרשותו דיביזיון רגמים ודיביזיון כבד אחד". עתה המבוכה כללית. יש לנו חטיבות וחטיבות מבריגדות, גדודים שאינם בטליונים, ועכשיו גם דיביזיון, שהוא כנראה שונה מדיביזיה. מהם, איפוא, ה„דיביזיון רגמים" ו„דיביזיון כבד אחד"? המתרגם נטל, כנראה, במישרין מהמינוח הצבאי הצארי בלי להבין כלל את משמעותו. האנגלית מספרת לנו שמדובר ב„גדוד מרגמות" וב„גדוד ארטילריה כבדה". לוא שאל המתרגם בצה"ל, אף היה נאמר לו שאין צורך ב„דיביזיון" ואפשר לומר בשקט „גדוד הת"ם" או „גדוד תותחי־שדה", לפי הצורך.

בעמ' 165 אנו מאבדים אף את המפתח שהיה לנו. המתרגם כותב: „הכל הסתבכם בנקודת־כובד, לנקוד־שלוש־חמש: יש להקיף בתביקה־עין את השטח". מה זה לנקוד־שלוש־חמש — על כך תוהה הוא פעמים אחדות? האנגלית מסבירה: „הצורך בפעולה מהירה נעשה עתה חיוני. תוך דקות אחדות היה עליו להתמצא בתנאי השטח".

וכך בלי סוף. המתרגם שלנו אינו יודע שיש בעברית פגז נפיץ ולכן הוא מבהיר על הקורא העברי „פרגסים" (169), הוא מדבר על כך „שנוהרו כשתי כיתות וחצי" במקום שתי פלוגות וחצי (עמ' 168), ואומר „ברוהרה" במקום כמתים (סלאבו) של ארטילריה (169) ומדבר על „מערכת אש קצרה" במקום „לאחר הרעשה קצרה" (170), וכי „עברו עד הערב את כוונתיה העצומים ההולכים ורבים של ארטילריות האויב" במקום על הקפה חזקה וגבורת של כוח האויב בסיוע ארטילריה כבד (עמ' 170). המתרגם מדבר על „אירוכסאס" שהוא באלון־תצפית, ובמקום שיספר על פגזי־סימן הוא כותב על „תברורים". קווי־גיזרה נעשים אצלו לגבולות. משכורות־קדה" באו במקום „משמרות־חוף", „מטבר הוקיפים" בא במקום משמרות־סיור. כאשר אזלה התחמושת ונותרו רק עשרים פגזים לכל קנה, מספר המתרגם שלנו כי „לא נותרו אלא כעשרים פגזים, לא יותר מזה גם אצל הרגמים", ובעמ' 79, כאשר מדובר על כך שפם שחר, ואף לפני זה יצא הכוח להתקפה, הוא כותב „לעת בוקר יעקרו מכאן". הקורא העברי מוצא שפל פוד־פולקובניק קוסצ'בסקי „להוציא את הבטליון מכוננותו הקרבית ולהעביר אל הדרך", וזה בעיצומו של הקרב, בעוד המדובר, שההוראה שניתנה לקוסצ'בסקי היתה להוציא את גדודו מעמדותיו אל הקו העורפי, לצרכו מחדש ולהביאו אל הדרך — בלא לבטל כלל את כוננותו הקרבית.

כאשר זרקורי־השדה הגרמניים מאירים בחשכת הלילה את היחידות הרוסיות נעטפת עליו נפשו של המתרגם והוא מגביר את לשון המליצה שלו. הקורא שלנו מוצא: „בתתנגה שבקו החיים: הגיע לכאן כתם חיוור־כתם, אור נטול־חיים" (עמ' 180) בעוד שהקורא האנגלי מקבל הכוונה בהירה להלוסף: „כל החיילים בהנוה קפאו במקומם כאשר אלומת האור הלבנה־כמות של הזרקור נפה קרובה אליהם". אלומתי האור של הזרקור הגרמני אף הבריצה במתרגם את יזמתו לחדש מלים בעברית, שכן מייד לאחר־מכן הוא כותב, „אבל רע מזה היה הזרקור המדולל — זמנת איום בדאותו רצון לכליה והודעות מביא גם המתרגם לכתוב בסוף פרק 21 משפט סתום זה, „היה כוח עז הד־אלוהים גנזי", ואת הפירוש למה שאירע באמת מקבל הקורא האנגלי בפשטות: „פרק 22 הושמט לפי בקשת המחבר".

אברהם שלונסקי הרגיל אותנו בתרגומיו מרוסית לביטויים נמלצים ולמלים נדירות. אבל חלף הקשיים שיצר, נתן לקורא העברי פיצוי מלא ביפי לשונו ורעננותו. עם־זאת ייתכן ששלונסקי גרם לנו נזק שלא הבחנו בו בעת קריאת תרגומיו, והוא הרצון לחיקוי שיצר בלב מתרגמים כשונו של סטרוני. עד כדי כך שבפתח פרק 23 אנו קוראים כך: „מה שלא הפיג אומץ־ליבו הפמוזק של הגנרל ז'ילינסקי". מהו אומץ־לב מפוזק? באנגלית הלשון ברורה „מה שלא תפס הגנרל ז'ילינסקי בדמיונו הקלוש", ובהמשך כותב המתרגם לעברית, „המלחמה החמורה בארץ האגמים, המוקפת יערות ארנ־יער, הפכה בעיני הגנרים ללמידה פסטנית בשדה־הירי", על איזה למידה פסטנית הוא מדבר ועל איזה שדה־ירי? ושוב בא התרגום האנגלי ומבאר שהמלחמה ביערות של ארנים המתנשאים לגובה 60 רגל, נראתה בעיני הגרמנים כמבטיחה להיות פשוטה כמו תרגיל בשדה־האימונים.

יקצר המצע לפרט את כל אי־ההבנות והבלבול שיצר המתרגם בשביל הקורא העברי. נזכיר, אי־פוא, רק עוד את יצר החדשנות שלו בדוגמה שלא מעולם הצבא. סולז'ניצין משלב בספרו פרקי תסריט. בתרגום האנגלי ניתנו לקורא הוראות כיצד להבין את הלשון הטכנית של התסריט, מהם הפעלולים, מהו התסריט בשביל המצלמה, מה הפעולה שלפני עדשת המצלמה ומהו הדו־שיח. כל אלה חסרים בגירסה העברית והקורא אינו יודע כלל מה כתאר פעלול קול, מהי הנחיה לצלם והיכן מתחיל ונגמר הדו־שיח. אבל לעומת זאת הוא מוצא את המלה החדשה „מרקע", שפירושה צריך להיות „הקטע הבוטרי", ובסופו הוא קורא „המרקע דועך", שהוא תרגום של פייד־אאוט, או „המסך מחשיך". ומאותה אהבה לחדשנות, לפתע מוצא גם הקורא מונח כמו „איכון" — שפירושו הנכון לגלות מקום — המונח כלל שלא במקומו, הוא בא במקום עמדה, כיוון או מערך. ובעמ' 332 הוא מוצא את המלה היפה „מירטש הגדוד הגרבי דיביזיה שלמה", במקום „קרע לגזרים דיביזיה שלמה" ואף את המלה „בירדת" כשהיא כלל לא במקומה ומחליפה את המלה הפשוטה והמובנה רדיפה. בעמ' 348 הוא מוצא „תשובות מעוגלות", במקום „תשובות מעורפלות", בעמ' 407 „פראות סתם" במקום „אמונות טפלות", ובעמ' 407 מדבר פתאם חייל רוסי על „אדוות המים", כשבסך־הכול הכוונה לקסמים (או רטט) על פני המים.

חבל, איפוא, על יצירה כה חשובה, כה יפה וכה מעניינת; חבל על עמלו ויגונו של סולז'ניצין וחבל כפליים על הקורא העברי שלעולם לא יהיה לו מושג נכון על הרומאן „אוגוסט 1914". דומה, כי יש רשות לבקש מהוצאת „עם עובד" שתתקן את המעוות על־ידי הוצאת תרגום עברי חדש. „אוגוסט 1914" הוא יצירה שחשוב לנצרה.

היינריך היינה

דונה קלארה

בבסתן לעת הערב
מהלכת בת הקאדי;[1]
קול תפים וחצוצרת
בא מן העירה מלמעלה.

"נעתרים הרקודים לי
ומתיקות דברי חנף
של האבירים, שהמה
ימשילוני אל השמש.

ומכביד נראה הכל לי,
משעה שבה ראיתי
האביר אשר בנבל
לחלון פתני לילה.

איך נצב זקוף באמץ
ועיניו אורות הבהיקו
מעדנה־פני הדרת —
הן לסאנקט גאורג דמה הוא."

כך הרהרה דונה קלארה,
והביטה אל הארץ;
פתע האביר הפלאי
שוב נצב הוא לפניה.

לחץ־יד ולהש־אהב:
הם נעים לאור הירח,
וצפריר מחניף בנעם,
בברכה נרכן כל ורד.

בברכה נרכן כל ורד
ולוהט כציר־של־חשק. —
"אך הגידי, נאהבת,
מה כך פתע את מסמקת?"

"אהובי, יבחוש עקצני
היבחושים בקיץ
שנאים עלי כחבר
יהודים ארכי־חטם."

מה יבחוש, מה יהודים לך,
סח לה האביר בלטף.
מן השקדיה משרת
רבבה של פרחי־לבן.

רבבה של פרחי־לבן,
את ריחם הטוב הפיצו. —
אך הגידי, נאהבת,
אם לבך כלו שלי הוא?

"אהובי, מה אהבך!
בגואל אני נשבעת,
שיהודים שנאי־אלוה
בערמה זדון רצחוהו."

מה גואל, מה יהודים לך,
סח לה האביר בלטף.
כחלום רחוק תמוגנה
חבצלת אור־עוטפת.

חבצלת אור־עוטפת
מציצה אל כוכבי־מעל. —
אך הגידי, נאהבת,
אם לי לא נשבעת לשקר?

"אהובי, כי אין כל שקר
בבחזי, שאין בו נטף
דם כדם כושי בן־אפל
ויהודי בן־עם־הזהם."

מה כושים, מה יהודים לך,
סח לה האביר בלטף;
ולסכת הדס מצנעת
הוא מוליך את בת הקאדי.

ברשתות אהבה ועדן
הוא הקיף אותה בסתר;
קצר־אמר, ארך־נשק,
הלבבות נאו, גלשו.

כשירת כלה נכספת
מזמר זמיר בלהט.
כלרקוד אורות תדליקנה
גחליליות בדשא.

בסכה נשלט השקט:
ונשמע רק רחש־לחש
הדסים שיסתודדו
ופרחים בחסף־נשם.

אך תפים עם חצוצרה
פתע בטירה הריעו.
מתעוררה דונה קלארה,
זרוע האביר הסירה.

"אהובי, הנה קוראים לי;
אך בטרם נפרדה,
הודיעני את שמך,
שעד כה ממני הסתרת."

האביר צוחק בדוח,
מנשק כפות הדונה,
מנשק מצחה ופיה,
ובסוף כזאת אומר הוא:

"אני, אהובה, סניורה,
הנני הבן לרבי
המהולל וגדול־הדעה
ישראל מסרגוסה."

תירגם: שמעון [illegible]

(1) קאדי, אל קאדי — שופט או ראש־עיר בספרד

חוה לצרוס־יפה

ספר אקטואלי

בימים אלה, כשמגמה של מסגרות חיינו וערכיהם מתמוססים לנגד עינינו והרדיפה אחר הטבות חומריות, יוקרה ועמדות־כוח — כביכול באה לתפוס את מקומם של אותם ערכים ועקרונות, שעליהם גדלנו וחונכנו — כדאי להפנות את תשומת־הלב לספר קטן נוסף מפרי־עטו של המחנך והוגה־הדעות הדתי יוסף שכטר שנערך בידי בנו צבי. הספר נועד למורים ולמדריכים והוא מהווה מעין סיכום ופופולאריזאציה של תורתו של שכטר, שאותה הוא מפתח זה שנים בשורה ארוכה של ספרים ומאמרים. קשה לסכם תורה זו בקצרה, שכן כל כולה אינה אלא נסיון לסייע בידינו למצוא משמעות אמיתית לחיינו ולחדש בנו ערכי אמונה אותנטיים, שיעמדו במבחן הזמנים המודרניים; מעין תחייה למסורת מאבות, שהפכה מצוות אנשים מלומדה חיצונית, ריקה מתוכן לגבי רבים, ואשר אחרים זנחוה לחלוטין ובניהם שוב אינם גם מכירים אותה כלל.

שכטר יוצא זה שנים נגד עבודות־האלילים שנפוצה בימינו — פולחן הממון והיוקרה, פולחן המדע והאכבה הבדיעה, פולחן היחיד לעצמו וכיו"ב, הוא עושה זאת כשהוא מצויד בידע מקצועי רב ומעודכן ביותר, הן בתחום מדעי־הטבע. הן בתחום מדעי הרוח והחברה, וכשהוא מושפע לא מעט מן הפילוסופיה האכסיסטנציאליסטית, כגון זו של סרן קירקגורד**. בספר הקטן שלפנינו חוזר ומנסה המחבר לסלול לפני קוראיו דרך להחיות את עולמם הפנימי כשפרשיות השבוע משמשות לו ציוני־דרך, וזאת אף־על־פי שקודם, הוא שבעיני רבים מאתנו „אין לסיפורי התורה ערך רב ואין להם יתרון על סיפורים אחרים", וכן שדרך הפרשנות הקבלית־האלגורית שוב איננה מתקבלת על דעתנו. שכטר חוזר לפשט התורה, אך מגיע גם ברמז כדי להביא „נתגים בקראיים" לזמננו. „יש מצבים בחיינו בהם אנו מרגישים שהכול בעולם מקרי, עיוור, עגום, לא כלום, לא כראוי". אומר שכטר במבוא ומוסיף „לפי הרגשתנו זו תוכנו של המשפט „אין אלוהים" הוא מנסה להביא את קוראיו לאמונה שאין הדברים כך, שיש טעם לקיומנו „גם בשעה שנראה לנו שאין על מי לסמוך".

בהמשך מנסה הוא לתרגם את סיפורי התורה ללשון אקטואלית, אשר תבהיר לנו את משמעותם הפנימית העמוקה. כך, למשל, לא במקרה מעידים פסוקי הכתוב בבראשית ד', כ־כ"ב על כך שבני למך דווקא (יבל אבי יושב אוהל ומקנה, יובל אבי כל תופש כינור ועוגב, תובל קין — לוטש כל חורש נחושת וברזל) יצרו את כל ההמצאות הטכניות הגדולות.

הרי בני למך הם בני מרצחים ומצאצאי זרעו של קין, שהיה גם בונה העיר הראשונה! ההמצאות וההתגליות נתפסות ע"י התורה באופן חילוני (ושלילי?) העובדה שהאדם אינו מייחס מוצא אלוהי וכבוד אלוהי להמציאו הטכניים היא מהותית בעיני שכטר שכן „האדם הדתי איננו שולל באופן עקרוני את הקידמה הטכנית, אך איננו מצמידה בברכה ואינו הופך אותה לאלוהות" (עמ' 18).

בצורה דומה דן המחבר במשמעות סיפורי להיות לגבינו כיום לסיפורים כגון הסיפור על החטא ועונשו, או לדינים כגון דיני פולחן, כהונה, דיני טומאה וטהרה וכיו"ב. הוא מנסה להסביר את סיפור דור הפלגה בצורת תורה ביולוגיות כשל האבסלי (עמ' 21—23). סיפורי החלומות — בצורת תורתו של יונג על החלום (עמ' 33 ואילך) ואת סיפורי הנסים והמכות במצרים — על־ידי השוואת הנס בדורות קדומים לתופעות פאראפסיכולוגיות בימינו (עמ' 48—47).

הטובה בעיני שכטר ההשתייכות האמיתית של האדם ל„זהה", לכלל האנשים המאוחדים באמונה דומה, שלמענם הוא יכול להתמסר בכשרונותיו ובעזרתם עליו למלא את תפקידו, כאבר בגוף השלם, כי רק על־ידי כך יוכל לראות עצמו בעיקר, ב„אופן כללי" טוען שכטר „אדם, שהייצור והשימוש ביצורי התרבות והגיות המוסריות הם תוכן חייו וכל אישיותו משועבדת להם — הוא עובד עבודה זרה". ביטוי לכך ניתן לבטא בדברי אותם אנשים המקבלים את המדענות והסקולאריזאציה כתפיסת עולם ואת הציור כמה שהוא כאורח־חיים ואינם מוצאים בשום צורה תיקון לעצמם ולחברה בה הם חיים. „גם מדען המשתעבד כולו למחקר ואין לבו פנוי כלל וכלל לדרכי תיקון הוא בכלל עובד עבודה זרה".

כבלי העבודה הזרה בימינו עלולים להיות הבבוניה, הטלביזיה,

(הסוף בעמוד 19, טור 5)

* ד"ר יוסף שכטר: „שיחות על פרשת השבוע", ערך ש. צבי שכטר. הוצאת „יהדיי" תל־אביב, 1972.

** שכטר עם שני תלמידיו, א. ברוך וד. עמנואל, הוציאו גם „מבחר כתבים מאת סרן קירקגורד" („דביר לעם").

אהוד בן־עזר

החיים בארץ־ישראל במאה התשע־עשרה

לאחרונה שבו ונשמעו קולות־מחאה בקרב תלמידי בית־הספר התיכון בארץ על שאין מלמדים אותם מספיק היסטוריה של ארץ־ישראל, ביחוד של המאות האחרונות, ולעומת זאת בודקים את המאה בלימודי היסטוריה יהדות ותנ"ך מתוך גישה מגבלות החד־צדדית. תוצאותיה של הגישה הזאת מתבטאות בהדגשת רציפות היסטורית יהודית הומוגנית אחת הבנויה על הפיכת הבנת הבנייתו של ההיסטוריה היהודית, ויציאת הגלותיה של הארץ גם בתקופות שבהן היו תושביה היהודים מיעוט מבוטל. אחת מתוצאותיה האופייניות של גישה שלפה זו מתבטאת כל הבנים בכך שהציונות, שהיא תנועה רומאנטית ביסודה והמונעת על־ידי ערכי העבר, לא השכילה ל„שבור" על דיוקן עברה של הארץ, וכבעם בכל מקום שבנות, גם הרסה פרקים היסטוריים, כמו כתוך שאיפה כבישה למחוק את העבר. בכך הודהה ותושה חוסר־השורשים הצצה ובתופעה במחוזוויות מסויבת אצל אנשים צעירים בארץ, אשר יודעים מעט תנ"ך ואולי גם קצת ארכיאולוגיה, אך מעט מאוד על תולדות הבניינים והשכונות שרואות עיניהם בארצם, וכמעט כאום על ארחות־החיים ועל תושביה של הארץ במאה הקודמת ובראשית המאה הנוכחית. לספרות העברית תפקיד חשוב בשיקופה של תקופה זו, ואולם ראשיתה הרצינית בארץ באה רק בסוף העשור הראשון למאה הנוכחית, והיא מתארת בעיקר את חיי היישוב היהודי ובמקצת את חיי הערבים, ואילו שאר פינותיה וכיתותיה של ארץ־ישראל זוכות להארה רק במידה שיש להן נגיעה כלשהי לחיי היהודים.

חומר לא מעט על מסעות לארץ־ישראל מצוי בספרי־מסע של חוקרים זרים שביקרו בארץ במאה הקודמת, אלא שרובם לא תורגמו לעברית. לאחרונה תורגם ספרו של מרק טווין „מסע תענוגות לארץ הקודש" ובו תיאור מסעו ב־1867, וכן מצוי בתרגום עברית הרומאן המצוין „ירושלים" של סלמה לגרלף, המתאר את התיישבותם של קבוצת יוצאי ארצות־הברית, רובם ממוצא שוודי, שהיו יחד כת דתית והתיישבו בירושלים בסוף המאה הקודמת. על היישוב היהודי במאה הקודמת כבר חומר רב, בתקופה האחרונה נדפסו שני ספרים חשובים: „נתיבות ציון וירושלים, מבחר מאמרי אברהם משה לונץ", בעריכת ג. קרסל, וכן „פרקים בתולדות היישוב הישן" מאת א.ר. מלאכי.

ספרו של שמואל אביצור „חיי יום־יום בארץ־ישראל במאה הי"ט"* מבקש להקיף ולתאר את התמורות שפקדו על ארץ־ישראל במאה זו, שראשיתה, או, יותר נכון סופה של קודמתה, במסעו של נאפוליון לארץ־ישראל ב־1799, וסופה בביקורו המפואר הראוותני של קיסר גרמניה וילהלם השני בסתיו 1898, זה המבקר שהביא גם את הרצל בפעם היחידה בחייו לארץ־ישראל. בין המאורעות המכריעים של אותה מאה נחשבת תקופת הכיבוש ה„מצרי" של הארץ בידי מוחמד־עלי, בשנים 1832—1840; השפעותיה של מלחמת קרים, שנסתיימה ב־1856; פתיחת תעלת סואץ ב־1869, שקירבה את הארץ לנתיב הראשי של קווי התחבורה הימית והפכה אותה לאזור אסטרטגי חשוב; פתיחת הקונסוליות הזרות החל בשנות הארבעים למאה הקודמת; התגברות היישוב היהודי ה„ישן"; ייסוד המושבות היהודיות הראשונות, התפתחותן של ערי הארץ. בראשית המאה התשע־עשרה, כותב אביצור, לא עלה מספר אוכלוסיה של הארץ על 300,000 נפש. הערים היו קטנות ומספר תושביהן, פרט לתושבי עכו ועזה שהגיעו או התקרבו לרבבה, נע בין 2,000 ל־5,000 נפש. העיר הגדולה ביותר היתה עזה (עמ' 21). „היישוב היהודי בארץ בראשית המאה התשע־עשרה היה דל במספר, — במשאביו ובדמותו הרוחנית־תרבותית. כמעט כולו התרכז בארבע ארצות, הן הערים הקדושות ירושלים, חברון, צפת וטבריה. המספר הכללי של היהודים לא עלה על — 3,000 נפש. קרוב למחציתם נמצאו בירושלים, במקום שני צפת, אחריה טבריה וחברון, ומספר קטן מאוד בעכו, פקיעין, בשכם, עזה וחיפה. רובו המכריע של יישוב זה היו ילידי הארץ ויוצאי גלויות המזרח." (עמ' 23).

מסעו של נאפוליון הראה, מה יכול לעשות מסע־כיבוש צבאי מהיר של צבא אירופי בתבל־ארץ נידח ונחשל של האימפריה העותומנית. כאשר ביקר הקיסר וילהלם בארץ, כבר הלך והתקרב מספר היהודים לשבעים אלף, פי עשרים ושלושה מאשר בראשית המאה, והם היו כ־14—15 אחוז מהאוכלוסיה הכללית, במקום אחוז אחד מאה שנה קודם־לכן, ובתוכם 5,200 בני המושבות, שהיותה בהן חקלאות מפותחת לפי תנאי הימים ההם והצטיה שהוגבלה עוד לא התפתחה בפרובינציות אחרות של תורכיה (עמ' 31). לקראת סופה של המאה נמצאה הארץ בראשיתה של מהפכה תעשייתית וחקלאית. במשך פחות ממאה שנה חלו בארץ שינויים רבים יותר מאשר במשך אלף ושמונה־מאות השנים שקדמו לה. מכאן פרטים ציוריים, כמו גגות רעפי־מארסיי האדומים לבתים, או בגדים כה ספציפיים „לאומיים" של ערביי הארץ, כמו קומבז, קפתן־תפסים, או סירזול, הכבבסים הרזבים, הם לכבשה מחידושי המאה התשע־עשרה (עמ' 52).

ספרו של אביצור שומר על פרופורציה היסטורית הולמת, כשהוא מתאר במבט פאנורמי את רבגוניותה של הארץ לאורחיה, עדותיה ועמי־כחייותיה השונים. החלק הראשון מוקדש לסקירה היסטורית כללית וגם לסיכום קצר של תולדות היישוב היהודי. החלק השני, אורחות־חיים, מתאר את המגור לצורותיו, השגת מים לשתיה, מאכל ומשקה, צורות לבוש והנעלה, משק־הבית, המאור, מידות ומשקלות שהיו נוהגים בארץ, חיי הכפר, הבדווים, העיר ותושביה; ההווי היהודי, השומרונים. הנוצרים המקומיים. פעולת הכנסיות שמחוץ־לארץ. הביטחון הציבורי. בידור ובילוי, עליות־לרגל וחגיגות עממיות, חינוך, עתונות מקומית והדאגה לבריאות. העבודה, הצלייתנות הנוצרית. הפעולה המיסיונרית בקרב היהודים. הקאפיטולאציות והקונסולים. ההגירה הלא־יהודית לארץ־ישראל. החלק השלישי עוסק בעבודה ובייצור. הוא מתאר את אופני עבודת האדמה, גידולי שדה, מטעים, כלי החריש, הקציר. התיבוט והדייש. דרכי ההשקאה. גידול בעלי־חיים. ציד, דייג וניצול היער. בתי־מלאכה ומפעלי תעשייה. עיבוד התוצרת החקלאית, עבודות מתכת, מלאכות ותעשיות אחרות. מדגיש ערכו המכריע של יצוא האבטיחים מהארץ, אשר במאה הקודמת היה ענף היצוא העיקרי, וכן צבירה שמנית וייצור הסבון, אף הם שניים מענפי הייצוא החשובים של המאה הקודמת.

חלקו הרביעי של הספר מוקדש למסחר, למטבעות שהיו נהוגים אז בארץ ושעריהם, לכספים ולצורות האשראי. לבעיות התחבורה היבשתית (ב־1892 החלה להלך הרכבת בקו יפו־ירושלים) הימית, ואמצעי התקשורת (ב־1865 נמתח קו טלגרף מירושלים, אשר חיבר אותה עם דמשק, בירות וקושטא, ודרך בירות תורכיה עם העולם הגדול". חלקו החמישי והאחרון של הספר מוקדש לתיאור המפנה, שחל בעיקר ברבע האחרון של המאה הי"ט. עם ראשיתה של המהפכה התעשייתית והחקלאית בארץ, אפילו השימוש בעגלות ובדיליג'אנסים. הוא חודש. בראשית המאה הי"ט לא היו בארץ כלי־רכב מכל סוג שהוא. זה היה מצב שנמשך, עם יוצאים־מן־הכלל חלקיים בימי הצלבנים, במשך אלף ומאתיים שנה לפחות. הכרכרה הראשונה שהופיעה בירושלים היתה מרכבתו של הקיסר פראנץ־יוזף ב־

(הסוף בעמוד 19, טור 4)

* שמואל אביצור: חיי יום־יום בארץ ישראל במאה התשע־עשרה. הוצאת עם הספר. תל־אביב. תשל"ב. 1972. 371 עמ'.

יורם ברונובסקי

מסתרי הפרובינציאליות

מי שמתמיד בקריאת העתונות המוקדשת לענייני תרבות, יודע, שזה שנים מופיעה בקביעות במאמרי הערכה ופולמוס על בעיות ואנשים המלה „פרובינציאליות" בייחוסים ובנסיבות שונות. מדי פעם — אולי כאן ראשית העויה התרבותית החדשה בארץ — מישהו אומר על זולתו שהוא פרובינציאלי או מסביר את מהותה של הפרובינציאליות. עצם העיסוק המרובה בפרובינציאליות הוא, אולי, ההוכחה הטובה ביותר לקיומה. שכן זו אחת מאותן תכונות שאין אדם מטפל בהן, מתריע עליהן, פוסל אותן, אלא אם כן חושד הוא בעצמו שהיא תכונתו שלו, שהוא־הוא הלוקה בה. נסיון להשליכה על האחר, או על כל החברה, הוא הופעה מוכרת בכלל של היטהרות־על־ידי־הדבקה, או בלשון חז"ל: הפוסל במומו פוסל. כל עוד יהיו אנשים שיתאבלו על פרובינציאליות שאנו שקועים בה, על הלבאנטיניות ההורסת כל חלקה טובה וכו' וכו' — נהיה באמת פרובינציאליים ולבאנטיים. כי החוזר מסתתר מחו"ל ומוצא לפתע את עצמו בפרובינציה קטנה ועלובה — הוא פרובינציאלי קטן ועלוב, כי שבשאר את כל מה שנעשה בחו"ל משום שזו חו"ל הוא פרובינציאלי, בלי ספק.

אך יותר מעניין המקרה של איש המגזן ברכה, שמי שנדרש לנעשה בחו"ל, שעסק בו במקום לעסוק בענייננו שלנו הוא פרובינציאלי — והאיש עצמו מתגלה אז במלוא פרובינציאליותו. לשם הקיצור הייתי אומר, שהמכבים עצמיים להיות פשוטים או סבוכים — אך כי שער לבעיה הפרובינציאליות, כי שהוא משידה אותו — הנה כבר איכשהו נגע בה.

לפני שאחזור בכמה מקרים קונקרטיים, ברצוני להציג את נקודת־הראות האידיאלית, לשרטט את המצב שבו אדם אינו פרובינציאלי. אין זה מצבי שלי, כמובן, אלא רק כחוז־הזותו בתת־נגעותי כבר עושה אותי פרובינציאלי. כי זאת האמת הגדולה: אי אפשר לחיות „מעל" לחברה שבה אתה חי. אילו אפשר היה, אפשר היה להיות בארץ לא־פרובינציאלי. אפשר היה לחשוב כך: כדור־הארץ עגול, כשם שעל־יד שלחן עגול אין מקומות מוסמכים, כך על פני כדור עגול אין מקומות שהם מרכז או פרובינציה. כל אדם וכל חברה היא מרכז — אם היא רק רוצה בכך. החלוקה למרכז ולפרובינציה מתחילה ברגע שמקום אחד מתחיל להתייחס ביראת־כבוד למקום אחר, מתחיל בטהר לבו להתבטל בפני המקום ההוא, ואט־אט נבנית כל הוויתו על ציר התסביך הזה שקושר אותו אל המרכז. אם הוא מתעלם מן המרכז התעלמות גמורה — סימן הוא לתלותו העמוקה בו, בשנאה שמתוך פחד ממנו. אם יעריץ אותו הערצה גדולה — תלותו היא יציבה ופשוטה. המצב השני הוא, כמובן, נוח יותר וסימפאטי יותר מן הראשון. סבורני שהפרובינציאליות בארץ היא בעיקר מן הסוג השני ועל־כן היא חמורה יותר, קשת ריפוי יותר.

אשר לי. הנני פרובינציאל מן הסוג הראשון. בלי שמץ של בושה ונקיפת־מצפון אני סבור שבניו־יורק נכתבים ספרים טובים יותר ובאנגליה העתונות והתיאטרון עולים על אלה שלנו. לעתים שאין לי גאווה לאומית? אני מודה גם בזה. אין לי גאווה כזאת (אף כי יש לי מידה מסוימת של „אהבה לאומית"). איני גאה בכך שאבות־אבותי יצרו את התנ"ך ושאיינשטיין ושפינוזה היו מבני עמי. אני מעריץ אותם, אך איני מרגיש שיש לי איזה חלק בגדלותם. התנ"ך אינו מציל את הספרות שלנו מהיותה עלובה ומוגבלת, והעובדה שההופעתה היה מוחרם בשנת 1973 בארץ בדיוק כפי שהוחרם בשעתו על ידי קהילת אמשטרדאם. קל לי לנחש שבין הבינוניים, שהיו מודבקים לו, אפשר היה למצוא גם את ה„פרובינציאלי".

את העיון בכמה מקרים קונקרטיים אפתח בפרשה ישנה הוא בדעה על ספרה היפה של לאה גולדברג „מכתבים מנסיעה מדומה". דב סדן סיפר שמשה בילינסון לא שבע נחת מן הספר הזה: הנה, רק צעד מובאות יש בו מסופרים עבריים — וכל היתר מסופרים לועזיים. דבר זה — אמר בילינסון — נובע מן הפחד להיות חשוד בפרובינציאליות, אך אין לך פרובינציאליות כפחד מפניה. הד החלק, ורק כשהתקרבה לאה גולדברג לספרות העברית בספר שלאחר „מכתבים מנסיעה מדומה", היא נפטרה מן הפרובינציאליות. הנה הזכה שלא לאה גולדברג אלא בילינסון התגלה כאן כ„יותר פרובינציאלי". כי — גם הפחד מן הפחד להיות פרובינציאלי הוא סימנה של פרובינציאליות, ואפילו פרובינציאליות נקבעת יותר! אם לאה גולדברג עניינו בתקופה מסויימת סופרים לועזיים. היא אהבה אותם ועסקה בהם בספר הזה „מכתבים מנסיעה מדומה" — אך בילינסון כמו גרס שהיתה צריכה לאהוב ולעסוק בסופרים בני עמה, משום שרק כך היא תשתחרר מן הפרובינציאליות. הוא כמו מנסה להעליך עליה את צורת המחשבה הנאת השוקלת הכל לאורו של התסביך — כן פרובינציאלי, לא פרובינציאלי — ולא לאור האהבות הבלתי־כפויות לספרות, שבה רק אהבות כאלה נחשבות באמת.

כלל גדול נקבע אצלנו: פרובינציאל הוא מי שקורא ספרות לועזית, לא־פרובינציאל הוא מי שעוסק רק בספרות עברית. כי זאת הספרות שלך: ירצה יאכל, לא ירצה — גם יאכל. והרי זה הגיון עקום ולכן הוא גם אמת: הגיון פרובינציאלי.

פרשה שניה מתרחשת במקום המרוחק מאתנו רבבות מילין, אך למעשה קרוב לנו מאוד. כמו במדינה מסוימה בצורת התיכון גם בארגנטינה רבה ההבנה סביב שאלת הפרובינציאליות. כלום ארגנטינה היא בעלת תרבות אירופית שאולה או שיש לה תרבות מקורית המספקת לה? הפולמוסים בשאלה זו עצמו עד כדי כך, שכל הספרות הארגנטינית עסקה בכך. אחד מאלה שהותקפו ביותר במשך שנים, קודם בעוון קוסמופוליטיות ואחר כך בעוון פרובינציאליות (ופרי שני העוונות הללו אינם רחוקים זה מזה — לדעת מי שאינם קוסמופוליטים ואינם פרובינציאלים) היה הסופר חורחה לואיס בורחאס, שעתה הוא גאוותה הגדולה של ארגנטינה. משהכירה בו אירופה, ותלה ארגנטינה תובעת אותו לעצמה, אך לפני כן היה מטרה להתקפות רבות, לא מעודנות כל־עיקר. הרי הוא כתב על עולם ומלואו — וכמעט שום דבר לא על ארגנטינה. הוא כתב על קיסרים סיניים, על מיסטיקה פרסית, על הבעל־שם־טוב, על ספרות אנגליה ואמריקה. קוסמופוליט! או, בלשון אחר: פרובינציאל. כשם שמשה בילינסון דרש מלאה גולדברג לעסוק בספרים עבריים, דרשו ארגנטינים רבים מבורחאס לעסוק בענייני הגאוצ'וס והפמפס. בורחאס ענה לטענות אלו במסה „הסופר הארגנטיני והמסורת", שבטענותיו של שכות ופרטים לוקאליים אפשר לראותה ככתובה על ישראל של היום. הוא מעלה על התיה, שהספרות הארגנטינית איננה צריכה להיות מצוינת בקווים ארגנטיניים בולטים — ואם היא תהיה מצויינת בהם, היא תהיה מזוייפת. הוא מוכיח טענה זאת כך:

„לפני ימים אחדים מצאתי הצדקה מעניינת לטענה שדבר שהוא מקורי באמת יכול לוותר על הצבע המקומי. מצאתי הוכחה זו בספרו של גיבון „עלייתה ונפילתה של האימפריה הרומית". גיבון מסב את תשומת־הלב לכך שבספר שהוא ערבי פאר־אכסלאנס — הקוראן — הגמל איננו נזכר. אני מאמין שאילו היו ספקות כלשהם לגבי האותנטיות של הקוראן, היה העדרם של הגמלים משמש בהוכחה מספקת שהוא ספר ערבי. הוא נכתב בידי מוחמד, ומוחמד, בתור ערבי, לא היה צריך לדעת שגמלים הם סימן מיוחד של ערביות. בשבילו הם היו חלק של המציאות, לא היה לו צורך להדגישם. מצד אחר, הדבר הראשון שהיה עושה הזייפן, התייר, הלאומן הערבי — היה לגדוש את עמודי הספר בשיירות גמלים. אך למוחמד, כערבי, לא היה ענין מיוחד בהם, הוא ידע שהוא יהיה ערבי גם בלעדי הגמלים. אני סבור שאנו הארגנטינים יכולים לקחת דוגמה ממוחמד, יכולים להאמין באפשרות להיות ארגנטיני באמת בלי להגזים בצבע מקומי".

בהמשך המסה נוגע בורחאס גם בעניין יהודי. „אני נזכר במסה של תורסטיין ובלאן, הסוציולוג הצפון־אמריקאי, בדבר עליונותם של היהודים בתרבות המערב. הוא שואל, אם מעמד רם במיוחד זה שלהם מאפשר לנו לגרוס שהיהודים הם בטבעם עליונים — הוא עונה שלא כן הדבר. הוא טוען שהם מצטיינים בתרבות המערב, משום שהם פועלים בתוכה ועם זאת אינם קשורים אליה קשר של יראת־כבוד מיוחדת. על כן — הוא אומר תמיד יהיה קל ליהודי להביא לחידושים בתרבות המערבית".

עניין זה של יהודים בתרבות המערב מביא אותי לדוגמה השלישית של מצב הפרובינציאליות בארץ. הוא נוגע לוויכוח רב־המשמעות — וביהוד, בהיותו במידה רבה מפורטה — שבין ג'ורג' סטיינר ושולמית הראבן בעתון זה, לפני שנים אחדות. לשם קיצור: שולמית הראבן האשימה את סטיינר בקוסמופוליטיות — קרי: פרובינציאליות. סטיינר יוצא — בין אם באמת ובין אם בדמיונה של שולמית הראבן — את היהודי כמין הבכה של ובלאן. המחדש משום שאינו חש יראת־כבוד מוגזמת וכו' — אי בגישה שלי: מהם שאינו פרובינציאל. אני רק מזכיר את הפרשה ההיא שסגנתה זכורה היטב ואין בכוונתי להאריך בה — אך שיב: הוזמנה להדהר מי „יותר פרובינציאלי" — וכלום אין ההאשמה בפרובינציאליות בבחינת בומראנג פעוס, כיחוד־שבי, אוסטרלי וישראלי להדדין?

לבסוף, לא אכחד שהתעוררתי למחשבות על בעיות הפרובינציאליות בעקבות האשמות החוזרות ונשנות מצד אנשים רבים המאשימים בה אותי (חס ושלום, חס וחלילה — איני משווה את המקרה הנגוע הקטן הפרובינציאלי שלי למקרים ולסבות החשובים שהזכרתי למעלה).

פלוני אחד כינה אותי פעם „פרובינציאל" — וחשב לי כסימן של פרובינציאליות את שימושי בציטטות צרפתיות באיזה מאמר. הוא ראה את עצמו פטור מן הפרובינציאליות, כיוון שהוא אינו יודע צרפתית. הרי פרובינציאל הוא במובהק מי שיודע צרפתית ומי שקורא ספרות צרפתית, זה ידוע.

עמדתי נבוך מול מכתב של קורא, שראה באישיותי הצנועה את התגלמות הלבאנטיניות שאנו שוקעים בה. בסימנים המובהקים שלה הוא מנה את השפות שאני יודע — ואהה! — לא יכולתי להכחיש גם שפה אחת. נותר הוא — הלא־פרובינציאל שאינו יודע את השפות הללו. כנראה, זה כשרון טבעי, כשרון מלידה — לא להיות פרובינציאל. מי שנולד מוכשר לזה אינו צריך עוד לעשות דבר פרט לאי־לימוד שפה, אי קריאה ספרות לועזית וכו'.

מרוב האשמות נעשיתי באמת פרובינציאל. כי עכשיו אני נוטה לחשוב על הכל — ובקושי רב מצליח להשתחרר מהכינה כזאת — בקטיגוריות „פרובינציאלי" ו„לא־פרובינציאלי". יש לי תסביך נחיתות מפני אלה שאינם יודעים צרפתית. אני מקווה שאם יצלח בידי לשכוח אותה כספק טוב ומספק מהר, אצליח להשתלב בחברה הלא־פרובינציאלית שלנו. הרי בתור פרובינציאל זו משאת־נפשי העיקרית: להיות לא־פרובינציאל. שאלמלא הייתי פרובינציאל זו לא היתה משאת־נפשי.

„הכלה וצייד הפרפרים" — מתוך ההצגה   צילום: ב. כרמי

רן פרי

„פנים" לבוריס כרמי

סופרים איטלקיים שאלו פעם את מקסים גורקי: „אמור לנו, איך כותבים ספרי־ילדים?" השיב להם גורקי: „זה פשוט מאוד, כותבים כמו למבוגרים, רק טוב יותר." נזכרתי בדו־שיח זה מלפני יובל שנים, כשהונח על מכתבתי ספרו של בוריס כרמי „פנים"* והאסוציאציה ברורה למדי: כרמי מציע לנו ספר על ישראל ועל הישראלים שנכתב בצורה... המצלמות שלו. איך זה „לכתוב" בעדשת־מצלמה? נראה, שכמו במכונת־כתיבה — רק טוב יותר.

דומני, שזו הפעם הראשונה שהוצאת ספרים ישראלית מוציאה ספר במתכונת של ספר־כיס שהוא כולו חויה ויזואלית. בוריס כרמי מלווה את חיי החברה הישראלית מימי מלחמת־העצמאות, ובמשך חצי יובל שנים הנציח במצלמתו מעמדים מרגשים, מאורעות חדשות — אך טוב עשה שבספרו החליט לפרסם בעיקר — פנים. כי פני האנשים המצולמים בידיו הם כפני התקופה שעברה עלינו לטוב ולרע, הם האספקלריה האמיתית ביותר של האהבות ושל ההוות. שהרי כדבריו כרמי במבוא לספר: „הדבר הכי יקר בארץ הוא הבן־אדם". האנשים המביטים עלינו מתוך דפי הספר הם יקרים לנו במיוחד — כי מצלמתו של בוריס כרמי לא הסתפקה בהנצחת אישים ידועי־שם; היא מקרבת אלינו דיוקניהם של אנשים פשוטים (ולא־כל־כך־פשוטים) — בקיצור: אנשים כמוני וכמוך.

הספר „פנים" הוא חידוש רצוי — ויש רק להצטער שטיב ההדפסה גורם עוול לטיב התצלומים.

* „פנים" צילומים: בוריס כרמי, בחירה ועריכה: ע. הלל. הוצאת „עם עובד", תשל"ג.

העורך: אברהם יבין

שבעה

סיפור מאת ורדה רויאל (ויזלטיר)

המדבר הגיע לכרך באובך אפור ופנים הבית התכסה שכבת אבק. אחר לכתו עברתי במטלה רטובה על פני הרצפה, הרהיטים ואדני החלונות.

נפגשנו שוב בבדבר. ספרת הול היכתה בעמודים לולייניים על שמשות המכונית, צלפה על פנינו: בחזרי לעיר, גזרתי מתוך העיתון קטע, על כוהרותיו:

האובך יתפזר עד מחר
האבק שבאוויר — בגלל שקעים במצרים, שגרמו סופות חול.
הנחתי את הקטע ליומני: הייתי עייפה מאוד.

*

צבאיותו טילטלה אותי בין קסם לסלידה בעודני עסוקה בחוץ וזכרונות אחרים. בערב של התאווה והשד ספדנו אצל אותנו התורנת, „הנער המנודה של המשפחה", וכאשר עזבנוה, סיפר על הצעירים הבאים אל גופה הלמוד בלי להותיר מאומה אחריהם:

— היא פתית, — סיכם.

במאזן הצדין רשמתי נגדו נקודה נוספת.

כאשר לא הגיע לפגישה שקבענו: תודה על שתהליס במקומי.

ביום אחד בא. צלולה הייתי, ומהמרת מתמיד.

ידך ליל שבת ועוד לא ערב. באפרוריות החדר החשיך הגוף בשופטנו יצדיי. כיון שלא נתראה שוב, נפתיתי להתפתל עם מבוכות המלים: קרבגבול התהוה שלא העז לעבור. אף בתשוקה נרתע. סלד? דומה, את עיקר האשה לא למד לאהוב.

— זה נכון, — הפתיע — זה נכון וזה חבל, אני יודע.

אחר־כך ישבתי על רצפת המקלחת ברגלי המשולבות תחתי לראותו מסבן את אורך גופו. זרמי המים שטפו על פניו והוא המשיך לספר:

לפני עשר שנים הפרה חייל סעור חלציים את הפקידה הפלוגתית, כיאות לאביר הדיקון הצהוב. השועט במדבר, קידש אותה לו — ממעשי ההורבן שהזמן אינו מוחל. אחר־כך פגש נערה לאהוב בסתר. אף זה תם: רכה, נחרדת מפומס ציפייתה, הלכה כמכו. השרשרה שענדה לו, קמיע שישמור עליו, לא הכיר אף ברחצתו.

לפני לכתו שאלני: היה נחכה?

וכיצד אפשר לענות על שאלה כזאת. אך כל השבת הייתי עסוקה באמת: כן. פתאום מלאתי בו, ובהויה הסתומים לו. אמנם כן. לפנות ערב היתה זו דחיפות גדולה, בחיצות דוחקת להודיע לו שידע: כן. אבל היכן אמצאנו.

*

כעבור ימים התקשר בחצי הלילה: בואי אלי למדבר.

מימי לא טסתי. לראשונה ידעתי את כישופה של ארץ מרוחקת, מטושטשת פיתולים, חולפת כאגדה משפחתית קצרה במעוף אלפי שנה. ואני ייחלתי כי תאריך הדרך עוד, והארך עוד, עד כי נפגש, שנינו. אם כך, הוא רומה.

אף אני רומיתי, כי שפת האמת שלנו לא חזרה. כל הלילה במחנה הקדורני, מעולף האובך חיבקני בשנתו, ואני הייתי עוקפת, עוקפת את עצמי.

עם שחר קפץ אל בגדיו.

— מה קרה? — פקחתי עין.

— לא יודע, — חזר אל צידי ונרדם.

בביתי שלי הצלחתי לצוד את הנער אי־שם בחיוך הנפרש על לסת קשה, בכליון־נפש צף ונעלם. במדבר היה קצין זועף, מחמיר עם חייליו, מגדף את אנשי הקשר במכשיר. שמחתי להיפרד מעליו.

אבק בגדי הדרך לא חדש לעיני דבר: המדבר היכה בכל הפינות והסדקים, חול דקיק צהבהב, ועצי השדרה כמול תפלים היו, אבלים באפרוריותם. קראתי בתשומת־לב את הידיעות על־אודות האובך בדרום, ודעתי נודדה אל מערבולות־החול השוצפות אל השמשה, יד גדולה המכסה את ידי, השניה על ההגה. עיביוות קטנות. ישבתי לכתוב מכתב. מחקתי הרבה. לא נותר אלא זאת:

„כשנפרדנו הרגשתי בפניך כאילו נשארתי חייבת, בלי דרישה, או איזו תלונה מצדך. אני מתאמצת להבין: ייתכן שהיתה זו בדידות שראיתיך ואולי אני סתם מדמה לעצמי דברים".

התחבתי, טיאטאתי את הבית.

כאשר בא לבקרני בבגדי אורח, מכנסיים לא ארוכים דיים, כפתור מיותר פתוח בחולצה, התלוננתי: למה לא טילפן קודם בואו? ושאלתי: ההביא את הספר שלקח?

האם קראו בכלל?

— אין סבלנות, — השיב, — אפילו לא לדף אחד.

— הספר שלך יחזור — הבטיחני עם צאתו לאחר שנה קלה, — אל תדאגי.

עמדתי ללמוד ליד הדלת: אין זו דאגה, ודאי שיחזור יום אחד, אלא שמקומו סמוך למיטה שלי כבר עכשיו.

את ספרי האהוב דחס לתוך ציקלון האקי קטן, שהכיל חוברות ללימוד שפה זרה, כליגילות, ומגבת בד. מאז לא ראיתיו.

*

חברתי התקשרה לחקור: הקצין ההוא שהזכרת בשיחתנו, מה אמרת שמו? הדרגה שלו בדיוק? ויש לו ילד או ילדה? ואשה? אם כך, זה הוא... תשמעי —

רוחי קצרה לסחור־כחור שלה.

לא קראת עיתון היום?

— הגידי, — רגזתי, — תגידי לי כל מה שיש לך לומר. מה קרה?

— התכוננתי לגרוע.

הכול מובן.

ביום האובך ההוא, על הקפה במטבחי:

— חייך דפוקים, בקיצור.

הוא הסכים: — נכון.

עכשיו אני שלוה. לאשה אחת, עונדת טבעת, נהרימה מלהטת־התשה: ניצלה מטקס בזוי, תקבל משכורתו המלאה. ילד יקבל אבא גיבור מלחמה. כמה חיילים ינשמו לרווחה בסתר?

לפני צאתי לקולנוע חייגתי לביה אחותו.

— איזה אסון, — דיברה נכאים, — היחיד היה, היחיד במשפחה שחיבבתי, שראיתי אותו לפעמים.

ביקשתי שתספר. מישהו פלט כדור. סתם, אפילו לא בעצת אימונים.

— איך ידעת איזה סכנות עבר קודם בשלום... ודווקא עתה... את רוצה לבוא אלי?

אמרתי עמומות כי הקשר לא היה עמוק. הבטחתי להתקשר שנית.

*

לא פקחתי עין למחרת וכבר היו החיילים יושבים במעגל תחת כיפת שמים כחולה עם נשקם. קנה עוזי אחוז בולט, מופנה כלפי. במשך הבוקר חזר אלי עיני המעמד. ראשו על צהוב הגבעות. זרזיפים מהמצה על השפתיים הצרובות? או כתם דם זוחל מתפח חיש בחולצה? ניפנפתי אותו מעלי. קיפץ וחזר. עלי לדעת כיצד נורה. בפרט הייתה אני לברר אם ניתנה לו דקה לפרפר, ולדעת, להבין את השקר שנעשה בו, שכל חייו זרמו אל מסלול קליע בודד של אחד מחייליו.

רצתי לקנית עיתון של יום אתמול. עם המודעה.

„אנו עומדים דום על קברו" האחר ושיכות המתאבלים סדורים בטור. אשתו, נקודותיים, שמה ושם־המשפחה, בנו, נקודותיים, שמו, שם־המשפחה, הוריו, נקודותיים, שמם ואותו שם משפחה, ואחת, נקודותיים, שמו ושוב אותו שם משפחה, וכל המשפחה.

היפשתי מלה צורבת. נזקקתי לה. קראתי מודעות אחרות לשם השוואה. יום־יום אקרא את המסגרות השחורות. יום־יום בעיתון הן והיינה, ואני אקרא בהן, בכולן.

נפץ בודד מהדהד ונאלם. זרזיפים מהמצה על שפתיים צרובות, משקפי שמש צונחים, או על החולצה, הכתם. כיצד ידעו הקליע? תעלומת הפרטים הקטנים, שלם ומלוא חשיבותם. זרזיפים מהמצה? בחולצה, על הזוית, מאדים? כיצד ידע הכדור — אני כובסת.

לקראת הלילה צילצלתי אל המתנה. גימגמתי את בקשתי להיוודע כתם. להיוודע מה? כלום יש דרך לשאול. איש לא יענה. טרקתי באמצע.

*

לא אתגעגע אליו. בחזרי מהמדבר החלטתי: לאו. אף נבלמתי לשמוע מפי נערה במקום שבו נפגשנו: זכרת את הקצין ההוא, הגבוה, אותם השיער? הזמין אותי למועדון צוותא. איכשהו נחלצתי... בעדינות בלי לפגוע...

עתה יואב שנה. כסוהר וכדומה כל־כך, צף בין איבת המוות לחוראות השלמה, מלוהה אותי כאשר אני פונה. לכל הפוגש בי אני מספרת: ידידי נהרג, ומצפה לפרץ אבלות שיציף אותי, ואחר הקלה, שתצנח, רכה. כל השומע נד בראשו. מצטער באמת. הבנה.

*

ידי רפו בעבודתי. רגלי נשאוני אל אותו בית, „הנער המנודה של המשפחה". שוב אותו מקום, אלא שהיום אני מרטסת. אותו גב.

היא כיבדה אותי בקפה נמס ועוגה. מדדה לפני שמלות־קיץ חדשות. הראתה מכתבים נרגשים מתלמיד מאוהב. קצת גם דיברה עליו.

— הנערים מנצלים אותה, — קבע יואב, ואני סלדתי ממבטו הקר.

— היא פתיה קטנה, — אמר.

עתה אדע כי ראה אותה. הוא ראה אותה באמת, בחיבה. הוא ראה. אילו אהבתיו. מתרפקת הייתי על געגועים צורבים. בכה אל כרי. בכה אל חיק חברותי. נותנת לכולם להצביע באצבע. שירחמו עלי.

*

אנוהם באבל נערה שענדה קמיע לצואר איש. מפי אחותו שמעתי גם זאת: מיד עם הגיע הידיעה, יצאה הנערה דרומה אל היחידה. עד מפקד הבסיס הגיעה בדמעותיה. יתירו לה לקחת כמה מכתבים, חפצים, המתנות. הם הבינו. לא לפני שמינו ושמו מכתב אחד בצד.

— זה לא ממך, — הסבירו לה — כאן כתוב שם אחר.

(את יודעת מי זאת? — הפצירה הנערה — מצאו בתרמיל שלו כנראה לא מזמן, את יודעת מה היה לו אתה?)

מכתב אחד שמו בצד. אחר־כך השמידה.

„אולי היתה זו בדידות שראיתיך" —

*

שנתי נודדת. אני יראה. אני חדלון. אני אשם. מי יצילנו מחוסר אהבתנו, מאימלת הבקרה.

אני מפומת לעצמי שיר־ערש, שיביא עלי תרדמה, מתרפקת עליו, יום רודף יום, חול יכסנו. אנו ומרי הימים.

רפי לביא

אמנון ברזל

מוזיאון ישראל, ירושלים

עבודותיו של רפי לביא הן כעקבות של טלטול בין הרצון לצייר כישטחים שקופים ויקים ולרשום קוים רגישים בין הדחף העסקני לבטל את עשיית והמצבים היפים, הבקראים ציורים, ובהם מישטחים יפים וקוים רגישים. חוסר־הבשלות שבכביות זו מתבטא בניבוב מרכיבים המהלישים את נוכחותם על־ידי שילובים קאפריזיים של מושגים מתחום האסתטיקה והבדיחה, של טאבלו־בה קיטש והתיבה אוטומטית, של רגשנות צבעונית ופיזורי כושניות. בתקבלת תוצאה של „תפוס כפי יכולתך", או חזרה על אותן הגדות הקובעות, שכל אדם הוא אמן וכל פעילות היא יצירת־אמנות. זאת, אף אם רפי לביא כותב, בהקשר לעבודותיו מעשר השנים האחרונות המוצגות כאן, כלל „נסיון למצוא גישה תוונית עקבית". הכשלון שבנסיון זה עולה מתוך הציורים שבתערוכה: מקולאזי עתונים (עם היקף של ציורי־ילדים) ובו בולט קטע מאצייר על המאבק בין המוזיאון לאמנות הציורים — זמזרית פלאסטית ומחאה ציבורית; או מציור אקריל שיש בו שקיפויות של גוון בהיר, עם קוי עפרון בסגנונה של אביבה אורי, וגם הדבקת מודעה מנוחסת של בינוד לסאמטיני ברט־לה. או מציור שנעשה בשנה שעברה ובו, על מישטח צבעוניה נושא גרוים ציוריים, מודבקים שני פתקים עפליהם כתוב „ראשי" עם תאריך התורכה — רגישות הומרית וכושגיות.

כשכתב הגל „כל הדברים מלאי סתירות בתוכם, ועקרון זה מבטא את האמת, את עצם מהותם של הדברים" הוא לא התכוון לציוריו של לביא. עבודות אלה נראות כמאמץ של הלכיד להבין בשקיעת את השיעורים, עד ליבלב שבו פוקעת סבלנותו, והוא הורס את הדף ומדביק אותו לישבנו של המורה. אך התבנה, ברגשי אשמה על חוויית החוש והבלתי־מקובל, המפתך חודסר־אמנים של צרפתי־האמנות ביצרלות־השיפוט שלהם — הדביקה עבודות אלה על קירות המוזיאון והגלריות.

ציורים מספר, מן השנים 1962—1963, וקטעים בציורים אחרים, יש בהם הומוריות רגישה ותחושת תהליך של ציור. ואלה רק מדגישים את עקביותו של רפי לביא בביטול הביקורת וההבחנה תוך כדי עשיית הציור.

תערוכת רישום

רן שחורי

גלריה יודפת, תל־אביב

תערוכה מקצועית מאוד ובעלת רמה. העבודות בה מהוקצעות, משוכללות ומבריקות בביצוען, ועם־זאת נוסכה התערוכה שעמום כלשהו. אולי בשל היות רוב המוצגים מוכרים מכבר, אולי בשל הרכב המשתתפים — אמנים מנוסים, שהצלחתם בתחום זה ידועה — אולי בשל הלך־רוח אופנתי מסוים, השולט במאביי רישומים המקובלים שלו על קירות הגלריות בזמן האחרון. יוצאי־דופן הם רישומיה האחרונים של אביבה אורי, הקרובים בתפיסתם לציורי הבד שלה. במקום שרבוטי העפרון האורגאניים, המשכיים, הדקים והרגישים בליריות שלהם, שולטים עתה בדפים כתמי השחור הכבד של הפחם הסינתטי. הדף בנוי בצבצבות תוקפנית קרפים־קרפים של כתמים מפוזרים, תוך נטיה ברורה לאוירה אכספרסיבית. משה קופרמן מציג מספר דפים מסדרת „ספר הטלפונים" שלו. מרשימים ביותר אותם שלושה דפים, שהוגדלו באמצעות הקרנה וצילום על בדים גדולים. שינוי הטכסטורה, הצבע והממדים מפקיעים עבודות אלה מתחומי הדף המקושקש והמצויר — אלמנטים שהיה בהם מיסוד השעשוע והבלתי־אמצעיות — והפכן לציורים מאורגים, עצורים בביטוים ובאווירתם.

שאר המשתתפים חוזרים על הישגיהם הידועים. מיכה אולמן בסדרת רישומי־הצפרון הבאים שלו, שהוצגו כבר בעבר. פנחס מקובן מפתח את רישומי־הצפרון הרגישים שלו תוך שילוב של אלמנטים נוספים, כגיר לבן, רישום על הקיר, דפים קרועים וכד'. אויראש הפשטטר זר לאווירת התערוכה בסגנונו הרישומי הקווי הפיגוראטיבי ובעולם הרחוני הסמלי השולט בדפיו.

שלא במסגרת התערוכה, מוצגים בגלריה גם עבודות בודדות של תומרקין, הרמן זינגסורה וקודן.

אביבה אורי: רישום

תערוכה קבוצתית א'

ביתן האמנים, תל־אביב

התערוכה הכללית של אמני ישראל נפחה את נשמתה בעזרת האל לפני שנים מספר. זה היה, כזכור לכול, מיפגן מביס, שחזר שנה־שנה והוכיח מדי פעם את רמתם העלובה של רוב חברי האגודה. היום בה כ־600 ציירים ופסלים. חלק נכבד מהם אינם מציגים (ואולי אף אינם יוצרים בקביעות) התערוכה הכללית — שבה זכאי להציג כל חבר ללא סלקציה — היתה בשבילם הזדמנות יחידה להוכחת קיומם. התערוכה הנוכחית בביתן האמנים — ששמה „קבוצה א'", מרמז על המשך — מסמלת, כנראה, את הכניעה להרבה חברים באגודה, הנאבקים לחידושן של התערוכות הכלליות. יש בה כל הסממנים הדרושים לכך: אוסף מגובב או חוסר הגיון מבחינת הרכב המשתתפים, עבודות עלובות בדובן, חוסר־אונים של המארגנים לכוון ולהקנות לה מסגרת תצוגתית סבירה. כדאב לראות מה קרה לאמנים מצויינים ומקורים בעבר כאברהם אילת, המסתפק בהצגת מספר חיתוכי־עץ חסרי־ייחוד, ליוסף הלוי, שאיבד את המקוריות האה סולם־הצבעים המיוחד שלו ופנה לציור דקוראטיבי־פסטני, לאבשלום עוקבי בעבשעו שנה חיקויים מגומגמים ל„פופ" האמריקני ולנורה פרנקל, הפונה לנוסחאות מתקתקות והוורות של ציור כאילו רומנטי ואכספרסיבי. היחידה ששמרה על רמתה ויחודה היא לילי קלאפיש בבדים גדולים, „גושמים" ומאופקים באכספרסיביות המוטבעת שלהם.

התערוכה זו שוב מעוררת את השאלה הישנה חסרת־הפתרון: למי הזכות להיות חבר באגודת הציירים ולהשתתף בתצוגותיה? ועדות־השיפוט לקבלת חברים נכשלו במשך כל תקופת־קיומה של האגודה, והתוצאה לכך — הם חבריה. מצד שני — מי זכאי לשפוט? האם יש קני־מידה שווים לכול? אני כופר בכך. „אגודת אמנים" שתורכב בידי פלוני תכלול כמה עשרות חברים, שיהיו שונים בהרכבם מהחברים של אגודה שתורכב בידי פלמוני. לכן מוטב לא לשפוט ולא לערוך סלקציות, שנדונו מראש לכשלון. אגודת ציירים חייבת להיות פתוחה לכל מי שרואה עצמו צייר, אך אין היא צריכה לתת גיבוי איכותי לחבריה. תערוכותיה מן הדין שיהיו: או ידידי אמנות חסרי כל יומרה לרמה סלקטיבית, או שיר של השיפוט על אדם אחד, המסוגל לעמוד בלחצים אישיים ולערוך תערוכות לפי שיקוליו האמנותיים.

נורה פרנקל: הנשיקה

רות דנציג ושיקו כץ

גלריה בר־כוכבא, תל־אביב

רות דנציג, אשר זו הופעת־הבכורה שלה, מנסה ליצור בהתאם למוסכמות המקובלות היום על חלק מה„פופ". עבודותיה בנויות על יצירת עימותים בין מרכיבים שונים. בעבודה אחת היא משלבת תמונה שמן על בד של טבע דומם בנוסח אקאדמי, המודבקת עם מסגרתה על לוח־עץ, בפינתו האחת תלוי וילון בד אמיתי, בחלק מריקעו מודבק שפם ובחלקים חופשיים יותר. בעבודות אחרות שולטים מרכיבים ציוריים משולבים צילומים, קטעי תיאור ריאליסטי, מרכיבים חופשיים וכדומה. מתגלות כאן יכולת והבנה, אך העבודות שלה עדיין רחוקות מרמת גיבוש ובשלות, ובעיקר — מיוחדיות. אלה הם תרגילים, שמן הראוי להמשיך ולפתחם, תוך סינון ותמצות, לאמירה אישית כלשהי.

שיקו כץ מציג עבודות מגובשות יותר, הבנויות בעיקרן על הניגוד הצפרי בין אלמנטים משורטטים — דימויים הלקוחים מתחום השרטוט הטכני וחלקי מכונות — ובין עבודה בצבע. חולשתן העיקרית של עבודותיו נובעת מהורדת המתח עד להשטחה צבעונית־צורנית כמעט מוחלטת. סולם־צבעוי, הנשלט על־ידי הלבן וגווני־הפאסטל הבהירים, החלוקה הגיאומטרית הסימטרית של המירקם, הרגולאריות של אלמנטים חוזרים — כל אלה אינם מסוגלים להוות ניגוד ליסוד השרטוטי. נראה כאילו הוא חושש מכל חריג ומכל התרחשות משמעותית בציור. בשל כך נוטות עבודותיו לריכוך המתח הנכון הופך בהם להיוזון.

מכתב לעורך

„עזרא פאונד"

מאמרו של הרולד שימל („תרבות וספרות", 12.1.73) יפה כפי שיכולה להיות יפה רק רשימה הנכתבת בידי משורר לזכר משורר אחר, האהוב עליו. המובאות שהביא מה„קאנטוס" מכירות את האוצרות הטמונים בפואימה מונומנטאלית זו, בכמה משיריו הקצרים, ויותר מכולם, לטעמי, בתרגומים מן השירה הסינית. אך ה„קאנטוס" כיחידה שירית מגובשת, כפואימה, היא כשלון חרוץ (אם אינני טועה) גם לפי דעתו של פאונד עצמו. יסוד הכשלון, נדמה לי, היא היהירות של משורר גדול ונועז, אך נחות מאליוט וייטס, שניסה לחבוק בפואימה אחת את כל התרבויות של כל העמים שבכל הזמנים, בהסתמך על העובדה שאיש אינו יכול להתעורר אתו בכך. זוהי יהירות של היידי אמריקני, שסבור כי הוא יכול „לעשות" את אירופה בשבוע. לדעתי, נשאר פאונד עד הסוף היידי אמריקני, שניסה „לעשות" את תרבות אירופה (והעולם כולו) במשך תקופת־חיים אחת.

הרולד שימל אמנם מזכיר את השימוש שעשה פאונד ב„מאמרים דידאקטיים וסיפורי עלילות מן ההיסטוריה", אך חבל שאינו מזכיר שאלה ואחרים לא נבחרו במקרה, אלא יחד מתקשרים לאספקטים שונים של השקפת־עולמו; דהיינו, האינטרפרטאציה הפרטית שנתן להיסטוריה האמריקנית, „התיאוריות הכלכליות שלו, ועוד. אכן, כשמדובר בפאונד, בעיית הפרדה בין הדעה והשירה־כשהיא־לעצמה (רעיון שפשט את הרגל עוד מתחילת המאה) שוב אינה רלבאנטית. שהרי פאונד כופה על קוראי ה„קאנטוס" להתייחס לדעותיו ההיסטוריות־פוליטיות. כיצד ניתן להבין אפילו חלק מה„קאנטוס" ללא התייחסות לאידיאולוגיה שלו? אני חושב שפאונד היה ודאי נעלב שרבים נרסים כיום להתעלם שיטתית, למשל, מדעותיו הגזעניות.

גם ההפרדה הנהוגה לפעמים בין „המשורר כאדם" ובין „המשורר כמשורר" אינה, לדעתי אבסורדית פחות מחיטוטים פסיכולוגיים באישיותו של הכותב מתוך התעלמות מהתבונות האינטנציונליות של שירו. פאונד עצמו, על־כל־פנים, ודאי שלא הקפיד על הפרדה זו. כאשר הופיע ברדיו האיטלקי, בשירות המשטר הפאשיסטי, והסית בגרשכי הבסך היהודים, לא הופיע בתפקיד פאונד „האדם", אלא בפירוש כפאור בד המשורר הנבזי, הלוך האוואנגארד האירופי. רק כמשורר וכאוטוריטה אסתטית היה משקל לדבריו, שהעתילו להרדים את מצפונם של אינטלקטואלים בארצות בעלות־הברית נוכח רצח־עם. ורק בזכות היותו משורר אשפז פאונד לתקופה קצרה יחסית, ושוחרר עם הילה של קדוש מעונה. כ„אדם" — היה נותן את הדין כפושע מלחמה מן המניין בבאסור־עולם.

גם ההשוואה שעשים עם „האנטישמיות" של שייקספיר, דוסטויבסקי או בודלאר (בבירה שהזהה קיימת) אינה רלבאנטית למקרה פאונד, שהוא קטיגוריה בפני עצמה. כאן, אחרי הכול, אין המדובר במשורר שהגזענות שלו היא מין פונקציה חברתית, או קונבנציה ספרותית (ופאונד היה האחרון שיקבל על עצמו קונבנציה כל שהיא); המדובר הוא במשורר שעל־ידי ניצול השפעתו הספרותית הטיף לגזענות, ממש באותה עת שהוא נוכח כיצד אותה גזענות כבר הופכת מאידיאל פאגדי למציאות הנאצית.

„כלום אפשר להתייחס באהבה לשירה המבטאת רעיונות שנואים לי" לדעתי, לשוות, אפשר. זה אחד הפאראדוכסים שאוהב־ספרות חייב כנראה לבלוע. אך בשום פנים לא במחיר של התגלמות.

חיים פסח
לונדון

ספר אקטואלי

(סוף מעמוד 18)

הרדיפה אחר הקריירה וכיליב אך „כשם שלא הפסל הצעורי מכסף ומזהב אלא המקום שתפס הפסל בחיי עובדיו היה עיקר החטא בזמן מתן תורה — כך גם במבחנות ובטלביזיה ובמדענות ובמגננוניות בימינו: אדם הבוחר באחד מודרכי־התיקון ההוא תופס מקום בחייו, שוב אינו עובד עבודה זרה, גם אם הוא מדען או איש המגנגון וגם אם יש לו מכונית וטלביזיה, משום שאינו משתעבד להם" (ע' 80). הדרכי התיקון לפי שכבר, רבות ומגוונות ובלבד שיהיה בהן חיפוש אחר תוכן ערכי לחיינו.

אכן, אין ספק שספר קטן זה יוכל לסייע רבות לכל אדם „המחפש לו דרך תיקון" ובמיוחד לאותם מורים ומדריכים המבקשים להגיע עם תלמידיהם לידי התמודדות כנה עם סיפורי התורה כדי להפכם לבעלי משמעות אמיתית בחייהם.

החיים בארץ־ישראל

(סוף מעמוד 18)

1869, ורק ב־1871 הופיעו הדיליג'אנסים הראשונים (עמ' 330). לקראת סוף המאה אנו מוצאים כבר מבר נות (טחנות) קיטור, מנועים חורשים מתכת מודרנית, רכבת, חשמל וטלפון ביקב של ראשון לציון. תנופה תרושתית חקלאית של מושבות הבארון ושל מושבות הברכבים. כל אלה בסיסים לזינוק הכלכלי של ראשית המאה הנוכחית אשר נעצר עם מלחמת־העולם הראשונה ושב ונתבסס על בסיסו המוצק והרחב ביותר בשנות מלחמת־העולם השניה.

מודגש בספר חסרון עריכה מספקת, וגם לוח התמונות מוגש בצורה בלתי־נאה ואינו מספק. איורים, תרשימים, מפות ותמונות חשובים מאין־כמותם להבנת פרקים רבים המוסברים בספר, בעיקר התהליכים של העשייה מקומית. צורות מגורים ולבוש. הסיונם של אלה. ודלותם של הצילומים, פוגם ביכולתו של הקורא להמחיש לעצמו את המסופר בספר.

350 יצירות פיקאסו למוזיאון ישראל

350 יצירות של פיקאסו נתרמו למוזיאון ישראל, בעילום־שם. האוסף המקיף — מימי הקוביזם דרך המאבק נגד פרנקו — גדול כל־כך, שהמוזיאון אולץ לחלקו לשתי תערוכות. כ־200 יצירות, שנעשו לפני 1960, כבר מוצגות במוזיאון בירושלים ושאר היצירות יוצגו במארס.

חמישית מכל יצירותיו הגראפיות של האמן בין ה־91 מרוכזת מעתה בחדר המיון הגראפי של מוזיאון ישראל. 350 הליטוגראפיות, התחריטים וחיתוכי־הלינול נוספו ל־40 יצירות שהיו כבר בירושלים.

תערוכות פיקאסו לפי נושאים יוכנו בידי המוזיאון לאחר תערוכתו הבכורה של 40 היצירות בירושלים. התערוכות הנושאיות תעמודנה לרשות מוזיאונים אחרים בארץ.

מכון גנזים

מכון „גנזים" שליד אגודת הסופרים, מבקש מכל אלה שיש ברשותם כתבי־יד, תצלומים, איגרות, או שעמדו בכתובים עם הסופרים להלן, אשר נספו בשואה, להודיע על כך ל„גנזים", ת.ד. 7097, רח' קפלן 6, טל. 253257.

אוסטרוזר ישראל, אופאטשינסקי פרץ („פרץ הסיראי"), אלכסנדרוב שמואל, אלקון נח, בבישש יוסף,ביידר ישראל, בונין חיים יצחק, בורנשטיין דוד יוסף, בלושר אבא, בק דושא, ברנהולץ מאיר (מ. סליס), גולדברג גד, גולדנברג מרדכי, דוברנוב שמעון, דוקס יחזקאל, דליטבסקי גמליאל, הורודיק מנחם מגדל, הנדלוק ישראל אליהו, ויזנפלד משה, וינר לוי, ולקובסקי שבח, ורדבר אברהם דב, ורשביאק יהודה, ורשבסקי יקיר, זילבורג משה, זלוטביק ישעיהו, טרייף ישראל, משודהר מאיר, יוסקוביץ א. א., יפת יהודה, לובושיצקי אהרן, לוין טוביה (טל), לונסקי חייקל, לוסטרניק מלכיאל, ליפמן דוד מתתיהו, ליספקר זאב חלף, לרנר אליעזר אליהו, מושקוביץ משה אפרים, מילש שמואל דב, מיזל מתתיהו, נאדלר שמואל, ניסנבוים יצחק, סאהן ראובן, פוגל דוד, פומרנץ בר, פרנק אברהם, ציטלר הרצל, צייטלין הלל, צילר יוסף, קמינר אלחנן, קמנצקי אברהם שלום, קפלן חיים אהרן, קצנלסון יצחק יחיאל, קפלן פסח, רבינוביץ משה, רוזנשטיין שמואל, הסקולקר א., ריכר ישעיה, רוזנצוויג יחזאל, רכס בזל, רפופורט בן־ציון, שטוקהמר נתן נטע, שטייאר אלימלך, שטיין מנחם אדמונד, שמיגלסקי נחום, שניידר מרדכי בצלאל, שפירא חוה, שפירא חיים נחמן, שוורץ פנחס זליג, שיפר יצחק.

בעולם הספרות והאמנות

ריב משפחות על ירושת משורר

חליל ג'יבראן, המשורר הלבנוני, כינה את כפרו כיוקה היהיר, אך כלות צוואתו נעשו מקור שנאה חיגה. בכפר־מולדתו מהדהדים נפצי ירייה, הצבא הלבנוני מפטרל בסמטאות ובשריוניות ברחובות הצרים התלולים, ובבוסתני התפוחים והאגוזים שבסמוך אליהן נח גוף המשורר בארגז־כסף בתוך כנסייה. „מעל לכול — רוצה אני כי כל אחד מכם יהיה שותף לתכלית כל האדם, כי רק כך תוכלו לקוות להגשים את תכליתכם הטובה שלכם". האולם דומה כי התכלית המשותפת של שני בתי האב בכפר היא להשמיד זה את זה. הריב נובע ממחלוקת לגבי ניהול ירושתו של ג'יבראן והוא הגיע למימדים כאלה שהוא מתחיל להשפיע על כלכלת המדינה. שורת התנקשויות הרסה לא כבר את ציתם הטקי של אחד מבתי־האב בהכלו לשלטון יתר־רף. „הנזק עצום" — אמר שר התיירות. מומחים חוששים כי עונת הסקי תסתיים בשואה פיננסית.

ג'יבראן מת ב־1931 בניו־יורק, שבה חי 20 שנה חסר פרוטה. הוא הוריש את כל רכושו לכפר־מולדתו בישאר. היתה זו מתת נטולת־משמעות בשעתה. אבל גילויו מחדש של אחר מותו והפופולאריזאציה של ציורותיו בשנים האחרונות עשו את ספריו לרבי־מכר. ראשיד קירוח, מנהל מוזיאון ג'יבראן, מספר על תמלוגים בגובה של כמיליון דולאר לשנה. בישאר היה לעשיר בכפרי לבנון. אומרים כי הכרה בין שני בתי־האב נובעת מחילוקי־דעות לגבי פיסקה סתומה בצוואת המשורר. המריבה נמשכת זה עשר שנים. היא לובתה מחדש באביב האחרון, כשבן מבית־האב קירוח נהרג בידי בן מבית־האב השני. רצח גרר רצח. ובחודש אוקטובר נערך קרב במכוניות יריה והרגומות בכפר. עכשיו מנסים להשכין שלום, אך הסיכויים לכך קלושים. כהן־הכפר אומר: „ברור שאין מה לעשות זולת פניה אל נשיא המדינה להתערב אישית כדי להביא את נקמת־הדם לקיצה".

(הארולד טריביון)

סרט על שחרור האשה

הדף לאמנות ולקולנוע של „לה מונד" מקדיש את מאמרו הראשי (19.1.73) לסרט גרמני בשם „דלקת קש". הסרט מספר על אשה בשם אליזבט, בת 30, המתגוררת במינכן. היא אשה גרמניה מודרנית: גרושה ומשוחררת. היא נטשה את בעלה, כדי להגשים את עצמה בחיים בעבודה, אולם היא נכשלת בכך משום שהחברה אינה מאפשרת לה, לאשה, להגשים את עצמה וכך היא נישאת לגבר הראשון המזדמן לה ו„מתמסרת" אליזבט גיבורת „דלקת קש" היא מרגרטא פון טרוטה, שחקנית ומחזאית שכתבה את התסריט לסרט שהוא כמעט אוטוביוגראפיה, במאי הסרט פולקר שלנדורף הוא בעלה השני.

הרומן — ביוגראפיה אגדתית

„רומאן על מקורות ומקורות הרומאן" מאת מרתה רוברט (הוצ' „גראסה", פאריס) מביא את פרויד אל הספרות ומציע הסבר פסיכואנאליטי לרומאן. זהו הסבר הסכנוי הדראמטי המסביר מדוע קיימת הספרות, אך אינו מסביר מדוע יש רומאנים. המחברת מחזירה את הרומאן אל מה שפרויד קרא בשם „רומאן המשפחה של הנברוטי": האוטוביוגראפיה האגדתית שבאמצעותה מתנחמים ילדים נכזבים כשהם מאבדים את האמון בשלמות משפחתם. „ביוגראפיה אגדית" זו היא אחד ההסברים העיקריים של מרתה רוברט לרומאן. יש שני סוגי סופרים על־פי אמת־מידה זו: אלה החוקים שהעולם מקיאם. אך לא דורסם והם ה„ממזרים", הם מאששים את היותם לא־חוקיים בעוצמת שאפתם. „הממזר" הוא המטפס. הטיפוס השני הוא הטיפוס החלש, שהחיים דורסים אותו. זהו ה„יתום" המופש פרטיות התת תחרות הדבק כל ימיו בפאנטאסיות. כאלה הם, למשל, הופמן, נודיע ונארבאל. שני רומאנים שמדגימים את התזה של המחברת הם רובינזון קרוזו ודון קישוט. רובינזון קרוזו הוא גיבורו של „ממזר" — שנות הבדידות שלו מכינות אותו למאבק עם המציאות; בסוף הסיפור אפשר להשיבו אל החברה והוא ישתלב בה. קישוט, מן הצד השני, הוא היתום שאינו מסתגל לעולם, ואינו מסוגל ללמוד לקחים ממסע הסבל שלו בספרד בת־זמנו. לדעת הגברת רוברט נרכפים כל הרומאנים בכלל מאחד משני הנוכלים, כלומר: הם רואים בחיים אתגר או נסוגים מהם. המחברת דנה ברומאן של המאה ה־19 ואף באנטי־רומאן של זמננו ובו היא רואה את הצעד הסופי של ה„יתום" לקראת הרס עצמי.

טור הלשון

ולפרוספקטים לקחכות (ב)

ברשימתנו הקודמת בדקנו את השאלה, מדוע אין לשון דורנו נוטה לבלוע כלאחר יד לשון „פרוספקט" לציון אדם הנחשב ל„לקוח פוטנציאלי" בשביל סוכן מכירות. בתרגיל שעשינו העלינו, כי לשון „פרוספקט" כבר נתגלגל אלינו ברובד קדום יותר של לשוננו המתחודשת — וזאת במשמעות שיש למלה בעולם המרכז־אירופאי ומזרח־אירופאי, היינו חוברת המציעה תכנית מכירות. דווקא משום כך לא תכשר המלה לציין עכשיו עניין קרוב כל כך — היינו האדם שלו מבקשים למכור משהו, הלקוח. ראינו, כי הסיטואציה הלשונית ביהודה לעבודית, שכן דווקא על רקע בליעה הלצוית מתוך לשונות אירופאיות שונות. נוצר מערך מיוחד במסגרת העברית של ימינו.

כיוון שזה תרגיל המוכר לנו מה קורה אצלנו לא פעם, עלינו להמציד ולבדוק מה יהיה אפוא הצעד הבא. ראינו, כי במקרה זה לא ייתכן לשאול את הלעז במישרין. אם כן מבקשים לו תרגום. כלומר: הלשון העברית צריכה עכשיו להרעיד להמצאה מונח כדי לבטא את התוכן שיש לאותו Prospect באנגליה. ואגב, אמרתי „צריכה להרעיך" — וזאת כדי למנוע את השפגה המקובלת למה לנו כל זה. בעלי מקצוע הרוצה להתבטא בעברית בצורה מקצועית ברורה, חייבים אנו לסייע בידו, ואין אנו יכולים לומר לו: תסתדר בלי זה.

ברגע שאנו מגיעים לנקודה זו של המצאת מונחים נפתחות לפנינו שתי אפשרויות. או שאנו נוטלים איזה שורש עברי ומנסים את מזלנו; או שאנו מנסים ליצור משהו חדש מתוך הרכבת הרכבות בהתאם לסיטואציה המתבקשת. במלים אחרות, אנו נגשה לשחק בשורשים קיימים, להפעיל אותם במשקל מסוים — ואולי והצלחה מאירה לנו פנים. אבל פעמים הרבה נוטים אנו ללכת בדרך אחרת — דווקא משום שהמושג שאנו מבקשים לבטאו קשה מאד להלמו אם אין לנו שורש עברי מן המוכן. בכך תצדנו למהלת הכותרת.

ברגע שעלתה השאלה לפני התחלתי לשחק בהמצאות — ולולא הייתי נזהר הנאה כלשמש ממציא מקצועי, כבר הייתי מוליד מונחים לאלפים, שכן כל שבוע מגיעה בקשה להמצאות; אבל אין זה עניינו של טור זה להמציא מונחים לכל הבא ומבקש ליטול. אם כן, מה ענינו של אותו Prospect אותו איש שהוא נחשב ל„לקוח פוטנציאלי" בעיני הסוכן המבקש למכור לו פוליסה או נסיעה וכד'. הווה אומר: הוא „לקוח בכוח". איננו יודעים עליו בבירור, אם אכן יקנה; אבל אפשרות זו קיימת — ולאו, מה יעשו כל הסוכנים.

מצד הלשון מוצדקת הדרישה להבחנה. 'לקוח' — היינו אדם שכבר קנה אצלנו בעבר, או שהוא בא אלינו מתוך מטרה ברורה לקנות (אפילו לא קנה ברגע זה). ואילו מצד אחר אדם, שלעת עתה לא קנה, שבכלל אינו מעוניין לקנות — ואנו מבקשים לעורר אותו שיקנה. כלומר: אי־אפשר לומר, שם 'לקוח' ייקרא לכל. הכותרת מובנת מעכשיו: 'לקוח בכוח' — יהיה 'לקחכוח'. ואם מנוסחת הכותרת כדרך שהיא מנוסחת, הרי ברור לכל, שאין זה אלא על דרך 'פקחכוח' של ישעיהו („ולאסורים פקח־קוח" — ישעיה סא, א).

אמרתי, כי זה תרגיל שבבת צחוק, אבל בת צחוק מרה במקצת. שכן אולי לא הייתי משתעשע בתרגיל זה, לולא כבר הרכיבה לשוננו מלים כמו: באות כוח, ביכוח — היינו לשון 'יכוח' כמרכיב בשורשי חדש. מי שסובר, כי תרגילי התחדיש של תקופת ההשכלה כבר חמו, לומד כיום שאנו חוזרים אליהם בדלת האחורית. מכל מיני פינות מולידים אנו הרכבים חדשים, ומאחר שכמעט הגענו לרוויה בהמצאת שורשים משולשים, מיצרים אנו מרובעים ומחומשים. לא חידשתי 'לקחכוח' כדי למלא בקשה של שואל להמציא לו מונח — בכך יעסקו אחרים. השתעשעתי בתרגיל הבא להדגים לנו בעיות המתעוררות בלשון ימינו. אבל מי יודע — שמא ייבלע חידוש זה, ולמחר יישלח אלי 'פרוספקט' ובראשו הפתיחה: לקחכות יקר.

משה גרשון—בוסשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות למדור „טור הלשון" מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

WIHL WACHTEL ויל ואכטל
„הגות והתעלות"
אחד מיצירות הפאר של גדול ציירי היודאיקה
„בתמונה זו הגיע האומן לבטוי מקסימלי של המיסטיות היהודית, בדמותו של היהודי בעל קוי פנים עדינים, השקוע והוגה בעולמו של הקדוש ברוך הוא, על רקע ארכיטקטוני נפלא לאור נרות הולכים ודועכים..."
* * *
רכישות חדשות:
בשמן: שמואל בונה, הנדלר
אקורלים: JEORE KARS
רוז גלריה לאמנות
Rooz
סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
שעות עבודה: 13.00—9.30, 19.00—16.30

גלריה בלטמן
תל־אביב חיסין 5 (ע"י דיזנגוף 39)
תערוכת ציורים של האמנים
ד. משולם, אליהו גת, הרמן שטרוק, רודי להמן ונדנברג שלמה
הנושא:
„אמנות העומדת לעד"
התמונות בתשלומים בהתאם ליכלתו של הקונה
התערוכה תמשך עד 22.2.73

מוסד ביאליק • מדור ההפצה
אליעזר ליבנה
אהרן אהרנסון
האיש וזמנו
מונוגרפיה מקיפה על האיש — שפרץ את שיגרת דורו ומוסכלותיו הוגה־דעות ומדינאי ציוני גדול מקים המחתרת הישראלית הראשונה ראשון מדעני ארץ־ישראל.
400 עמ' בלוית תצלומים
במשך חודש פברואר 13.- ל"י
בהזמנה נא לפנות אל מוסד ביאליק, מדור ההפצה, ת.ד. 92, ירושלים

עדית זרטל ב„דבר השבוע" על הרומאן
„זוגות"
מאת ג'ון אפדייק
„כל ספר חדש של אפדייק הוא מאורע ספרותי... „זוגות" הוא הטוב והשלם בחמשת ספריו... בעלעול ראשון עשוי הספר להיראות כחגיגה בלתי־נגמרת של יחסי מין ואהבה, המתקיימים בזיווגים המרתקים ביותר, בכל הצורות ובכל המקומות האפשריים... עיון נוסף מגלה שיש ב„זוגות" הרבה יותר מזה... „סביבה של פשרה"... כיצד חיים האנשים עם הפשרה הזאת ובתוכה, וכיצד הם מתים ממנה — זה הנושא... הזוגות אינם נפרדים כמעט אלה מאלה: מסיבות אין־סופיות של שתיה וריקודים, שבהן מחליפים בחופשיות את בני־הזוג... אפדייק מתייחס לסיפורם של פיט ופוקסי כאל סיפור אהבה, אך בעולם של טארבוקס קשה להבחין במין כמעשה של אהבה, לבין מין כסיפוק של יצרים. כמעט כל הפעילות המינית שבספר מתוארת בצורה עדינה, אך קשה להשתחרר מהרושם שאפדייק מנסה לעורר את שיפוטנו המוסרי, להראות את חיי המין כסימפטום של אי־נחת חברתי. המין הוא לסירוגין הצעצוע, הדבק, הטראומה, הריפוי, התקווה, התיסכול, הנקמה והסם של הזוגות. זהו אמצעי התקשורת העיקרי ביניהם... אפדייק יוצר בספר מילון חדש, עשיר ומתוחכם להפליא".
(מ.)

Deutsche Botschaft
Kulturzentrum
פרופ' ולטר הרץ
Prof. Walter Hertz
ירצה על
תנועת נוער כיום
המצב הרוחני של הנוער הגרמני בתקופה שלאחר היטלר
ביום חמישי 8 בפברואר 1973 בשעה 8.30 בערב
ההרצאה תיערך בגרמנית
הזמנת מקומות (ללא תשלום) בטלפון 231370
19 Kikar Malchei Israel
TEL AVIV

כתובות מספרות על תולדות עם ישראל בארצו

בימי הבית הראשון והשני ובימי המשנה והתלמוד
300 תצלומים ו־269 כתובות מוסברות מהם המתפרסמים לראשונה
התפתחות הא"ב, שלטון ומינהל
כתובות על חרס, אבן, מטבעות, פפירוס
מהדורה עברית: 15 ל"י, לחברי האגודה למען מוזיאון ישראל 12 ל"י
מהדורה עברית־אנגלית: 20 ל"י, לחברי האגודה למען מוזיאון ישראל 16 ל"י
שלח המחאה בצירוף 1.50 ל"י דמי־משלוח ל־מוזיאון ישראל, ירושלים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חברת ברום ים המלח בע"מ

מפגש ותיקי עובדי החברה

עם הגיענו לייצור הטונה ה־100,000 של ברום נקיים ביום ג', 20.2.73, סיור לאורך חוף ים המלח ומפגש ותיקים בהשתתפות שר הפתוח

מר חיים גבתי

בשל חוסר כתובות, נודה לכל אלה אשר היה להם קשר עם מחקר, פתוח וייצור הברום, שיתקשרו עמנו (טלפון 057—5311, גב' בת־שבע גולן) על מנת שנוכל להזמינם אישית.

הנהלת החברה

הקץ לסבל

Clima maske HICO

היט לישראל! החום המרפא

היקו HICO 500

המכשיר החדיש והיעיל ביותר בעולם

משחרר אותך מיד
מנזלת * שעלת * כאבי ראש
כתוצאה מהצטננות
ברונכיטיס ותופעות לואי
במערכת הנשימה

היקו HICO 500

המכשיר שכבש את העולם

הפצה ראשית והדגמה:
ת"א, הרצל 220 (מול בנק הפועלים) טל. 829829

להשכרה מידית בשכר חודשי

דירת מחסן בת 3½ חדרים

בצפון תל־אביב קרקע

נא לכתוב לת.ד. 6545, תל־אביב

בואו להתפרק במלון עין בוקק

על שפת ים המלח

להשתרף, לשרוע,
להנות ולעשות חיים.

בחדשים ינואר ופברואר מחירים מיוחדים:
• 50 ל"י ליום לאיש (כולל מסים)
• 7 ימים במחיר 6 ימים
• סוף שבוע לזוג 175 ל"י (כולל מסים)

להזמנות נא לפנות: ד.נ. ים המלח טל. 057-96024; 96060; 96038; 96076

במלון „עין בוקק" (4 כוכבים) תהנו מ:
* מזוג אויר מלא * טלפון רדיו
ושירותים בכל חדר * כף דשא
* מועדון משחקים * אולם קולנוע
וטלויזיה * מועדון לילה * מטבח
מעולה וכשר.

פענח את הצופן [22]

להלן אימרה של סופר צרפתי. מתחת לאימרה רשום שם הסופר. האימרה ושם אומרה רשומים בספרות ומספרים שכל אחד מהם מייצג אות מסויימת. למטה נתונים כמה שוויונים חשבוניים באותיות, שכל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת מאלה המופיעות באימרה ובשם. השוויונים האלה, אם תפענחם נכונה, על דרך ההגיון, יעניקו לך מפתח ספרות לגבי שמונה אותיות. רשום את שמונה האותיות שבשוויונים מעל לספרות המתאימות. את האותיות המתאימות ליתר הספרות והמספרים עליך למצוא בדרך ההגיון והניסוי.

האימרה

18 13 11 18   3 20 16   9 2 20 3 15 20   2 16 4 3
.19 11 19   15 16,14 3 3 9 19   10 20 3 12   14 16
9 2 20 3 4 16 19   15 15 11   3 18 2 1 14 2
9 2 1 8 3 17 19
(17 16 5   7 20 3 6 18 16)

השוויונים

דיה־צח
ודיה־הר/חצ
ספף־ודיאדיר
מסף־דר

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן" 21

„יש נשים המבקשות לעשות סלון בביתן ואינן מצליחות אלא לעשות מהלהה". (אוסקר ווילד)

```
205798 | 305
1830     674
 2279
 2135
  1448
  1220
   228
```

יחי הפחד

ברידג'

יד השבוע: מחלק דרום. הכל פגיעים.

```
              צפון
              ♠ A K 10
              ♡ J 10 7 5
              ♢ A 9 8 4
              ♣ A Q
     מערב                  מזרח
♠ 9 8 6 3            ♠ Q 7 5 2
♡ 4                  ♡ 6 3
♢ Q 10 5 2           ♢ J 6
♣ J 7 3 2            ♣ K 10 8 5 6
              דרום
              ♠ J 4
              ♡ A K Q 9 8 2
              ♢ K 7 3
              ♣ 9 6
```

בתחרות נבחרת הגיעו צפון — דרום בכל השולחנות לחוזה גבוה של „6 הארטס" או „6 בלי שליט" בקו צפון — דרום. לרוב פתח דרום בקריאה של „1 הארטס" וצפון הכריז „2 דיאמונדס". דרום חזר בקריאה של „2 הארטס" (לפעמים אפילו עם „3 הארטס") וצפון סיים את מהלך ההכרזה בהגדרת החוזה הסופי.

החוזה של „6 בלי שליט" הוכשל בכל השולחנות. מזרח התחיל את ההגנה באחת מסדרות האחרות והכרוז (צפון) יכול היה להשיג רק 11 לקיחות, כאשר העקיפות בקלאב ובספייד נכשלו. בקלפים גלויים, ישנה אמנם דרך אפשרית לביצוע החוזה על ידי משיכת שתי לקיחות דיאמונד ושש לקיחות הארט, ואחר כך הכנסתו של מזרח (שנשאר עם שלושה קלפי ספייד ושני קלפי קלאב) ליוד, מבלי לנסות את אף אחת משתי העקיפות האפשריות. אולם הכרוז ניסה לבצע את החוזה באמצעות אפשרות העקיפה, שהיא סבירה בהחלט, כאשר ביצוע החוזה תלוי בהצלחת אחת משתי העקיפות בסדרות השחורות. זוהי סבירות של 75% שנחשבת טובה למדי בחוזה מסוג זה.

חוזה של „6 הארטס" הוא בכל זאת טוב יותר מבחינה תיאורטית. אם מערב אינו יוצא בקלאב, ישנה לכרוז דרך שלישית אפשרית לביצוע החוזה. הוא מבטה את העקיפה בספייד. וגם כאשר אין היא מצליחה, הוא משליך מידו את הדיאמונד השלישי על הספייד השלישי הגבוה. לפיכך יכול הכרוז למשוך את ה־K ואת ה־A דיאמונד ולחתוך דיאמונד שלישי מהדומם. אם קלפי הדיאמונד מחולקים 3:3 אצל המגינים יגבה הדיאמונד הרביעי בדומם, שעליו ישליך אחד מקלפי הקלאב של הכרוז. אם זה נכשל, נשארת אפשרות העקיפה בקלאב. במקרה שלנו נכשלו שלוש האפשרויות (שתי עקיפות וחלוקה בדיאמונד), וביצוע החוזה של „6 הארטס" נכשל למרות סיכויי הסבירות של כ־86% להצלחת המשיכה.

החוזה של „6 הארטס" בוצע רק בשולחן אחד בידי הגב' ג. דוכובני (דרום), רעיתו של האמן הבינלאומי ז. דוכובני (צפון). מערב התחיל את ההגנה עם ה־9 ספייד, כמו ברוב השולחנות האחרים. לגבי דוכובני יש פחד מבטיחות עקיפה שאינם מצליחים, היא ומליסה לנסות לבצע את המשחק בצורה אחרת. היא משכה שתי לקיחות בהארט ושתי לקיחות גבוהות עם ה־A וה־K דיאמונד. אחריו שיתקה את ה־A ספייד (את הלקיחה הראשונה לכדה עם ה־K ספייד בדומם), המשיכה עם ה־10 ספייד שנלקח על ידי ה־Q ספייד של מזרח. במקום לחתוך, השליכה הגב' דוכובני את הדיאמונד השלישי מידה. למזרח נותרו רק קלפים שחורים והוא יכול היה לשחק קלאב לתוך המזלג של ה־Q, A קלאב בדומם, או לשחק את הספייד הרביעי שהיה מאפשר לכרוז להתגבר בדומם ולהשליך קלאב מהיד. בכל מקרה מוכרח מזרח לאפשר לכרוז להיכנס לקלאב, והחוזה בוצע בהצלחה. יש לציין שהגב' דוכובני בחרה אולי מרוב פחד, קו־משחק מעולה. הוציאה של מערב מעידה כי ה־Q ספייד נמצא ביד מזרח. לפיכך נראה היה שנסיון העקיפה בספייד צריך להיכשל. אמנם אפשר היה לחשוש, שמזרח יוכל לחזור בדיאמונד (במקום באחת מהסדרות השחורות), אולם גם במקרה זה עדיין נשארה האפשרות שקלפי הדיאמונד של המגינים מחולקים 3:3. הדיאמונד הרביעי בדומם יגבה ויביא את הלקיחה ה־12. לאחר ביצוע המשחק יכול היה הבעל „הבאוסי" להעיר לגבי מקרה זה, „יחי הפחד".

הפסטיבל הבינלאומי ה־8

ב־10 בפברואר ייפתח פסטיבל הברידג' הבינלאומי השמיני בישראל שיתקיים במלון החדש סאן־אמריקן ליד חוף הים בבת־ים.

הפסטיבל נערך השנה בחסות ההתאגדות הישראלית לברידג' ובחסות חברת הסיגריות „מרלבורו" שמימנה את נסיעתם של מספר רב של אמנים בינלאומיים מאירופה. בין הבולטים יהיו אלופי העולם המפורסמים אבארלי ופאבייססוצ'י, חברי הנבחרת האיטלקית המהוללה (שבע פעמים אלופי העולם). הם יעמדו בראש משלחת איטלקית גדולה בת 36 איש. המשלחת הצרפתית היא השניה בגדלה, ובה 32 משתתפים. בראשה יעמדו האמנים הבינלאומיים טינטנר, זדורף, ילו, שימלה, לאבל ומיגנס. המשלחת הבריטית מונה 20 משתתפים, הכוללים את אלופת העולם ריקסי מרקוס והמשתתפת בפעם השמינית ברציפות בפסטיבלים הישראלים, וכן הוצמן ופילברסמן. משלחות גדולות אחרות יבואו משווייץ בראשותו של טוני טראוד (הלבבות לשעבר), מגרמניה המערבית (הברון פון דיר היס והדר תורנבר), מונצואלה (בארה ורסיבנל), מדרום אפריקה (בהלר ויצחקסון) ומארצות אחרות.

יו"ר הועדה המארגנת, מר דוד ברזך, הודיע כי צפויים להרשמה של כ־150 אורחים מחו"ל ומספר דומה של משתתפים מישראל. יהיה זה כנראה הפסטיבל הבינלאומי הגדול ביותר שנערך בישראל.

תוכנית הפסטיבל

תחרות יחידים: מוצאי שבת 10/2 בשעה 20.00, יום א' 11/2 בשעה 17.30.
תחרות זוגות מעורבים: יום ב' 12/2 ב־20.00, יום ג' 13/2 ב־17.30.
תחרות קבוצות: יום ד' 14/2 ב־20.00, יום ה' 15/2 ב־20.00, מוצ"ש 17/2 ב־20.00.
תחרות זוגות זהב פתוחה: מוצ"ש 17/2 ב־20.00.
תחרות זוגות פתוחה: יום א' 18/2 ב־17.30, יום ב' 19/2 ב־20.00, יום ג' 20/2 ב־17.30.
תחרות אמני ברידג': יום ד' 21/2 ב־15.30.
מסיבת הסיום וחלוקת הפרסים: יום ד' 21/2 ב־21.00.

סגנונו המיוחד של לאיוש פורטיש

שחמט
מאת משה צ'רניאק

גדול שחמטאי הונגריה, לאיוש פורטיש זכה בשנה האחרונה למספר הישגים בולטים. כתוצאה מכך הוא עלה למקום השלישי ברשימת השחמטאים המצטיינים של שנת 1972 והוא תופס מקום חמישי־שישי ברשימת ה„רנקינג" העולמי של פרופ' אילו.

מה הוא בעצם סוד הצלחותיו? סגנונו של פורטיש מזכיר לנו את זה של קאפאבלנקה. תכניות מקוריות ומעמיקות וטכניקה מעולה, המאפשרת את ביצוען בדרך הקצרה והיעילה ביותר. כבהקו פכוה וקולע למטרה, אינו חותר לפעולות ראווה ואינו מבוסס על מכות קטנות כלשהן.

שחמטאים רבים בעולם אינם חסרנים כנגד סגנון כזה והראיה היא שכבה מן הגדולים ביותר, פטרוסיאן או לרסן, לבטל, משחקים נגד פורטיש כאילו היו ילדים קטנים. פטרוסיאן, לא זו בלבד שלא ניצח את פורטיש אפילו פעם אחת (והפסיד ארבע פעמים!) אלא שגם בכמה מהמשחקים שנסתיימו בתיקו עמד על סף הפסד.

האם אפשר לומר כי סגנונו המיוחד של פורטיש מוציא את יריביו מן הכלים ומזמינם לשגות? אם זה כך, הרי אין זו כוונתו. אך ראו־נא מה קורא ליריביו בדוגמאות הבאות. הרי שניהם נמנים עם טובי השחמטאים בעולם.

ריתוק קטלני

סיום משחק מס' 794
סן־אנטוניו, ינואר 1973
פורטיש

הורט

עמדתו של הלבן עדיפה הוא מחליט כי הגיע הזמן להחזיר לעצמו את הרגלי הלאים בלכידת רגלי נבקה (א7). אפילו שחקן משלה כהורט לא הבחין איזו סכנה טמונה בכך. במקום מסעו הבא היה עדיף צ־ו—ד1 עם איום פ—ה7.

24. מה—ה4+, ט—ח7; 25. מה:ג3, ב:ג3; 26. ר—ח2.

הלבן מבחין כי אחרי 26. צ:א7, מה—ה6; הוא עלול לאבד כלי (27. פ:ו5, צ—ז5; או 27. מה:ו5, צ:ו5;). אך נוכח מיד כי גם הבצע בטקטס אינו טוב כפי שהוא נראה.

26... ר—ה7!;

היתכן כי על אף כל כליו התופשים לפעול לא יוכל הלבן להשתחרר מן הריתוק המכריע?

27. צ־ו—ד1, ו4!;

שוב מאיים בהכאת הפרש.

28. צ:א7, מה—ה6!;

לא 28... ר:ו6; כי אז 29. מה—ד4!, ר—ג7; המלכה אינה יכולה לזוז בשל מט), 30. מה:ה7, צ:ד7!; 31. צ:ו7, ר—ג6+; 32. פ—ו1, ר:א7; 33. צ:א7, צ—ב2; 34. א3, צ—ב1; 35. ר—ו1!, צ:ג3; 36. צ:ד7+ הלבן זוכה.

29. צ—א8, צ—ו1;

מגביר את הלחץ על הפרש הרתוק ולוכדו.

30. מה—ג7, ב:ג7; 31. צ־ד:ו6; ר:ו6; 32. פ—ה1.

השחור איים 32... ר—ו5.

32... מה—ה5; 33. צ—א8, ו4; 34. ר:ו7, ר:ו2+; 35. מה:ו2, מה:ו3; 36. צ—ו1, מה—ו3; 37. פ—ו2, צ—ה6; הלבן נכנע.

הקרבה אינטואיטיבית

סיום משחק מס' 795
סן־אנטוניו, ינואר 1973
קרפוב

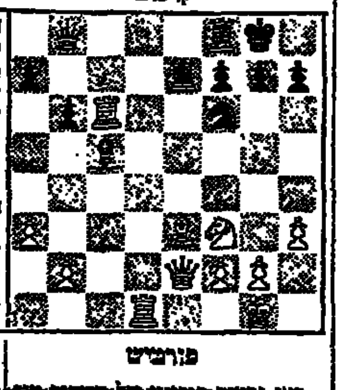

פורטיש

כאן נראים ביכוריה של השתחררות מכים יותר (הריך הלבן רתוק, הצריח ב־ג3 בסכנת לכידה).

22. צ:ה6!

הקרבה „אינטואיטיבית" נבונה; הלבן רוכש יוזמה, לעומת זה 22. פ—ד4, מה—ה5; 23. ב3, ה:ד4; 24. צ:ג4, פ—ו5; מביא לעדיפות השחור.

22... ו:ה6; 23. פ—ד4, ר:ה4;

חובה לחסל את הפרש, המאיים ב־ג6 או ב־ו5.

24. צ:ג4, מה—ה5; 25. מה—ד3,

מאיים 26. ר—ו6 או 26. צ—ו4+ (ובעקבותיו ר—ד7).

25... פ—ח8;

משנה מכריע. עדיין אפשר היה להתגונן באמצעות המסע 25... ו5!; למשל: 26. ר—ח6, צ־ו—ח8; 27. צ—ז5, מה—ו6; או 26. צ—ה4, מה—ו6; 27. צ—ח6, מה—ז7; 28. צ—ה5, צ—ה6; עם סיכויים לתיקו.

28. צ—ד5!. השחור נכנע.

אחרי 26... מה—ה6; 27. ר—ד4! אין לו שום הגנה (26... פ—ז7; 27. צ—ה5+ או 26... ו6; 27. מה:ו6+ או 26... מה—ה5+; 27. פ—ח7, צ—ה6; 28. ר:ה6+ ובה תוך מסעים ספורים.

בעיה מס' 711
א. קופניה, 1967
פרס ראשון

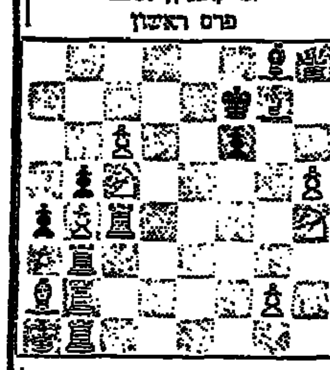

מט בארבעה

בעיה מס' 712
פ. סימחוביץ, 1927

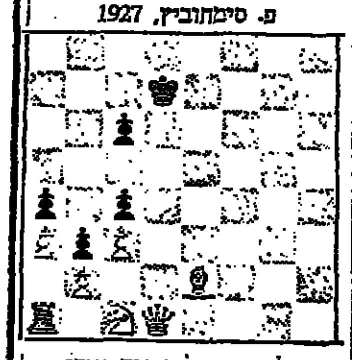

הלבן מתחיל וכופה תיקו

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. בימי פסח, 11—26 באפריל תהיה אוניברסיטת תל אביב לזירת התמודדות שחמטית בינלאומית. בתחרות אמנים ישתתפו גם שני שחמטאים מחו"ל — קין מאנגליה ולוי מסקוטלנד. צפויה השתתפותם של טובי שחקני אס"א: כגן, בלסן, קלדור, ספפק, אבנר ואחרים ובנראה יוזמנו גם כמה אורחים — בליבן, רום, פרץ ועוד. סך הכל ישתתפו 16—18 שחמטאים שיתמודדו ב־11 סיבובים „שוויצריים" (חבל, כי אין זו שיטה מתאימה לתחרות בעלת רמה גבוהה). בהתאם לחשיבות התחרות נקבעו גם פרסים גבוהים מן הרגיל: 800, 500 ו־300 דולר. בימי התחרות תערך באוניברסיטת תל אביב התמודדות שחמטאים עם מחשב אלקטרוני בקצב מזורז ● לאהוד גרוס הוענק תואר אמן ישראלי לשחמט על נצחונו באליפות רמת־גן ובדו־קרב עם מ. כנעני לקביעת תואר אליפות זו ● הנהלת האגוד הישראלי לשחמט החליטה עקרונית על הקמת דרגה עליונה של **אמן ישראלי בכיר**. ישתייכו אליה האמנים, שמספרם במד־כושר עולה על 2400. דרגה זו תוענק לשנתיים בלבד. טרם נקבע תאריך התחולה של הדרגה החדשה ● נוכח סירובו של האמן יוכטמן להתמודד בדו־קרב עם צ'רניאק, יוכרז האחרון כמנצח באליפות הפתוחה, שנערכה בבאר־שבע בסוף השנה שעברה ● בהוצאת ראובן מס, ירושלים, יצא לאור ספרו החדש של מ. צ'רניאק, הספר מיועד למתחילים ולמתלמדים. ב־250 עמודיו הובאו 64 משחקים קצרים ו־40 מלכודות בפתיחות. כ־80 עמ' הוקדשו ללימוד סיומי משחק ● בסקירת משחקי הליגה (סיבוב שני) פרסמנו כי שלושת הלוחות הראשונים של „מלדך־ליין" צברו ביחד חצי נקודה. מתברר כי אין זה מדוייק; דומניץ ניצח את מרש וקליר־גוימן — תיקו.

עשר שנים לידידות צרפת־גרמניה

בולים
מאת שמואל שליט

ב־22 בינואר 1973 מלאו עשר שנים לחוזה הידידות ושיתוף־הפעולה, שנחתם בין נשיא צרפת שרל דה גול וקנצלר מערב גרמניה קונראד אדנאואר. החוזה שם קץ ליחסים בלתי־תקינים בין שתי הארצות שגרמו בעבר למלחמות עקובות מדם.

הדואר המערב גרמני הנפיק בול־זכרון בודד, בערך נקוב 40 פניג, שהוכנס למחזור ב־22 בינואר, ביום חתימת חוזה הידידות לפני עשר שנים. הבול בתבנית מלבנית־אופקית (32.8X55 מ"מ) גדולה מהרגיל. צויר בידי הגראפיקאים הילה והיינץ שילינגר.

בציור חזן סמלי, המדגיש דינמיות ותנופה. הבול נדפס בצבעי הלאום של הרפובליקה המערב גרמנית, אצל המדפיס הממשלתי בברלין המערבית, בשיטת דפוס־שטח (אופסט). בחלקו הימני רישום שם הארץ ובחלקו השמאלי רשומה הכתובת „עשר שנים לחוזה הידידות גרמניה צרפתית" — בגרמנית ובצרפתית.

נציגי תערוכה „ירושלים 73"

בהנהלת תערוכת הבולים הבינלאומית „ירושלים 73", שתתקיים בבניני האומה בירושלים בסוף דצמבר 1973 מודיעים על מינויים של הנציגים הבאים:

מיכאל משמלי מרח' שנקין 44 תל־אביב — יטפל מתל־אביב עד רמלה בדרום, הרצליה בצפון ועד פתח תקוה במזרח.

הנס גינגר מחיפה ת.ד. 4035 — יטפל מזכרון יעקב צפונה.

מרדכי פוגיק ממבשרת ציון — יטפל בירושלים והסביבה.

ליאון יליוס ת.ד. 2005 נתניה — יטפל עד יקום בדרום, עד חדרה (כולל) בצפון ויד חנה והסביבה — במזרח.

ד"ר הלך משדרות חן 33 ברחובות — יטפל בבאר שבע, רמלה, לוד נס־ציונה והדרום.

ש. שלמון מרחוב אהרונוביץ 13 בראשון־לציון — יטפל באשקלון, אשדוד, קרית גת ושקי הנגב.

טופסי הרשמה לתערוכה ניתן לקבל גם אצל מזכיר התערוכה דב־ניר לפי הכתובת ת.ד. 2896 תל־אביב.

לבירורים וקבלת אינפורמציה אפשר לפנות טלפונית, אחרי שעה 16.00, למספר (03)282011.

בולי היינה בגרמניות המערבית והמזרחית

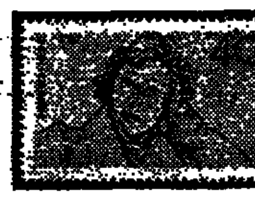

בשתי הגרמניות — המערבית והמזרחית — הנפיקו בולי־זכרון במלאת 175 שנה להולדתו של המשורר היהודי־גרמני היינריך היינה. שני הבולים אינם מצטיינים ביופיים. אך אספני בולי „יודאיקה" ודאי יגלו בהם ענין רב.

קונגרס האיגודים המקצועיים בפולין

לכבוד הקונגרס הבינלאומי של נציגי האיגודים המקצועיים, שנתכנס בסוף 1972 בפולין, הנפיק הדואר הפולני בול־זכרון בודד, בערך נקוב 60 גרוש.

הבול בתבנית אנכית־קטנה יחסית (31X43 מ"מ) מצטיין בביצועו הגראפי. מצויירים בו סרטים צבעוניים מתנופפים ברוח כשעליהם סמלים המתארים ענפי פעילות שונים באיגודים המקצועיים.

הבול, שצוייר בידי קרול שליבקה, נדפס בצבעים מקסימים (על רקע לבן), בשיטת הדפוס שקע (פוטוגרבידה) אצל המדפיס הממשלתי בוורשה, במהדורה בת שמונה מיליונים עותקים.

עם אגד משניר ועד אופיר

דפי

האוניברסיטה העברית בירושלים

הספקת מזון מוכן

האוניברסיטה העברית מתכוננת להפעיל בקרית האוניברסיטה בהר הצופים רשת מסעדות המבוססות בשיטת המטבח הסופי (End Kitchen), היינו קליטה מזון מוכן ממקור הספקה חיצוני, שחמום במקום הולוקתו. כמות המנות הדרושה בשלב הסופי תהיה כעל 10,000 מנות ליום.

ספקים בענף או ספקים בכוח המעונינים בנושא יפנו בכתב לשם קבלת פרטים למחלקת ההספקה בקרית האוניברסיטה העברית בירושלים בגבעת רם, עד תאריך 24.2.73.

להשכרה

מחלקה לציפוי כרום־ניקל
(3000 ליטר)

ומחלקה ללישוש מתכות
(4 מלטשות)

כולל כל הציוד נגד בטחונות מתאימים

בעלי מקצוע לפנות לת.ד. 4100 תל־אביב למספר 2124

צרף תרומתך ל"מצעד הפרוטות 1973"

5.2.73 יום שני, ג' אדר א'

אילן — 20 שנות הישגים בשיקום

אילן — איגוד ישראלי לילדים נפגעים

התייקרות מתונה בינואר

עם זאת עלול המדד להראות האמרה ניכרת בגלל עליית מחירים עונתית של ירקות ופירות

מאת אלעזר לוין

עליית מחירים מועטות בלבד היו בחודש ינואר. אמנם, מדד המחירים לצרכן יורה, כנראה, על התייקרות ניכרת, אולם זו נובעת בעיקר מהעליה התלולה במחירי ירקות ופירות, מסיבות עונתיות שהתרחשו על־ידי הקרה. הצו הממשלתי מחייב את המפעלים הגדולים (מעל מחזור של 10 מיליון ל״י בשנה) למסור

מימין: נקבע המחיר — ומשמאל: התוצאה הסופית

הודעה של 30 יום מראש על כוונתם להעלות מחירים. מפעלים בודדים רבים, עשו כן בראשית ינואר, ולכן נתחיל להרגיש בהתייקרויות בפברואר. ואמנם, כבר אתמול עלו מחירי מוצרי מפעלים גדולים כמו אוסם, ויטה, מטע ואחרים.

מזון

רשימת התייקרויות של מוצרי מזון מ־1 בינואר, כפי שנמסרה לי שלשום על־ידי אחד המשווקים הגדולים, קצרה למדי: דבש התייקר בכ־30% — 450 גרם מ־2.40 ל־3.25 ל״י, 500 גרם מ־2.55 ל־3.35, קיץ מ־4.60 ל־6.10 ל״י. מרגרינה עם חלב התייקרה מ־58 ל־62 אגורות. ההבילה נרווח שבה התייקר בכ־15%. אננס התייקר מ־69 ל־80 אג׳ ומ־78 ל־85 אג׳. כן חלה התייקרות של 18—20 אחוז לערך במוצרי טנטרוסט — ארטונה מ־1.85 ל־2.20 ל״י, היום מ־1.55 ל־1.85 ל״י, ברוקולי מ־1.60 ל־1.85 ל״י וכן הלאה.

תפוגן (תוצרת תפוז) התייקר מ־1.30 ל־1.45 ל״י. כן עלו מחירי כמה מהמוצרים הזולים של סולתם (כלי נירוסטה לשימוש ביתי), אך מחירי הסירים הגדולים מתוצרת חברה זו נשארו יציבים.

אותו משווק מסר, כי בינואר הורגשה יציבות במחירי [illegible], מגופות, ומוליות עופות כדומה. היו אף הוזלות, מאחר שהמשווקים הגדולים משתדלים לחסל את המלאי מוקדם ככל האפשר, כדי לפנות מקום למוצרי הלבשה של האביב והקיץ. לא נרשמו עליות במחירי כלי־הכבית השונים, חוץ מהתייקרויות קלות במחירי כמה מוצרים פלסטיים.

בשר עוף התייקר בינואר ב־30 עד 50 אגורות לקילו, ומחירו הגיע ל־5.30 ל״י לקילו. לעומת זאת היו יציבים מחירי בשר הודו, בשר טרי וקפוא, והחל מאתמול יש הוזלה של כ־10% במחירי הבשר הקפוא. בינואר שופרה אספקת הכבד הקפוא, ועתה ניתן להשיגו בדרך כלל במחיר הרשמי של 8.75 ל״י לקילו, בעוד שעד דצמבר גבו איטליזים רבים 10 ואף 11 לירות לקילו.

ביגוד ומכשירים

בביצים היה בינואר מחסור ניכר. מחירן הרשמי נשאר ללא שינוי, אולם התפתח שוק שחור ענף, שבו הופקעו המחירים בשיעור ניכר. ביצה בגודל 1, שמחירה הרשמי 18 אגורות, נמכרת בדרך כלל ב־22 עד 25 אגורות ליחידה.

ינואר היה החודש של למוצרי הלבשה והנעלה. החורף הקל פגע קשה במשווקים העיקריים. בראשית העונה הם העלו את מחירי הדגמים החדשים ב־20 עד 30 אחוז (בין השאר כתוצאה מהתייקרות הכותנה והצמר בארץ ובחו״ל). נוכח החורף — וכנראה, שגם עליית המחירים הביאה למיתון הביקוש — וזורו המחירים ונסוגו בינואר לרמה של אשתקד. רוב החנויות החלו כבר במחצית החודש את מכירת סוף העונה בהנחה של 20% ויותר. כמה חנויות החלו במכירות מוזלות כבר בראשית החודש. מפעלים מכוון לקהל הרחב עודפי יצוא בהנחות של 50%. כדוגמא כדאי לציין כי רשת אופנת־פולגת מפעילה ביפו חנות מיוחדת, בה מוכרים עודפי יצוא במחצית מחירים הנקוב.

גם בענף מוצרי החשמל לא היו התייקרויות. קונצרן אמקור, שהוא השולט בשוק ברוב המוצרים, מסר כי בינואר לא הועלה מחירו של שום מוצר (מחירי מקררים בני 14 ו־15 קוב ומשרבלים הועלו כבר בנובמבר). לא היו התייקרויות גם במחירי מקררים חשמליים של מפעלים אחרים. אחד המפעלים אמנם העלה בראשית ינואר מחירי כמה ממקרריו, אך חזר בו לאחר מכן בלחץ משרד המסחר והתעשיה.

בשוק־הטלוויזיות שורר קפאון מוחלט, ואף יצרן אינו מעז להעלות את המחירים. להיפך: כמה יצרנים גדולים מוציאים למכירה דגמים של 1970 — 1971 במחירים מוזלים, ואף יצאו לשוק דגמים חדשים ללא שינוי במחיר. מחירי תנורי האפיה והכיריים של גז נשארו יציבים, אף [illegible] להתייקרות. נראה כי גם כאן, כמו בענף מוצרי המזון, הודיעו כמה יצרנים גדולים על כוונתם להעלות מחירים, ויוציאו אותה לפועל בפברואר, לאחר תום תקופת ההמתנה. מחירי מזגני האוויר הם ללא שינוי. אף כי נמסר כי לקראת הקיץ מתכננים העלאת מחירים. לפי שעה גם אין עליות במחירי מכונות כביסה.

מכוניות נמכרו בינואר במחירים דומים לאלו של נובמבר — דצמבר. השינוי היחיד הוא הודעת חברת נ.ס.או. על העלאת מחירים, הנובעת מהתייקרויות בגרמניה.

עלייה בדמי־שירותים

בענף הרהיטים המצב אינו אחיד. ברור כי בחודשים האחרונים היו התייקרויות ניכרות, הנובעות בין היתר מעליה תלולה (20 עד 30 אחוז) במחירי העץ באירופה. קשה למתוח קו ברור ולקבוע, כי התייקרויות מסויימות נכנסו לשוק לפני 1 בינואר, או אחרי מועד זה. כל־בו שלום, שלו אולם תצוגה של כ־2000 מ״ר להיטים, מסר כי מחירי כל המוצרים בענף נשארו ללא שינוי, לעומת זאת התייקרו במקצת בדי ריפוד.

בכמה מוצרים שוליים עלו המחירים בינואר — לרוב מבלי שהציבור הרחב ירגיש בכך. למשל, סרטי צילום בשחור־לבן התייקרו ב־5% לערך, מ־4.40 ל־4.60 ל״י. הסוחרים טוענים כי כל הסרטים יוקרו — אך איום זה לא מומש לפי שעה. בכמה בתי־קפה נרשמה עלית מחירים של 15% עד 20% במחירים. מחירי הפרחים עלו מאוד — אך זוהי תופעה עונתית, אופיינית לכל חורף. בענף התמרוקים והקוסמטיקה נרשמה התייקרות של כ־20% בממוצע במחירי מוצרי רבלון.

בענפי השירותים היו כמה וכמה התייקרויות. חלקן נובע מהעובדה שה־1 בינואר הוא מועד כבור להעלות מחירים של דמי־שירות שנתיים. למשל, דמי חבר בארגונים ולהתעמלות עלו בחודש שעבר כמעט בכל האירגונים: בלשכת רואי החשבון עלו ב־10—15 אחוז. באגודת האינג׳ינרים והארכיטקטים ב־20 אחוז, וכדומה. גם דמי־החבר במרפאות בריאות ואירגונים דומים עלו בראשית השנה בשיעורים הנעים בין 10 ל־20 אחוז.

עליות במוסכים

התייקרויות בולטות היו במוסכים, ונמסר כי יש מוסכים הדורשים עד 50 לירות לשעת עבודה. בעלי שירותים כמו חשמלאים, מסגרים, טכנאים ושרברבים, מצאו בכמה מקרים את ראשית השנה האזרחית כמועד נוח להעלאת מחירים. אולם לא ברור אם ההעלאות השפיעו על כך מה שקפת מצב כללי, או שהן יוצאות מן הכלל. [illegible] כאשר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם את מדד מחירי השירותים לחודש ינואר.

רכישת תמונות כהשקעה לעתיד

מאת דליה אבניאון

הגלל שביקוש־יתר למיצרך מריד הוצע רב הוכיח עצמו גם בתחום האמנות. מעולם לא יהיה אמנות הציור ימים טובים כל כך כבימים אלה, למרות שחל מפנה מתעבר בתפיסת הערכים האסתטיים של הקהל. ציירים חדשים מתגלים מדי יום, אנשים שנתמנו עיסוקם אחרי באהם לגילכלפות שהיהם יום בציור, עקרה־בית, עסקות בהבהרת צבע ומריחתו על בד — ורבים מאלה זוכים בהכנסה נאה. נוסף על הסיפוק הרב שבצד המעשה. יש לראות זאת באור חיובי, שהרי כל עידוד ליצירה מבורך הוא. אלא שלעתים קיימת הרגשה שהגבול בין אמנות ומסחר הולך ומיטשטש ביטנו.

המבקר לעתים מזומנות בהעדכות ציור הערכות בבתים פרטיים, מגלה תופעה המעורת ומשכית ב־רזבן — התמונות נוספות כלהתמבנות טריות ומחירן הגבוה אינו מרתיע את קהל שוחרי־האמנות. המחבר לאורדוקא ביצירות של אבנים יודעיים, אם כי גם אלה אינם מסורבים להציג יצירותיהם בדירות פרטיות, והחשבות בפני רבים. כאכינה מדרג שני. אמנם שוה אך הבשילו אינם בבססים לדרוש סכר כי־עבק אלה, ותא זו רק שמא מצד שלא לדרוש מחיר גבוה.

רבים אינם בודקים מי הצייר, טיב הציור וערכו האמנותי. די בכך שגרינברג רכש תמונה, כדי שגם הורוביץ וכהן יכוהו אף הם לרכוש תמונה מטל אותו צייר. המצב דומה בין אם התמונות הן מעשה ידי אמן נודע, בין אם הן מגרדות כוזקיים.

מעשה בצייר שעוד לא יצאו לו מוניטין, שקבע באחת מתערוכותיו מחיר דמיוני לשתי תמונות, כדי שלא יימכרו וישארו ברשותו. למרבית הפלא נמכרו גם הן.

המצב בגלריות

כיצד מוסברת בהלת רכישת תמונות?

שתי סיבות לכך, אומרת מארחת המגוסה בעריכת התערוכות בביתה: אנשים שומעים השכם והערב על אינפלציה וחוששים להחליף לירות בסחורה, שלדעתם ערכה יציב ואף עשוי לעלות. שנית קיים הג, הוא רווח בביחוד בגוש דן, המחייב „לקבור" הון שחור. אותם אנשים שאינם יכולים לקנות בכספם דירה, מכונית וכדומה, מרבים לרכוש תמונות, תכשיטים וחפצי פאר.

בעלי גלריות מסחריות טוענים, לעומת זה, כי מכירת התמונות מתונה מאד, להוציא תיירים המבקשים להביא עמם לארצם מזכרת מביקורם בארץ, הם דורשים בעיקר את נופי העיר העתיקה והכפר הערבי. בבתים פרטיים — מסבירים בעלי הגלריות — מתעורר יצר הראוותנות המעודד קניה. וכי כמשה צורך דין טלוי להוכיח לשכנתו כר אלמוני שמצבו הכלכלי מזהיר, מוזהו גם שבעתו ופריה שאין הוא נופל ממנו, כשהתמונה ביביתם מביאה ברכה לצייר ולמארחת גם יחד. בעל גלריה כפר סבא אמר: „זה נשמע בלתי הגיוני, אבל גלריות רבות בתל־אביב אינן רווחיות. הגלריה היקרה ביותר בארץ, שהושקע בה חצי מליון לירות, עובדת רק על הפסדים. גם אילין וזוביבר מנהלים גלריות שאינן נושאות רווחים.

גם בחנויות תכשיטים נמסר שהמכירות מתונות. רפאל סורין, בעל חנות תכשיטים ברחוב הירקון בת״א, פוסק: „אין אינפלציה. מי שאומר שיש רצון לברוח מן הכסף שיבוא ויראה את עסקי. בבוקר אני פותח את החנות, בערב סוגר, ואין עבודה. אנשים לא מוציאים כסף".

חשש מעינא בישא

אלא שגבגא בעל גלריה בכרך הרדום, שהודה כי אכן עסקיו פורחים, אך ביקש להישאר בעילום שם. הוא פקח עיני באומרו שאין להתייחס ברצינות לכך שעסקי הגלריות מתונים. „אף אחד לא היה משקיע חצי מיליון לירות לולא הכניס העסק רווחים נאים" — אמר והוסיף שהחשש מעינא בישא של בעל־הכס גורם שיסתפט עובדות מסוימות. וכי זה סיפש ויודה מעל דפי העתון שעסקיו פורחים?

איש שיווי סיפר שכנה זכתה נוכח שבעלי כקבוצות הפסיים כעידים לקבל את שכרם בתמונות במקום בכסף. לדבריו, מורגש רצון בצד הקהל להשתחרר בסכומי כסף שבוידום ביותר קלות מאשר בעבר. „אני נזכר בולהלה כיצד בעבר עמדו על המקח בשעת קנית תמונה, עד כדי גרימת עלבון לצייר, כמו בשוק הפשפשים. היום, המצב שונה. אזהה נוקב מחיר ומיד קונים מזומנים (לא שיקים). בלא שינסו להוריד במחירה. כמובן, הם מבקשים לדעת אם זה צייר שאפשר „לשים עליו", או לא"...

ברוח זו סיפר אף בעל חנות תכשיטים מרחוב אלנבי: אנשים מרשים לעצמם לקנות דברים יקרים יותר מאשר בעבר. בא אלי אב עם בתו וקנה לה מתנה בת־מצוה שעולה ב־3000 ל״י.

כפי איש אמיד שחגג בימים אלה את חג הבר־מצוה של בנו באולם מרגש שמעוני: „הוצאות החגיגה, שכללו סידורי פרחים ב־4000 ל״י, התבכמו ב־17.000 ל״י. הזמנתי את הקהל לבית מלון, למרות שביתי גדול ומרווח. המתנות השקיום שקיבל בני הגיעו כמעט ל־30.000 ל״י".

ההשקעות הבכשיות מפנים בעלי הון לבורסה־המניות או לנכסי דלא ניידי יותר מאשר לחפצי אמנות. שכן ההשקעה בתמונות, למשל, מחייבת סבלנות רבה, לעתים אף שנים רבות. אך אז יכולה העיסקה להיות כדאית ביותר. ידוע, למשל, שהתמונה משל הצייר הירושלמי הנאיבי אלנתן בעל מסעדה מזרחית נמצאת בידי אחד האספנים שרכש אותה בזמנו במחיר זעום. כיום מעריכים את שוויה ב־50.000 ל״י ומספרים על אספן אמנות ידוע אשר לקראת נישואי בנו מכר כמה מתמונותיו, שעבורן שילם בעבר הרחוק מחיר פעוט ובתמורה קנה לבנו דירה מפוארת, אף ערך לו חתונה כיד־המלך. אלא שבשביל זה יש צורך בחוש שסי, שלא כל אחד נתברך בו.

פרחי בר מוגנים

מאת עוזי פז

באה נבראו, גרם האדם והכלות בטבע. אך מתברר כי אין שפיעותיו מוגבל שלשום כמו אלה של היום. למשל, לסיפון התבואה או לנרקיס הבצל לא היה קושי להתקיים בשדות שעובדו בתחתה הרגומה לשורפים. צמכם של מקצת הסיפנים ושל בעלי הנרקיסים, הכסיח את המשך קיומם, אף כי נבדהונתו של הפלאה, לא היו אלה, אלא עשבים רעים.

מותר להניח כי עם ראשית החקלאות היו גם סייפנים בעלי פקעות שטוחות יותר, הנרקיסים שבצליהם היו סמוך לפני הקרקע. אלה הושמדו לפני דורות. נותרו רק אלה שרשו את ההכנה להתחפר לעומק. אל מעמקות לקו התריש. אך אותו עומק, שדי היה בו כדי להתריש מעמר מול פליחות מחרשה המסמר, לא הספיק כאשר הופיע הציוד המכני בשטח. כך, נותרו אך סיכויים מעטים לסייפנים ולנרקיסים. ברור, כי התמורה היא הכרחית וקרבנותיה אינם נחשבים. אלא, שמצב זה מחייב יתר תשומת לב. לשרידים שנותרו כיום מחוץ לשדות המעובדים.

איריס הארגמן וצבעוני השרון מתנבלים בהופצתם לגבעות הכורכר ולאדמות החמרה של השרון וחוף פלשת. כיום, זהו האזור המאוכלס ביותר במדינה, הנתוח בין הערים והישובים, נטוע ברובו בפרדסים. במציאות כזו כמעט אפסו סיכוייהם של אירוסי הארגמן וצבעוני השרון. אך דווקא בשל כך עולה ערכם של מינים המעט המורחים עדיין באדמת הבור.

אולם בעוד שבתהליכים אלה הדרים הושמדו הצמחים אגב־אורחא, וללא כוונת תחילה, נתברר כי הנזק העיקרי לנופי הפריחה בארץ נגרם דווקא בקטיף: סוחרים היו קוטשים כנחילי ארבה, ומכלים ככל שיכלו רקבה, רבבות של נרקיסים, רקפות וכלניות נתלשו בעיטותיות, יום אחר יום, והובלו העירה. ביותר סבלו צמחים המגיעים לפריחה בעת ובעונה אחת כתורמים הכתול. גבעול אחד לא נותר מהם בשדה. מה פלא אם כלו זרעיהם משמחים רבים שבעבר הכתילו למרחוקים. קטיף זה „אוכל" לא את הריבית לבדה, אלא כמעט חיסל את הקרן.

כדי להבטיח כי פרחים אלה לא יכלו מן הארץ הם נכללים כיום בין פרחי הבר המוגנים. לידוע של מושג זה היתה באביב השכיה אתרי להיק מבושך של קומן מוענבים לדבר. כ־70 מיני צמחים זכו למעמד המיוחם של „פרחי בר מוגנים" המעניק להם הגנה מלאה, המתבטאת בארבעה לאוים: אל תקטוף, אל תעקור, אל תקנה ואל תמכור!

רוב צמחי הבר המוגנים, רב־שנתיים הם. קטיף מקרי וחד־פעמי לא יחסלם. אולם גם לפקעת או לבצל אין חיי נצח, ופקעות חדשים ובצלים צעירים מתפתחים מזרעים. הללו מתפזרים בשדה רק אם אפשרו לפרוח ולהבשיל בשדה. גם אז, מצליח אחוז קטן בלבד לנבוט ולהתפתח. וגם אם התגבר על מחלות הילדות, הרי עד לשלב הפריחה יחלפו שלש, ארבע ואף חמש שנים!

הסחלבים, הן הארוכידאות, מהווים רוב בחבורת המוגנים. מאחר שמשפחה זו מיוצגת בארץ בכמה מינים נדירים ביותר, וההבחנה בין בניה אינה פשוטה וקלה — נכללו כל הסחלבים, שהיכ 28 מינים, במנין הפרחים המוגנים.

גם לאירוסים יצא נבבר. לא פחות משמונה מינים, כולם גדולים, הדורי מראה ומיוחדים רק לישראל, מצויים ברשימה. בין האירוסים, כאלה, שכל בית של ישראל הם נראה מרהיב ומלהיב — ולא רק את חובבי הפרחים המשובצים. נקווה כי גם בעתיד ניתן יהיה להמשיך ולהתלהב

איריס הארגמן

מהם וכי נצליח להוריש להורות הבאים מספר מיני פרחים לא קטן מזה שירשנו.

יגוגם מתבטא בכמה מאות של גושי פריחה זהו! סתור וריד או נגן חובב יכולים לכלותם יד תום, על פרחיהם וקני שורשיהם, בשעת עבודה לא רבות.

לא נעדרים מהרשימה קרובים המוכרים לכל המשוטט בשבילי הארץ כמו כלניות ונורית, נרקיסים ורקפות, צבעוני ועריונה. כן, נמצאים בה צמחים נדירים יותר שהמציד תפוצתם היתה מצומצמת ומוגבלת, כמו היקינתון — התכול והריחני הפורח בגל הרשי הגליל; והגביעונית הערוכת הגבותה והמתמרים, כמנה משתלים פעמוני פריחתה הסגולים והכהים על גבולו של מדבר יהודה; השושן הצחור המסתתר ומתחבא בין סלעים ומצוקים בגליל ובכרמל והצבעוני הססגוני, שצבעו לבבן — הדרדר, והוא מוכר רק לסיירי הר הנגב.

רוב פרחי הבר המוגנים פורחים באביב. מהם מקדימים כבלניות ורקפת ומהם מאחרים כלוע הארי, כמשויה וכאירוס ההדור. אך גם יש הפורחים בקיץ, כמו הגימפאה הכחולה; או בסתו, כחבצלת החוף והחלמונית.

אולם כדאי לזכור כי בפרחי הבר המוגנים טרם יצאנו ידי חובתנו כלפי צמחיית הארץ. הללו הם רק אותם פרחים בהם יש יד, הרוחי משבע, לציבור הרחב. פרט להם צומחים בארץ למעלה מ־100 מיני צמחים, שאינם מצויים בטבע בשום מקום אחר בעולם. עצם אין הם מרהיבים בצורתם ובצבעם כאחיהם המוגנים, אך חשיבותם המדעית רבה — האם יכלו מהארץ אין להם תחליף בעולם כולו. לא פחות מ־100 מינים אחרים — רגליהם בדוקו בחמשים השנים האחרונות ושטח מחייתם בצמצם ביותר, עד כי סכנת כליה ממשית מאיימת עליהם — וזאת לאחר שכ־10 מיני צמחים כבר כלו.

בין מיני הצמחים הגדולים בר בארץ טופחו כמה מצמחי הנוי כשושן, כלנית, רקפה, נופי הפריחה האביבי

התמרדות נגד מזכירות אג״ד

המשבר הפוקד את החברה הגיע השבוע לשיאו באסיפה הפגנתית של 250 חברים מתל אביב והשרון

מאת שלמה גרבר

המשבר הפוקד את אגד, שהגיע השבוע לשיאו בקיום אסיפה הפגנתית של כ־250 חברים מסניפי תל־אביב והשרון בבית אגד בתל־אביב, מהו המשך למשבר דומה שפרץ לפני כשנה, אף כי בממדים פחות חמורים. או הצליחה המזכירות (שהיא למעשה מועצת המנהלים של אגד) להרגיע את הרוחות ולהביא לפיזור ועדי־הפעולה שהתארגנו בין אותם הסניפים, על־ידי הבטחה להקפיא את האיחוד עם דן, על־ידי העלאת שכר החברים באמצעות שינוי מבנה השכר ותוספת שעות מ־1,350 ל־1,650 ל״י, וכן על־ידי הבטחה לקיצוץ וצמצום המנגנון הדר־צאותי.

אולם בשבועות האחרונים החלו שוב ועדי־הפעולה להתארגן ולהתסיס את החברים נגד המזכירות. מסתבר כי הסיבה העיקרית להתסיסה, הקיימת בעיקר בקרב חברי אגד באזור תל־אביב והשרון, היא החששות לאיחוד עם דן, העלול לפגוע בהם. אולם מאחר שחברי ועדת הפעולה יודעים כי לא יוכלו לעורר את כל 6,000 חברי אגד בארץ לפעול נגד האיחוד, ובעיקר את החברים בירושלים, בחיפה ובצפון או בדרום, החליטו לצרוך למצע שלהם את בעיות השכר ואת בעיות המנגנון המנופח, ההוצאות הראוותניות של חברי המזכירות על רכב, טלפונים, ביולוות ונסיעות לחוץ־לארץ. ואכנם הם הצליחו בכך במידה רבה. התסיסה בקרב החברים נסבה בעיקרה על נושאים אלה ורק בשולי הדברים מזכירים את האיחוד עם דן.

בשיחה עם כמה מחברי אגד שהשתתפו באסיפה וההפגנה בבית אגד בתחילת השבוע, הודו כי עיקר המאבק הוא נגד האיחוד עם דן, וכי התעוררו שוב לפעולה נוכח הפרסומים על עבודת הועדות הפנימיות באגד ודן הבודקות את נושא האיחוד מבחינה חברתית, כלכלית ותנועתית.

שאלת האיחוד המוצע עם דן

אמר אחד מהם: אנו נתנגד לאיחוד עם דן כי יביא קודם כל לפגיעה בכל אותם מאות החברים העובדים בקווי חולון ובת־ים, וכן באותם החברים העובדים היום בקווי הערים הסמוכות, כגון הרצליה, נתניה, כפר־סבא. עוד טען האיש כי אינו רוצה באיחוד בגלל מצבו הכספי של דן מאחר שכל המעמסה, הן מבחינת שירות הן מבחינה כספית תיפול על חברי אגד. הוא גם הסתמך על שמועה שלפיה יש בדן כ־200 איש הצריכים לצאת לגימלאות, אך אינם עושים זאת כי קרן הגימלאות של דן ריקה. „הם מחכים לאיחוד עם אגד, כדי שאגד ישלם את הפנסיה שלהם" (הנהלת דן מכחישה שמועה זו בכל תוקף וטוענת כי קרן הגימלאות בריאה ופועלת כסדרה, בהביעה מורת־רוח מהפצת שמועות שוא אלה לצרכי תעמולה הפנימיים באגד).

אך בנאומים ובכרוזים כמעט לא נשא האיחוד רק בכמה מלים. עיקר הדברים נוגעים לבעיות השכר. טען אחד מחברי ועד הפעולה בהפגנה בבית אגד: שעה שבכל המשק קיימים גאות ושגשוג כלכלי, כאשר כל המפעלים והמוסדות בעבר גורפים רווחים שמנים, אגד הוא המפעל היחיד שעדיין כושל הנושא גרעונות והפסדים, המזכירות באה אל החברים וטוענת שאינה יכולה להעלות את השכר. מדוע מותר להעלות השכר למהנדסים ב־50%, לפועלי הנמלים ב־40% ועם המהנדסים מתכוהים על 35%, ואילו לחברי אגד אין מעלים את השכר בנימוק שהמפעל אינו יכול לעמוד בכך. כאן חזר והעלה את „הוי הרווחה" של חברי המזכירות „המבזבזים כספים רבים על רכב פרטי, על אחזקת טלפונים, על מסעדות ועל נסיעות לחוץ־לארץ, וכן על ניפוח המנגנון לשם חלוקת משרות, בשעה שאנו אוספים. ליד ההנהה אגודה לאגודה כדי שיוכלו לעשות זאת". דבריו זכו לתשואות סוערות ולקריאות הסכמה.

בעת ההפגנה בבית אגד עלו ועדי הפעולה אל חברי המזכירות וביקשו מהם לרדת אל המפגינים ולהביא בפניהם את עמדת המזכירות. הם נפגשו עם חברי ועדת המשה שמינתה המזכירות כדי לדון ולהחליט על דרכי הפעולה נגד ועדי הפעולה והתארגנותם, ובבקרה נתכנסה באותה שעה לישיבה. אולם חברי המזכירות סירבו להיענות לבקשה. או התפרצו לחדר כמה עשרות איש וביטו בצעקות וקריאות „בגאי" לשכבם כי יקבלו לפגוש את ועדי הפעולה לפגישה. גם פניה זו נדחתה בתקיפות. לכל היותר הסכימו לקבל קבוצה של חמישה חברים לשיחה בלתי רשמית, או שוועדי הפעולה יבקשו בכתב פגישה עם המזכירות, שתדון בכך ותחליט אם להיפגש עמם.

קו נוקשה כלפי המתמרדים

על אף קריאות המחאה והגנאי ישבו חמשת חברי המזכירות בהבעת פנים קפואה כשמדי פעם מישהו מהם מטיח מילת־גנאי כלפי החברים שהצטופפו סביבם, דבר שגרם להתלקחות מחודשת של הצעקות.

מסתבר כי התנהגות זו של חברי המזכירות נבעה מהחלטה קודמת שלא להתייחס אל ועדי הפעולה, על מנקטו בשיטה של אסיפות והפגנות ואף הציגו אולטימטום למזכירות להיענות לדרישותיהם עד מועד מסוים (ה־28 בינואר שעה 12 בצהריים).

אמר לי אחד מחברי המזכירות: הטעות הגדולה שלנו היתה שנכנענו לתביעות ועדי־הפעולה בשנה שעברה. הדבר עודד אותם להתארגנות מחדש וביותר שאת השנה. הפעם החלטנו לגלות עמדה נוקשה. גם הוא טען כי ההתארגנות היא בקרב חברי אגד באזור תל־אביב החוששים למעמדם ולעבודתם למקרה של איחוד עם דן, וכי הם מונים רק כמה מאות איש. „אילו רצינו היינו מוציאים כ־1000 איש מחיפה והצפון או מירושלים. התומכים בעמדת המזכירות, שהיו שוברים להם את העצמות. אך איננו רוצים בשפיכות דמים". וכדי להמחיש את דבריו לחש בנוכחותי לאחד מאנשיו: „אני רוצה כהר 200 איש במצב הכן. הדאג שיהיו מוכנים להגיע הנה בכל עת שייקראו".

חבר מזכירות אחר הוסיף לצבור: „הסתכל על הצועקים. כל אחד מהם מביא הביתה בין 1650 ל־1800 ל״י נטו בחודש. רצבים לחמם, המסכנים. הנה זה, לא כבר רכש שתי חנויות בתחנה המרכזית. השני הוא איש עשיר בעל אדמות ורכוש. השלישי זה שנים שקיבוץ ועשה לו „קנילי רציני". וכך כולם".

ועדי הפעולה העלו שורה ארוכה של תביעות להעלאת שכר והטבת תנאי העבודה. הם תובעים להכפיל את שכר היסוד ל־900 ל״י בחודש, להגדיל את המימשק (התמורה על דמי המניה והציהול העצמי) מ־256 ל־466 ל״י, להעלות את מחיר שעת עבודה בשבתות מ־175% ל־300%; תשלום מלאה של המשכורת על כל מחיר שעה נוספת הפרמיות (כיום מבוססים דמי השעה הנוספת על 1120 ל״י בלבד); תשלום פרמיה לעבודה נוספת ממוצעת לחבר בימי מחלה ומילואים; הגדלת מספר ימי החופשה המחולה; הקטנה הדרגתית של יום העבודה בהתאם לגיל החברים הוותיק. עם זאת הוגשו גם תביעות לצמצום המנגנון, צמצום הרכב הפרטי והנהגת משטר צנע ויעול מקיף בקואופרטיב, עריכת בחירות אחת לשנתיים במקום אחת לארבע שנים ועוד.

ההעלאות שמציעה ההנהלה

לעומת תביעות אלה הודיעה ההנהלה כי בכוונתה להעלות את שכר החברים ב־150 ל״י בלבד, כולל תוספת היוקר שתשולם החל מ־ינואר השנה. בכך תגדל משכורת החברים מ־1650 ל־1800 ל״י בחודש. אולם מאחר שלהעלאה זו השלכה גם על דמי השעות הנוספות, תגדל הכנסתו של החבר בממוצע ב־250 ל״י נטו בחודש. כן חוזרת ההנהלה ומצהירה כי בנושא האיחוד לא תיפול כל הכרעה ללא משאל־חברים או אפילו בחירות חדשות.

אשר לתביעות בדבר יעול וצמצומים, טוענים אנשי המזכירות כי בעקבות תביעות ועדי־הפעולה אשתקד, צומצם המנגנון בכ־10%, ועתה פועלת ועדה לשינוי המבנה הארגוני של הקואופרטיב לצרכי יעול וחסכון נוספים.

הדעה הרווחת היום בהנהלה היא שההתסיסה בקרב החברים תשכך בהדרגה ותוך זמן קצר, מאחר שהיא מאורגנת על־ידי קבוצה קטנה של חברים. הכוונה היא לחזור ולהסביר לחברים, ובכך להוציא את הרוח ממפרשיהם של ועדי־הפעולה, כי לא תיפול הכרעה בנושא האיחוד בלעדיהם, וכי המפעל לא יוכל לעמוד בהעלאת שכר גבוהה מזו שאושרה. אולם ועדי־הפעולה מאיימים באמצעים נגד המזכירות, כולל השבתת התחבורה במוצאי־שבת. אנשי המזכירות עדיין מקווים כי האיומים לא יבוצעו, אחרת ייאלצו לאחוז באמצעים חמורים נגד החברים המארגנים את ההשבתה, וזאת למרות האזהרה המפורשת של ועדי־הפעולה שאם ייפגע חבר לרעה עקב מאבק זה יגיבו בדרך החמורה ביותר.

המחלוקת נסתיימה בקול דממה

נתקבלה החלטה חיובית בשאלת הפעילות הפוליטית בקרב ערביי מזרח ירושלים, לקראת הבחירות המתקרבות

יום יום בירושלים

מאת גדעון אלון

המחלוקת המושכת במפלגת העבודה בירושלים בשאלת הפעילות הפוליטית בקרב ערביי מזרח העיר לקראת הבחירות העומדות בפתח, נסתיימה בשבוע שעבר בקול דממה דקה בקבלת החלטה חיובית.

מזכיר העבודה מר אהרון ידלין חתם על מכתבי מינוי רשמיים לחברי הועדה המיוחדת לענייני מזרח ירושלים שהוקמה במפלגת העבודה ועתה נערכים לקראת המאבק על הקול הערבי.

על הקמת הועדה החליטה הלשכה המרכזית של מפלגת העבודה עוד באוגוסט אשתקד. לפני הלשכה הוצגו שתי דעות: זו של ראש עיריית ירושלים מר טדי קולק ומקורביו שהתנגדו בנחרצות לפעילות מפלגתית בין תושבי מזרח העיר, בנימוק שעדיין מוקדם „לגרור" את האזרחים הערבים לפעילות פוליטית, וזו של ראשי עבודה בבירה ח״כ משה ברעם ומזכיר המפלגה בירושלים מר צבי רוזן, כי הגיעה העת שגם עבודה תיפעל בקרב התושבים הערבים. כבר אז פעלו לפחות שתי מפלגות — מפ״ם והמפד״ל — בקרב ערבים במזרח העיר, הגם שעשו זאת בצינעה.

לשכת עבודה אימצה את דעתם של ראשי המפלגה בבירה ונתנה אור ירוק לפעילות המפלגה בקרב ערביי העיר, אולם טדי קולק סירב להשלים עם ההחלטה והנושא היוה נקודת מחלוקת וזיפשה בינו לבין ח״כ משה ברעם. אולם ויתר מר קולק בלית ברירה ויועצו לענייני מזרח ירושלים, מר יהושע פלמון, צורף לוועדה לענייני מזרח העיר.

בוועדה מכונים 10 חברים: נציגי המפלגה במזרח ירושלים, נציגי המחלקה לענייני מיעוטים במרכז המפלגה, נציגי עיריית ירושלים ואנשי המחלקה למזרח ירושלים במועצת הפועלים בבירה. לראש הועדה נתמנה סגן ראש העיר מר עקיבא אזולאי, שיש לו קשרים טובים עם אישי ציבור ערביים והוא מכונה בפיהם „אבו דאוד".

בימים הקרובים אמורה הועדה להתכנס לישיבתה הראשונה. במסגרה זו יוסכמו ויותאמו שיטות העבודה והפעילות שלה במזרח העיר. כבר עתה ברור שהמערכה על הקול הערבי בבחירות המוניציפליות הקרובות לעיריה תהיה לא פחות מכריעה וחשובה מהמערכה הצפויה על הקול היהודי. ובעיני רוחנו כבר נראים חבורות ערבים מצטופפות בואדי ג׳וז, במושבה האמריקאית ובשכונות אחרות במזרח העיר בתוכי בית של המפד״ל, מפלגת העבודה ואולי אף של פועלי אגודת ישראל...

* * *

ביקור חולים נאבק לשינוי תדמיתו

בית החולים ביקור חולים הישן והבלה מוזקן במרכז ירושלים, עושה מאמצים ניכרים לשנות את התדמית ולהפוך מבית חולים פרימיטיבי למודרני ומתקדם. בלי פרסומת, אך ביסודיות, מוכנסים שיפוצים ושינויים בבית החולים. תנופה רבה בכוונו זה נתן המנהל הרפואי החדש של בית החולים, ד״ר דב ארליך (34), שהיה לפני כן קצין מטה בריאות בפיקוד הצפוני ועשה [illegible] בדרגת רב סרן בצה״ל.

בקרוב עומדים להקים גשר עילי שיחבר בין שני הבניינים של בית החולים ברחוב שטראוס, דבר שיקל במידה רבה על הקשר בין המחלקות השונות בלי צורך לחצות את הכביש ההומה. ד״ר ארליך מוסר כי בשנה הקרובה יפתח מחלקה לנפגעי תאונות דרכים, מחלקה חדשה לנשים יולדות, יחידה לטיפול בקשישים (20 מיטות) במחלקה הפנימית וכן מחלקה לטיפול נמרץ בפגים.

ד״ר ארליך מציין כי מצבו הכספי של ביקור חולים (215 מיטות בסה״כ) דחוק מאד, כיוון שאין לו „אבא". עם עקירתו של בית החולים שערי צדק משכונת רחמה לשכונת בית וגן בעוד כשנה, כאשר ישלם בניינו החדש, ישאר רק ביקור חולים במרכז העיר ולכן יש לצמיד את מנהליו ואת משרד הבריאות ועיריית ירושלים לפתחו ולשפרו, כדי שיוכל לענות על הצרכים הרפואיים הדחופים של התושבים בבירה.

* * *

להגנת יופיה של ירושלים

המועצה למען ירושלים יפה התקשרה למועצה למען ארץ ישראל יפה, לקראת מיבצע חשוב ומבורך של חינוך התושבים לאהבת העיר ולשמירה על נקיונה. בישיבה שהתקיימה בראשית השבוע, שבה השתתפו מנהלי בתי ספר, נציגי מחלקת החינוך בעיריה, מפקחי החינוך והתיירות ואירגוני נשים, הוחלט לעבד תוכנית לחינוך הנוער הבירה לאסתטיקה ולשמירת רכוש הציבור.

יו״ר הועדה, ד״ר דן רונן, עוזרו של שר החינוך והתרבות, סיפר כי מוסדות הנוער (בתי ספר, מועדונים וכו׳) יפעלו בכל איזורי העיר להחדרת תודעת הנקיון בקרב הציבור. יוקמו משמרות יופי לנקיון, תלמידים במדים מיוחדים יגישו דו״חות למטליכי אשפה לרשות הרבים, יעירו לנהגי אגד על ליכלוך אוטובוסים וידווחו על מפגעי ליכלוך בשכונות וברחובות.

סיסמת המבצע היא: „אהוב את ירושלים ועשה למען יפיה ונקיונה". לדברי ד״ר רונן, יפעלו תלמידי בתי ספר תיכוניים בקרב ילדי הגנים, כדי להקנות להם ערכים לאהבת ירושלים יפה ונקיה. נבחנת אפשרות שתלמידי בתי הספר יקבלו לנטיעת הגן סביב הצומת.

* * *

הגדול בירידי הספרים

יריד הספרים הבינלאומי ה־6 יתקיים השנה בסוף אפריל בבנייני האומה בבירה וישתלב בחגיגות הביה להקמת המדינה. השנה יחולו ביריד כמה שינויים לעומת שנים עברו: שטח התצוגה יגדל בכ־600 מ״ר בהשוואה ליריד הקודם ויגיע ל־1,900 מטר. לשם כך יוקם „אולם מתנפח" ברחבה בחזית בניני האומה. שטח התצוגה „נחטף" במהירות בעקבות ההתעניינות הרבה של צמרת המו״לים בחו״ל ובארץ. היריד הוא גורם מדרבן ומורן התקשרויות ומגעים לצורך ביצוע עסקות שונות, רכישת זכויות, הפקות וכד׳.

בכירי המו״לים כבר הודיעו על השתתפותם בסימפוזיון „המו״לות עבר ועתיד" במסגרת היריד. עד כה הודיעו כ־150 מו״לים ומציגים מחו״ל על השתתפותם ביריד הספרים.

במסגרת זו גם יוענק השנה „פרס ירושלים לחירות האדם בחברה" לסופר הנודע יוג׳ין יונסקו, לפי החלטת חבר השופטים (פרופ׳ גרשון שקד, פרופ׳ יגאל ידין ומר עמוס עוז). את הפרס, בסך 2,000 ל״י, יעניק ליונסקו, ראש העיר מר טדי קולק, במעמד נשיא המדינה מר זלמן שזר וראש הממשלה הגב׳ גולדה מאיר.

יוענק גם פרס בין־לאומי דו־שנתי לספר האמנותי ע״י מוזיאון ישראל, בטכס מיוחד שייערך בבנייני המוזיאון.

סבון באלי

צמחי טהור, סבון קוסמטי שי לעור

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדואר שולמו ע״י המוען סניף הדואר הראשי ברחוב אלנבי תל־אביב, אישור 6205.

לכבוד
הארץ
מח׳ ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

2.2.73

קפל כאן

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס׳ ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן בי״א במשבצת המתאימה:

מקום עבודה:
- ☐ עובדי מדינה — צה״ל
- ☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
- ☐ צבא־קבע — מתי״ש
- ☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
- ☐ סטודנט ☐ קצינת נשואים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכה או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דואר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י למלה / יום ו׳: 1.20 ל״י למלה

דרוש
מסיק דוודים
לעבודה במשמרות

*

נא לפנות בכתב
לת.ד. 288 חיפה 31000

IBM נקבנות
דרושות מועמדות
ללמוד מקצוע משתלם
ניקוב י.ב.מ.
גיל והשכלה ללא הגבלה
המתאימות תועסקנה עם סיום הקורס
בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.

ש.ר.נ.7. בע״מ, חיפה, הנביאים 28
טל. 04-641628

ל„גרפוליט מפעלי דפוס בע״מ״
דרושים
1. מונטג׳ר
2. דפס אופסט למכונת אולטרא
3. עוזר דפס אופסט

לפנות לטל.: 39344 32983

לבית-חרושת לקונפקציה בתל-אביב
גירקולי
דרוש(ה)
טכנאי/ת יצור
עדיף עם נסיון בשטח ההלבשה
לעבודה מעניינת, בתנאים נוחים
נא לפנות למר קוקלין במפעל, תל-אביב,
רחוב חופה ומגדל 20 (פינת רחוב המסגר 19),
בין השעות 8.30—13.30, טל. 32411, 36962

דרוש
מנהל חשבונות
מנוסה
למפעל ייצרני משווק —

נסיון מעשי בהכנת דוחות כספיים, התאמות השבונות, דוקומנטציה ליבוא ויצוא וידיעה טובה במערכת הנ״הש.

ידיעה טובה בשפה האנגלית הכרחית.
מכרה טובה לאיש המתאים.
לקביעת ראיון נא לטלפן בשעות לפנה״צ:
תקליטי סי בי אס בע״מ
טל. 840191 ת״א
— סודיות מובטחת —

בתי יציקה **וולקן** בע״מ
חיפה 31000, ת.ד. 624, טל: 721304
דרושים
חשמלאי
אחזקה
בעלי רשיון

★

המעונינים מתבקשים לפנות למחלקת המנגנון במפעל בכל יום בין השעות 08.00—15.00.

— סודיות מובטחת —

NCR
דרושים
עבור האגף לשיטות בקמעונאות
בחיפה
צעירים עד גיל 27
לאחר שרות צבאי
הכישורים הדרושים:
- * השכלה תיכונית
- * ידיעת השפה האנגלית
- * כושר הבעה בעל פה

האנשים המתאימים יוכשרו בשיטת שיווק מתקדמת.

נא לפנות בכתב יד תוך ציון קורות חיים
ל״י. א. מיטווך ובניו בע״מ
ת.ד. 1089 תל-אביב — משרה מס׳ 5—10

א. סיניבר ושות׳ מהנדסים בע״מ
דרוש/ה
פנסיונר/ית
לניקוי משרדים וחלוקת תה

בפרטים נא לפנות לטלפון 741175 — 748117

אלתא תעשיות אלקטרוניות בע״מ
אשדוד
דרושים:
מהנדסי מכירות
בעלי נסיון ורקע מתאים לעבודה בהנדסת מערכות תקשורת ספרתית. למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת ותנאים טובים.

על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של אלת״א אשדוד.

לחברת בנין העוסקת בביצוע עבודות בצפון הארץ, דרושים:
1. מהנדסי בנין
2. הנדסאי בנין
3. חשמלאים לבנין

הצעות יש להפנות לת. ד. 1612, חיפה או לפנות טלפונית למספר 667701, חיפה.

Medical Field Supervisor
חברת תרופות אמריקאית מהידועות בעולם מעוניינת
במפקח
(FIELD SUPERVISOR)
על תועמלניה בישראל

המועמד שיבחר, ירכז ויפקח הפצת המידע המדעי מחברה לציבור הרופאים, הרוקחים ובתי החולים ויהיה אחראי על פעילות התועמלנים הרפואיים.

לחברה גישה מדעית, מודרנית ופעילה למידע, ולכן נדרש אדם בעל רקע רפואי, או רוקחות עם נסיון כמפקח (Field Supervisor) ואשר יוכל להוכיח כישוריו והושגו ע״י מסמכים המראים תוצאות טובות לגבי פעילותו בשטח דומה.

תכשירי החברה ידועים ומבוססים בשוק הישראלי. על המעונין לשלוח נתונים על נסיון בצירוף קורות חיים. המכתב והשכורה מבוקשת לת. ד. 28297, ת״א, עבור מס׳ 176.

למרכז למחקר תעשייתי (מלת) בע״מ
ת.ד. 311 חיפה
דרושה למשרה מלאה
פקידה-כתבנית
עברית-אנגלית
הכישורים הדרושים:
- * השכלה תיכונית
- * לאחר שרות צבאי ועד גיל 35
- * נסיון של שנתיים לפחות בעבודות מזכירות כללית

דרגה: תקבע בהתאם לכישורים ולפי הדרוג האחיד.
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית
ל־225171 — כח־אדם

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
1) מפעילים
למתקנים כימיים חדשים המוקמים במפעל. העבודה מעניינת ומהווה אתגר.
2) חשמלאים תעשייתיים
בעלי רשיון מוסמך.
3) טכנאי אלקטרוניקה
(או אלקטרונאים מוסמכים)
עם נסיון של שנתיים בציוד אלקטרוני לתעשיה כימית. רצוי ידע בציוד פנאומטי.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

בנק בתל-אביב
מחפש
1. עבור סניף ברמת-אביב לעבודה מפוצלת פקיד(ה) (משרה מס. 301)
2. לעבודה רצופה (8—3) במרכז תל-אביב
   - א. נערים ונערות בגילים 16 — 17 (משרה מס. 302)
   - ב. עובד ארכיון (משרה מס. 303)
   - ג. כתבנית עברית (משרה מס. 304)
   - ד. כתבנית עברית אנגלית (משרה מס. 305)

פניות מפורטות לת. ד. 29569
בציון מספר המשרה

ל„רים״ ירושלים
דרושה
פקידה צעירה
שתלמד להפעיל מכונת אוליבטי ולפעולות פשוטות בהנהלת חשבונות.
להתקשר טל. 528281 למר הרברט.

למפעל תעשייתי גדול
באזור חולון
דרוש
מנהל
או מהנדס מכירות
בעל נסיון בשטח הבנין וקשרים עם אדריכלים, מהנדסים וקבלנים.
נא לשלוח הצעות לת.ד. 2905 תל-אביב.
סודיות מובטחת!

מחלבת נהריה
שטראוס בע״מ
דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
בעל השכלה מתאימה, נסיון מעשי, כושר ניהול וייצוג.
ידיעת השפה הגרמנית רצויה.
המועמד המתאים מיועד לניהול המחלקה בעוד מספר שנים.
נא לפנות בכתב, בפרוט קורות חיים, נסיון מקצועי, המלצות ותנאי עבודה לת״ד 5, נהריה.
סודיות מובטחת

NCR
דרוש
לאגף הטכני בת״א
מחסנאי טכני
הכישורים הדרושים:
- * נסיון במקצוע
- * ידיעה מספקת בקריאה ובכתיבה של מונחים טכניים באנגלית.

עבודה יציבה * תנאים טובים

*

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים
ל״י. א. מיטווך ובניו בע״מ ת.ד. 1089 ת״א
בס׳ משרה 74 — 9
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח גדולה
בתל-אביב
דרושות
כתבניות
1. במשרה מלאה
2. במשרה חלקית (בשעות אחה״צ)

תנאים מצויינים למועמדות המתאימות. עדיפות תינתן למועמדות בעלות נסיון בפוליסות אלמנטר.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 96, בת־ים עבור מס׳ 3.

דרוש
- * מוטורגרידריסט
  לעבודה קבועה בתנאים טובים.
  למכירות
- * מוטורגריידר ד — 8
  במצב מצוין

לפנות לרבד בע״מ
טלפונים 822802, 823160 ת״א.

למפעל מתכת בתל-אביב
דרושים
עובדים
לא-מקצועיים
אחרי שרות צבאי

נא לפנות אישית אל:
רפאל
אבזרי אנרגיה - חימום ותעשיה
תל-אביב רחוב הברזל 12, טל. 81953-4-5
בין השעות: 4 — 8

דרושות 2 פקידות כלליות
\+ ידע מעולה בהדפסה
עבודה רצופה — בראשון-לציון
לפנות טלפון 941258 או 946939.

למפעלי נייר חדרה
דרוש לעבודה בתל-אביב
כלכלן צעיר
* * *

נא לפנות אל מנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה

לחברה מסחרית בצפון תל-אביב
דרושה
מזכירה - כתבנית
לעבודות משרד כלליות.
רצוי ידע באנגלית.
שעות העבודה 8.00—16.00

— ● —

בפרטים מלאים ומשכורת מבוקשת לפנות לת. ד. 6014 תל-אביב

דרושה נערה
לעבודה
במרכזיה ושליחויות
עדיפות תינתן לבעלות ידע בהדפסה.

מועמדות לאחר 10 שנות לימוד לפחות יפנו לטלפון 03—252104 לקביעת ראיון.

אם הנך
מהנדס או טכנאי
אלקטרוניקה
בעל נסיון בפתוח מערכות
DATA — TRANSMISSION
P.C.M. ומערכות
תוכל למצוא עבודה מעניינת ואחראית
באגף הפתוח ב„טלרד״

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם בטלרד ת.ד. 50 לוד.

* סודיות מובטחת *

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע״מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 969269 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 032484

לעבודת מטה קבועה בתל-אביב או בירושלים
דרושים
קציני צה״ל משוחררים
בדרגות סרן, רס״ן, עד גיל 30, בעלי השכלה גבוהה או גבוהה חלקית.
יתרון לדוברי שפה זרה.

● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 33232 ת״א בציון פרטים אישיים מלאים וציון מקום העבודה המבוקש.

רק מועמדים מתאימים ייענו.
— סודיות מובטחת —

למוסד בתל-אביב
דרושים
מכונאי רכב
- * העבודה במוסך הרש והמשכלל.
- * תנאי העסקה הגונים.
- * זכויות סוציאליות מלאות וקביעות בעבודה.
- * משכורת חדשית של 850 ל״י ברוטו

בעלי השכלה מקצועית ונסיון בעבודה מתבקשים לפנות לת.ד. 17021 ת״א (עבור מכונאי) לשם קביעת ראיון.

— סודיות מובטחת —

ל„רים״ ירושלים
דרוש/ה
פקיד/ה מתחיל/ה
למחלקת הנהלת חשבונות
להתקשר טל. 528281 למר הרברט.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב
דרושים:
- ★ **לכף מנועים חשמלאים עצמאי**
  - — בעל רשיון ממשלתי
  - — נסיון של 5—3 שנים
- ★ **עובד מערכות מזוג אויר**
  - — בוגר בית ספר מקצועי
  - — נסיון בהרכבה או הפעלת מערכות מזוג אויר

● למועמדים המתאימים יפנו (בציון קורות חיים ונסיון) למדור קבלת עובדים ת. ד. 9001, באר-שבע. מובטחים תנאי שכר טובים ועבודה מעניינת.

לחברה במרכז העיר
דרושה
פקידת-קבלה טלפונאית
עם הופעה נאה,
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא להתקשר 624295

דרוש
פקיד בכיר
למפעל טקסטיל
הכשורים הדרושים:
- * כושר אדמיניסטרטיבי
- * הבנה בהנהלת חשבונות וניהול קפה
- * חישובי משכורת ר פרמיות

לפנות: מטי-כלע בע״מ
רח׳ סלמה 44 ת״א,
טל. 826805.

דרוש
פקיד
שכר
לעריכת חישובי שכר בשיטה ידנית ולקראת מעבר לעבודה עם מחשב.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת״ד 29671, תל-אביב.

לחברה גדולה באזור חיפה
דרוש
מנהל פרויקט
לבניה מתועשת
הפרויקט בעל היקף גדול ונדרש מהנדס אזרחי/בנין עם נסיון רב בבריכה אתרי בניה.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית
למועמד המתאים מוצע חוזה מיוחד לשנתיים עם תנאים טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 23048 ת״א עבור מס׳ 80.

למשרד לתכנון חשמל
דרוש למשרה מלאה יסודית
מהנדס חשמל
בעל נסיון בתכנון מערכות חשמל, שליטה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית הכרחיים.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון בתכנון
נא להתקשר ת״א 257170 או בכתב לת.ד. 22174 תל-אביב

עץ לבוד בע״מ ETZ-LAVUD LTD
דרושים
- * **פקיד חשבונות**
  סוג ד׳ בהנה״ח ובעל נסיון של 3 שנים לפחות
- * **פקיד מחסן**
  להכנת חשבונות ורישומים בכרטסות המלאי

המעוניינים מתבקשים לפרט בכתב יד קורות חיים ונסיון ולשלחם למח׳ כח אדם, ת. ד. 38, פתח-תקוה

מפעלי מתכת אשקלון בע״מ
בזידובזירגן

דרושים למפעלנו באשקלון:
1. **פועלי ייצור** בענף הבהכת מאומנים ובלתי מאומנים
2. **שרטט מכונות מתחיל** לשרטוטי עבודה בשטה עבוד פח ועבודת משרד טכני כללי.
3. **בחורים יוצאי צבא** להרכבת מוצרינו (ציוד אחסון) בכל חלקי הארץ. נסיון מקצועי לא הכרחי.

המעונינים יפנו:
עבור 2—1 לביה״ר טל. 2488—051 אשקלון.
עבור 3 לפנות בכתב או טלפונית למשרדינו, רח׳ מונטיפיורי 44 טל. 611481 ת״א.

מפעל אלקטרוניקה בת״א
מחפש
מחסנאים טכניים
בכל הרמות

● בתשובה נא לפנות לת. ד. 17146 ת״א (עבור מחסנאי טכני) בצרוף פרטים אישיים.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי באזור תל-אביב
דרוש:
* מהנדס אוירונוטי
או מהנדס מכונות
בעל 3—2 שנות נסיון בנתוח מאמצים של מבני מטוסים לעבודה בשטח נסויי מבנה.

● המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת. ד. 7132, תל-אביב.

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230521, 240905, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

דרוש
מהנדס ייצור מנוסה
למשרדנו בתל־אביב ולמשרדנו בחיפה
לעבודה אחראית ומענינת
לפנות בכתב אל: חברה להנדסה ופרויקטים בע"מ אינג' י. דוריאל, אינג' א. מן, ת. ד. 21100 תל־אביב
סודיות מובטחת

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר יוסף)
דרושים
1) מנהל חשבונות סוג ג—ד,
בעל נסיון קודם של 3—4 שנים
מקום העבודה בה"א
2) פקיד/ת רישום
הכישורים המבוקשים
* השכלה תיכונית
* בעל/ת ידיעות בהנהלת חשבונות
* כתב יד ברור
מקום העבודה הדר יוסף (ה"א)
על המעונינים לפנות בכתב יד לת.ד. 2147, ת"א עם פרוט קורות חייהם או לטלפון 773132 בשעות לפנה"צ.

למשרד תכנון הספקת מים וביוב בתל־אביב
דרושים
מהנדסי מים
ו/או ביוב
מועמדים בעלי נסיון בתכנון הספקת מים או ביוב יפנו בכתב בתאור כישוריהם ונסיונם המקצועי לת.ד. 21095 תל־אביב עבור מס' 100.

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
לסניפנו בחיפה
דרוש מחסנאי
לחלקי חילוף
בעל נסיון של שנה לפחות, לאחר שרותו הצבאי וידיעת השפה האנגלית.
המעונינים יפנו לאגף החלקים בשעות 2.30—4.30 אחה"צ רח' יפו 145 חיפה.

דרושים
1. **מסגר כללי**
2. **עובדים**
וכן המעונינים לרכוש מקצוע מעולה בשטח היציקה.
נא לפנות ליציקת המפרץ בע"מ מפרץ חיפה, טל. 721163.

למוסד ציבורי גדול
דרושים
רואי חשבון
לתפקידים מגוונים
מקום העבודה: תל־אביב
תנאי השכר: יקבעו לפי כישורי המועמדים
הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של ההשכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל־אביב, למס' 15 (088) עד לתאריך 16.2.1973.

למפעל תעשייתי גדול בחולון
דרושות
נשים מבוגרות
8 שעות עבודה קלה
טלפון: 842659

למפעל גדול בדרום
דרושים:
מחסנאים ראשיים
מחסנאים
בוגרי בי"ס מקצועי או קורס מכני שוהה־עורך ובעלי נסיון בניהול מחסנים (חשמל, אלקטרוניקה, חלקי חילוף מכניים).
עדיפות תנתן לבעלי ידע במיכון.
למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר טובים, אפשרות להשתלמות מקצועית ועזרה בדיור.
● פניות נא לפנות לת. ד. 387 באר־שבע בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.

דלק
DELEK
„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ
דרושים
למשרדנו בתל־אביב למחלקה המכנית
1. **מהנדס חשמל (מתח נמוך)**
עם נסיון מעשי של 2—3 שנים, רצוי בתחום המכני. לתפקיד הכרוך בנסיעות בכל חלקי הארץ. חייב להיות בעל רכב.
2. **מהנדס חשמל**
לתפקיד דומה, בתנאים כנ"ל.
3. **שרטט/ת מכני/ת**
לעבודה במשרד בתל־אביב.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח אדם של החברה, ת.ד. 1831, תל־אביב 61000, בציון קורות חיים ונסיונם הקודם.
סודיות מובטחת

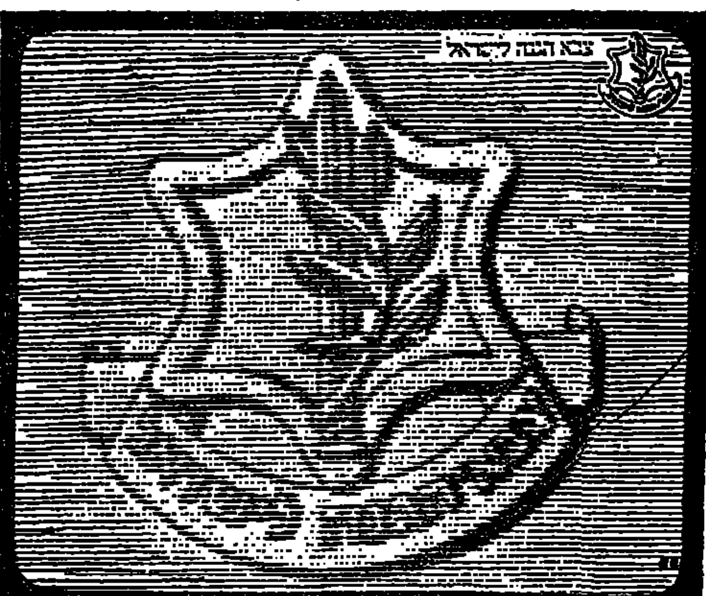

הצטרף
לשירות הקבע בצה"ל
...מיועדים לשירות קבע ...באים:
● בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
● אפסנאים ומחסנאים טכניים
● חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
● מכונאי רכב וחשמלאי רכב
● בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
● נהגים לרכב מעל 4 טון
מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור „קבע"

גזור ושלח
אל: דואר צבאי 2146 צה"ל. עבור „קבע".
הנני מעוניין להקרא לראיון על מנת לברר תנאי גיוסי לשירות „קבע".
מס. אישי ______ שם ______ גיל ______
כתובת ______ 2

דרושים מועמדים
לעבודה קבועה
באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו
משכורתך תהא *

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	755.—	970.—
נשוי + 2	816.—	1031.—

עובדים במשמרת לילה, בשבתות או חגים יקבלו תוספת מיוחדת.
עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל"י.
לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.
● **תזכה להטבות הבאות:—**
1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס בריאות (קופ"ח). מס עירוני וקנית כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פניתך אלינו.

אם:—
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל;
עבר ללא דופי.
פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.
● **פנה נא עם תעודת זהות ותעודת מילואים בשעות המשרד הרגילות אל:**
1. בתל-אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8.
2. בבאר-שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן" בימים ב' ־ד')
3. באשקלון — בבית סוהר אשקלון.

דרושה מזכירה
כתבנית/קצרנית
עברית — אנגלית
התחלת העבודה מיידית
משכורת גבוהה למתאימה המתאימה
עם המלצות נא לפנות אל: המנהל הכללי, ת.ד. 917, רמת־גן.

מגן דוד אדום בישראל
המכון להפרדה ויצור פלסמה ביפו
דרוש:
רוקח בצוות ייצור
של תמיסות פרוטאינים רוקחיות
הדרגה: ה'—ד' של דירוג הרוקחים
הכישורים הדרושים: גיל עד 30 שנה. סוג בריאות גבוה (חלק מהעבודה נעשה בחדר קור)
תאור התפקיד: התפקיד אינו מוגבל לשעות עבודה קבועות וסדירות, ועל נושא התפקיד להיות מוכן בעת הצורך לעבוד גם בשעות עבודה בלתי־רגילות.
ההצעות נא לפנות למשרד מד"א, ת.ד. 9240 ת"א, עבור „רוקח".
מכרז פנימי 6/72

לחברה בע"מ באזור תל-אביב
דרושים:
* **חשמלאי מטוסים**
(שלב 12—9)
לתפקידי יצור וביקורת.
* **צבעי ריסוס**
(גם מתלמדים) לאחר שרות בצה"ל.
* **מסגר מכני / חרט**
לעבודות אחזקה ויצור, בוגר בי"ס מקצועי.
* **עובדת חיוט / מלחימה**
(גם מתלמדים)
* **שרטט/ת טכני**
לשרטוט מערכות מורכבות — בעיקר חשמל
נסיון — שנה
* **מכונאי רכב**
לעבודה אחראית בחוסך מרכזי.
* **חשמלאי רכב**
לעבודה אחראית במוסך מרכזי.
● המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועיים לת.ד. 19011 תל־אביב.

לדפוס אופסט אמנים מאוחדים בע"מ
דרוש
צלם רשת
קו־קונטקטים
לפנות במקום: קרית אריה, פתח־תקוה (ליד עין־הוית) או טלפון 915063 לשלמה רוזנברג.

למוסד ממשלתי גדול
דרושים
ספרנים
אקדמאים: בעלי רקע בטכנולוגיה או במדעי הטבע, ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
מקום העבודה: תל־אביב.
תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים
הצעות בכתב בלוי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל־אביב למס' 15 (087) עד לתאריך 9.2.1973.

תשלובת תעשייתית גדולה
מחפשת
טכנאי ייצור מתחילים
1. למפעלי קונפקציה בסביבות צפת, נהריה, זכרון יעקב.
2. למחלקה המכון ייצור מרכזית בת"א.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לפנות עם פירוט תולדות חיים לת.ד. 33250 ת"א לכח־אדם.

דרושות
צעירות
בכל הארץ
באם את בגיל 16 — 25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח 800.— ל"י
לחודש ויותר
לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.
לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20 2
שם: ______
כתובת: ______
עיר: ______ גיל: ______

למוסד ממלכתי בת"א
דרוש
אקדמאי
לתפקיד בכיר ביחידת ניסויים
הכישורים: בוגרי צה"ל בתפקידים פקודיים וארגוניים, בעל רקע במערכות מדידה וקליטה אלקטרו אופטיות ואלקטרו מגנטיות.
★
המועמדים יפנו בצרוף תולדות חיים לת.ד. 7057, ת"א עבור ש. ו.

אוניברסיטת חיפה
הצעת מכרז
סגן מנהל הספריה — לעניני מינהל
1. התיאור התפקיד —
אחראי למינהל הספריה; כולל ניהול תקציבי, ניהול המנגנון, נהלים וסדרים נוהלים. אחראי להפעלה הניהולית של הדיכון.
2. דרישות התפקיד —
השכלה גבוהה, תואר שני בניהול, נסיון של חמש שנים לפחות בניהול יחידה גדולה, התמצאות במערכות מידע למחשבים.
3. דרגה —
בהתאם לכישורי המועמד.
4. בתשובה — יש לפנות בכתב למחלקת כח־אדם, אוניברסיטת חיפה, הר־הכרמל.

אם אתה בעל חנות
במקום מרכזי בחיפה וסוחר מנוסה
שים לב!
חברת בת של „הארגז" בע"מ המייצרת רהיטי נוער מעונינת בהתקשרות למכירה בלעדית של מוצריה
את הצעתך הפנה לת. ד. 106, תל־אביב

„אתא"
חברה לטכסטיל בע"מ
דרושים:
1. **מסיק**
להפעלת דוודים ומתקנים
לאספקת מים ואויר דחוס
התכונות הדרושות:
ידיעת השפה העברית. נסיון בעבודה קודמת במתקנים דומים.
2. **חשמלאי תעשייתי**
בעל רשיון ממשלתי
לעבודה בעיקר באחזקת מתקני זרם ישר וחלופין ומערכת פיקוד.
המעונינים יפנו בכתב או אישית למחלקת כח אדם לפי הכתובת: ביח"ר אתא, ת.ד. 83, רחוב עצמאות 10, קרית אתא, טל. 04־721321.

1500 לירות לחודש
בכל מקום בארץ
באם יש לך השכלה תיכונית
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי
תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה
מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.
2
שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
השכלה: ______
לקבלת פרטים גזור ושלח לת. ד. 28125 ת"א למס' 35

בחברה בע"מ באזור תל־אביב
נמשכת ההרשמה
לקורס
עיבוד שבבי
(חריטה, כרסום השחזה)
מגמת הקורס: הכשרת בעלי מקצוע בשיטות עבודה חדישות בתחומי חריטה, כרסום והשחזה.
תוכנית קורס שרטוט, מתמטיקה, תורת המדידות, תורת הכלים טכנולוגיה ועבודה מעשית.
כישורים: משוחררי צה"ל בעלי השכלה 8—10 שנות לימוד
בזמן הקורס תינתן למשתתפים מילגה
עם סיום הקורס מובטחת עבודה במקצוע מענינת ומשכורת גבוהה.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 42, רמת־גן

הגיע לישראל: „העולם המופלא של התינוק"
החברה הצרפתית הגדולה לייצור ושיווק רהיטים, אביזרים, מוצרי עזר והגיינה לתינוק.
bébé confort
דרושים
בעלי חנויות
לנהל סניפים למכירה בלעדית ב:
רמת־גן • פתח־תקוה • בת־ים • ראשון לציון • אשקלון
קיראון • נהריה • טבריה
עבור פרטים נוספים נא לפנות אל: גב' כהן ת. ד. 38786, טל' 622567, תל־אביב.

למשרד מהנדסי בנין
דרושים לעבודות תיכנון
* מהנדס/ת
* טכנאי/ת
נסיון שלוש שנים
טלפון 265841—03

דרושים:
חשמלאי רכב
מכונאי רכב
רצוי נסיון במלגזות חשמליות
מחסנאי חלקי חלוף
מסגר
רתך
בוחן רכב
בוחן טיב למוצרי מתכת
לפנות:
אכטמן-המלחיה
חברה להנדסה בע"מ
אזור התעשיה החדש
פתח־תקוה
טלפון 919294

האם אתה
מנהל
חשבונות
עצמאי
ומעונין לעבוד
בחברה תעשיתית
דינמית
ובאווירה נעימה
כמנהל חשבונות
ראשי?
למועמד מתאים בעל נסיון בתעשיה ובמיכון מובטחים תנאים טובים. את פניתך אלינו בצירוף קורות־חיים אנא שלח אל ת.ד. 975 חיפה.

מחלקת הפרסום הממשלתית

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

אגודת שלומית
האגודה למרכזי תרבות וספורט בשלומי
דרוש עובד קהילתי
לפנות בכתב: אגודת „שלומית" שלומי
ד.נ. גליל מערבי

מזכירה כתבנית
לעבודה בחברה מבוססת בירושלים
אוירה נעימה
* בעלת נסיון
* כתבנות עברית
לקביעת ראיון נא להתקשר למר שמואל המבורגר טל. 02—523204

לחברת יבוא
דרוש
מנהל מכירות
מוכשר ובעל יוזמה עם ידע באדמיניסטרציה ובהנ"ח.
נא לפנות בכתב יד עם פירוט נסיון קודם, ת.ד. 11153 ת"א

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
פקידים – מראיינים
לסקר הרגלי נסיעה
באזורי אשקלון, אשדוד, קרית־גת
על המעוניינים לפנות ביום ב' 5.2.73 בשעה 16.00—17.00 למר אברהם לשם באשקלון, דרך הנבחון 7/16, קומה ב', טל. 5188.
באזור באר־שבע, דימונה
על המעוניינים לפנות ביום ג' 6.2.73 משעה 16.00—17.00 למר אברהם דאלי, באר־שבע, רחוב העצמאות 49, פסג' גולן, קומה 4, טל: 72177.
באילת
על המעוניינים לפנות ביום ד' 7.2.73 שעה 16.00—17.00 — למשרד הקליטה, בבנין המסילה, מול המשטרה.
הדרישות: השכלה מעל 10 שנות לימוד, ידיעת השפה העברית (דיבור, קריאה, כתיבה). רצויה ידיעת שפות נוספות.
התפקיד: ביקורים בבתי משפחות ביישובים שפורטו לעיל וקבלת פרטים על נסיעותיהם ביממה האחרונה.
זמני העבודה: בימים ב', ג', ד', ה'. בכל שבוע משעה 4.00 אחה"צ עד 9.00 בערב, להקופה של כחצי שנה.
התשלום: לפי שעות העבודה.

הכנסת
דרושים מועמדים למשמר הכנסת
● בעלי הכישורים הבאים:
1. השכלה יסודית;
2. כושר גופני מעולה;
3. גובה מינימלי של 175 ס"מ;
4. ותק בטחוני, שירות בצה"ל או במשטרת ישראל;
5. עבר ללא הרשעות פליליות;
6. מקום מגורים בירושלים, או ההתחייבות לעבור לגור בה תוך ששה החדשים;
7. עדיפות תינתן למשוחררי צה"ל בעלי דרגות מיחידות קרביות, או בעלי נסיון משטרתי.
● בקשות יש להפנות בכתב יד לפי הכתובת „משמר הכנסת", ירושלים.

לצעירים מוכשרים תושבי הרצליה
מוצע להשתלב בעבודת שרות מכניות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות
הכשרה מקצועית תנתן ע"י המפעל
★
מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה"ל בשנה האחרונה, יפנו בכתב ויציינו קורות חיים ונסיון לת.ד. 3336 ירושלים עבור „שרות".
סודיות מובטחת

למוסד לילדים דרושים:
א. מדריכים חינוכיים
ב. מורים לשעורי עזר
ג. מורה לכתה מיוחדת
ד. פסיכולוג חינוכי (חצי משרה)
בדבר פרטים נא לפנות למוסד „בית־הילד" סירת־שלום ע"י נס־ציונה או לת.ד. 25 נס־ציונה.

דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי
לביה"ס התיכון החקלאי כפר סילבר ולביה"ס האמריקאי מולי גודמן השוכן בכפר־סילבר
הכישורים: נסיון באדמיניסטרציה כללית של 5 שנים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית. דרוש במיוחד כושר ניהול צוות עובדים. השכלה אקדמאית רצויה. מגורים במקום.
לפנות בכתב בציון כל הפרטים לת.ד. 3010 רמת־גן עבור מנהל אדמיניסטרטיבי

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —
במחלקה להנדסת חומרים
עובד טכני
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס מקצועי.
דרוש בעל נסיון של לפחות שנה בעבוד שבבי.
מכרז מס' 146/72א'.
במדור לקמודי־חוץ — חיפה
מזכירת המדור
הכשירויות הדרושות:
השכלה תיכונית מלאה.
נסיון רב בארגון וניהול צוות עובדות ומזכירות בקנה מידה גדול. דרושה ידיעת השפה האנגלית.
מכרז מס' 8/73.
במכון המתכות הישראלי
במעבדה לריתוך לעבודה במחקרים, פתוח והדרכה לתעשיה
1) **מהנדס ריתוך**
מכרז מס' 9/73.
2) **טכנאי ריתוך**
מכרז מס' 10/73.
לשתי המשרות הנ"ל דרוש נסיון תעשייתי קודם בנושא ריתוך ושליטה בשפה האנגלית או הגרמנית.
במעבדה ליציקה לעבודה בתחום המחקר וייעוץ למפעלי היציקה.
הנדסאי מכונות
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס להנדסאים בעל נסיון במטלורגיה ויציקה.
מכרז מס' 11/73.
במעבדה ההידרולית
הנדסאי
התפקיד:
תכנון ובצוע עבודות מעבדתיות, תכנון ובצוע נסויים, הרכבה והפעלה של מערכות מחקר נסיוניות.
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס להנדסאים במגמות הנדסה כימית או מכונאות.
מכרז מס' 12/73.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המקצועי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 9 בפברואר 1973 בציון מס' המכרז המתאים.

דרושים
מחלקי גלידה
באזור תל־אביב
עם רכב מתאים
בגודל 1½ טון
עם ערבות בנקאית
נא לפנות לשטראוס שווק בע"מ, תוצרת הארץ 13, בין השעות 15.00—16.00

דרוש
נער שליח
לפחות 6 חדשים
לפני שרות צבאי
שעות העבודה:
8.00 בבוקר — 2.00 אחה"צ
לפנות לחדר 411 קומה ד', רח' פינסקר 2 ת"א

דרושים עובדים
משוחררי צה"ל,
להרכבה וחווט
לוחות חשמל.
א. הורדי
829266 ת"א.

דרושים פועלים
לנגרית ספות
בתנאים טובים
טל. 829887, ת"א

1000 ל"י
לצעירות
בהוראת תשים
תוכלי להרויח לאחר הכשרה במבנך הפנוי במקצוע חדש ומתפתח
גיל והשכלה לא קובעים.
ת.ד. 6288 תל־אביב, עבור מספר 19.

דרושה באופן מיידי
מזכירה עצמאית
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפות אנגלית עברית, כתיבה בבכורנה בשפות הנ"ל. ידיעת שפות נוספות רצויה. יוזמה אישית דינמית והאחראית ויכולת בקידום עניני המשרד.
מקום העבודה בת"א.
לשם קביעת ראיון לפנות: טלפונים: 03־222677, 248801

למפעל צבורי דרושים
פקיד מכני בירושלים
2 מכנאי בנין בירושלים
נא לפנות בכתב: ת. ד. 4637, חיפה, עבור נתן.

כלל –
חברה להשקעות בישראל
עבור: חברת בת בת"א
דרוש:
מנהל חשבונות ראשי
תאור התפקיד: ניהול מחלקת הנהלת חשבונות של חברה קבלנית בכפיפות לחשב חטיבת הבנין של כלל.
דרישות המשרה: לפחות שלש שנות נסיון בהנהלת חשבונות. רצוי בחברת בניה. התמצאות טובה בכל נושאי החשבונאות, תקציבים, תמחיר דיווח ומיסים.
חייב להיות מנהל חשבונות סוג ד' לפחות. רצוי מנהל חשבונות מדופלם.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים אל: כח אדם „כלל", רחוב יהודה הלוי 62 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה למתמטיקה
מציעה משרות לאסיסטנטים ולמדריכים משתלמים: המעוניינים ללמוד לקראת תואר מגיסטר או דוקטור במתמטיקה.
המשרות הן לשנת הלימודים תשל"ד המתחילה ב־1.10.73.
מועמדים בעלי תואר ראשון ושני במתמטיקה מתבקשים לפנות בכתב למזכירות הפקולטה למתמטיקה, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, חיפה, ולצרף פרשת חיים, תעודת גמר, רשימת מקצועות וציונים ושמות של 3 ממליצים.

מידה - מיכשור מדעי בע"מ
רחוב צבי 5, רמת־גן
דרושים
עובדי/ות ייצור
באלקטרוניקה
בעלי/ות נסיון של שנתיים לפחות
המעונינים יפנו בטל. 720268, 722820 לקביעת ראיון
— סודיות מובטחת —

לחברת תרופות גדולה
דרוש
תעמלן/ית רפואי/ת
לאזור רמת גן.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב לת. ד. 4859 חיפה.
— סודיות מובטחת —

למוסד בטחוני בת"א
דרושים
* **טכנאי יצור**
הבקי בשיטות ארגון ופקוח על הייצור. נסיון בשטח האלקטרוניקה יהוה יתרון.
* **כרסם (פריזוריסט)**
לעבודה מכנית הקשורה לבנית דגמים לציוד אלקטרוני.
* **מהנדס כימאי בכיר**
לעבוד בתחום הפלסטיקה, צפויים ומעגלים מודפסים.
* **שרטטים / שרטטות**
לעבודות שרטוט אלקטרוני ושרטוט מכונות.
● המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25099 בפרוט תולדות חיים בכתב־יד, ציון כתובת מדויקת ומספר טלפון.
סודיות מובטחת

למפעל תעשיתי במפרץ חיפה
דרושה
נערה חניכה
לעבודות משרד וטלפון
שעות העבודה מ־7.00 עד 15.00.
נא לפנות לת.ד. 318 חיפה, טל. 720016/7

למפעל בנצרת
דרושות
2 פקידות
משכורת טובה מובטחת
לקביעת ראיון נא לצלצל טל. 54878 נצרת

האגודה לתכנון ופתוח שרותים למען הזקן בישראל
מחפשת בירושלים
מזכירה בכירה
בעלת נסיון בעבודות משרד, שליטה והדפסה בעברית ואנגלית.
תנאים: בהתאם לכישורים.
נא לפנות בצרוף תולדות חיים והמלצות למשרד האגודה, רחוב שלומציון המלכה 10, ירושלים. עד לתאריך 12.2.73.

לאמפא בת"א דרושים
פקידי מכירה
גברים
ליום עבודה מפוצל
תכונות נדרשות: הופעה מסודרת, שפות לרצויות בנוסף לעברית, נסיון עם לקוחות
על המעונינים לפנות למשרד הראשי, דרך פ"ת 16, ת"א, לגבי ארבל. בהקדם.

דרוש
מדריך חינוכי
לבית ספר על־יסודי פנימיתי,
לגילאי 18 — 14
מועמדים בעלי השכלה מתאימה ונסיון בעבודה עם נוער יפנו בכתב אל הנהלת בית ספר חקלאי תיכון עין כרם, ד.נ. הרי יהודה, טלפון 02—35787.

דרושים
בוגרי אוניברסיטה
לתפקידי
הדרכה משקמת בבני נוער
המועמדים אשר יתקבלו, לאחר שימצאו מתאימים, ע"י ועדת קבלה ובחינה פסיכוטכנית יוזמנו לקורס אשר יפתח ביום א' 4.3.73 וימשך 13—12 שבועות לימוד בפנימיה (לימודי יום וערב).
מטרת הקורס — להכשיר עובדים/מדריכים לתפקידי הדרכה משקמת בבני נוער במרכזים קהילתיים/מועדונים בי"ס/מרכזי הכשרה במקומות ישוב שונים בארץ.
נושאי הלימוד כוללים — מקצועות עיוניים, מיומנויות, עבודה מעשית מודרכת (בקבוצות).
תנאי קבלה — בוגרי אוניברסיטה בעלי תואר ב.א. בסוציולוגיה, פסיכולוגיה או חינוך.
בדבר פרטים נוספים ותנאי רשום נא לפנות בכתב, טלפונית או אישית למכון להשתלמות מקצועית משולבת, "אורט ישראל", שד' דוד המלך 39 תל־אביב, טלפון: 267436 כל יום בין השעות 8—18 וביום ו' בין השעות 13—8.
מספר המקומות מוגבל

לארגון צבורי בירושלים
דרושים

מזכירה בכירה	— בדרגה י' אחיד
מנהל חשבונות / פקיד משכורת	— בדרגה ט'—י"א אחיד
פקיד תיקיון	— בדרגה ח'—ט' אחיד
מזכירה כתבנית	— בדרגה ז'—ט' אחיד

המעוניינים באחת המשרות אלה יפנו בקשתם אל מנהל כוח אדם/ארגון ציבורי ת"ד 867 ירושלים, עד 10.2.73.

בבית ספר תיכון מקיף של הדסה ע"ש פליהמברג—ברנרים בירושלים
דרוש
סגן מנהל
לתפקיד ניהול הדרכה מקצועית
כישורים: מהנדס בעל נסיון בניהול הדרכת תלמידים.
נא לפנות לת. ד. 1114, י—ם.

דרושה
פקידה כתבנית
על מכונת נשיונל 32
לפנות בכתב לת"ד 3147, ת"א

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מתחיל/ה לעבודה קבועה
רצוי סוג ג'
נא לפנות בהצעות לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 656.

נציבות שירות המדינה מודיעה:
למשרד התיירות דרושות
מזכירות
כתבניות
בשפות עברית — אנגלית.
● בדבר פרטים נא לפנות לאמרכלות משרד התיירות, רח' המלך ג'ורג' 24, טל. — 223361, קו פנימי 251.

דרושים נהגים
בעלי רשיון לסמי־טריילר.
לפנות: קבוץ בארות־יצחק,
טלפון: 03—915821.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרה פנויה של:
עוזר למבקר האוניברסיטה
מכרז מס' 2/73
תיאור התפקיד — ניהול וריכוז לשכת מבקר האוניברסיטה ואחריות על עובדיה; בדיקת נתונים וריכוזם לצורך דיון והולכה; עזרה למבקר האוניברסיטה בתפקידיו השונים וביצוע תפקידים שיוטלו עליו המבקר במסגרת סמכותו יותר בתקנון.
דרישות התפקיד — השכלה אקדמית גבוהה (רצוי במשפטים או כלכלה או מינהל ציבורי) ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין; ותק ונסיון בנושאי מינהל — לפחות 5 שנים, נסיון בבקורת.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 12.2.73 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 2/73".

ל„אומן" מפעלי פרינה בע"מ
דרוש
למפעלנו בקרית־גת
טכנאי ייצור
עם נסיון של שנתיים עד שלוש
תנאים טובים למועמדים המתאימים וסיכויי התקדמות טובים
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל כח־אדם בצירוף קורות חיים לת. ד. 89 קרית־גת
— סודיות מובטחת —

לחברת בניה צבורית ארצית
דרוש מכונאי ראשי
לאחזקת ציוד בנין באזור חיפה
נא לפנות בשעות העבודה לגבי אהובה, טלפון 04—668161, חיפה

חברת „אבני תעשיה" בע"מ
רח' קרליבך 29 תל־אביב
טלפון: 283181
דרושים
פקידה מרכזנית
היודעת להדפיס במכונת כתיבה עברית
שרטט/ת בנין
השכר ייקבע בהתאם לכישורים.
נא לפנות טלפונית לשם קביעת מועד לראיון.

דרושה
מרכזנית - פקידה
עם נסיון בעבודה
לאחר שרות צבאי
עם ידע באנגלית
נא לפנות אישית אר־עד, תובל 13 ר"ג מ־8.00 — 13.00.

לחברת בניה גדולה בסביבות ת"א
דרוש
חשמלאי אחזקה
במפעל לבתים טרומיים
בפרטים נא לפנות לטלפון 757191/3 בין השעות 9.00 — 16.00

הועדת לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק
דרושים
1. הנדסאי/טכנאי כימיה
— הנדסאי מוסמך או בוגר בי"ס מקצועי מוכר.
— רצוי בעל נסיון בעבודה כימית.
2. טכנאי קירור
כושר לאחזק מתקנים מיזוג אויר מרכזיים. רצוי בעל רשיון חשמלאי מוסמך.
על המעונינים לפנות בכתב עם צירוף קורות חיים אל: המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק, דאר יבנה.

דרושים
1. מסגר
לעבודות אחזקה למכונות לעיבוד שבבי
2. עובדי ייצור
★
לפנות טלפונית או בכתב ל„אי.טי.אם." בע"מ
ETM
ת.ד. 309, הרצליה ב'
טלפון: 938426

לחברה תעשיתית גדולה בענף המזון
דרוש מנהל דינמי
למחלקת יצוא/יבוא
הכישורים הדרושים:
כושר ניהול מסחרי וניהול מו"מ עם לקוחות וספקים.
נסיון מעשי רב בניהול וביצוע יצוא.
הכרת הנהלים והאדמיניסטרציה הכרוכים ביבוא ויצוא.
ידיעת עברית ואנגלית על בוריין. ידיעת שפות נוספות יתרון (צרפתית, גרמנית).
כושר ניהול מחלקה וצוות עובדים.
גיל: 28 — 45.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 עבור מנהל יצוא תוך פירוט קורות חיים, המלצות ומשכורת מבוקשת.
סודיות מובטחת

---

2 בחורים צעירים המרצים.
2 כלי רכב.
חנות במרכז מסחרי.
מעוניינים בהצעות רציניות ומכניסות. לפנות טלפון 231729 אחה״צ ובערב. לא בשבת.

למפעל מתכת ברמת החייל ת״א
דרושים:
1. מזכירה בעלת ידיעות בהנהח״ש והדפסה בעברית ואנגלית.
2. רתכים בעלי נסיון.
3. מסגרים בעלי נסיון.

למועמדים המתאימים יוענקו תנאים טובים
בפרטים נא לפנות טלפון 771831, 776206

לחברת תיירות גדולה
דרוש
אדם בגיל 30-25
המעונין לקשור את עתידו בענף מעניין במסגרת התיירות.
הכישורים הדרושים:
- ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריין.
- ידיעת שפות נוספות רצויה.
- גישה טובה ליחסי ציבור וליחסי אנוש.
- נסיון בעבודה משרדית.

לפנות: ת.ד. 1144, תל־אביב, עבור „תיירות״

לחברת בנין גדולה בת״א
דרוש/ה מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
למשרה מלאה
לפנות בכתב יד, עם פרטים מלאים, נסיון קודם ומשכורת מבוקשת לת.ד. 1049 ת״א עבור „חברת בנין״.

אלף ספר ומפות בע״מ
דרושים
מנהל(ת) חשבונות
בעל(ת) הכשרה בהנהלת חשבונות ונסיון קודם של שלוש שנים.
מזכירה
בעלת נסיון בניהול משרד, יכולת התכתבות עצמית, ידיעה יסודית של השפות העברית והאנגלית, נסיון קודם של 5 עד 10 שנים. המשרה ליום שלם.
המעונינים יפנו בכתב עם פרוט תולדות חיים, לת.ד. 10069 מפרץ חיפה.

בלקווד הודג׳ (ישראל) בע״מ
BH BLACKWOOD HODGE
דרושים:
מסגר קונסטרוקציות
להרכבת תבניות לבניה מתועשת
- רצוי נסיון בעבודה
- באים בחשבון גם חיילים משתחררים בוגרי בי״ס מקצועי במגמה טכנית (מסגרות) הרוצים ללמוד מקצוע מתפתח זה.
פקיד טכני
למחסן חלקי חילוף
לניהול כרטסת ועיתוד מלאי
הכישורים הדרושים:
- נסיון קודם של שנתיים.
- שפות: עברית על בוריה, ידיעה בסיסית באנגלית, (צרפתית וגרמנית רצויות).

המעונינים יפנו לבלקווד הודג׳ (ישראל) בע״מ, ת. ד. 297 פתח־תקוה, או טלפונית 914461, 913804.

לחברת
י.ב.מ.
דרושים/ות
1. מתכנן לעבודה בלשכת ה־שרות בבאר־שבע
   הכישורים הדרושים:
   - נסיון של שנתיים בניתוח מערכות ותכנות.
   - הכרת מערכת הפעלה D.O.S.
   - ידיעת השפה האנגלית.
2. עובד למחלקת גזברות ל־עבודה בתל־אביב
   הכישורים הדרושים:
   - השכלה תיכונית לפחות
   - ידע בהנהלת חשבונות
   - רכב פרטי
3. מנהל חשבונות לעבודה ב־תל־אביב
   הכישורים הדרושים:
   - ידיעה טובה בשפה האנגלית
   - רצוי סטודנט לראיית חשבון שנה א׳, או ב׳

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל י.ב.מ. ישראל בע״מ, מחלקת כח אדם ת.ד. 20210 תל־אביב.

למפעל קונפקציה באשקלון
דרוש גזרן
תנאים טובים מובטחים לאיש המתאים
בהצעות נא לפנות בכתב ת.ד. 127, אשקלון או טלפון 4115—051.

הסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרה הפנויה הבאה: —
דיאטנית מוסמכת למטבח חלב
(73/4)
דרושה דיאטנית מוסמכת למטבח חלב.
מועמדות הענות על הדרישות הנ״ל מתבקשות לחפנות בקשותיהן תוך פירוט השכלה ונסיון אל אגף כח אדם, ת.ד. 499, ירושלים.

למפעל מתכת גדול בשרון
דרושים
מחסנאי טכני
(רצוי בוגר קורס מפעית של צה״ל)
מחסנאים כלליים
צבעי תעשיתי
נא לפנות בכתב לת.ד. 1101 ת״א

לחברת בנין גדולה בחיפה
דרוש
מנהל עבודה
לעבודות גמר
לפנות בכתב לת.ד. 828 חיפה עבור „מנהל עבודה״, בציון פרטים אישיים ונסיון עבודה קודם.
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח מוכן
דרוש
מנהל צעיר ודינמי
בעל נסיון בענף
לפנות לת.ד. 2296 ת״א למס. 101.

בית החולים „שערי צדק״ ירושלים
מודיע על משרות פנויות:
1. **אחות מוסמכת**
   לעבודה במשמרות
   וביחידה לטיפול נמרץ (פנימית)
2. **סגנית לאחות אחראית**
   מחלקה פנימית
   הכישורים: אחות מוסמכת עם לפחות 3 שנות נסיון, מתן לפחות שנה אחת
   הדירוג: דרגה י״ב של הדירוג האחיד.
   המעוניינות במשרות 1 ר2, מתבקשות להתקשר עם שולמית ריקרדו, מנהלת שרותי הסיעוד, טלפון 225357.
3. **מזכירה רפואית מוסמכת**
   ביחידת רשומות רפואיות
   הכישורים: בוגרת בית־ספר למזכירות רפואית.
   הדירוג: דרגה יוד של הדירוג האחיד.
   להתקשר עם שושנה שניצר, מנהלת רשומות רפואיות, טלפון 222242, או לפנות אישית בבית־החולים.
4. **כתבנית עברית**
   הכישורים: נסיון של 2—3 שנים. רצויה ידיעת השפה האנגלית, ו/או שפות נוספות.
   הדירוג: לפי כישורים ונסיון.
   להתקשר עם צבי כספי, מנהל יחידת המרות, טלפון 62032.

למפעל בטחוני בת״א
דרושים
- **הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה**
  לעבודה בתחומים: מעגלים ספרתיים ואנלוגיים.
- **הנדסאי/טכנאי מכונות**
  לעבודה בנושא זהה לציוד אלקטרוני.
- **כתבים טכנאים**
  הנדסאים/טכנאי אלקטרוניקה. נדרשת התמצאות בשיטת כתיבה טכנית ועריכת חמר טכני בנושא אלקטרוניקה — ידיעת השפה האנגלית.
- **טכנאי בקורת איכות**
  הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה — דרוש נסיון קודם בנושאי בקורת לציוד אלקטרוני.
- **עובדות ייצור**
  בשטח האלקטרוניקה. בעלות נסיון בעבודות חיוט והלחמה.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25099 בפרוט תולדות חיים בכתב יד, בציון כתובת מדויקת ומספר טלפון.

דרוש לחברת יבוא
צעיר
לאחר שרות צבאי
בוגר בי״ס תיכון
לתפקיד פקיד כללי
לכתוב לת.ד. 296 ת״א

דרושות למשרד בטוח ותיק בירושלים
1. **פקידה כללית**
2. **חניכה**

לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 2433 ירושלים

דרושות
כתבניות נשיאל מנוסות
לעבודה בשתי משמרות
אפשרות גם לעבודה רק אחה״צ
לפנות: „ירדניה״, מוא״ה 22, תל־אביב טלפון 621057 / 611516

לחברה מסחרית גדולה בענף חלקי חילוף ותשמל
דרוש
לסניף חיפה
מחסנאי/מוכר
לחלקי חילוף לרכב
הדרגה תיקבע בהתאם לכשרונו ונסיונו של העובר
נא לפנות טלפונית 667738—04

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע
מכרז מספר 72/31
אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות:
במחלקה להנדסת חשמל
טכנאים למעבדות לאלקטרוניקה
הכישורים הדרושים: בוגר בי״ס לטכנאים ולהנדסאים, או בוגר בי״ס מקצועי 4 שנתי. עדיפות תינתן לבעלי נסיון במעבדות לאלקטרוניקה.
הדרגה: תיקבע בהתאם לכשורי המועמד.
המשרות הינן מלאות.
למועמדים מחוץ לבאר־שבע תינתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים והעודות יש לשלוח עד יום ו׳ 9.2.73 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב, ת. ד. 2053, באר־שבע.

במחלקה לביולוגיה
דרוש(ה) אסיסטנט(ית)
ליחידה למיקרוסקופ אלקטרוני, המעוניין(ת) בביולוגיה התפתחותית לקראת תואר שלישי (Ph.D.).
פניות בכתב יש להגיש לד״ר מ. פיילגנד, המחלקה לביולוגיה, אוניברסיטת הנגב, ת. ד. 2053, באר־שבע.

דרוש שותף
פעיל או פעיל חלקי לעסק בכתן שרותים
השקעה דרושה: 60,000.—
להתקשר טל: 222454 כל יום 7.00—9.00; 14.00 — 16.00 בשבת כל הערב

דרושים
מחלקים
לתוצרת חלב באזור ת״א
עם רכב מתאים בגודל 1½ טון עם קרוּר ערבות בבקשות
נא לפנות לשטראוס שותף בע״מ, הנבית הארץ 13 תל־אביב
בין השעות 15.00־16.00

המכללה — המדרשה למינהל, מיסודה של הסתדרות הפקידים
דרוש
מזכיר אקדמי למכללה למינהל
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים עד 15.2.73 אל:
הנהלת המכללה למינהל, הסתדרות הפקידים, בית הועד הפועל רח׳ ארלוזורוב 93, תל־אביב.

אנו מחפשים:
למשרדנו בחיפה
שרטטים/ות
לעבודה בנושאי הנדסה אזרחית, כבישים, דרכים, עבודות עפר וכו׳
מועמדים בעלי נסיון של שנה—שנתיים לפחות, יפנו בכתב לת. ד. 4666 חיפה, או טלפונית ל־526253—04
שרותי הנדסה בישראל בע״מ

לבתי ספר „אורט״
דרושים
1. למרכז לחינוך מכני ירושלים
   ## מורה/מהנדס אלקטרוניקה
   במשרה מלאה, למגמות פיתוח, הוראה והדרכה.
   על המועמדים לפנות למזכירות ביה״ס, רחוב הנביאים 42 טלפון: 222215—02 ת. ד. 2041, ירושלים.
2. לביה״ס יד־שפירא תל־אביב
   ## מדריך למכונאות שיניים
   מועמדים יפנו להנהלת ביה״ס, רחוב גם לגויים יפו—אבו־כביר, טלפון 825147, 829804.

לצעירים מוכשרים
תושבי ראשון לציון
מוצע להשתלב בעבודת שרות טכנית הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות
הכשרה מקצועית תנתן ע״י המפעל
מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה״ל בשנה האחרונה, יפנו בכתב ויציינו קורות חיים ונסיון לת.ד. 3336 ירושלים עבור „שרות״
סודיות מובטחת

מלונות גני שולמית
SHULAMIT GARDENS HOTEL GROUP
אשקלון ✶ אילת ✶ ים המלח
למלון באילת (בהרצה)
דרוש
טבח ראשי
EXECUTIVE CHEF
- תנאי קידום מצויינים למתאים
- עבודה באווירה תוססת ומקצועית
- סיוע במגורים באילת

הצעות נא להפנות בכתב לת.ד. 22187 ת״א, או טלפונים 03/257175 לקביעת ראיון.

טנדר + רשיון
להפעת עובדים מעונין בעבודה, אפשרות בכל חלקי הארץ
נתן, טל. 615545 מ־7—8, בערב 418412

דרושים בחורים
אחרי צבא בעלי ידע בעבור שבבי לעבודה מעניינת, אפשרויות טובות לקידום
לפנות טלפון 33203 תל־אביב

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
צעיר ודינמי
בעל נסיון ויוזמה
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 357.

למכללה של הדסה בירושלים
דרוש
רכז הצבה למסיימים
(CAREER OFFICER)
מתפקידו: בדיקת אפשרויות תעסוקה במוסדות ובמפעלים והכנת הבוגרים.
כישורים: השכלה אקדמאית והתמצאות בתנאי הארץ.
נא לפנות לת. ד. 1114, י—ם.

אוניברסיטת חיפה
דרוש
מזכיר לבית הספר לעבודה סוציאלית
התפקיד: תאום עבודת המזכירות של בית הספר. הכנת ועריכת פרוטוקולים וחומר אחר בכתב. תאום נושאי התקציב. תאום קבלת תלמידים חדשים לביה״ס. תאום הפעולות המינהליות הקשורות בפרוייקטים מיוחדים. קשרים עם מוסדות האוניברסיטה. התכתבות עם מוסדות בארץ ובחו״ל.
הכשורים הדרושים: —. השכלה תיכונית משלמה לפחות. רצויה השכלה גבוהה במדעי החברה. נסיון של 3 שנים לפחות במינהל. נסיון בניהול מרים, שליטה בעברית וידיעה טובה באנגלית בכתב ובע״פ.
השכר: — לפי הכשורים והנסיון.
בהצעת מועמדות: — נא לפנות בכתב למדור כח־אדם, אוניברסיטת חיפה.

דרוש/ה
שרטט/ת בנין
בעל/ת נסיון
א) לעבודה בצפון תל־אביב
משרה שלמה או חלקית.
ב) לעבודה בהרצליה;
אפשרי גם ביצוע עבודה בבית.
לטלפון 443854, תל־אביב, בין 16.00 — 19.00

מוסד כלכלי גדול מחפש:
בתל־אביב
כלכלן
ידע בהכנת תקציבים ותחזים כלכליים, נסיון של שנתיים לפחות
נא לכתוב לת.ד. 866, תל־אביב, עבור מס׳ 768.

א.אי.ל. ישראל בע״מ — תעשיות אלקטרוניקה
דרושים
עובדים/ות באלקטרוניקה
1. למחלקת ייצור — לעבודה בהרכבות והלחמות.
2. למחלקת טלפונים — לעבודה בחיוט, הלחמות, ליפוף, בנית ממסרים, וכוון ממסרים.
אין צורך בנסיון קודם

לפנות טלפונית או אישית, טל. 782141 או 787131 אל מדו׳ כח אדם, רח׳ מבצע קדש 48 בני־ברק.
סודיות מובטחת

דרוש עובד
למכניקה עדינה
בוגר בי״ס מקצועי
לפנות: „מדי תעשיה״ רח׳ יהודה־הלוי 79, ת״א, טל. 621721

למפעל תעשיתי באזור תל־אביב
דרושים:
- יוצאי צבא עם רשיון נהיגה לעבודה על ציוד מכני כבד.
- אדם לעבודה על מאזני משקל (אין צורך בנסיון קודם).
- מסגרים כלליים.
- מכונאים לציוד מכני כבד.

תנאים טובים למועמדים
לפנות בכתב לת.ד. 16465 ת״א

דרושים
שרברבים מעולים
בתנאים טובים
בסביבת ת״א ● 448621

דרוש מנהל
לבית־ספר מקיף בצפון הארץ
לקראת שנת הלימודים תשל״ד
הכישורים: השכלה אקדמאית, רצוי בטכנולוגיה. רשיון הוראה קבוע, נסיון בניהול מוסד חינוכי. לרשות בעל המשרה תנאי דיור נוחים.
לפנות בכתב לנ״ד 303 תל־אביב, (עבור מנהל) עד 12.2.73

המרכז להכשרה טכנולוגית
מודיע על
משרות פנויות
- ★ **מרכזת לימודים**
  הכישורים: השכלה אקדמאית מלאה נסיון בנושאי מדעים.
- ★ **פקידה/מזכירה**
  הכשורים: השכלה תיכונית מלאה ידיעה בהדפסה בשפה העברית
- ★ **פקידת חשבונות**
  הכישורים: השכלה תיכונית מלאה ידע בהנה״ח — (סוג 1 בהנה״ח רצוי).

בדבר פרטים: אורט ישראל „המרכז להכשרה טכנולוגית״ שד׳ דוד המלך 39 ת״א טל: 261687/8.

למפעל תעשייתי בהרצליה
דרושה כתבנית בעברית ובאנגלית
ליום עבודה שלם
מ־8.00 — 4.00 אחה״צ
✶
לפנות טלפונית או בכתב ל„אי.טי.אם.״ בע״מ
ETM
ת.ד. 309: הרצליה ב׳
טלפון: 938426

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה על משרות פנויות של:
1. **מזכירה**
   במחלקה לערבית
   מכרז מס. 6/73
   הדרישות: ידיעת השפות ערבית, עברית ואנגלית; הדפסה בשפות אלו (קיימת אפשרות להשתלמות בהדפסה בערבית לסטודנטית בשנה זו); כושר ניהול משרד, תקיפה ומגע עם סטודנטים.
2. **מזכירת תיירים**
   מכרז מס. 7/73
   תאור התפקיד: טפול בתיירים המרוחים, עזרה בארגון ארועי האוניברסיטה כולל טכסים, קבלות פנים.
   הכישורים: שליטה מלאה בשפה האנגלית, וידיעה טובה בעברית. הופעה נאה; כושר ארגוני ונסיון בשטח הארחה.
3. **עורך**
   חוברות הסברה באנגלית
   מכרז מס. 8/73
   שליטה מלאה בשפה האנגלית וידיעה טובה בעברית; נסיון בעריכת חומר לעתונות.

נא לפנות בכתב בציון מס. המכרז אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

למפעל בתל־אביב
דרוש
מנהל המעבדה האלקטרונית
לניהול צוות גדול של מהנדסים וטכנאים בשטח הקומוניקציה והבקרה
תנאים טובים למועמד המתאים.
- בתשובה נא לפנות לת.ד. 39295 ת״א, בצרוף פרטים אישיים מלאים.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המשרד הראשי: תל־אביב, רח' רוטשילד 97 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

ביח"ר ישראל רוזן בע"מ
דרוש
עוזר לגזרן קונפקציה
לפנות: טל. 255031 תל־אביב

לחברה גדולה בתל-אביב
דרושה
כתבנית עברית/אנגלית
מנוסה
תנאים טובים למועמדת המתאימה
לפנות בכתב לת. ד. 16284 תל־אביב עבור „כתבנית"

דרושות
נקבניות
בעלות נסיון כ־4 שנים ומעלה בשכר החל מ־900 ל"י לחודש.
בדבר פרטים נא לפנות טלפון 258473/84

מפעלי טקסטיל קיסריה (אור־עקיבא)
מחפשים
עובדים(ות)
למקצועות הטקסטיל
— המועמדים יוכשרו משך 2—3 חדשים במפעלינו בקיסריה.
— בתום ההכשרה יישלחו להשתלמות ל־3—5 חדשים לאירופה על חשבון המפעל.
— באים בחשבון בוגרי 10 שנות לימוד או בעלי ותק של לפחות 3 שנים במקצועות אריגה ומכונאות.
— בגמר ההשתלמות יעבדו במפעלנו באור־עקיבא ב־3 משמרות.
בדבר פרטים יש לפנות למנהל כח אדם במפעל, טלפונים 063־88855/6.

EL AL
דרושות
דיילות קרקע
לעבודה עונתית (עד 9 חודשים) במשמרות בנמל התעופה לוד
הנתונים הדרושים: לאחר שרות צבאי, עד גיל 25, השכלה תיכונית, ידיעת עברית ואנגלית על בוריה, שפות נוספות רצויות. המועמדות המתאימות תעבורנה קורס בחברה לפני הכנסן לעבודה.
*
על המעוניינות לפנות אישית למדור תעסוקה, מחלקת סגל קרקע, אל־על נמל התעופה לוד בין השעות 08.30—12.00 ולהביא שלושה תצלומים לצרכי הרשמה ותעודת זהות.
אל על נתיבי אויר לישראל

כלל -
חברת השקעות לישראל
עבור: חברת בת ליד ת"א
דרוש:
סגן מנהל ייצור
תאור התפקיד: ניהול צוות של כ־50 עובדי ייצור במפעל מתכת, כפיפות ישירה למנהל הייצור.
דרישות המשרה: רצויה השכלה של בי"ס מקצועי. נסיון של לפחות 5 שנים כמנהל מחלקה או בניהול עבודות בענף המתכת בעיקר בשטח מסגרות, הידראוליקה ופנאומטיקה.
*
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים אל: כח אדם „כלל", רח' יהודה הלוי 62, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

GALA גאלה
דרושים
1. מכנאי מכונות כביסה
או בעלי רקע במכונאות חשמל, אחרי צבא, ללימוד: מכונאות מכונות כביסה.
2. נער מתלמד
בגיל 15—16
בא לפנות למפעלי יצוא ויבוא בע"מ, רח' הנוטרים 107, טל. 67011, ת"א, בין השעות 8—10, 15—17.

כלל -
חברה להשקעות בישראל
עבור: חברת בת בת"א
דרוש:
מנכ"ל
תאור התפקיד:
ניהול חברת שווק כל ארצית עם צוות עובדים גדול, דגש על קידום מכירות ושרות לקוחות.
דרישות המשרה:
* רצוי בוגר כלכלה או מנהל עסקים
* נסיון קודם בניהול יחידה עצמאית גדולה
* הנהגת צוות
* יכולת ניהול משא ומתן
* כשרון לפיתוח קשרים בין אישיים ופיתוח מערכת שווק
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב ובצרוף תולדות חיים אל: כח אדם „כלל", רח' יהודה הלוי 62, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

דרוש
מנהל
לחברה ותיקה העוסקת בשיווק, אחזקה ושרותי הנדסה לציוד של יצרן בינלאומי
הכישורים: אדם דינמי ועצמאי, בעל יחסי אנוש טובים, בעל נסיון בארגון וניהול, שליטה חופשית בעברית ואנגלית הכרחית, עדיפות תינתן למהנדס מכונות.
תנאי השכר הם טובים ויקבעו בהתאם לכישורי המועמד.
מקום העבודה חיפה.
לפנות בכתב יד עבור "מנהל חברה" לת. ד. 1469 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

כלל -
חברה להשקעות בישראל
דרוש:
עוזר מנכ"ל -
חטיבת הבנין
תאור התפקיד: עוזר מנכ"ל וכלכלן חטיבת הבנין בדיקות כדאיות פרויקטים, קידום פרויקטים חדשים.
מעקב אחר החברות המסונפות לחטיבת הבנין.
דרישות המשרה: מהנדס בנין או כלכלן עם נסיון בענף הבניה (תואר שני במנהל עסקים).
רצוי שנות נסיון בבדיקות כלכליות.
★
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים אל: כח אדם „כלל" רח' יהודה הלוי 62 ת"א.
— סודיות מובטחת —

לחברת תה ויסוצקי
דרוש
בחור יוצא צבא
בעל רשיון נהיגה ב' ו/או ג'
לחלוקת סחורה בחנויות
יועדפו בעלי נסיון קודם בענף המזון
על המעונינים לפנות לת. ד. 147 ת"א

לאמישראגז
דרושות
פקידות קבלת קהל
לאחר שרות צבאי
לסניפנו ברמת-גן, בני-ברק וחולון
בא לפנות אישית למחלקת הסגל רחוב אחד העם 34, תל־אביב.

דרושה מזכירת משרד
לתפקידים הבאים: הדפסות בעברית, קשר עם לקוחות, טפול בהתכתבות. על המועמדת להיות יוצאת צבא עם נסיון של עבודה מעשית של שנה לפחות.
נא לפנות בכתב"ד,
ניקום מחשבים בע"מ רח' טבריה 14, ת"א
סודיות מובטחת

לחברה הישראלית לקרור ואספקה בע"מ
דרושה
*** פקידה - כתבנית**
בוגרת תיכון
להתקשר לטלפון 622411

חברת בנין מחפשת
מפעיל לעגורן
לעבודה קבועה באיזור חיפה
עם אפשרויות קידום. רצוי בעל רשיון נהיגה
נא לכתוב לת.ד. 3101 חיפה

למפעל „רדמונד — אמקור" — בירושלים
ליצור מנועים חשמליים
דרוש
מסגר אחזקה
מעולה ובעל נסיון רב
למחלקת מכבשים
נא לפנות טלפונית למנהל הייצור טל: 02—521106/7

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה למתמטיקה
מציעה משרות
לנספחים
(מרצים במשרה חלקית)
מועמדים בעלי תואר דוקטור במתמטיקה ובעלי נסיון בהוראה מתבקשים להגיש בקשותיהם בכתב, בצרוף קורות חיים ושמות של 3 ממליצים.
המשרות הן לשנת הלימודים תשל"ד המתחילה ב־1.10.73

למעלות חברה לבנין לעבודות שיפור בע"מ
דרוש/ה
עוזר - עוזרת
להנהלת חשבונות
לפנות טלפונית 262460, ת"א

למפעל אדרת
אזור התעשיה הרצליה
דרושים
• טכנאי יצור — נסיון של שנתיים, רצוי ידע ונסיון קודם בשטח הטקסטיל.
• מהנדס טקסטיל — בעל רקע בהנדסת יצור, נסיון של מספר שנים בשטח טקסטיל (טויות).
• פקיד משכורות — לעבוד חשוב משכורות בשיטת איי.בי.אם.
• חשמלאי — לעבודות אחזקת מכונות.
מעונינים יפנו בכתב ת.ד. 301 הרצליה או ישירות למנהל כח אדם, טל. 938631

למפעל תעשיתי באזור התעשיה בנתניה
דרושים
1. מסגר מכני
לעבודות אחזקה
2. חשמלאי תעשיה
עם נסיון במערכות פקוד חשמליות
לפנות טלפונית בשעות העבודה 053־28206

דרושים בירושלים
1. מנהל חשבונות
2. מחסנאי לחלקי חילוף
לפנות „אוטו רוף" בע"מ דוד המלך 8 ירושלים טל' 02־221588

דרושים לנו:
מכונאים מעולים
בעלי נסיון בטיפול במדחסים, משאבות, טורבינות וציוד מכני, לעבודה במשמרות.
למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים.
● בעלי נסיון של 5 שנים לפחות, יפנו אל מח' כח־אדם ת.ד. 1428, חיפה, או טל. 04־721361

מכרז על משרה פנויה מס' 6/73
לבנק ישראל בתל־אביב
דרוש מבקר
לבקורת פנימית
הכשירויות הדרושות:
1. רואה חשבון לאחר גמר התמחות.
2. ידיעת הלשון העברית על בוריה.
3. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
4. כושר ניסוח דוחות בקורת.
הערות: 1. מועמד הנמצא בשלבי הסיום של הלמודים רשאי להציג מועמדותו.
2. הדרגה תקבע בהתאם לכשירויות המועמד.
המעונינים יפנו לחטיבת כח אדם, בנק ישראל, ת"ד 780, ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי
אשר יש להחזירו עד יום 15.2.73.
נא לציין את מספר המכרז בגוף הבקשה.

אמיר
פלסטיקה משוריינת בע"מ
מבוא חיפה ת.ד. 2070 חיפה, 31000
דרוש
מהנדס מכונות או בנין
לפיתוח שימושי חומרים פלסטיים לבנין
עבודה מעניינת ועצמאית
יועדפו מועמדים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.
נא לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים. סודיות מובטחת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
בלשכת הנשיא
פקידה כללית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; נסיון קודם בעבודות משרד כלליות; ידיעה טובה בהדפסה בעברית.
מס' המשרה: ל.נ./109
במרכז המחשבים
מפעיל
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת; שליטה באנגלית עד כדי קריאת חומר טכני; רצוי נסיון מעשי על שבה במערכת 360 מדגם 40 ומעלה ובמערכת הפעלה מסוג OS/MUT
מס' המשרה: מ.מ./63
בפקולטה להנדסת מכונות
מחסנאי
הכשירויות הדרושות: בוגר ביה"ס מקצועי; בעל נסיון בניהול מחסן ומכשירים.
מס' המשרה: מ.ג./33
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בצירוף קורות חיים ונסיון קודם עד יום 9.2.73 בציון מס' המשרה.

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA, U.S.A.
ייצור מכשירים אולטרה מדויקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071
דרושים
מנהל חשבונות סוג ד'
רצוי נסיון בתעשיה
מכנאי מכונות או הנדסאי
בעל רקע בעבוד שבבי ונסיון במכניקה עדינה לתכנון מכשירים וייצור דגמים.
קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

דרושה
אשה
מעל גיל 30
לעבודה עם לינה בהרצליה פיתוח
תנאים טובים מובטחים
להתקשר טל. 937917

דרושים
סוכנים
לכל חלקי הארץ בענף המכולות
לחלוקת מוצר מבוקש מ־8.00 — 13.00
טלפון 03—251565

דרושה
אשה
משעה 13.00 עד 19.30
בהרצליה פיתוח
תנאים טובים מובטחים
לטלפון 937917

מזכירה עצמאית
שתים עשרה שנות נסיון, מתן 5 שנים בצבא, שליטה בעברית, אנגלית, גרמנית, מחפשת משרה חלקית
ת.ד. 2911, תל־אביב, טל. 844814 החל משעה 14.00.

לסוכנות בטוח בחיפה
דרושה
פקידה
מנוסה
נא לפנות לת.ד. 1691 או טלפון 520753 חיפה.

תדיראן
לתדיראן דרושים:
מנהל מכירות
בוגר כלכלה / מנהל עסקים.
נסיון מעשי בניהול מכירות אינו הכרחי.
מהנדס אלקטרוניקה
לעבודות פתוח
בעל נסיון בפתוח מעגלים ומערכות
מנהל עבודה
בוגר ביה"ס מקצועי
עם נסיון בשטח קרור ונסיון בניהול עובדים.
בודק קבלה
בודק איכות לחלקים מכניים.
בוגר בי"ס מקצועי 12 או תלת שנתי במגמת מסגרות או מכונות.
נסיון קודם אינו הכרחי. גיל אינו מהוה מגבלה.
מנהל חשבונות / תמחירן
אחריות להכנת תקציב תפעולי לחלק מיחידות החברה.
מחסנאי
בעל נסיון כמחסנאי / אפסנאי.
ידיעת השפה האנגלית רצויה.
פקידה
משכלת חשבונות (ניתן אף חלקית)
ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה במכונה
מעונינים מתאימים יפנו לת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת
תדיראן תדיראן

למפעל בטחוני בתל־אביב
דרושים
עובדים באפסנאות
טכנית - אלקטרוניקה
בגיל 40 — 25
(רצוי מהנדסאי פקיד מכני־לשעבר) בעלי ידע מוכח בעבודות אפסנאות.
● המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 25034 ולצרף פרוט תולדות חיים, כתובת ומס' טלפון.

לבית אריזה להדרים באשקלון
דרוש
קבלן להפעלת מטבח
על המעונינים לפנות למנהל בית האריזה, טל': 051/2430

אוניברסיטת בר־אילן
מודיעה
על משרות פנויות
בלשכת מבקר האוניברסיטה
א. ביצוע פעולות בקורת פנימית באופן עצמאי, עריכת הממצאים לדין והכנת דוחות בקורת.
ב. הכנת נוהלים, עבודת או"ש והכנת סקרים מנהליים באופן עצמאי ופיקוח על ביצועם.
הכישורים הדרושים: נסיון של 5 שנים בעבודות בקורת עצמאית ו/או נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות או"ש וביצוע סקרים באורח עצמאי, ידיעה טובה ויסודית בהנהלת חשבונות.
פרטים נוספים ניתן לקבל בלשכת מבקר האוניברסיטה.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ללשכת מבקר אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן, עד ה־16 בפברואר ש.ז.

ליגת
מפעלי סריגה וקונפקציה בע"מ
דרוש
מנהל חשבונות
● נא לפנות בכתב־יד עם פירוט נסיון קודם ותולדות חיים לת.ד. 2471 תל־אביב

למפעל גדול במרכז ת"א
דרושה
פקידה
למחלקת יבוא
בוגרת תיכון, לאחר שירות צבאי
ידיעת הדפסה בעברית ואנגלית הכרחית
שעות העבודה 08.00—16.00
נא לפנות בכתב, לת.ד. 20171, ת"א

למפעל תעשייתי בחולון
דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
עם נסיון של 3 שנים לפחות
תנאי משכורת טובים.
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 2905 ת"א

א.אי.ל. ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה
דרושים
1. הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה (מס' 460)
לתחום פתוח מערכות
* נסיון קודם במעגלים ספרתיים, במעגלים אנאלוגיים, עבוד אותיות ספרתיות, הכרות עם מחשבים.
2. הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה (מס' 451)
לעבודה במעגלי VHF, UHF
* אין צורך בנסיון קודם בתחום הנ"ל.
* הכרחי נסיון קודם באלקטרוניקה של 3—4 שנים.
3. הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה (מס' 436)
לעבודה במעבדת מיקרואלקטרוניקה
* לעבודה בתכנון, פיתוח וייצור מעגלים היברידיים בשכבות עבות.
4. הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה (מס' 461)
לעבודה בצוות מערכות קשר בתכנון ופיתוח
5. הנדסאי / מכנאי מכונות (מס' 462)
לעבודה במערכות קשר ניידות
* נסיון קודם של 3—5 שנים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב או טלפונית 782141 או 787131 אל מחלקה כח־אדם (בציון המשרה המבוקשת) רח' מבצע קדש 48, בני־ברק.
סודיות מובטחת!

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

צעיר דינמי אחראי
+ ידע מכני
מעונין בהצעות רציניות
אפשרית השקעה
טלפון 845583
כל היום והערב

לסלון תסרוקות „אלי"
דרוש/ה ספר/ית
מעולה
(אך ורק מעולה)
והלמידה בתקופת
גורדון 28 ת"א
טלפון 231064

צוות מהנדסים
ומכנאים
עם נסיון בבצוע
עבודות תכנון ו/או
שרטוט הנדסי
ברמה גבוהה
טל' 799312 ת"א
משעה 5.

דרושה
מנהלת משק בית
היודעת לבשל
ולהחזיק בית
בא בחשבון זוג
דרושה המלצה
בהצעות רציניות
לפנות בין השעות
17—20 04—527453

למוסך בתל־אביב
דרוש עובד
למחסן חלפים
לאחר שרות צבאי
בעל רשיון נהיגה
לפנות:
מוסך „אנזיוף"
רח' החרוץ 7 ת"א
טלפון 34556

לבית"ר ליצור
חולצות נשים
דרושים
• **מנהל(ת) עבודה**
• **מתפרות**
• **פועלות לאוברלוק**
זינגר, לולאות
ולעבודות יד
תנאים טובים
לפנות לאופנת „נביה"
צילנוב 42 תל־אביב
טלפון 53954

דרוש
מפעיל לעגורן
לעבודה קבועה
בסביבות חיפה
משכורת טובה
לפנות טל' 04־524161

דרושה אשה
למפעל בקשישות
בקצוץ מעון חיפה.
בא לפנות ל:
צוקרמן, חיפה
בערב טלפון 523595
ביום בעבודה 521222

ל שופר־סל חיפה
דרושות קופאיות
לעבודה חלקית
באות בחשבון תלמידות תיכון מגיל 16 ומעלה
נא לגשת אישית למנהל החנות

הכנסה גבוהה
לחברה כלכלית דינמית הפועלת בכל הארץ
דרושים
אנשים בעלי השכלה תיכונית לפחות
האנשים המתאימים יודרכו ע"י החברה
בתל־אביב או בחיפה לתפקידים של
יעוץ, הדרכה ופקוח במסגרת החברה
למתקבלים מובטחת הכנסה גבוהה
וסכויי קדום מהירים
יוזמנו לראיון רק אנשים נשואים בין הגילים 25—45
המעונינים/ות יפנו בכתב עד ליום 10.2.73 בצרוף תעודות חיים
לת.ד. 36677 תל־אביב או לת.ד. 6367 חיפה
סודיות מובטחת

דרושים
לחברה הנדסית
מהנדסי בנין
1 בירושלים — תאום ופקוח
1 בתל־אביב — תכנון
לפנות לת. ד. 20051 תל־אביב
למספר 1236

למפעל חדש בקרית-גת
דרוש מכונאי
למכונות תפירה
עם אפשרות להשתלמות בחו"ל
לפנות בטלפון 051—91165 למר פישר מילו
בכל שעות היום

לחברת בניה גדולה בסביבות ת"א
דרוש
איש אחזקה מעולה
המתמצא בטפול בעגורנים וציוד לבנין
בפרטים נא לפנות לטלפון 3—757191
בין השעות 9.00—16.00

אלקו
ELCO
חרושת אלקטרוטכנית ישראלית בע"מ רמת-גן
דרושים
● **כתבנית**
אנגלית ועברית, מנוסה
● **טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של 3 שנים באלקטרוניקה התעשייתית
● **מסגרים ומכונאי אחזקה**
בעלי נסיון
● **רתך**
בעל נסיון
המעונינים יפנו אישית למפעל, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית: 721131 למחלקת המנגנון
— סודיות מובטחת —

לרכב ניר בע"מ
יבואני ב.מ.וו. — הנומג הנשל
דרושים
מחסנאי לחלפים
עוזר למחסנאי
תנאים טובים למתאימים
לפנות: רח' גירים 6
(ליד היכל הספורט יד אליהו)
טל. 38777

המרכז הלאומי למידע טכנולוגי ומדעי
רח' החשמונאים 84, תל־אביב
דרוש מידית
לעבודה מעניינת מאד
(לא מחקר)
פיזיקאי או מהנדס חשמל/אלקטרוניקה
כשורים דרושים:
תואר B. Sc. רצוי M. Sc. ידיעה טובה של עברית ואנגלית. גיל לא קובע.
נסיון דרוש: ותק מקצועי של 5 שנים לפחות. מעורה בחיי המחקר המתוח והתעשיה בארץ. הדיגנה המוצעת: בי מהנדסים או בי מב"ש.
נא לפנות בין השעות 9.00—15.00 טלפון 288263 לקביעת פגישה.

חברת נוע בע"מ
המוסף המרכזי
רח' המסגר 40 ת"א
דרושים
מכונאי רכב בנזין
תנאים טובים

באם את
בחורה נאה [עד גיל 30]
נבונה חרוצה ועצמאית בעלת כושר ארגון וניהול עם כשרון למוסיקה והכנה בתמליל שמסוגלת לעבוד עם קהל ושמאמינה ביכולתה להצליח
אנו מציעים אפשרות ליישום כשרונותיך
התקשרי אלינו בטלפון 224776 לקביעת ראיון.

אגודה צבורית הפועלת
לקידום ילדים לקויי למידה
מחפשת
עובד(ת) סוציאלי(ת) ראשי(ת)
עם נסיון בנושא ההכשרה אקדמאית
הדרגה בהתאם לכישורים
נא לפנות בכתב לת. ד. 2883, תל־אביב
בצרוף תולדות חיים והמלצות

אם הינך בחור צעיר ונמרץ.
פני אלינו עוד היום:
אנו זקוקים לך כסוכן לרכישת מינויים בכל חלקי הארץ.
שעות העבודה אינן מוגבלות. הכנסה טובה מובטחת.
לקבלת פרטים נוספים פנה למשרדי
ש.מ.ג.ר
רח' יצחק שדה 36, ת"א, חדר 210

דסל
למפעלנו העובר בקרוב לאזור גדרה
דרושים
* עוזר למנהל חשבונות ראשי
* פקידה-כתבנית עברית צרפתית
* מנהלת חשבונות
בעלת נסיון
לפנות 6—785125 פרט ליום שישי.

לחברת י.ע.נ.א.
יעול ועבוד נתונים אוטומטיים בע"מ
דרך פתח־תקוה 98, תל־אביב
דרושים
1. מפעיל מחשב I.B.M.
(בשיטת DOS)
עם לפחות שנה נסיון
2. פקיד בצוע
עם שנתיים נסיון
להתקשר במשך היום לטלפון 30862/3/4

למפעל מתכת בטבריה
דרושים
1. מנהל עבודה
2. רתכים
3. מסגרים
4. שוליות
נא לפנות בכתב לת. ד. 6545 תל־אביב

דרושה לנו
פקידה
הכישורים: ידיעה בהנה"ח (שלב ג' לפחות), הדפסה במכונת כתיבה עברית, מזכירות כללית, ידיעת השפה העברית על בוריה.
*
לפנות טלפונית או אישית
ל„אטמוס" בע"מ, רחוב
יצחק שדה 23, טל. 37215
תל־אביב.

מודול בטון (ישראל) בע"מ
דרך ההסתדרות 52, חיפה
דרוש
מנהל עבודה לבנין
לקביעת ראיון נא לפנות
טלפונית 528211, חיפה

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים
אפשרויות לקידום ותנאי שכר טובים
מסגרי אחזקה
בעלי 5 שנות נסיון
עוזר למנהל חשבונות
הכישורים הדרושים: סוג ג'—ד', 3—4 שנות נסיון
כתבנית עברית–אנגלית
בעלת נסיון
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת. ד. 10036, חיפה.

לאגודה שיתופית בצפון הארץ
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
על המועמד להיות: בעל נסיון רב בהנהלת חשבונות
המלצות טובות
ויהיה מוכן לגור במקום מושב האגודה
על המעונינים לפנות לת.ד. 209 תל־אביב, תוך פרוט: השכלה, תולדות חיים ומשכורת מבוקשת
— סודיות מובטחת —

עמל
לבתי־ספר תיכוניים־מקצועיים
של רשת „עמל"
דרושים מפקחים
למקצועות הריאליים וההומניסטיים
הכישורים:
השכלה אקדמאית, 5 שנות ותק לפחות בהוראה בחינוך העל־יסודי.
● המועמדים מתבקשים לפנות בכתב להנהלת רשת „עמל", ת"ד 303 תל־אביב, ולפרט קורות־חיים והשכלה — על המעטפה יש לציין „מישרת מפקח".

מכתשים באר-שבע
מפעלים כימיים בע"מ
דרושה
אחות מוסמכת
למשרה חלקית במפעלנו
תיאור התפקיד:
עזרה לרופא בעריכת
מיבדקים ומעקבים רפואיים
תנאים טובים למועמדת מתאימה
— סודיות מובטחת —
* מועמדות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ותיאור נסיון קודם למחלקת כח־אדם, ת.ד. 60, באר־שבע.

דרושים
1. תופרות על מכונה זינגר.
2. תופרות לעבודות גמירה.
לפנות ל:
לידיה אבום בע"מ
קרית־המלאכה
שביל־המפעל 4, ת"א
טל: 820666

דרוש
מהנדס בנין
לפקוח על
עבודות בניה
ופתוח
למשרה חלקית
נא לפנות
למפעלי בניה
אמר בע"מ
רח' הנביאים 20, חיפה
טלפון 669119, 664693

דרושים צורפים
בעלי נסיון
המעונינים יפנו למר־
כז תצוגה וסחר חיפה
בע"מ, שד' ההסתדרות
מפרץ חיפה.
טל. 04־726705

דרושה
מרכזנית-כתבנית-עברית
שעות עבודה
מ־08.00 עד 16.00
לפנות עם ציון המש־
כורת הנדרשת לת.ד.
2385 ת"א.

למפעל
מבוסס
בפ"ת
דרושים
1. טכנאי שרות
2. טכנאי הרכבה
3. מחסנאי
4. נהג לחלוקת סחורה
מהמועמדים נדרש רשיון נהיגה על מש־ אית וכן ידע טכני ונסיון קודם
למתאימים שכר גבוה
לפנות בכתב לת.ד. 29726 ת"א
עבור מס' 2555

דרושה דיילת קבלה
למועדון בריאות יפנית
תכונות נדרשות:
א. רצוי ילידת המזרח הרחוק.
ב. בעלת הופעה נאה.
ג. שליטה בשפה האנגלית, ידיעה בעברית.
תנאים טובים למתאימות
פרטים: „גיישה קלאב", טל. 231922 ת"א

לש.י.א. חברה קבלנית לבנין בע"מ
דרוש
מנהל עבודה
באזור הקריות בחיפה
לקביעת פגישה עם נציגנו באזור מגוריך, נא להתקשר לטלפון: 03—442313 כל יום או בערב, כולל שבת

דרושה
פקידה מתחילה
לעבודות־עזר במשרד, טלפונים, הדפסות בעברית.
על המועמדת להיות לפחות אחר שנתיים למוד בבי"ס מקצועי או נסיון מעשי בעבודה
לפנות ת.ד. 23088 ת"א

דרושה
פקידת ארכיון
לעבודה אחראית ומעניינת
ליום עבודה רצוף
נא לפנות בכתב
לת. ד. 33149 ת"א
עבור מס' 7

למפעל תעשיתי
באזור התעשיה
בנתניה
דרוש
מחסנאי טכני
בתשובה נא לכתוב
לת.ד. 364 נתניה

דרושים
1. קבלני משנה לעבו־ דות תפירה מעולה מעילים — חליפות מכנסיים.
2. מקבלים עבודות תפירה בבית עם או־ ברלוק.
לפנות ל:
לידיה אבום בע"מ
קרית־המלאכה
שביל־המפעל 4, ת"א
טל: 820666

למוסד ארצי להדרכה
דרוש עוזר למנהל
הכישורים הדרושים:
בעל כושר ארגון, גיל 35—25, ידיעת השפה האנגלית. עדיפות תינתן לבעלי תואר אקדמאי.
● לפנות עם פירוט תולדות חיים בכתב לת.ד. 11010 תל־אביב עבור „עוזר למנהל ארצי".
— סודיות מובטחת —

לחב' לעבודות כבישים
בסביבות תל-אביב
דרושים
טרקטוריסטים מעולים
לעבודה על שופלים קטנים
רצוי בעלי מקצוע היודעים להפעיל
גם ציוד כבד
לפנות
להב' „אפפלמוהים נתיבים" בע"מ
רח' הדרה 9 ת"א, טל. 263168
בשעות אחה"צ

למפעל מזון בפתח-תקוה
דרושים
1. חשמלאי אחזקה בכיר
2. מחסנאי טכני בעל נסיון
נא לטלפן 912130 מ־9.00 עד 17.00

למכון להכשרה ימית בעכו
דרוש
מהנדס מכונות
בוגר בית ספר מקצועי,
להרצאות בנושאי מכונאות ימית — כללית
לקציני מכונה בצי הסוחר.
הכישורים הדרושים:
א. שלוש כתות נסיון מעשי כמהנדס מכונות, רצוי במתקני כוח וחום.
ב. בעל תעודת הוראה.
ג. בעל רקע של עבודה מעשית באמנות.
על מועמדים ללא רקע ימי להיות מוכנים להפליג תקופה מסוימת לרכישת נסיון כנ"ל.
● המעונינים יפנו למכון להכשרה ימית בעכו, למנהל המכון, טלפון: 04־911016/7/8.

נציבות שרות המדינה
מודיעה:
למדפיס הממשלתי, ירושלים
דרושים
מועמדים יוצאי צבא,
לשם לימוד והכשרה
בסידור־יד ועימוד
● בדבר פרטים, נא לפנות לאמרכלות המדפיס הממשלתי, רח' מרים החשמונאית, ירושלים, או בטלפון מספר 36261, בין השעות 08.00—15.00.

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
MICROELECTRONICS LTD.
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרוש
טכנאי/הנדסאי מכונות בכיר
תפקיד — תכנון ומעקב אחר ביצוע של מכונות, מכשירים, מבלטים ומתקני עזר לייצור, כולל הרצתם בשלב הסופי.
כשורים: נסיון מעשי רב ביוהר וכושר ניהול צוות עובדים טכני. בעל יוזמה, אחריות, רצון ויכולת לעמוד באתגרים העומדים בפני מפעל מתפתח.
תנאים טובים במיוחד למועמד המתאים.
סודיות מובטחת.
לפנות למחלקת כח־אדם, טלפון 848038 או רח' המפיש 4, אזור התעשיה חולון.

למוסד בטחוני בת"א
דרושות בדחיפות
* פקידות כתבניות -
בעלות נסיון פקידותי וידע בכתבנות
* עובדות ארכיון -
באות בחשבון מועמדות הסרות נסיון בעבודה.
תנאי העבודה: ✱ משרה מלאה (מ־08.00—16.00).
✱ מקום עבודה קבוע ומסודר.
✱ שכר התחלתי — 550 ל"י ברוטו.
תנאי קבלה: ✱ 10 שנות לימוד לפחות.
✱ שליטה מלאה בעברית.
✱ אחרי שרות צבאי.
✱ עד גיל 35.
מעוניינות מתבקשות לפנות אישית לפגישה עם נציגנו בימים א'—ה' בתאריכים: 4—8 לפברואר 1973, בין השעות 14.00—18.00, לרח' אבן־גבירול 10 חדר 102 ת"א, ולהציג מודעה זו.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המערך מעונין באופוזיציה אחת בלבד,
לפי טעמו ורוחו והיא:

גח"ל

(בלי עזר — כנגדו)

ואתה:
אזרח בלתי־מפלגתי,
התסכים לעמוד בפני תכתיב זה?
השאלה הממתינה לתשובת הבוחר:
האין אלטרנטיבה לכביכול אופוזיציה?

מוגש ע"י רשימת האגודה למען בחירות אישיות ("לב—אש") בראשותו של שלמה כהן־צידון ת. ד. 2447 ת"א.

ראיתי שמעתי

אוסקר של ענף השיווק

חטיבת השיווק של המרכז הישראלי לניהול, המונה כ־120 חבר, החליטה באסיפה הכללית בראשית השבוע להעניק פרסים ליחידים ולחברות על הצטיינות בתחום השיווק.

יו"ר החטיבה, ד"ר מיכאל פרי, אמר, כי הוא מקווה שפרסים אלו יהפכו „לאוסקר של ענף השיווק בישראל". מטרת הפרסים היא להעלות את ההודעה והרמה המקצועית של השיווק, לתת המריץ להורמים לקידום הענף ולהבליט פעולות הנעשות בו.

בין היתר תיבחר החטיבה מדי שנה ב„איש השיווק של השנה". יוענקו פרסים לפעולה שיווק מצטיינת, מחקר שיווק, מודעה מצטיינת בעתון, שידור פרסומת מצטיין ברדיו, וכן פרסים לסרטון פרסומת (בקולנוע) ולפרסומת ברחובות.

הזוכים ייבחרו בדרך זו: רשימות המועמדים יועברו לכל חברי חטיבת השיווק, הם יצביעו בדואר, לאחר שוועדה בת חמישה תנפה את רשימות המועמדים ותכין רשימות סלקטיביות.

דת לעולים

משרד הקליטה העמיד לרשותם של עולים חדשים 25 דירות לבתי כנסת ב־17 קהילות ברחבי הארץ. אלה בתי כנסת ארעיים, והמטרה היא לתת לעולים מקום להתפלל בו מיד בהגיעם למקום מגוריהם החדש. בהקמת בתי כנסת קבועים מטפל משרד הדתות, שסיפק גם את הציוד והריהוט לבתי כנסת ארעיים אלו באמצעות המועצות הדתיות.

משרד הקליטה משתתף במימון חבילות חינם של תשמישי קדושה לעולים החדשים, שמשרד הדתות מחלק בנמל התעופה לוד. בחבילה יש טליה, תפילין, חומש, סידור, כיפה ותמונים. עולה שלא קיבל את החבילה בלוד, זכאי לקבלה ממשרד הדתות במשך חודשיים אחרי בואו.

לפי דרישת משרד הקליטה, מחלקת חברת עמידר מזוזות לכל דירות העולים, מזוזה לכל דלת.

כובי קהיר

הקהילה היהודית במארוקו נסערת בימים אלה נוכח ידיעה שהופיצה הסוכנות המצרית, בדבר „הקמת אגודה חשאית לפעולות סרור על ידי יהודי מארוקו". הסוכנות המצרית טוענת כי מטרת האגודה היא „לאלץ יהודים להגר לישראל".

אחד ממנהיגי הקהילה היהודית במארוקו תיאר את הידיעה כפרובוקציה והזכיר כי הסוכנות המצרית סיפרה לא מכבר כי איש עסקים יהודי רב השפעה ממארוקו ובני משפחתו נרצחו, „משום שאיש העסקים סירב להצטרף לאגודה החשאית זו".

שום מעשי רצח כאלה לא היו במארוקו, אולם הקהילה היהודית חוששת כי כובי המצרים עלולים לגרום בעקיפין להחר־מרת היחס אליהם.

רויו

הימים הללו

יום ב' 29.1 הוכרז כיום שביתת הקונים (מן העתונות)

— מבטיח, ביום שביתת הקונים תופל כל המלאי!

לא קבוצת מטורפים

מאמרו המעניין של אריה חשביה על עלייתו של היטלר לשלטון בגר־מניה (מוסף הארץ 26.1) לא ניהגה אף ברמז תשובה על השאלה „ה־היתכן חזרה של תופעה היסטורית נוראה שכזאת?"

ברצוני לתקן קביעה הפלולה להט־עות את הקוראים על גריגג, גבלס, הס ושות', כותב מר חשביה: „היתה זו חבורה של אנשים מוזרים, שאיש מהם אינו נורמאלי לגמרי..." אני משוכנע שלו נבדקו אנשים אלה על ידי ניאורולוגים ופסיכיאטרים, היו נמצאים נורמאליים בהחלט, וכך גם מצא אותם בית־הדין בנירנברג שדן אותם למיתה.

אסור להטעות ציבור שלא עבר את השואה בקביעה כאילו חבורת מטורפים השתלטה על שבעים מיל־יון גרמנים והובילה אותם לאן ש־הובילה. היטלר ומפלגתו עלו לשל־טון בבחירות דימוקרטיות, מפני ש־הגרמנים רצו בו ובמפלגתו הנאצית. העמדה בבעיה של שלטון המפלגה הנאצית בגרמניה, במשך 12 שנים, על כל זוועותיה, בצוותיה ובשלו־נותיה, כאילו זו בעיה של קבוצת מטורפים, היא סילוף ההיסטוריה.

עדיין המפלגות הנאציות הניאו־נאציות בגרמניה ובאוסטריה, הד־מפלגות הפאשיסטיות בספרד ובאי־טליה ובארצות אחרות מהוות סכנה לשלום השלם, וכל אדם שוחר־שלום חייב להלחם בהן עד חרמה ובעוד מועד.

ירושלים ד"ר אריה באומינגר

מכתבים למערכת הארץ

פתיחת עורקי תנועה

במאמרו של שלמה גרבר על עור־קיה הסתומים של תל אביב („הא־רץ" כ"ב בשבט), כותב על דרכים ופתרונות הכרוכים בהוצאות של עשרות או מאות מיליוני לירות (ו־גם מיליארדי לירות). אולם לכרבה התמהון נעלם מעיני פרנסי התח־בורה למיניהם, ואולי גם מעיני הי־עתונאים, שחלק ניכר מהסתימות נגרם באופן מלאכותי על ידי השל־טונות. פתיחת סתימות אלה כרוכה בהוצאה אפסית ולפעמים אפשר ב־הוצאה שלילית (כלומר בחסכון). כוונתי היא לתמרורי „צמוד" מיו־תרים ולרמזורים מיותרים, כדוגמת תמרור „צמוד" המחייב את הפונים ימינה משדרות חן להמשך שדרות ... הקיימת (מתחת לפרסומת ה־ ...).

לדעתי אין להגיע רמזור במפגש עורק ראשי ורחוב צדדי, ביחוד כא־שר העורק הראשי מרומזר במפתחיו הראשיים. לדוגמא אביא את הרמזו־רים בצמתים כדלקמן: ארלוזורוב — בן־סרוק, דרך פ"ת — נחלת יצחק (בכיוון דרום), ארלוזורוב — הלי־סינקי — סאלד, ויצמן — דפנה — י. ד. ברקוביץ, אבן גבירול — המלך דוד, אבן גבירול — נצח ישראל, יהודה הלוי — בלפור, יהודה הלוי

— מוזאיה, כל הרמזורים בדרך יפו מבטיב לכיכר המושבות (פרט לפינת נחלת בנימין ופינת הרצל), דרך ה־שלום — ההגנה (בגבעתיים), דרך הכיסים — צהלה. הסרת רמזורים אלה ועוד רבים אחרים התלפתם ב־תמרורים מתאימים יהרום תרומה ני־כרת לפתיחה העורקים הסתומים ב־תל־אביב.

תל־אביב אברהם קדי

הסעדריון

זה שנים שאני עוקב בענין וב־פליאה אחרי דיווחיו ב„הארץ" של אלף שם, סופרכם באנגליה. כשה־ליכוד היה שם בשלטון ביקר את „הסוציאליזם" של הליכוד ועתה במאמרו „היית כובל את היותמה" (הארץ 28.1) הוא מצביע על „ה־צעדים הסוציאליסטיים" של ממשלת הית השמרני.

אלף שם מבכה מדי פעם את ה־הסדרים הסוציאליים למיעוטי הכ־נסה המקובלים על ממשלות הליכוד השמרנים כאחת. במאמרו הנ"ל הוא מסב תשומת לב מיוחדת ל„אוכלי לחם סער" ; „הסעדריון", על משקל הפרולטריון : „הקבוצות בעלות שכר נמוך ומשפחות גדולות שמצבן טוב כשהן מובטלות מאשר כשהן מועס־קות — תודות לשעורי הסעד הנ־הוגים בבריטניה". הוא מציין את קיומם של „אריסטים — אנשים המקבלים סעד תרשמים כמובטלים, אך עובדים מן הצד (או גונבים), הכי". בקיצור, ההנאה ההבטלה אצל ה„סעדריון" רבות וגדולות!

אלף שם צנע ונלוי לב. לא רק הוא יודע עובדות אלו ובדוח עלי־הן בחריצות לקוראי „הארץ" ביש־אל. וכך הוא אומר : „עובדות אלו ידועות יפה. אך לא המיניסטר ל־ביטחון סוציאלי ולא מיניסטר הע־בודה בממשלה השמרנית מוכנים להילחם בפקידי משרדיהם ובעיתו־נות (המגיזה ל„רחמנות" לצרפל את טיפוסה בשאלות של אבטלה וס־עד)".

לא קשה להבין תיסכולו של עי־תונאי שמרני מאד. כאשר הממשלה השמרנית הבריטית „סוציאליסטית" מדי בעיניו וכאשר אף זו „ליברלית" כל כך בהסדריה הסוציאליים. זכותו להאמין במה שהוא מאמין ולכתוב רשימותיו בהתאם, אך מצער שקור־אי „הארץ" חייבים לקבל בקביעות ובמשך שנים הבונה כה מעוותת על המציאות הבריטית וניתוחים

שמחיים כל־כך על ההדריה הסוצי־אליים של בריטניה תחת הליכוד השמרנים כאחת.

כן הדין, אולי, לציין שהמיכות הסעד בבריטניה אינן גבוהות כל־כך, אלא שהשכר נמוך מאד ורבים גורמים שיש להעלותו כדי להבר־טיח המריץ לאיש העובד (ורבים מ־עובדים אלה — הנאתם וסיפוקם היחידים בעבודה הוא השכר הם אינם מקבלים הנאות חומריות ואוד רוק כהמורה לעבודתם מדוגמת עי־תונאים, פקידים ממשלתיים וכו').

אפשר גם שלא הפקידות הברי־טית מערפלת ב„רחמנותה" את שי־פוטם של השרים השמרניים ביחס למצעי ההכנסה, אלא שער הברי־אות הבטחון הסוציאלי השמרני, כיר קית יוקי עצמו מאמין בקיפול אנרגי גם במעוטי הכנסה ופועל ב־התאם (אגב, הפקידות הבכירה הב־ריטית לא נחשבה מעולם כליבר־לית מאוד בתחום הסוציאלי).

אפשר גם שההנאה מטעם „ה־סעדריון" אינה גדולה כל כך כפי שמבליט א. שם. אמת, בכל מערכת של הסדרים ציבוריים קיימת מידה של הנאה, אך היקפה הוא הקובע. אין בידינו מספרים רשמיים ביחס למדי ההנאה במערכות ציבוריות שונות בבריטניה. ידועים לנו נתו־נים רשמיים בנושאים דלונטים ב־ארה"ב. גם שם בעלים הוגים כשוי־כים גירסות דומות לגירסותיו של א. שם. בארה"ב נמצא, כי פחות מ־5% של „הסעדריון" האמריקאי מרבה את שלטונות הסעד. מאידך, במערכת שהעניים אינם נזקקים לה, ההנאה גדולה בהרבה ; כ־33% מ־האוכלוסיה הלא־עניה בארה"ב מר־מים את שלטונות מס־ההכנסה ה־אמריקאים ! אני משער שבאנגליה ובארצות מתקדמות אחרות קיים מצב דומה.

ירושלים ד"ר ישראל כץ

הומאופטיה

קראתי המאמר „הסוד צפון ב־ציפורניים" מאת דליה אבניאון („ה־ארץ" 26.1) ומצאתי בו כמה שגיאות עובדתיות.

ההומאופטיה היא תחום רפואי, שעוסקים בו אלפי רופאים מוסמ־כים ברחבי העולם לרבות ארה"ב, אנגליה וגרמניה.

נכון אמנם שיסוד השיטה הוא לרפא מחלה באמצעי דומה לה, זה גם מסביר את השם, מפני ש„הו־מויוס" היא מלה יוונית ופירושה „דומה". אלא שכמות התרופה היא כל כך מינימאלית ביחס למה שקו־אים בהומאופטיה „פוטנציה", עד כי בשום פנים ואופן אין להבחין בה בשום שיטה אנליטית מיקרוסקופית, כימית או אחרת.

הסיבה של המיסוד הנאמן היא : „גירוי קל (כלומר הומאופטי) מר־פא, גירוי חזק מזיק, וגירוי חזק מאוד עלול להמית. עליכן, אין ב־הומאופטיה כוח מזיק. חוהי מעלה

עצומה בהשוואה לרפואה הכללית. בהרבה מקרים תרופה אמנם מועי־לה מצד אחד ומצד שני היא מזי־קה. אחד הרופאים ההומאופטים, העוסק בזה בישראל יותר כארבעים שנה, הוא ד"ר א. ירוס, ואפשר לשאול את פיו.

אין כל קשר הדוק או בלתי נפרד בין דיאגנוזת הציפורניים לבין ה־הומאופטיה. קרוב ל־100% של ה־הו־מאופטים בעולם והרופאים הבוטס־כים ע"י בתי־ספר גבוהים ב־ארה"ב או גרמניה, אינם מכירים את השיטה הזאת כלל. מהמאמר מתקבל לעומת זאת, כאילו הדיאג־נוזה של הציפורניים קשורה ב־הומאופטיה. נכון שצבי נכנה עם הרופאים הדגולים אשר מביאים ברכה להרבה מאוד חולים ושוב־לים. נכון גם, שבארץ יש מעטים מאוד מסוג הרופאים הרוחניים, כפי שהייתי קוראת לו.

לעומת זאת, יש למשל באנגליה 4—5 אלפים רופאים כאלה ד־1500 בבתי־חולים שם פתחו את שעריהם לפניהם. כל חולה יכול להזמין אליו כומר, או רב, או כרפא. על כן לא נכון לקבוע שההומאופטיה או ב־מקרה שלנו צבי — מתעלמים כן הרפואה הכללית. אלה מבין מכרי צבי נתן להם והראה ללכת לבית־חולים ולהינתח עשו כך והבריאו.

הסיבות בלתי רגילה היא להגיה כי יש תרופה אחת או אחרת ב־הומאופטיה, שאפשר „לכמור" את־תן לכל חורש. נכון אמנם שבספר הרפואות ברפואה הכללית. עצום, אבל בספר הרכבים ההומאופטים האפשרי גדול לאין שיעור. וזהו האומנות של ההומאופט — להרכיב את החומרים לפי המקרה האינדיווי־דואלי. יש כמה תרופות היצביות כמשומשים בהן גם ברפואה הכל־לית, כמו למשל ארניקה, שאותה נותן ההומאופט לפעמים כתרופה בלתי־מורכבת, כיון שהיא חיצו־נית.

ההומאופטיה מצריכה לימוד ו־מחקר של שנים, מלבד לימוד ה־רפואה הכללית, וזהו אולי אחת ה־סיבות שבגללה נמנעים רופאים רבים מלהתעסק בה.

תל־אביב מרים קלאונר

יחס לנאשמים

הטלוויזיה שידרה את התחלת ה־משפט של חברי רשת הריגול וה־חבלה שאורגנה ע"י הסורים. נוכח הפנים החייכניים הרוגזים של ה־נאשמים נזכרתי בפני סלאנסקי (ה־יהודי) שנשפט בשעתו ע"י המשטרה החשאית הסובייטית בפרג צ'כיים.

סלאנסקי עמד על דוכן הנאש־מים והודה בפשעים נגד הקומוניזם שמעולם לא ביצע, שבור בעינוי תופת.

חשבתי על היחס לנאשמים היהו־דיים שפעלו בפקודת הבת הפשיס־טית הסורית המכונה את האינטר־סים של הסובייטים. כה נפלאה מדי־נת ישראל שכך היא נוהגת בבניה הבוגדים הרוצים להרסה.

הוד השרון מנחם קהת

הגנת הפועלים

פרופ' יגאל ידין, אלוף (מיל.) אברהם יפה, מר עזריה אלון ואלפי מגיני טבע אינם זקוקים להגנה מ־פני דבריו של מר אליעזר מולק. הזקוקים להגנה, הם פועלי חיפה, שאדם כאליעזר מולק משמש להם דובר.

חולון דן תמרי

גלישה לחופשה

עם

דפנה טורס

סע להינפש
בהרי האלפים השוויצריים
ב־18 במארס

במחיר 1,750 ל"י ועוד 207 דולר — ל־18 יום, כולל „קפיצה" ללונדון.

במחיר כלולים: הטיסה, המיסים, ההעברות בצירך לאתר־הנופש לבגרהרידה וחזרה, המלונות בדרגה ראשונה בשוויצריה, הבעבר בקרונות וברכבל לאיזורי התחלקה ההוצאות שהיה מינימליות בלונדון.

לקבלת פרוספקט ולהרשמה, פנה עוד היום אל אחד ממשרדי:

דפנה טורס

תל־אביב: רחוב הירקון 104, טלפון 126—244
רחוב הירקון 114
שדרות רוטשילד 15 טלפון 607—59
ירושלים: רחוב דוד המלך 9 טלפון 553—223

בהנהלת מדריך מנוסה עשרה אנשים לפחות

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לפילוסופיה
הציבור מוזמן להרצאתו של
מר יוחנן סילמן
מהמחלקה לפילוסופיה על נושא:
„ציוויים וחוקים בספר הכוזרי"

ההרצאה תתקיים אי"ה ביום רביעי ה' באדר א' תשל"ג (7.2.73) בשעה 20.00 בספריה הסמינריונית של המחלקה לפילוסופיה בבניין פממית הבנות בקרית האוניברסיטה.

כוכב הצפון
(לשעבר חומות עכו)
עכו העתיקה
חאן אל שאוורדה

יום שישי 2.2.73
מועדון ריקודים

להקת הברקים

במעונות גאולה שכונה חדשה בחיפה
מוקם מרכז מסחרי חדש

נותרו
חנויות למכירה

בדבר פרטים נא לפנות למפעלי בניה אסף בע"מ
רחוב הנביאים 20 חיפה, טלפון 669119, 664693

וילונות מפלסטיק

לחדרי אמבטיה, מטבח
תוצרת חוץ
מפות טרילן
מכסים שטיחים

גפנר, תל־אביב, פינסקר 29
פ. טרומפלדור טל. 288770.

בכפר־סבא
למכירה

שטח של 16,683 מ"ר, מיועד לבניה, (מגורים ומסחרי) חלקה 61, בגוש 6435, על יד התחנה המרכזית לטלפון: 289417.

פסנתר
Grotrian-Steinweg
גרוטריאן־שטיינווג

הפסנתר הטוב ביותר אך לא היקר ביותר —

להשיג באחריות ובתנאים נוחים עם שרות מקצועי אצל הסוכן הראשי

גורן

ירושלים
טל. 226544
רח' יפו 12

ורוח המפלגה הליברלית

תכנית שבועית

יו"ר המוסדות

היום — 2.2.73 בשעה 8.15 בבקר, ישיבת יו"ר המוסדות בבית מרכז המפלגה, קומה ד'.

הדור הצעיר

היום — 2.2.73 בשעה 9.30 בערב, פגישת חברים בביתו של מושי הצלמן, רח' הרב קוק 42 בני ברק, בהשתת': סימון סיומה — רכז הדור הצעיר.

המח' לעולים חדשים, ארגון הנשים — מרחב ת"א—יפו

בשבת — 3.2.73 בשעה 11.00 לפנה"צ, במסגרת „קידוש ל־עולים" בבית ציוני אמריקה ירצה מר נחום שדה, נציג האגוד העולמי של הצה"כ ב־אמריקה הלטינית. הפותח: י. איזנברג, המנחה: גב' צ. ליג־קר.

ארגון הנשים — נתניה

בשבת — 3.2.73 בשעה 7.00 בערב, בבית האורח „עונג שבת לעולים" בהשתת': י. ואלך — יו"ר מועצת הסניף ומר צ. ארנשטיין, ותכנית אמנותית. הפותחת: הגב' יהו־דית גוטהילף.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון — 4.2.73 בשע־עה 6.00 בערב מתכנסים פעי־לי הארגון באזורי עבר היר־קון לפגישה משותפת עם ה־סטודנטים הפוקדים באזורים אלה בהשתת': י. כספי — יו"ר ועדת הכרטסת, מ. הר־ברכון — מזכ"ל המרחב, ר. ויסלה וג. קולמן — סגני יו"ר ועדת הארגון, בבית המפלגה באולם הישיבות, קומה ד'.

ארגון הנשים — פתח־תקוה

ביום שני — 5.2.73 בשעה 8.00 בערב, בבית „הבונים ה־חופשיים", רח' גד מכנס 22, מסיבת חברות בהשתת': ד"ר א. אוקסהורן שירצה על הנו־שא: בעיות גיניקולוגיות כד־נות, בלוי שקופיות. הפותחת: גבי חולדה ספיר.

ארגון הנשים — בת־ים

ביום שני — 5.2.73 יערך בקור במוזיאון תל אביב. ה־חברות נפגשות ליד המצבה בבת־ים.

רמת־גן

ביום שלישי — 6.2.73 בשעה 7.45 בערב, פגישת תא אקד־מאים בהשתת' ד"ר ישראל פלד — ראש העיריה שירצה על הנושא „השנויים בבחי־רות המוניציפליות", במועדון המפלגה בר"ג, רח' ביאליק 42, קומה ב'.

קרית מוצקין

ביום שלישי — 6.2.73 בשעה 6.30 בערב, פגישת מזכירי סניפי אזור הצפון במועדון המפלגה בקרית־מוצקין, רח' השופטים 41, בהשתת זאב גריגו.

תא האקדמאים — רמת־גן

ביום שלישי — 6.2.73 בשעה 7.45 בערב, יתקיים מפגש אקדמאים בהשתת' עו"ד ידי־דיה בארי — יו"ר הועדה ה־ארצית. ד"ר ישראל פלד יר־צה על „בחירה ישירה של ראשי ערים". ינחה: עו"ד ע. שפי, המכונות על צביוני אקד־מאים בסניף.

סוחרים, חולון

ביום שלישי — 6.2.73 בשעה 6.00 בערב, פגישת סוחרים — שאלות והרצאות בעניינים מוניציפליים, בהשתת' חבר־נו בעירית חולון. המפגש יתקיים במועדון המפלגה בחו־לון, הנשיאים 3.

סיור הדרוזים בכנסת

ביום רביעי — 7.2.73 יסיירו נכבדי הדרוזים בכנסת. קבלת פנים ע"י ח"כ: ד"ר א. ד־מלס, ג. פת, י. תמיר וה. נסים.

באר־שבע

ביום חמישי — 8.2.73 בשעה 2.00 בצהריים, ישיבת הנהלה הסניף, בהשתת' רפאל הצבי.

מרחב תל־אביב—יפו

יום חמישי — 8.2.73 בשעה 7.30 בערב, מתכנסת הועדה המוניציפלית של המרחב ב־השתת' חברי הועדות לעניני יפו ההסכנות הועדה לסעד בהשתת' חברי מועצת העיר־יה הגב' שרה דורון ומר י. ג. סלמטר א. סרוקה — יו"ר הועדה המוניציפלית, מר ד. פינס — סגן יו"ר הועדה ה־מוניציפלית וה. הברמן — מזכיר סיעת גח"ל בעירית, בבית המפלגה, אולם הישי־בות קומה ד'.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

ל„ציון"
חברה לביטוח בע"מ

דרושים נערים

בגילאים 16—17

לעבודה משרדית כולל שליחויות

נא לפנות למחלקת כח אדם, רח' ליליינבלום 43 או טלפונית אל 614711

עוז־און
קואופרטיב למוצרי חשמל בע"מ
חולון, אזור התעשיה, רח' הנפח 15.
טל. 840117/8

דרושים
עובדי ייצור
מנוסים בעבודה במכבש

דרושים
מפעילים

לעבודה ביחידת מחשב
של בנק
העבודה במשמרות

מעוניינים בעלי השכלה תיכונית לאחר שרות צבאי יגישו הצעות מועמדות לת.ד. 1687 תל־אביב ולציין על גבי המעטפה (עבור מגנגון)

ל„גן אורנים" בע"מ
גני התערוכה — יריד המזרח
שדרות רוקח — תל־אביב

דרושים
• עוזר טבח
• עוזר מחסנאי
משוחררי צה"ל
• פועלי נקיון
לעבודה במשמרת בוקר ובמשמרת ערב

נא לפנות במקום, או טלפונית: 772164, 779324

שרותי השומרים

דרושים
1. שומר ימאי
יודע קרוא וכתוב עברית לעבודת לילה בתל־אביב.
2. שומרי לילה
לעבודה בסביבות תל־אביב.
3. מנהל/ת חשבונות
בעל/ת הכשרה וניסיון קודם.
תנאים טובים לאנשים המתאימים.

לפנות: יהודה הלוי 131, תל־אביב טלפון 225571, 227487

למוסד ארצי להדרכה
דרוש מנהל

הכישורים הדרושים:
אקדמאי, מעל גיל 30, בעל כושר ארגון, ידע בשפות, כושר ניהול משא ומתן. תנאים טובים לאדם המתאים.

✱ נא לפנות בצירוף פירוט תולדות חיים לת.ד. 11010 עבור „מנהל מוסד ארצי"
— סודיות מובטחת —

כור מתכת בע"מ

למפעלנו בחולון דרוש:

חשמלאי

בעל רשיון מוסמך

המעוניינים המבקשים לפנות לרמ"ה כח אדם כור מתכת, ת. ד. 1944, תל־אביב

להוצאת ספרים מ. מזרחי

דרושים

1) מנהל חשבונות מנוסה

2) פקיד חשבונות

לפנות החל מיום שני 5.2.73 בין השעות 2 — 5 אחה"צ, לרחוב י. ל. פרץ 19, תל־אביב

מפעלי טקסטיל בית־שאן נצרת בע"מ

למפעל בבית־שאן

דרושים

1. מהנדס טקסטיל
בעל נסיון בעבודה בתי חרושת.
2. טכנאי טקסטיל
עבור מחלקת הצביעה.
3. מבקר סיב
במחלקת האריגה.
4. סוציולוג
בעל תואר ראשון לפחות לעבודה במחלקת כח אדם.
5. סגן מנהל כח אדם
בעל השכלה ונסיון בתפקידי עבודה של לפחות 3 שנים.

מפעלנו בבית־שאן מציע לך עבודה מעניינת מלאת אתגרים ושכר הוגן.

העובדים בבית־שאן זוכים בתנאי הטבות בתחום המס ההכנסה ויוחזרה ע"י להכנסה של —750 ל"י הראשונות.

למעוניינים הדבר קורה בדירה, מגורים במקום בהתאם לתנאי לקבלה לעבודה.

מועמדים רציניים המבקשים לפנות בכתב אל: פלסוניה למחלקת כח אדם ת.ד. 20 בית־שאן טלפון 065־88255 כדי לקבוע ראיון.

למפעל גדול באזור עכו

דרוש
עובד אחזקה

עם נסיון בקיצור של לפחות 5 שנים

נא לפנות לת. ד. 128, עכו

לרשות ניירות ערך
דרושים

• רואה חשבון
תאור המשרה: בדיקת דו"חות כספיים ובידע המבוצאי אשר הכלולים בהתקיפים וכן בדיקה דו"חות התקופתיים בהתאם לחוק ניירות ערך ולנהלי ההשבונאות בארץ.
מקום העבודה: ירושלים.
הכשורים הדרושים: נסיון במקצוע, ידיעת עברית ואנגלית.
דרגה: בהתאם לכשורים.

• משפטן —
עוזר ליועץ המשפטי של רשות ניירות ערך
תאור המשרה: ביקורת תשקיפים הדו"חות התקופתיים המתאמות לחוק ניירות ערך ולתקנות.
מקום העבודה: ירושלים.
הכשורים הדרושים: נסיון במקצוע, ידיעת עברית ואנגלית.
דרגה: בהתאם לכשורים.

• מוסמך אוניברסיטה
במנהל עסקים או בכלכלה
תאור המשרה: ביקורת תשקיפים ודו"חות התקופתיים בהתאם לחוק ניירות ערך.
מקום העבודה: ירושלים.
הכשורים הדרושים: נסיון במקצוע, ידיעת עברית ואנגלית.
דרגה: בהתאם לכשורים.

✱ על המועמדים להגיש הצעותיהם בצרוף קורות חיים והעתקות לאמות השכלתם ונסיונם במקצוע לא יאוחר מ־28.2.73 לפי הכתובת: רשות ניירות ערך, רח' קפלן מס' 1 הקריה, ירושלים.

לדפוס בגבעתיים
דרושים
1) דפס בלט
2) נער מתלמד
תנאים טובים
טל. 31587 ת"א
בשעות העבודה

לחברה להתכנון בצפון
דרוש
טכנאי
או
הנדסאי בנין
תנאים טובים למועמד המתאים.
להתקשר טל' 82214 חיפה

לחברת בנין גדולה בת"א
דרושה
נערה
לצבא בא
לעבודות משרד ושליחויות
שעות העבודה: 8—16
לפנות טל' 265294

AUDI 100
מכונית למופת

החל מ־ 34.240 ל"י
עם שינוי שיטת המיסוי לרכב, כצפוי בהתאם לפרסום בעתונים, יועלו מחיריהם של דגמי AUDI 100 ב־2500—2000 ל"י.
הזמן את ה־100 AUDI שלך עתה — הרווח וההנאה יהיו כולם שלך!
הזמן נסיעת מבחן ב־100 AUDI — תיווכח כי נסיעה אחת שקולה כנגד 1000 מילים!
AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

ד"ר נחום גולדמן — לגרמניה

יברר אפשרות לקבלת פיצויים לקרבנות הנאצים מגרמניה המזרחית

(ע). הסיכויים להשגת הסדר עם גרמניה המזרחית על תשלום פיצויים לקרבנות הנאצים, ייבדקו על־ידי נשיא הקונגרס היהודי ה־עולמי, ד"ר נחום גולדמן שיצא אתמול לגרמניה.

לפני המראתו במטוס לפראנקפורט ולבון, אמר ד"ר גולד־מן כי בעת שהותו במערב גרמניה יתייעץ עם מומחים נודעים, כדי לע־מוד מקרוב על מידת הסיכויים ל־הגיע להסדר עם גרמניה המזרחית. "אם אוכח שאין סיכויים לכך" — אמר — "לא אטפל בענין זה. ייתכן שיש סיכויים, אך אני זהיר ואינני בקיא בנושא. על־כל־פנים, ודאי ש־תסתמן אפשרות לתשלום פיצויים על־ידי גרמניה המזרחית, אם ישתפ־רו היחסים המדיניים בינינו לבינה".

בהמשך דבריו אמר, כי נקבעה לו פגישה עם שר החוץ של גרמניה ה־מערבית, מר ולטר שאל, "אולם הוא חלה והפגישה בינינו התבטלה". ל־עומת זאת יפגש עם ראש האופוזי־ציה מר ריינר בארצל, עם שר־המש־פטים של גרמניה המערבית ועם מי שהיה שר־האוצר, המכהן כיום כסגן יו"ר המפלגה הסוציאל־דמוקראטית בגרמניה. שיחותיו של ד"ר גולדמן עם אישים אלה יהיו בעיקר בבעיות שהתעוררו במערב גרמניה בענין תשלום פיצויים ליהודים, שיצאו את מזרח אירופה אחרי 1965. ד"ר גולד־מן ציין גם, שיש כמה פסקי דין עקרוניים שצריך להגשימם. "ישנם קשיים אך אני מקווה להתגבר על־הם, כמו גם, שלקראת הבחירות בגר־מניה הופסקו שיחות אלה שהיו בעי־צומן" — אמר.

ד"ר גולדמן ייצא לכמה ימים ל־פאריס, וביום ב' הבא ישוב לבון ויפגש עם הקנצלר וילי ברנדט, עם ראש לשכת ראש הממשלה מר אגון באר ועם שר האוצר מר שמידט, בקשר לעניינים כספיים אלה.

העובדים הסוציאליים בירושלים מאיימים בסאנקציות

מאת גדעון אלון, כתב "הארץ" בירושלים

בכנס חירום של העובדים הסוציא־ליים בירושלים, שייערך היום, יוחלט כנראה על הטלת סנקציות, בשל החלטתה של עיריית ירושלים לפטר 40 עובדים סוציאלים ב־1 באפריל ש.ז.

הכנס יחליט קרוב לוודאי על שי־גור משלחות של עובדים סוציאליים עם הלקוחות (נוער שוליים, הבודות רווב וכד') הנמצאים בטיפולם אל לשכת שר־הסעד מר מיכאל חזני ואל ראש עיריית ירושלים מר טדי קולק.

אתמול נפגש ועד העובדים עם הוועדה לקידום הנוער הירושלמי ב־ראשות שופט בית המשפט המחוזי בבירה, מר אשר לנדאו, אשר הבטי־חה להפעיל את השפעתה על משרד הסעד ועיריית ירושלים לבל יפוטרו 40 העובדים.

המחשב ישחק שחמט נגד עצמו

מאת כתב "הארץ"

המחשב של אוניברסיטת ת"א עומד להתמודד בשחמט עם אמ־נים בין־לאומיים, עם אלוף אסיה שמשון כגן ועם שחמטאי צמרת ישראליים. חברת קונטרול דאטה פיתחה את התכניות לפיהן ישחק המחשב נגד השחמטאים. ההת־מודדות בין המוחות האנושיים וה־מוח האלקטרוני תיערך במסגרת גמר אליפות האוניברסיטה, שיי־ערך באפריל. מהלך המשחקים נגד המחשב ישודרו בטלוויזיה ב־מעגל סגור לאולם בן 500 מקו־מות.

המחשב אף ידגים את יכולתו כאשר ישחק בעצמו את שני הצ־דדים, השחור והלבן, כאשר כל צד "מוזן" בתכנית עצמאית.

"תפוקת החשמל בישראל תוכפל תוך 7—6 השנים הבאות"

(ע). יצור החשמל בישראל יוכפל ב־6 עד 7 השנים הבאות — אמר ביום ד' מר יוסף זהרי, מנכ"ל מש־רד הפיתוח.

בהרצאה על משק האנרגיה ביש־ראל בעשור הנוכחי, שנשא בפתי־חת יום העיון הארצי השני במדעים הטרמיים הנערך באוניברסיטת ה־נגב, ציין מנכ"ל משרד הפיתוח כי ב־10 השנים הבאות יהיה צורך ב־השקעה של כ־5 מיליארד ל"י להג־דלת יצור החשמל. מחצית סכום זה יושקע במיתקני יצור והמחצית ה־שנייה באמצעי תימסורת לצרכנים.

אם בתקנות מתבצעת התמורה לק־צות המהירה בכוח החשמל השולה על הצריכה הצפויה — אמר.

היום חלוקת פרסי חידון ידיעת הקוראן

(ל). פרסי החידון של ידיעת ה־קוראן ותולדות מוחמד יחולקו היום במכסם שייערך במעונו אגודת ה־עתונאים בבית אגרון, ירושלים.

החידון נערך מטעם בית השידור הישראלי (תכניות בשפה הער־בית, בקשת "השידור") ושודר ב־משך ימי חודש רמאדן השנה.

ראש עיריית ראשון־לציון נפגש עם שר־הבריאות ועזב את החדר

בגלל חילופי דברים חריפים בעניין ביה"ח אסף הרופא
השר שם־טוב: "צריך לדעת כיצד מתנהגים עם שר"

(ע). פגישה שנערכה אתמול בין שר־הבריאות מר ויקטור שם טוב לבין ראש עיריית ראשל"צ, עו"ד חנניה גיבשטיין, בנושא פי־תוחו של ביה"ח אסף הרופא ב־צריפין, הופסקה לאחר חילופי דברים חריפים. בסיומם עזב ראש־העיריה את החדר.

עו"ד גיבשטיין וכמה ראשי ערים אחרות שביה"ח אסף הרופא משרת את תושביהן, החלו לגלות ענין ב־פיתוחו של ביה"ח לפני יותר משנה. בינואר 1972 ביקשו ראשי הערים של ראשל"צ, רמלה, רחובות ולוד פגישה בענין זה עם שר־הבריאות.

על השתלשלות הענינים מסר מר גיבשטיין את הפרטים דלקמן:

בשלב ראשון נפגשו ראשי הערים עם מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' ברוך פדה. הוא הודיע להם, כי מש־רדו יגש מיד להכנת תכנית פיתוח ביה"ח, שתושלם תוך ששה חודשים. עוד אמר, כי עם סיום התיכנון יגשו לביצוע התוכנית.

פגישה זו נערכה בחודש פברואר 1972, ובעבור ששה חודשים שלח ראש עיריית ראשל"צ תזכורת לפרופ' פדה, אשר לדבריו לא זכתה בתשובה. ל־אחר תזכורת שניה ושבה איום לפ־נות לבית־המשפט הגבוה לצדק, קי־בל עו"ד גיבשטיין תשובה מצוננת של פרופ' פדה. העתק, ד"ר יורי ארנה, כתב בין היתר:

"בחודשים אלה אנו עוסקים בסיד־רה של תכנית־אב מפורטת לשרותי הבריאות באיזור תל־אביב וגוש דן. ורק אז נוכל לרכז את כל מאמצינו להשלמת תכנית האב של ביה"ח אסף הרופא.

בעקבות תשובה זו ביקש ראש עיריית ראשל"צ להפגש עם שר־הב־ריאות והפגישה נערכה אתמול.

במסיבת עתונאים דחופה, שכינס מר גיבשטיין אחר־כך אמר. "הזכרתי לשר כי כל מה שהובטח עד היום לגבי פיתוח ביה"ח לא קויים. שאלתי אותו אם אחת הסיבות להזנחת בי"ח זה היא, שאין לו פטרונים חשובים כפי שיש לבתי חולים אחרים.

השר החל להשיב על הדברים ו־ראש העיר ניסה להעיר משהו. אז התפתחו חילופי דברים, אשר את תכנם מסר מר גיבשטיין על פי ר־שימותיו כדלהלן:

שם־טוב: "ייתכן שהפגישה תסת־יים כרגע ומבה".

גיבשטיין: "אתה מאיים עלי?"

שם טוב: "אתה יכול להבין את זה כך".

גיבשטיין: "אם כך אשחרר אותך מהפגישה".

לאחר דבריו אלה פנה ראש עיריית ראשל"צ לצאת מהחדר, ותוך כדי כך אמר השר: "תלמד לדבר עם שר".

עו"ד גיבשטיין אמר במסיבת העי־תונאים, כי הוא רואה בחומרה רבה את הזנחת ביה"ח, הגורמת סבל ל־עשרות אלפי אנשים הזקוקים לשי־רותיו.

לעומת זאת אמר שר־הבריאות ב־תגובה על התקרית: "ראש עיר חייב לדעת כיצד מתנהגים עם שר. ראש העיר פתח את הישיבה. שמעתי את דבריו בהקשבה ולא הפסקתי אותו. כאשר התחלתי להשיב הפסיק אותי מספר פעמים. הערתי לו כי הוא חייב לשמוע את דברי עד סופם. אז האדון קם ועזב את הישיבה".

ביחס לטענה שמשרד־הבריאות מ־פלה לרעה את ביה"ח אסף הרופא אמר השר: "אין לטענה זו כל א־חיזה במציאות. משרד הבריאות מש־קיע מליונים בביה"ח ועוסקים בתיכ־נון פרוגרמה לפיתוחו".

מרבית מחלקות ביה"ח אסף הרו־פא שוכנות בצריפים ישנים ורעועים. ביה"ח סובל ממחסור בתקציבים ור־כישת ציוד רפואי חדיש והוא נזקק לתרומות של קהילות וגופים, כאשר הוא צריך לרכוש ציוד כזה.

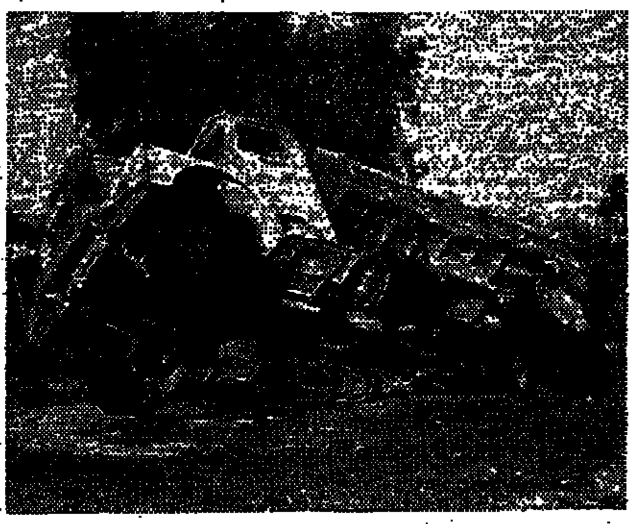
משאית נטתה לצד הדרך והתהפכה — בהמשך רח' ארלוזורוב, לא הרחק מתחנת הרכבת־צפון (צילום: י. לוין)

משאל פור"י — מיוחד ל"הארץ"

הרוב סבור: ניכסון יפעיל לחץ על ישראל

רוב בציבור הישראלי סבור ש־הנשיא ריצ'ארד ניכסון יפעיל לחץ על ישראל לוותר על שטחים כדי להביא לידי הסדר שלום עם מדינות ערב — כמסתבר מסקר דעת הקהל הכל־ארצי של מכון פור"י — מחקרי דעת קהל ל־ישראל בע"מ שנערך לפי הזמנת "הארץ".

55 אחוזים מכלל הנשאלים, ש־היו חתך מייצג של האוכלוסיה ב־רחבי הארץ, סבורים שהנשיא ניכ־סון יפעיל לחצים על ישראל, מהם 26.5% בטוחים שכך ניכסון יפעיל לחץ על ישראל ועוד 28.5% אמרו כי הדבר "יתכן".

לעומתם אמרו 34.2 אחוזים כי אינם מאמינים שהנשיא ניכסון יפ־עיל לחץ על ישראל לוותר על שט־חים כדי להביא לידי הסדר שלום.

שאר 10.8 האחוזים אמרו שאין לדעת מה יעשה נשיא ארה"ב.

בין הסבורים שארצות־הברית אכן תפעיל לחצים על ישראל, בולטים בני השכבות הסוציו־כלכליות ה־מתקדמות יותר שבאוכלוסיה, שיות־ר מ־60 אחוזים מהם סבורים ש־יופעלו לחצים, לפי הפירוט הבא:

	ארה"ב תפעיל לחצים	ארה"ב לא תפעיל לחצים
בעלי השכלה גבוהה	61.4	31.3
בעלי השכלה תיכונית	53.1	34.6
בעלי השכלה יסודית	51.5	36.6
בעלי הכנסה גבוהה	60.7	31.6
בעלי הכנסה בינונית	54.1	35.4
בעלי הכנסה נמוכה	48.6	37.9
גברים	61.4	30.6
נשים	48.6	37.9

כמאל מנצור יוזם מיפגש עם הדרוזים ברמת הגולן עקב חשיפת "רשת המעטפות"

(צ). — יועץ נשיא המדינה ל־עניני ערבים, מר כמאל מנצור, הודיע אתמול בבוקר כי הוא יוזם מיפגש בין ראשי העדה הדרוזית בישראל לבין תושבים דרוזים ב־רמת הגולן.

המפגש נועד להעמידם על חומרת המצב שהתעורר באחרונה ברמה — בעקבות גלוי רשת הריגול המחבלת, אשר חבריה שלחו מעטפות־הנפץ מקרית שמונה ומקומות אחרים.

מר מנצור אמר, כי היחסים ההדו־קים השוררים בין העם היהודי לבין העדה הדרוזית בארץ כלפני קום ה־מדינה ועד היום מהווים דוגמה לחיים משותפים ולשיתוף־פעולה בין שתי העדות, על בסיס של כבוד וגורל משותף.

"לאור יחסים הטובים בעבר ובהו־וה, אין הדרוזים בארץ יכולים להר־שות לעצמם כי גורם כלשהו יעכיר רקמת יחסים זו, ואפילו יהיו אלה בני עדתם ברמת הגולן" אמר.

תושבי רחוב קריניצי (לשעבר יהל"ם) ברמת־גן פנו אל ראש עיריית רמת־גן ד"ר ישראל פלד בתביעה לשפר את סדרי התנועה בעיר. ב־מכתב (עליו חתומים 83 תושבים) טוענים הכותבים המציגים עצמם כ־"אזרחים תמימים" על תכנון לקוי שבעקבותיו נוצר אי־סדר בלתי נסבל בתעבורה.

אזכרה לשלום זיסמן ז"ל, מי שהיה ממלא מקום ראש עיריית רמת־גן, תערך ביום א', במלאת ש־נים לפטירתו, בבית העלמין בקרית שאול.

ירידה קלה במספר הנוסעים שעברו בלוד

(ע). ירידה קטנה חלה במספר ה־נוסעים שעברו את נמל התעופה לוד בחודש ינואר השנה, לעומת אותו חודש אשתקד.

לפי הנתונים, שנמסרו, היו בחודש ינואר 1973 104,354 נוסעים שהגיעו ללוד, יצאו או שהו בנמל במעבר, לעומת 105,500 נוסעים שפקדו את הנמל בחודש ינואר 1972.

בהשוואה לחודש דצמבר 1972 ני־כרת עליה — 101,000 נוסעים עברו בנמל התעופה באותו חודש.

סיכום שנתי מגלה שלשיא הגיע מספר הנוסעים בחודש אוגוסט 1972 עם 228 אלף אנשים שעברו בנמל התעופה. החודש השלש ביותר אש־תקד היה פברואר, שבו טיפל הנמל ב־96,500 נוסעים בלבד.

חילופי מפקדים בנפת עכו

מאת יהודה אריאל, כתב "הארץ"

מפקד משטרת נפה עכו, סגן־ניצב משה ברסל (בראונטל), סיים אתמול את שירותו במשטרת ישראל ויצא ל־פנסיה אחרי 33 שנה. מר ברסל יליד אוסטריה (1912) עלה בשנות ה־30 לארץ ואחר תקופה קצרה התגייס לנוטרות. כעבור שנתיים נכנס ל־משטרה. עם הקמת המדינה נתמנה לסטל ראשון בתחנת משטרת יגור. אחר־כך נתמנה למפקח משנה רב־בר לנפת עכו. בשנים 1955 עד 1961 שירת בנפת הנגב והגיע לדרגת סגן מפקד נפה וחזר לעכו כמפקד. אנשי נפת עכו ערכו לו שלשום מסיבת פרידה.

רב פקד חיים שער סגן מפקד נפת עכו שהצטרף למשטרה עם קום המ־דינה, — נתמנה למפקד הנפה, מ־שלשום.

מפעל הפיס נתבקש להשתתף במימון מפעלי בריאות

(ע). מפעל הפיס נתבקש על־ידי שרי האוצר והבריאות להשתתף ב־300 מיליון לירות בפיתוח מפעלי בריאות בחמש השנים הקרובות. ה־בקשה נמסרה אתמול על־ידי שני השרים במליאת הדירקטוריון של מפעל הפיס, שהתכנסה בבית מפעל הפיס בתל־אביב.

שר האוצר מר פנחס ספיר הטעים, כי מטרת ההשתתפות — בצורת הל־ואה ארוכת טווח — היא לממש את תכנית התוספת של 7000 מיטות ל־בתי־חולים בישראל. חלקן ל־7 בתי חולים חדשים ויתרן כתוספת למוס־דות קיימים.

שר הבריאות מר ויקטור שם־טוב דיבר על מצוקת האישפוז — במיוחד בתחום המחלות הממושכות.

יצא נשיא הוועד האולימפי הגרמני

(ע). סגן נשיא הוועד האולימפי הבין־לאומי ונשיא הוועד האולימפי של מערב גרמניה, ב. וילי דאומה, יצא אתמול את הארץ במטוס לופט־הנזה בתום כשלושה ימי ביקור.

לפני צאתו אמר מר דאומה, כי בשהותו הקצרה בישראל הניח זרים על קברותיהם של הספורטאים היש־ראליים שנרצחו באולימפיאדת מינ־כן. כן שוחח עם עמיתיו על המשך היחסים בין הספורט הגרמני וה־ישראלי. הוא גם שוחח עם עמיתיו בעניינים הקשורים לוועד האולימפי הבין־לאומי והיחסים עם הוועד ה־אולימפי הישראלי.

נודע, כי בשהותו הקצרה בישראל ניהל שיחות בענין הקמת מפעל־הנצחה משותף לזכרם של 11 הספור־טאים. מדובר באולם ספורט מודרני, אשר ישמש בעיקר את הספורטאים הצעירים המשכים לאטלטיקה כבדה.

תיקון

בידיעה "6 כינוסים מדעיים ייער־כו במכון ויצמן בשנת 1973" (הארץ 23.1), צ"ל שמספר המשתתפים ב־"עידית רחובות" יגיע לכדי 100 ו־לא 10 כפי שנדפס בטעות.

הופעלה לנסיון ניידת לבדיקות פתע של רכב

מאת כתב "הארץ" לעניני התחבורה

ניידת לבדיקות פתע של כלי־רכב בדרכים, הופעלה אתמול ל־נסיון על־ידי משרד התחבורה. הניידת, שהתמקמה ליד גני התע־רוכה בת"א, בדקה 28 מכוניות, מהן נמצאו ליקויים שונים ב־18 כלי רכב שהורדו מן הכביש. ה־ליקויים היו בעיקר בבלמים, ב־מערכת ההיגוי, באורות לא תקי־נים.

הניידת תופעל באורח קבע מה־1 באפריל, במגמה להביא לדריכות של בעלי הרכב לשמירה ולאחזקה תקי־נה של הרכב.

הניידת תוכננה ונבנתה על־ידי מר יונה בן־דוד מהנהלת דינמומטר, ואף הופעלה אתמול לנסיון על־ידי אנ־שיו. ההשקעה בניידת הסתכמה ב־70,000 ל"י מלבד הרכב. מר בן־דוד מסר כי הניידת מסוגלת להתפרש לפעולה תוך 20 דקות והיא מסוגלת לבדוק כ־80 כלי רכב במשמרת, כש־כל בדיקה נמשכת 6 עד 7 דקות בל־בד.

בהפעלה הנסיונית אתמול נכח שר־התחבורה, מר שמעון פרס.

מזכירות מפ"ם תמליץ להשאיר התפקידים הראשיים בעינם

מאת כתב "הארץ"

מזכירות מפ"ם תמליץ בפני מו־עצת המפלגה להשאיר את התפקי־דים הראשיים כפי שהיו קודם: ה־מזכ"ל ושני המזכירים מדיני ואיר־גוני. המועצה תתכנס ביום א' ל־דיון של יום שלם כדי להכריע סו־פית בעניין. כן תבחר המועצה ב־מרכז המפלגה.

לגבי תפקידי המזכירים יוגשו ל־מועצה שתי הצעות: הצעת המזכי־רות, המשאירה את המצב הקודם ו־הצעת המיעוט הדורשת ביטול תפ־קיד המזכיר הכללי וחלוקה פריטטית של התפקידים בין שני המזכירים — המדיני והאירגוני. קרוב לוודאי ש־במועצה תתקבל ברוב קולות הצע־תה של המזכירות.

לפי התקנון ייבחר המזכ"ל החדש בישיבה הקרובה של המרכז. נראה כי בעל הסיכויים להבחר לתפקיד זה הוא מר מאיר (יודקה) הלמי מקיבוץ משמר הנגב.

יחומים תביעה משפטית נגד האחראים לזיהום הים באילת

(ל). היועץ המשפטי של משרד התחבורה נתבקש אתמול על־ידי מנכ"ל המשרד מר דן חירם, ליזום הגשת תביעה משפטית נגד האחראים לזיהום הים ממתקן חברת החשמל באילת. מר חירם אף ביקש לבדוק אפשרות של הגשת תביעה משפטית בשל הכשלת מפקחי הספנות של משרד התחבורה בעבודתם.

דובר משרד התחבורה הבהיר, כי מפקחי אגף הספנות שהגיעו למקום כדי לבדוק את מקורות וסיבות ה־זיהום לא הורשו לבצע את תפקידם החוקי ונמנע מהם, ע"י אנשי חב' החשמל באילת, לערוך את הבדיקה בהתאם לחוק.

החוק החדש בענין זיהום הים הס־מיך את שר התחבורה למנות מפ־קחים למניעת זיהום הים. למפקחים אלה נקבעה בחוק הסמכות להכנס לכל מקום שממנו נגרם או עלול להגרם זיהום ים, לערוך בו חקירות ולקחת דוגמאות של נוזלים העלו־לים להוות מקור לזיהום המים ב־שמן.

נעלם כאשר ילדה אשתו בת רביעית

האם והבנות נותרו בלי דיור

(ע). — משטרת אשקלון פתחה אתמול בחיפושים אחרי גרשון דונה־שוילי עולה מגרוזיה שנעלם מזה שלשה ימים לאחר שנטש את אשתו עם ארבע בנותיו בבית־החולים ה־ממשלתי באשקלון.

ביום ד' נתקבלה קריאה מבית ה־חולים שבמחלקת היולדות השאירו 3 בנות קטנות ליד יולדת שהובאה מ־אשדוד. בחקירה נתברר, שהמשפחה הגיעה לישראל לפני שמונה חודשים והוצעה לה דירה בנפלה. בהשפעת ידידיו סירב האיש לקבל את הדירה ועבר לגור עם משפחה אחרת באש־דוד.

כאשר נודע לו, שאשתו ילדה בת רביעית, נסע לאשדוד, לקח את ש־לש בנותיו לביקור אצל אשתו — יצא מהחדר ונעלם.

משטרת אשקלון אספה את הילדות והביאה אותן לבית המשפחה באש־דוד ולאחר דברי שכנוע הסכימו הק־רובים להחזיק את הילדות, עד אשר ימצא האב הנעדר.

בשעות הצהרים חזרו שלש הבנות, בנות 13, 11 ו־8 לבית החולים ב־אשקלון עם צרורותיהן. מנהל בית־החולים, ד"ר מ. לביא, פנה אל משרד הקליטה וקיבל תשובה טלפונית, ש־אם המשפחה תשוב לאשדוד, תקבל דירת עולים. פקד יוסף בוקרה ממש־טרת אשקלון חזר לבית החולים, הז־מין מונית ולאחר דברי שכנוע הש־פיע על האם הנה דונהשוילי לעזוב את בית החולים עם 4 בנותיה.

מאוחר יותר נודע שהמשפחה אמ־נם הגיעה לאשדוד, אבל נציג משרד הקליטה הודיע, שאין לו שום הוד־עה בקשר למשפחה ולא העמיד ל־רשות המשפחה דירה.

נהג המונית נסע לתחנת המשטרה באשדוד ובעת מסירת הידיעה בש־עת הערב אין ידיעה אם קיבלו ה־אם והבנות דירה. כפי שהבטיחה ל־אחיות בית היולדות, תשוב האם ל־בית החולים באשקלון, עם הבנות אם לא תקבל דירה.

חב' "סחר" הואשמה במירמה

זאב סחר: "עלילה"

מאת כתב "הארץ"

מר זאב סחר, מנהל חברת ה־פירסום "סחר" וחברתו הואשמו בבית המשפט המחוזי במעשי מי־רמה בנסיבות מחמירות וגניבה על־ידי סוכן.

בכתב האישום טוען התובע, עו"ד ראובן פרנקנשטיין, עוזר ראשי ל־פרקליט מחוז המרכז, כי זאב סחר והחברה שבניהולו קיבלו זכיון מן הממשלה להשכיר שטחי פירסום ב־צורי פרסום בנמל התעופה לוד. הם התחייבו לשלם דמי שכירות קבועים. בשרפה שפרצה באוקטובר 1968 ב־נתב"ל כילתה האש חלק מבית הנתי־בות וחלק מצורי הפרסום.

מר סחר פנה אחר־כך לנתב"ל ובי־קש תשלום בעבור נזקי השלטים. התובע מציין כי למעשה היו אלה טענות כוזבות, גם מפני שהממשלה לא היתה צריכה לפצות את המפרס־מים בעבור הנזקים שנגרמו להם וגם מפני שהם כלל לא פנו לסחר בתביעות.

התובע מוסיף, כי הנאשם לא התכוון להחזיר למפרסמים את דמי הנזיקין שקיבל מהממשלה בסך של 11,500 ל"י.

מר סחר אמר אתמול כי "אין יסוד לאשמות. זו עלילה שנטוה על־ידי מתחרים למקצועי".

בר־לב: ייבדקו מטרדים אקולוגיים

מאת יהודה אריאל, כתב "הארץ"

"יחידה מקצועית של משרד המס־חר והתעשיה, תיקבע אם קיים מיט־רד אקולוגי של מפעל, עליו מתלו־ננים, ומה אפשר לעשות למניעת מיטרד כזה. רבים מהמפעלים הוק־מו מחוץ לערים כדי למנוע הפרעה לאדם. אבל העיר הלכה אליהם" — אמר אמש שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב במפגש הראשון של ה־חוג לבירור בעיות החברה והכלכלה ב־גליל המערבי, שנערך מטעם ההסתד־רות בנהריה.

"אהרוס" מדנמרק חלק מהמניות בחב' חיות־אשדוד

מאת סופרו הכלכלי של "הארץ"

החברה הדנית "אהרוס", אחת ה־חברות הגדולות ביותר באירופה ל־שמנים, קנתה את חלקה של החברה להשקעות של הבנק לפיתוח התעשיה בחיות־אשדוד, חברה לייצור פרוט־אינים לבעלי חיים. חברת ההשקעות קנתה את מחצית המניות במפעל מ־משפחת חיות לפני כמה שנים, לאחר שהמפעל היה נתון בקשיים כספיים. עתה היא מכרה את חלקה ברווח. משפחת חיות תמשיך להיות שותפה במפעל עם הדנים.

החברה הדנית התחייבה להשקיע כסף בהרחבת המפעל, לגוון את מו־צריו, לשווק את מוצריו בעולם ול־הוסיף עוד השנה מיליון ל"י להון חוזר.

כרגיל - במקום הראשון...
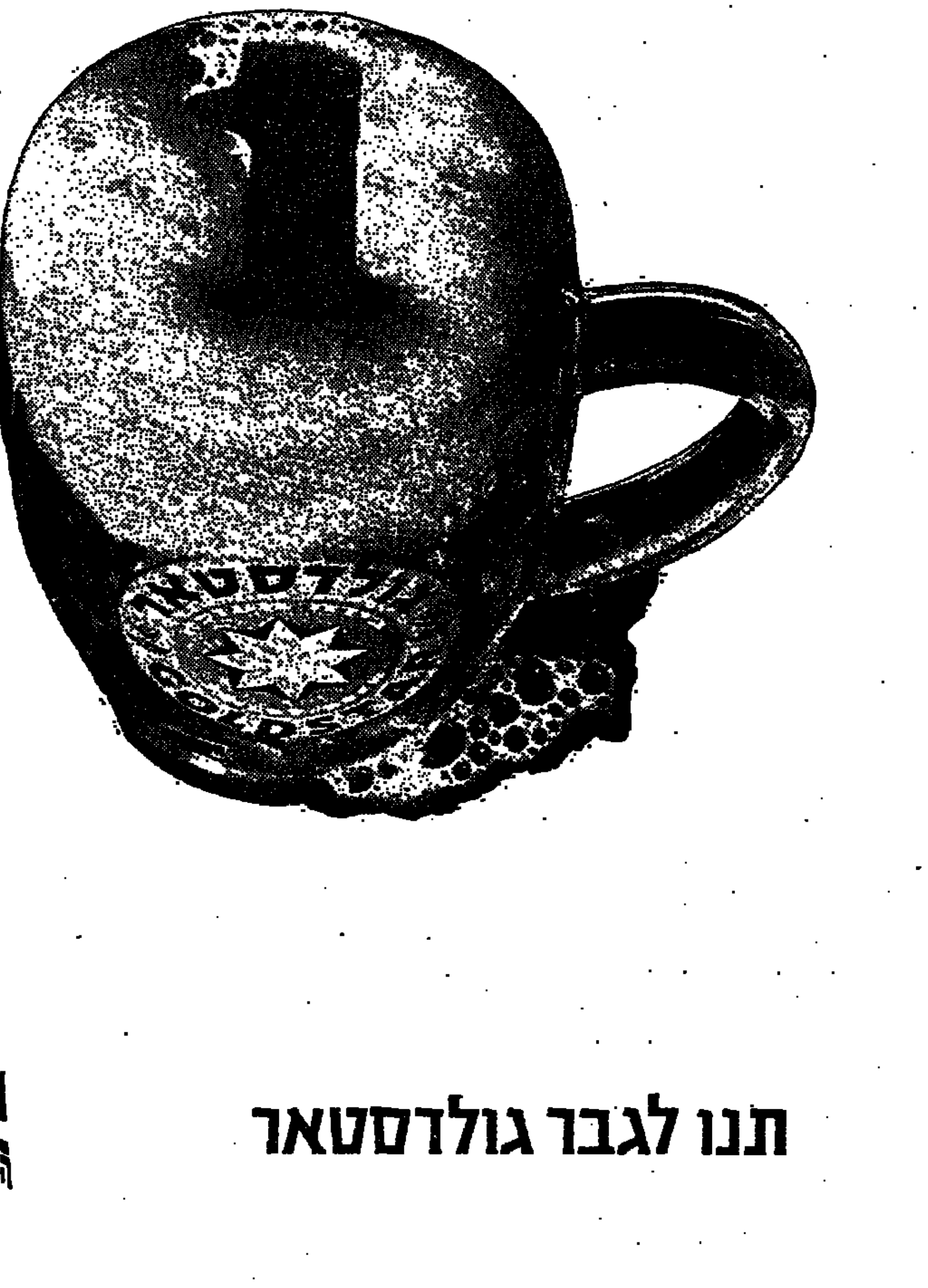
תנו לגבר גולדסטאר

המטען שאתה שולח על פני ימים רבים הוא יקר ואתה חרד לגורלו. כמובן שתבטח אותו.
השאלה היא: איך ? ואצל מי ? ב"סלע". חברה לבטוח בעם, ידע ונסיון עשיר בביטוח מטענים. (למעשה חלק נכבד של המטענים המובטחים בנמלי ישראל מבוטחים ב"סלע".)
בטח את מטענך ב"סלע" חברת הבטוח האיתנה
שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל. חברה המיישבת תביעות במהירות וביעילות.
המשרד הראשי: תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6, טלפון 51381 (10 קוים).
סלע
חברה לבטוח בעם
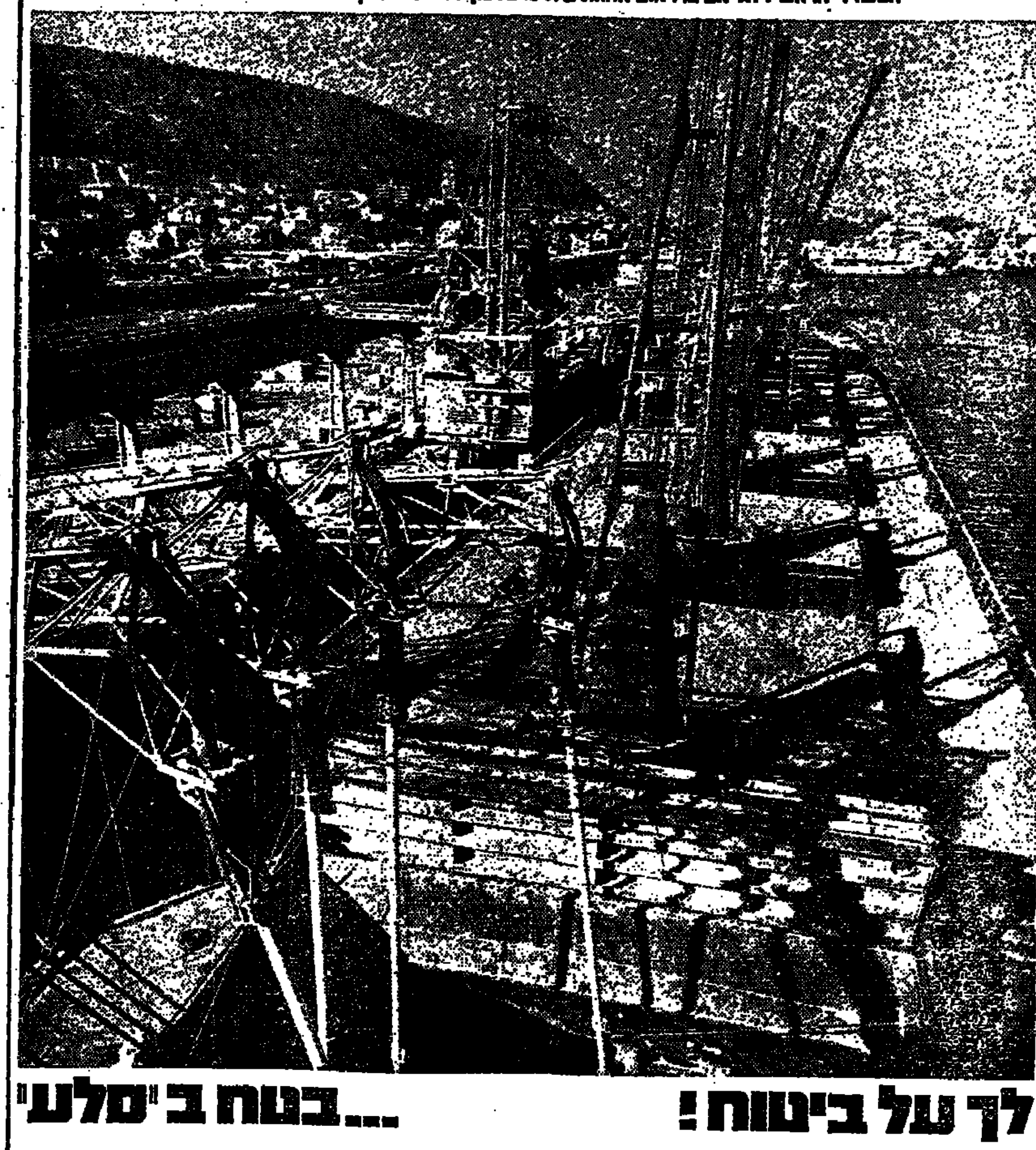
לך על ביטוח! ...בטח ב"סלע"
פרסום ד"ר יעקבסון.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	31.1.73	1.2.73
מדד כללי	329.35	329.28
כספים וביטוח	280.76	281.52
בנקים מסחריים	311.16	313.22
בנקים למשכנת'	280.63	281.86
מוסדות מימון ענפיים	260.10	262.47
חברות להשקעה	287.09	286.80
תעשיה	476.74	475.21
מסחר ושרותים	480.49	480.59
מקרקעין בינוי ופיתוח (פרט להדרים)	290.45	288.59

עליות בפתיחה, חולשה בסיום

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

המסחר בשוק המניות התהל אתמול במגמה מעורבת: בשלב הפתיחה הופיעו ביקושים והעליות בשערים נמשכו גם בסיבוב הרא־שון של המשתנים. לקראת הסיום נחלש השוק ושערים רבים נהגו לרמתם משלשום. המחזור היומי הסתכם ב־6.6 מיליון ל"י, ומזה 4.4 מיליון ל"י בשלב השערים ה־משתנים.

הבניות הבולטות אתמול היו של בנק הפועלים. שער המניות הרגי־לות למוכ"ז עלה נקודה אחת ל־429, המחזור 145,000 ל"י ע"נ. המניות ע"ש עלו 4 נק' ל־426, המחזור — 100,000 ל"י ע"נ, ומניות הבכורות עלו 12 נק' ל־444. מייחסים התפתחות מגברה זו להודעה על הטבות קוטות מצד הבנק, עם פרסום המאזן שנו־עד ליום ב' הקרוב. ציפיות דומות התעוררו ביחס לבל"ל. מסוק בל"ל ירד בסיום 2 נק' ל־420 תוך מחזור בסך 110,000 ל"י ע"נ.

מניות נוספות שבלטו:
✱ אי.די.בי. — המניות הרגילות ירדו 3 נק' ל־310 המחזור 175,000 ל"י ע"נ.
✱ הכשרת הישוב — ירידה 4 נק' ל־236, המחזור 70,000 ל"י ע"נ.
✱ נייר חדרה — ירידה 11 נק' ל־416 המחזור 56,000 ל"י ע"נ.

דיווח מהבורסה — בטלוויזיה

בנק דיסקונט התקין בסניף ניירות הערך שלו ברח' יהודה הלוי 38 בתל־אביב, מערכת טלוויזיה במעגל סגור. על המסך מקרינים באורח שו־טף שערי המניות וני"ע אחרים. ב־כוונת הבנק להתקין מערכות דומות בסניפים מרכזיים נוספים.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

1.2.1973

בנקים מסחריים וחברות לאחזקות בנקאיות			
א'היה' (מ)	364	+6	359
אי.די.בי. בכ'	318		314
אי.די.בי. ר"ג (ש)	314.5	+1.5	310
אי.די.בי. ב' (ש)	390	+5	395
אגוד (ש)	481	+2	476
אי' בריטי' ר"מ (מ)	359		359
אי' בריט. (מ)	359	+2	360
דיסקונט א' (ש)	680		675
מזרחי (מ)	223	+4	222.5
פועלים ר"מ (מ)	440	+8	444
פועלים (מ)	430	+2	429
בל"ל (ש)	424.5	+2.5	420
בל"ל חדשות (60%) (ש)	419		415
בנקים למשכנתאות			
אמפקאי (ב)	320	+2.5	319
כרמל (מ)	182		187
משכנת' בנין	299	+5	
פת' משכנת' (מ)	283	+3	286
שכון בב'	265	+2	260
טפחות מב'	280	+1	279
טפחות ר"ג	269		267
שכון ר"ג	285	+2	280
מוסדות מימון ענפיים			
שלמון	138.5	+2.5	144
אוצר לתעשיה	630		620
חקלאות	91		91.5
פת' תעשיה מב'	81.5		82
ביטוח			
הסנה	280	+2	275
סהר	262		262
צור	181		
מסחר ושרותים			
בית הרכב	90	+0.5	89
דלק (ש)	249		248
דלק (מ)	263		260
קרור 1	494		
קרור 10	421	+6	421
חשמל	73.5		72.5
ספנות	248	—6	253
צים	331		
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים	263	+2	
אפריקה 1	365	+10	355
אפריקה 10	322	+3	318
הכשר הישוב ש'	235	+5	232.5
הכשר הישוב מ'	241.5	+1.5	236
סולל בונה מ'	166.5	+0.5	168
בבנים	279.5	+0.5	278
ישרס	220	+1	215
בהודיין	163.5	+3.5	165
מטעי הדר	115		116
משקיפים	125.5		124
נאות אביב	106.5	—1	105
פרי אגב	164	+4	165
ביאלקו	137.5	—1.5	
רסקו מב'	135		136
רסקו רג'	105	+1	105
תעשיה			
אליאנס	595	—35	610
אלקו 1	114	—0.5	113
אלקו 2.5	113.5		114
אלקטרה 1	338		343
אלקטרה 5	350	+7	347
ארגמן מב'	366	+1	375
ארגמן (מ)	366	+1	366
אתא ב'	178		177
אתא ג'	179	+1	178.5
דובק	459	+9	447
בבלים	241	+1.5	236
כבע (מ)	999	+19	999
כימיקלים	62		62
ל' אפשטיין	85		85
מולד	248		
פניציה (מ)	140.5		142
פניציה 10	135	+0.5	
נייר חדרה	429	+2	416
עסיס	289.5	+0.5	294
נחושתן	371		
שרד	127	+2	
שמן	137		136
תעל	336		334
חב' להשקעות			
אלגר (מ)	116	+4	115
אלרן (מ)	297	+2	294
מרכזית	327		330
פועלים השק'	318		317
פז	119	—0.5	119
וולפסון 1	215.5		220
וולפסון 10 (מ)	138	+1	136
אמפא	162	+4	158
דיסקונט השק. (מ)	316.5	+0.5	316
מזרחי השק.	159	—1	158
בל"ל השק.	318	—1.5	315
פריון	131	—1	132
חסותה	140	—1	136
יצוא השק.	98	+1.5	97
כור	188.5	+2.5	
כלל השק.	265	—4	264
כלל תעשיות	246.5	+3.5	244
עוד	235.5	—1.5	235
סבי"ה נפט	83.5	+3.5	81
נפטא	73		73.5
לפידות (ש)	157.5	+2	
לפידות (מ)	177.5		
אגרות חוב להמרה			
שטרי הון בל"ל	166	+2.5	166
שטרי הון בל"ל	127		124
פת' משכנת'	139	+4	137
הכשר הישוב	115.5	+2.5	
אלקטרה	239	+1	235
אתא	114.5	+1	116
דיסקונט השק.	150	+3	150
מזרחי השק.	119	+2	119
אי.די.בי.	119.5	+0.5	118.5
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אמיקו א' (מ)	91.5		92
6% אמיקו (ב)	115		
7% פ' התעשיה (ש)	220.5		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	167		
6% פ' תעשיה גג (ש)	104.5		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	103.5	—0.5	
גנית (ש)	74.5		

אגרות חוב

	מכירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% נתיב ים הגלה (ש)	212.6	+0.4
5% אניית ים הגלה (מ)	133	+0.4
6% החשמל חטיבה ב' (ש)	136	+0.1
וולפסון קלור מאיר 6.5% אבית (ש)	88.5	+0.3
הוליס 5 אקס	113.7	—3.5
הוליס 6	117	—0.7
הוליס 7 אקס	116	—6.2
הוליס 8 אקס	103.3	—5.3
הוליס 9	105.3	+0.7
הוליס 10	106.7	
הוליס 11	105.1	—0.9
הוליס 13	105.7	+0.5
הוליס 14	107.2	+0.1
הוליס 15	108.9	—0.6
הוליס 16	109.9	—0.9
הוליס 17	107.6	+1.1
הוליס 18 אקס	104.1	—6.6
הוליס 19	109.6	+0.1
הוליס 5 פדיון	116	—1.2
הוליס 7 פדיון	119.6	+0.1
הוליס 8 פדיון	104.8	—0.3
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה בטחון 1968		
סדרה א'	168.4	+0.4
סדרה ה'	167.3	+0.4
סדרה מ"א	164.8	—0.5
מלוה בטחון 1969		
סדרה א'	162.3	
סדרה ט'	156.2	+0.4
סדרה מ"א	155.7	—0.1
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	169.5	+0.6
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	237.3	+0.1
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	219.5	+0.3
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	199	
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	167.9	—0.3

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank) אתמול (1.2.73) באירופה

מסירה מיידית (Spot)

$ ארה"ב	2.3846/50	ל־1£ שטרלינג
מרקים גרמניים	3.1500/20	ל־1$ ארה"ב
פלורינים הולנדיים	3.1760/80	"
פרנקים שוויצריים	3.5950/3.6050	"
פרנקים בלגיים	43.81/83	"
פרנקים צרפתיים	5.0050/100	"
לירות איטלקיות	580.50/581.00	"
ינים יפניים	300.90/301.10	"

מסירה מאוחרת (Forward)

	£/$	פר"ש/$	מר"ג/$
חדש:	2.3756/64	3.5895/3.6010	3.1420/42
חדשיים:	2.3682/90	3.5855/970	3.1343/67
3 חדשים:	2.3616/24	3.5800/915	3.1282/312
6 חדשים:	2.3442/50	3.5660/790	3.1095/135

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון $ 31% אינדקס 69%	123.74 ב"ד	120.71 ב"ד
דקל	539.4	514.4
ברוש	274.7	261.9

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	317.3	304.3	310.8
ארז	173.4	165.4	169.4
איתן	118.68	—	115.74

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

צמרת אגד נוקטת צעדים נגד ועדי פעולה בסניפים

„לא נשלים עם תופעות של לחץ ואיומים"

מאת כתב „הארץ" לענייני תחבורה

נוכח איומי ועדי הפעולה ש־התארגנו בסניפי אגד באיזור תל־אביב החליטה להשבית את התחבורה במוצאי־שבת בהר־צליה, בכפר־סבא, בנתניה, וב־חדרה, התכנסה אתמול בבוקר הנהלת אגד ולאחר מכן גם אסי־פת המורשים המונה 167 נבחרי הסניפים כדי להחליט על נקיטת אמצעים מתאימים למניעת ה־השבתה.

ההנהלה גייסה גם כ־500 מחברי אגד מכל הארץ שהובאו באוטו־בוסים מיוחדים כדי להשתתף באסי־פת המורשים, שהיא למעשה מועצת אגד, ובכך להפגין כח של תמיכה נגד ועדי הפעולה.

בהחלטות אסיפת המורשים נא־מר, כי היא מאשרת את מדיניות ההנהלה כפי שבאו לידי ביטוי ב־החלטותיה בדבר העלאה שכר ה־חברים, האיחוד עם דן ויעול הצמ־צום הוצאות. כן קבעה האסיפה כי היא רואה בחומרה ולא תשלים עם „תופעות של לחץ, איומים, אולטי־מטומים ונסיונות להשבית את התח־בורה מצד חברים, ומטילה על המז־כירות וההנהלה לנקוט בכל הצע־דים לעקירת תופעות אלה". עוד קבעה האסיפה כי היא מתייצבת מ־אחורי החלטת ההנהלה שלא לנהל מגעים או מו"מ עם ועדי הפעולה למיניהם.

בעקבות החלטות אלה כבר הו־דיעו כמה מחברי ועדת הפעולה, שהם גם חברי אסיפת המורשים, כי הם מבטלים את האיום של השבתת התחבורה במוצאי־שבת.

(ראה מאמר בעמוד 21).

ההסתדרות תומכת בהצעות נגיד הבנק להקלות מס על שכירים

בכינוס ההסתדרות בדבת־ראשו, מר שמואל דיקלבי? המליץ בפני יו"ר ועדת הכספים של הכנסת ח"כ ישר־אל קרגמן לבחון בחיוב את הצעו־תיו של נגיד בנק ישראל מר משה זנבר, בדבר הקלות במס־הכנסה.

עיקרן של ההצעות:

✱ כל נישום, המשלם 80% ל־פחות מן המס שהוא חייב בו עבור השנה השוטפת, יקבל הנחה של 5% ממס־הכנסה (המדובר הוא בעיקר ב־שכירים שמשכורם מנכים כידוע, מס במקור).

✱ כל המשלם את המס בפיגור של שנתיים ישלם רבית עבור תקו־פת הפיגור, ששיעורה ייקבע ע"י שלטונות מס־ההכנסה.

הסתייגות בתע"ל מהצעת י. שערי למתן חלק מתוספת שכר באיגרות־חוב

„מוסדות תנועת העבודה הליבר־לית דחו ודוחים את הצעת ח"כ יהו־דה שערי, בדבר מתן חלק מתוספת השכר בשנת 1973 באיגרות־חוב הצ־מודות כולו והעבר עתה להכרעת הנ־הלה ל"י. בתנאים הקיימים, כאשר השתוללות היוקר מטילה את ציבור העובדים אל תוך מירוץ מטורף אחרי רמת מחירים נתונה בתנודות מהמי־רות, ובמהירות תדיר אחד בלבד מגיע שיעור התייקרות ל־2%, אין בכך הצדקה להצעת עיקור תוספת השכר" — אמר מזכ"ל תנועת ה־עבודה הליברלית, מר אברהם חסון, במפגש פעילי ל"ע בתל־אביב.

צעירי הליברלים נגד הסכם חבילה חדש

ועדת כלכלנים שליד החוג הצעיר של המפלגה הליברלית בת"א, בראשותו של מר ר. ויסלה, הביעה התנ־גדות לעיסקת חבילה חדשה. „עיס־קה זו תשרת רק את הממשלה ותאפ־שר לה להטיל מסים חדשים על ה־תעשיינים" — קבעה הוועדה.

עובד צה"ל מואשם בקבלת שוחד מחב' אוטוקרס

(ע). — עוזר לבוחן רכב ראשי בצה"ל, ישראל סיני בן 55 מרמת־גן, הואשם בבית המשפט המחוזי בתל אביב בקבלת שוחד מחברת אוטוקרס על ידי רכישת מכונית במחיר מוזל.

בכתב האישום שהוגש אתמול נא־מר כי ישראל סיני עובד מאז 1955 כאזרח בצה"ל ובתוקף תפקידו הוא בוחן בין השאר מכוניות וציוד נ־סיים ברכב שהוצע לצה"ל על־ידי חברת אוטוקרס. להמלצתו של סיני היתה חשיבות לגבי רכישת הרכב — נאמר בכתב האישום.

סיני ובוחנים אחרים בדקו את ה־מכונית מדגם דוכס 12/50. בעקבות בדיקות אלה הוכנסו במכונית שיפו־רים רבים, אך לבסוף רכש צה"ל כרמל דוכס מדגם אחר.

המכונית שבה נעשו הבדיקות, — הוחזרה לאוטוקרס אחרי שנסעו בה כ־20 אלף ק"מ. סיני מואשם שרכש מכונית זו תמורת 4,000 לירות בל־בד. כלומר בהנחה של אלפי לירות. באותה תקופה מכרה חברת אוטו־קרס מכונית אחרת שהיתה בשימוש ובניסוי צה"ל ועברה 70 אלף ק"מ. המכונית נמכרה לקצין צה"ל שהיה זכאי לרוכשה בהנחה ובכל זאת שי־לם בעדה אלפי לירות יותר מאשר סיני. התביעה טוענת כי ההפרש ב־מחיר הוא שוחד שקיבל הנאשם מ־אוטוקרס.

עדיין לא נקבע מועד למשפט זה.

הצלם הישראלי שנפצע בוויאטנאם: „חוזר הביתה"

מאת א. קרן, סופר „הארץ"

בבית־הוריו של צלם העתונות ה־ישראלי אהרוד (דודו) ביאנקו, ש־נפצע בויטנאם נתקבל אתמול מברק, אותו שלח מבית החולים. במברק נאמר: „כהוגבהי? הנוכחית — בית חולים שדה מספר 3 של צבא ארצות הברית בסייגון. מרגיש טוב. אין מה לדאוג. נא להודיע לחברת הביטוח שלי. אהיה בבית תוך ימים מספר. באהבה דודו".

אמו, הגברת התי ביאנקו אמרה, כי היתה זו דרישת השלום הישירה הראשונה שנתקבלה מבנה וכי „אנו מאושרים שקבלנו ישירות משהו מ־מנו".

מסיבות לעיון בתנ"ך

מסיבות הרשויות לעיון בתנ"ך במס־גרת חודש המקרא בשיתוף עם החברה לחקר המקרא. בת"א יערכו הערב, ב־8.30 במועדון חברי ההגנה, רח' בר כוכבא 1, עם משה קיטמן.

ביום ג' הקרוב ב־10 למנה"צ במו־עדון של עובדי חברת החשמל, רח' ה־חשמל — עם מר אריה שוה. ביום ד' בבית כאגיה ביאליק, רח' ביאליק — עם זהבה בייליין וביום ד', 14.2 במו־עדון ועד ההורים המרכזי, רח' שיינקין 51 — עם משה גולדשטין. הציבור מוזמן.

חברי קבוצת זימנטאל — מילאנו חזרו לאיטליה

(ע). ספורטאי אלופת איטליה ב־כדורסל, קבוצת זימנטל־מילאנו, יצאו אתמול בבוקר את הארץ — לאחר המשחק שקיימה הקבוצה נגד אלופת ישראל מכבי תל־אביב, בהיכל הספורט ביד אליהו ביום ד' בערב.

יו"ר המפלגה הליברלית, ח"כ ד"ר א. רימלט, שלח אתמול מברק ברכה למכבי ת"א על נצחונה במשחק הכדורסל עם קבוצת זימנ־טל־מילאנו. „הישגכם מרשים ומקנה כבוד ויוקרה לישראל" — ציין מר רימלט.

בצער רב ובינון קודר אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

רות פוקס (מוסקוביץ)

לסק — בריסל

הלויה תתקיים היום, יום ששי, בשעה 12.30 בצהרים ותצא מבית המנוחה, שד' בנימין 49 נתניה, לבית העלמין בנתניה

המתאבלים:
הבנים ומשפחותיהם
והמשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אבי, אחי וסבנו היקר

יחזקאל דרור (פרידריך) ז"ל

תתקיים אזכרה ביום א', ב' אדר א' תשל"ג (4.2.73) בבית העלמין בחולון.
ההגעה ליד השער החדש, בשעה 3.45 אחר הצהרים.

המשפחה

במלאת 11 חודש לפטירת יקירנו
השופט

עמנואל ידיד הלוי ז"ל

תערך ביום א' ב' אדר א' תשל"ג (4.2.73) בשעה 3 אחה"צ עליה אל קברו

מתאספים ע"י השער הראשי של בית העלמין הישן מול חוף הכרמל חיפה.

המשפחה

הננו אבלים על מותו ללא עת
של חברנו היקר

אברהם בן יצחק **סגמן** ז"ל

ומשתתפים ביגון המשפחה

חבריו לעבודה
בנק קופת עם
סניף בן־יהודה 57 ת"א

אנו מבכים מרה את חברנו לעבודה

אברהם בן יצחק **סגמן** ז"ל

על מותו ללא עת

תנחומינו הכנים לאשתו ולילדיו

ארגון עובדי בנק קופת עם בע"מ
הועד הארצי

בנק קופת עם בע"מ

אבל על פטירתו ללא עת של

אברהם סגמן ז"ל

פקיד בכיר בסניפנו ברח' בן־יהודה, תל־אביב

ומביע רגשי השתתפותו בצער המשפחה

אנו מודיעים בצער על פטירתה של

חנה סטוקטור ז"ל

לבית איזיקוב ז"ל

הלויה תצא היום, יום ו' 2.2.73 בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים.
נא להמנע מבקורי תנחומים.

האבלים: בעלה: בנימין סטוקטור
בנה: יגאל ניר (סטוקטור) ומשפחתו
אחיה ואחיותיה

ליגאל ניר

השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות אמך

אמך ז"ל

הנהלת תיא
תמרוקי ישראל בע"מ

לבנימין סטוקטור וליגאל ניר

תנחומינו הכנים במות הרעיה—האם

חנה סטוקטור ז"ל

זמיר, חברה לתעשית תמרוקים בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים
משפחת אברהמי

למרים פוקר ומשפחתה

אתכם באבלכם הכבד
בהלקח מכם

אמכם ז"ל

כביר תעשיות בירה
ההנהלה והעובדים

טכס אזכרה וגילוי מצבה לזכרו של

ד' אברהם מאיר (עדי) **דאר** ז"ל

(מנדריוק)

יתקיים ביום שני, ג' אדר א' תשל"ג, 5.2.73
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק

אשתו
בנו, בתו
והמשפחה

האקדמיה למוסיקה בירושלים ע"ש רובין
ואגודת ידידי האקדמיה

מתאבלים על מותה של

אטל אגרון ז"ל

ומשתתפים ביגון המשפחה

לד"ר איתנה פדן

השתתפותנו הכנה באבלך במות אביך

יעקב דורי ז"ל

המכון למיקרוביולוגיה
ביה"ס לרפואה של
האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

מכון התקנים הישראלי

אבל על מותו של

רב־אלוף **יעקב דורי**

מי שהיה ראש המכון הראשון

על מות

רב אלוף **יעקב דורי** ז"ל

לשעבר יו"ר מועצת המנהלים

א ב ל ה

כימיקלים ופוספטים בע"מ

בצער רב הננו מודיעים על פטירתו של אבינו

יעקב (בן־משה) **פפר**

הלויה תצא היום, יום ששי, ל' שבט, תשל"ג, 2.2.1973 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית ההלויה העירוני ברחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון

המתאבלים:
הבן: שרגא פפר ומשפחתו
הבת: שפרה גנאל ומשפחתה

לכל שניחמונו בכתב ובע"פ על פטירת אבינו

ר' **אברהם ב. רוזנטל** ז"ל

מי יתן ונגמול לכם בשמחות

משפחות רונאל

גילוי מצבה ביום ב' 5.2.73 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין הישן חוף הכרמל, חיפה

ביום השלושים לפטירתם של:

כלכל ראשי

נורברט גולדמן ז"ל

קצין אלחוט

אריה פורטן ז"ל

אשר נספו בדליקה באניה „עדי"

יתקיים טקס אזכרה בבית הימאים ע"ש רב הובל ולטר דלמן ז"ל ברח' הפרסים 24 חיפה.

הטקס יתקיים ביום שני ג' אדר א' תשל"ג (5.2.73) בשעה 15.00.

ידידים ומוקירי זכרם מוזמנים להשתתף.

אניות משא „אל־ים" בע"מ

האקדמיה למוסיקה בירושלים ע"ש רובין

**לרונה שמיט
ולשולה כהני**

תנחומים באבלכן הכבד במות אמכן

חיה לרמן ז"ל

ההנהלה וחבר המורים

לסא"ל **עוזי גל**

אתך באבלך

ראש היחידה
וחבריך לעבודה

**לר' יוסף צימבר ומשפחתו
ולמר משה צימבר ומשפחתו**

תנחומינו הכנים בהלקח

הרעיה והאם היקרה

יערי, סוכנות לביטוח בע"מ
רחל וליבר יערי

למר **משה צימבר** ומשפחתו

משתתפים באבלכם הכבד
בהלקח מכם

אמכם היקרה

יובל
חברת הביטוח לישראל בע"מ

למשפחת משה צימבר

תנחומינו הכנים במות

אמכם היקרה

„מנורה"
חב' לאחריות ולבטוח משנה בע"מ
סניף חיפה

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

קב' התחתית למצוד נואש על נקודות־הצלה

משחקי הבית של הכח ר"ג (נגד מכבי חיפה) ושל הפועל ת"א (נגד באר-שבע) יותירו קפאון בפיסגה

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

משחקי הבית של שלוש קבוצות הצמרת, ומבחני החוץ של רוב קבוצות התחתית, אינם מרמזים לכאורה על שינויים מרחיקי לכת בדירוג ל־אחר המחזור הלאומי ה־19 שיתקיים בשבת. אבל כיוון שכבר הוכח לא פעם, כי לא הכל מתנהל על פי ה־צפוי, עלולה התהיה זו להשתבש. ה־שאלה היא רק הכן, על ידי מי ו־באיזו מידה.

המוביל חוזר הביתה

הכח רמת־גן מוסיף לשמור על יתרון הנקודה בבכורה, כאשר כהצ־להו במשחק הטרם בימק"א, בו ניצח את ביתיר ירושלים 0:1. מחר, במגרשו הביתי בגלי־גיל, צפוי לו יריב נוח יותר — מכבי חיפה — ה־מסוגל אולי להתגונן, אך ודאי לא לנצח. לכרות שהמוביל השיג הצער־נה את רוב נקודתיו במשחקי החוץ, אין כל סיבה שלא יעשה זאת גם בביה, ועל כן תהיה זו הפתעה אם לא יוסיף להוליך את השיירה הלאר בית לפחות שבוע נוסף.

הפועל תל־אביב נשאר בבלומ־פילד, שבוע שני ברציפות, כדי לארח את הפועל באר־שבע. יהיה זה מיפ־גש של „התנגשות אינטרסים", והנם שבאר־שבע שוכבה לבטח במרכז ה־טבלה, יהיה על הפועל תל־אביב ל־שחק ביתר העופה ויעילות כן הב־כוצע שלו באחרונה — כדי שלא ל־הגדיל את הפער בין המקומות ה־ראשון לשני.

מצוקה כללית

אולם המוהה העיקרי ישרור ה־שבת בתחתית, שם מנסות כמה קבוצות ליצור עובדות חדשות עם ה־קרב לסיומו השליש השני של ה־מערכה.

משחק המוקד של איזור זה יהיה

טבלת הליגה הלאומית				
1.	הכח ר"ג	18	12—26	26
2.	הפועל ת"א	18	13—27	25
3.	הפועל י-ם	18	13—16	20
4.	מכבי יפו	18	14—20	19
5.	הפועל כפ"ס	18	16—18	19
6.	מכבי ת"א	18	15—17	19
7.	מכבי פ"ת	18	27—27	19
8.	מכבי חיפה	18	20—18	19
9.	הפועל ב"ש	18	22—22	18
10.	ביה"ר ת"א	18	17—18	17
11.	מכבי נתניה	18	24—17	17
12.	ביה"ר י-ם	18	21—15	16
13.	הפועל חיפה	18	23—20	15
14.	הפועל פ"ת	18	18—13	14
15.	שמשון ת"א	18	29—22	14
16.	מרמורק	18	27—15	11

בקריית־חיים, בו יארח הפועל חיפה את מרמורק. הקבוצה הרחוקה אב־גם מרוחקת רק כדי ארבע נקודות מ־כוות ההצלה, אך כצבה התריף אח־רי הפסדה הביתי בשבת שעברה ל־כפר־סבא. ומאחר שגם הפועל חיפה מצוי במצוקה, אחרי שנדרדר למקום ה־13, תהיה זו הפתעה גדולה אם לא יתאושש על חשבון היריב החלש ביותר בליגה.

אלא שהתעלומה בהתחתית לא תי־פתר, לפני שלא יתחייכו משחקיהן של יתר שלוש הקבוצות שהקרקע החלה בוערת מתחת לרגליהן. שמשון (מקום 15) עולה לביירה כדי להת־מודד עם הפועל ירושלים, בתקווה להשיג לפחות נקודה מהיריב שהפ־פיל למקום השלישי, והנושא עיניו כלפי מעלה.

הפועל פתח־תקוה, במצב זהה ל־שמשון (מקום 14), אינו יכול לצפות ליותר הצלחה בכפר־סבא, למרות ש־הקבוצה המארחת גילתה חוסר יציבות. קצת מעליהן, במקום ה־12 וב־יתרון של שתי נקודות, יתארח ביה"ר ירושלים אצל מכבי פתח־תקוה. דווקא מפני ששני היריבים נוצצו במחזור האחרון, דומה שיהיה זה קרב פתוח וחריף בגלל הנסיגה החדית בכושר התחסיה בשני המחנות, ובגלל חי־כוכים אישיים ומקצועיים.

האלוף מתאושש?

מכבי תל־אביב, ששאב עידוד מ־סוים מנצחונו על מכבי פתח־תקוה לפני שבוע, ינסה להוכיח במשחק המרכזי בבלומפילד (2.30), כי אין בדעתו להסתפק זמן רב במקום ה־ששי. משחקו של האלוף נגד מכבי יפו יהיה קשה ודו־צדדי, אף כי יפו מצויה בירידה מתמדת ולמפעה הזי־לה להוות גורם ישיר במירוץ לבכו־רה.

עוד מיפגש שקול יהיה בין מכבי נתניה, לביתיר תל־אביב, הצמודים במקומות ה־10—11 במספר נקודות זהה. לנתניה עדיפות ביתית סבבית, אבל ביתיר כבר הוכיח כי מגרשים זרים אינם מפחידים אותו.

הכח ר"ג עשוי לקיים משחקי ליגה באיצטדיון ר"ג

החל בעונה הבאה

מאת גדעון אלוה, כתבנו „ספורט הארץ"

בעתיד הקרוב תורחב הפעילות ה־כדורגלית באיצטדיון רמת־גן. על פי ההצעה תקיים קבוצת הכח רמת־גן את משחקי הליגה הביתיים שלה באיצטדיון רחוב הדיים, במקום ב־מגרשה צר הממדים שבגלי־גיל.

נראה, שיוחל בהסדר זה בעונת המשחקים הבאה.

כן יש כוונה להרחיב גם את הפעי־לות הבין־לאומית בכדורגל באיצט־דיון רמת־גן, ולקיים בו חלק מן ה־משחקים הנערכים כיום בבלומפילד.

חלוץ קריסטל פאלס, דאראק פוסי (במרכז), כמחמיץ נסיון נגיחה מול שער טוטנהאם במשחק הליגה האנגלית שהסתיים בתבה ללא שערים. מאחור נראה מהאג בלם טוטנהאם, מייק אינגלנד. (צילום של אי.פי.).

לוד ואילת ינסו להתאושש על חשבון בני־יהודה וחולון

במחוז הצפון: מבחן קשה לחדרה בגבעתיים

ליגה א'

מאת סופר „ספורט הארץ"

מבין שלוש הטוענות לשני הכר־טיסים הלאומיים, תיהנה מחר רק קבוצת בני־יהודה מיתרון הביתיות. כאשר תארח את קבוצת התחתית של הפועל לוד (מדורגת 14). בתקוה שהפועל חולון המקדים אותה יאבד כתר „משהרי" במשחק החוץ שלו נגד הפועל באילת (מדורגת 13).

המפתח להמשך המאבק בצמרת ליגה א' (דרום) מצוי, איפוא, במח־זור ה־דנ, בידי שתי קבוצות התחת־ית של הפועל באילת ולוד, של־שלושתיהן 10 נקודות — רק אחת יותר מהפועל ראשון־לציון, המדורג באיזור הירידה (15).

צמרת ליגה א' — דרום				
1.	הפועל חולון	16	11—23	25
2.	בני־יהודה	16	15—26	24
3.	מכבי שעריים	16	15—24	20

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל בת־ים — מכבי שעריים, הפועל רמ־לה — הפועל דימונה, הפועל ראשון־לציון — הפועל אשדוד, הפועל באר יעקב — מכבי רמת־עמידר, הפועל קרית־אונו — הפועל יהוד, הפועל בית־שמש — ביתיר רמלה.

המיפגש שאיחר את המועד

במוקד משחקי המחוז הצפוני של ליגה א' יעמוד מחר מיפגש, שהיה מסקרן הרבה יותר לפני כמה שבו־את סיכוייו לעלות, יארח בו את ה־עות. הפועל רמת־גן, שכנראה איבד מוביל מחדרה. רמת־גן מדורגת רבי־עית עם 21 נקודות, ואילו חדרה מצויה בראש עם 27 נקודות. את משחק־החוץ הקשה של החדרתים,

הנהנים ביתרון 4 נקודות בפיסגה. ינסה לנצל כחור המדורג שני, מכבי הרצליה, שיארח את הפועל צפת (מדורג 6), תוך נסיון לצמצם את ה־פער בפיסגה.

צמרת ליגה א' — צפון				
1.	הפועל חדרה	16	11—37	27
2.	מכבי הרצליה	16	12—25	23
3.	הפועל עכו	16	16—23	22

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל בחולאל — הפועל מנוה־יהודה, ה־פועל קרית־שכונה — הפועל טירת הכרמל, הפועל עכו — הפועל טב־ריה, הפועל גבעת־זיים — הפועל מגדל־העמק, הפועל בני־נצרת — הפועל הרצליה, ביתיר נתניה — ה־פועל נהריה.

אתלטיקה

תחרות חומגה באתלטיקה לגברים ולנשים תהיה מחר במכון וינגייט, במסגרת התחרות הבין־מחתיות לילדים מטעם הפועל. תחילת התחרות בשעה 11 לפנה"צ.

אופניים

מירוצי אופניים לזכרו של יצחק זלמנוביץ ז"ל, יהיו מחר ברמלה משעה 7.30 בבוקר.

כדורמים

המשך משחקי אליפות החורף ב־כדורמים, לנוער עד גיל 18, יהיה מחר בבריכת מכון וינגייט. תחילת המשחקים בשעה 9 בבוקר.

המשחקים: הפועל גבעת־ברנר — הפועל ערד; הפועל פתח־תקוה — הפועל בית־יצחק; הפועל גבעת־בר־נר — הפועל בית־יצחק; הפועל פתח תקוה — הפועל ערד; הפועל ערד — הפועל בית־יצחק; הפועל פתח־תקוה — הפועל גבעת ברנר.

משקולות

בליגה הלאומית במשקולות יהיו הערב בשעה 8, בבית שרת בגבע־תיים, המיפגשים מכבי תל־אביב — הפועל אור־יהודה; הפועל עכו — הפועל תל־אביב.

היאבקות

שתי תחרויות בהיאבקות, במסגרת הליגות הארציות, יהיו הערב ב־8. במחוז המרכז: מכבי תל־אביב — מכבי קרית־סלום; במחוז הדרום: הפועל אשקלון — הפועל באר־שבע.

טניס שולחן

במשחקי הליגה הלאומית בטניס שולחן יהיו הערב ב־8 שני מיפג־שים: מכבי חיפה — הפועל תל־אביב; הפועל ראשון־לציון — הפועל פתח־תקוה. מחר, ב־10.30 לפנה"צ, יתמודדו ביתיר נס־ציונה והפועל חיפה.

ג'ודו

גבר אליפות הפועל למבוגרים ב־ג'ודו, יהיה מחר משעה 11 לפני־הצהריים באולם הפועל בחיפה.

קליעה

התחרות קליעה ברובה חופשי, על שם א. דיק (60 כדור בשכיבה) תהיה מחר משעה 8 בבוקר במיטווח כב־מורת.

ברעננה תהיה תחרות קליעה ל־ספורטאי מכבי, ברובה סטנדרטי (20×3 כדור). תחילת התחרות ב־שעה 9.

כדורעף

המחזור השלישי (סיבוב ב') בלי־גה הלאומית בכדורעף, יהיה מחר בשעה 7 בערב. הפירוט: עין־המפ־רץ — בית־זרע; געו — הגיוחה; קר־ית־אונו — איילון; שריד — העוגן; אליצור תל־אביב — הצור.

הליגה לכדורסל מתחדשת בהשראת גביע אירופה

מכבי ר"ג בגבת ✱ הפועל ת"א בבית-אלפא ✱ משחק ביתי קל למכבי ת"א נגד מכבי חיפה

כדורסל

מאת סופר „ספורט הארץ"

בצל ההופעה המרתקת של מכבי תל־אביב בגביע אירופה, יתחדשו ה־ערב לאחר פגרה ארוכה משחקי הסי־בוב השני בליגה הלאומית בכדורסל. במוקד: משחק החוץ של מכבי רמת־גן, השני בטבלה, נגד הפועל גבת/יגור (7.30).

משחק חוץ קשה צפוי גם לקבוצת הפועל תל־אביב, שתתארח בבית־אלפא אצל הפועל ניר־דוד/בית־אלפא — חמישה ימים לאחר שטבי טייכנר וחבריו „מתחו" את מכבי תל־אביב, כאשר נוצחו 97:95 רק לאחר הארכה (8). משחק מענין יפגיש ברמת־השופט את הפועל מגידו ו־הפועל גבעת־ברנר/נען (8).

יוכיים לאחר נצחונו הסנסציוני על זימנטאל מילאנו 88:113 מצפה ל־אלוף, מכבי תל־אביב, משחקי ביתי קל נגד קבוצת התחתית של מכבי חיפה (8). סיכויי הפועל קרית־חיים לשפר את מעמדו בתחתית סובים, כאשר יארח את ביתיר ירושלים, אשר טרם ניצח העונה מחוץ לביתו (8). המשחק הפחות מענין של ה־מחזור יהיה בירושלים, כאשר הפועל המקומי — בהדרכת מאמנו החדש,

טבלת הליגה בכדורסל				
1. מכבי ת"א	11	834:1182	21
2. מכבי ר"ג	11	915:985	19
3. הפועל י-ם	11	903:922	18
4. הפועל ת"א	11	1014:1051	18
5. הפועל מגידו	11	896:921	18
6. בית"ר י-ם	11	938:895	17
7. גבת/יגור	11	860:875	17
8. גבעת־ברנר	11	851:866	17
9. קרית־חיים	11	950:887	15
10. ניר־דוד	11	935:831	14
11. מכבי חיפה	11	871:793	13
12. אשדות יעקב	11	991:750	11

רלף קליין — יארח את סוגר הטב־לה, הפועל אשדות־יעקב.

נצחון לירבות הפועל ת"א

גביע אירופה

בלגראד, 31 (עי"צ). במשחק גומ־לין, בסיבוב השני ברבע גמר גביע־אירופה למחזיקות גביע לנשים, ני־צחה כאן קבוצת לבסקי סופיה את הכוכב־האדום 84:98 (42:55). גם ב־משחק הראשון ניצחו הבולגריות — 77:97.

בשבוע הבא תשחק לבסקי סופיה נגד כדורסלניות הפועל ת"א.

לייק-פלאסיד מועמדת לארח אולימפיאדת החורף

ניו־יורק, 1 (עי"צ). הוצד האולי־מפי האמריקאי החליט לתמוך בבק־שת לייק־פלאסיד, שבמדינת ניו־יורק, לארגן את משחקי אולימפיאדת החורף ב־1976.

אוקר גבר על מטרבלי

מילאנו, 1 (עי"ר). הטניסאי ה־הולנדי תום אוקר ניצח כאן, בסיבוב השני של אליפות העולם למקצוענים, את הסוביאטי אלכס מטרבלי 3:6, 6:7. קודם־לכן חולל הצרפתי ז'אן טאנפרו הפתעה, בנצחו את המדו־רג מס' 3, האמריקאי ארתור אש — 6:4, 4:6, 2:6.

סיבוב מרתק בגביע האנגלי

ליברפול — מנצ'סטר סיטי ✱ דרבי — טוטנהאם

כדורגל

לונדון, 1 (עי"ר). במשחקי הסי־בוב הרביעי של הגביע האנגלי, ש־יהיו בשבת, יתמודדו 16 קבוצות מן הליגה הראשונה, 11 מהליגה השניה, שלוש מהליגה השלישית ושתיים מ־הליגה הרביעית.

שני משחקים מסקרנים במיוחד יהיו בליברפול, שם תארח המוליכה בטבלת הליגה את מנצ'סטר־סיטי, ובאיצטדיונה של דרבי, בו תשחק האלופה היוצאת נגד טוטנהאם.

מחזיקת הגביע הפינליסטית כנר־אה לא יתקשו לנצח את יריבותיהן, אחרי שהוגרלו לשחק בבית. לידס תשחק עם פלימות ארגיל מהליגה השלישית, וארסנל עם ברדפורד־סיטי מהליגה הרביעית.

יתר המשחקים: צ'לסי—איפסוויץ', בולטון—קרדיף, קרליל—שפילד־יונ־ייטד, קובנטרי—גרימסבי, אברטון—מילוול, האל—וסטהאם, ביוקאסל—לוטון, אוכספורד—קווינס־פרק־ריינ־ג'רס, שפילד־ונסדיי—קריסטל־פאר־לאס, סנדרלנד—רדינג, וסט־ברומיץ'—סוינדון, וולבס—בריסטול־סיטי.

סאנטוס תתמודד היום עם נבחרת אוסטרליה

ריו דה ז'אנירו, 31 (עי"ר). קבו־צת הכדורגל הברזילאית סאנטוס ו־בראשה הכוכב הנודע פלה, בן ה־32, יצאה לסיור ברחבי תבל. התחנה הראשונה תהיה אוסטרליה, שם תק־יים ביום ו' (היום) את הופעת ה־בכורה שלה נגד הנבחרת הלאומית, בסידני או במלבורן.

תמורת הסיור הקבל סאנטוס רבע מיליון דולאר, ואילו לפלה יוענקו 8000 דולר בעד כל משחק.

סאנטוס תמשיך מאוסטרליה ל־סעודיה, לכוויה, לסקוטלנד, לאנ־גליה, למערב־גרמניה, לצרפת, ל־בלגיה ולהולנד.

לאנרוסי — אינטר 1:2

מילאנו, 1 (יופ"יע). הפתעה נפלה במשחק ליגה יחיד באיטליה, כש־קבוצת התחתית לאנרוסי ניצחה את קבוצת הצמרת אינטר מילאנו 1:2. בעקבות נצחונה עלתה לאנרוסי ל־מקום השביעי בטבלה, כשלזכותה 12 נקודות מ־16 משחקים.

בנקס חוזר לשער

לונדון, 1 (עי"ר). שוערה של נב־חרת אנגליה וקבוצת סטוק, גורדון בנקס, חזר ביום ד' לבין הקורות — באימון של קבוצתו. השוער בן ה־34, שהחלים מפציעה קשה בעינו ה־ימנית, אמר: „הגעתי לשער ומצאתי שחל רק הבדל קטן בכושרי". מכל מקום, בנקס לא יחזור לפעילות ב־ליגה לפני חודש מאי, כלומר בתום העונה באנגליה.

יוון — בולגריה 2:2

אתונה, 31 (עי"ר). במשחק בינ־ארצי ידידותי בכדורגל נפרדו כאן נבחרות יוון ובולגריה בתיקו 2:2. כל השערים הובקעו במחצית הרא־שונה.

קליי יערוך קרב ראווה בטוניס

טוניס, 31 (עי"ר). אלוף העולם לשעבר באיגרוף במשקל כבד, ה־אמריקאי קאסיוס קליי, יערוך כאן קרב ראווה ותמורתו יקבל 40 אלף דולאר.

חמצן לחולי לב

אלקטרוסיגנל גאולה 42, ת"א. טל. 57614

משקיע רציני

מעונין בפרדס או שטח חקלאי, או קרקע אחרת (עדיף באיזור השרון). בסכום של עד 1,500,000 ל"י

הצעות רציניות נא לפנות בכתב לת.ד. 1334 ת"א למס' 9807016

לחורף!!!

✱ מבחר גדול של מעילים!!
✱ מבחר גדול של מקרנות האריג השקופות.
✱ בלעדיות ב„מדרגי שקו־פיות" של 650 שקופיות
✱ 40 אגורות — הגדלה 9/13 (בלויה) שחור—לבן!!!
צלומי מפעלים — בו־רגע!!!

פוטו-ברנר
חיפה רחוב החלוץ 13

אורה-פיקס
מכונה אמריקאית להצמדת שינויים תוצאה לתכניים
למכירה
בדנמל-דפו
אשכמו, טל' 624664
רח' לבונטין 4, תל אביב
שימו לב! לכבירה גם בכבתי כריקה

עליזה הלוי   אברהם מגן

נ ש ו א י ם

בריסטל, 1.2.73

לחבר הדירקטוריון

מר אהרן רוזנפלד

ברכה נאמנה

לקבלת אזרחות הכבוד של

העיר חיפה

בנק קופת עם בע"מ

ההנהלה המרכזית

בית הספר התיכון המקיף של הדסה ע"ש סליגסברג-ברנדייס בירושלים

מודיע לכל התלמידים והתלמידות

המעונינים להרשם לביה"ס

לפנות למשרד ביה"ס, רח' הורקנוס 8, בין השעות 3—1 אחה"צ, לשם קביעת מועד למבחן פסיכוטכני.

המבחנים יתקיימו החל מחודש פברואר.

בית הספר להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנית

שלוחת צפת

מודיע כי נותרו עוד מספר מקומות לקורס

הנדסאי אלקטרוניקה

ערב

ההרשמה מיד.

● תנאי הקבלה: — מתקבלים בעלי תעודות בגרות, בעלי תעודה ארבע שנתית כמגמתית, בעלי תעודת י"ב כתות בקבוץ.

● לשם קבלת פרטים והרשמה נא לפנות למר כבודי, בי"ס מקצועי עמל, צפת, טל. 30284—067.

אורט ישראל

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המרכז להכשרה טכנולוגית

הסמינר למורים ומדריכים טכניים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

להכשרת טכנאים להדרכה והוראה בחינוך המקצועי העל יסודי

מגמות הלימוד:

1. דפוס
2. מתכת
3. אלקטרוניקה
4. מכונאות רכב
5. חשמל
6. תעופה
7. מכשור ובקרה

✱ פיקוח על הסמינר, רשוי והסמכה ינתנו באמצעות המחלקה להכשרת מורים טכניים, במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

פרטים והרשמה: במשרד הראשי של אורט־ישראל — ת"א, שד' דוד המלך 39, קומה ד', טלפון: 264193, או 267436 (ביחידה לייעוץ הכוון ובמזכירות ביה"ס).

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנית — אוניברסיטת הנגב

בית הספר להנדסאים באר־שבע

מודיע על פתיחת ההרשמה לקורס

טכנאי אלקטרוניקה - לימודי יום

משך הלימודים — 3 סמסטרים

תנאי הקבלה — בוגרי תיכון בעלי תעודת־בגרות או בגרות אקסטרנית

פתיחת הקורס — בחודש מרץ 1973

✱ פרטים והרשמה: בביה"ס להנדסאים, רח' בזל 71, באר־שבע. טלפון 3290; ת.ד. 45, בימים א', ה' בין השעות 08.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00. ביום ו' אין קבלת קהל.

מועצת החלב בשיתוף עם המכון הממשלתי

להכשרה טכנית

פותחת

מסלול הכשרת טכנאי חלב

הקורס מיועד למסיימי צבא בעלי תעודת בגרות או 12 שנות לימוד (תיכון או מקצועי). לבוגרי הקורס מובטחת תעסוקה במחלבות בדרגה התחילה ג' טכנאים.

המעונינים יפנו לשם קבלת פרוספקט מפורט למועצת החלב ת.ד. 20035 ת"א או יתייצבו לועדת הקבלה ביום ד' 14.2.73 בשעה 8.30 במשרד המועצה, קרליבך 25, ת"א.

משרד החינוך והתרבות

האגף להכשרת עובדי הוראה ולהשתלמותם — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים

לחינוך גופני

במכון וינגייט

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד

שלוש שנות לימוד לקראת תעודת מורה מוסמך לבתי־ספר יסודיים ועל־יסודיים

התלמידים (או הבוגרים) יוכלו להשלים את לימודיהם באחד מהחוגים של אוניברסיטת תל-אביב לקבלת התואר הראשון.-לימודיהם בבית המדרש ייחשבו כחוג שני.

לנזקקים ינתנו הלוואות והופכות למענקים בתנאים מסויימים. חייבי שירות בצה"ל ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.

פרטים והרשמה באמצעות הדואר לפי הכתובת:
המדור לרישום ולקבלה
בית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני
במכון וינגייט.

במרכז מסחרי חדש בגולומב

חנויות למכירה

בדבר פרטים לפנות: י. פריצקר ושות'
חיפה, הנביאים 20, טלפון 669119, 664693

לטובת בי"ח „עזרת־נשים"

דרושים בגדים ודברי בית

לפנות כמקור המציאות רח' יפו 72 טל. 61309

חידון סמייל

בכל יום ששי

במוסף השבועי של הארץ

פרס שני

מערכת סטריאו מקצועית

TANDBERG + ELAC

מהטובות בעולם!

הכוללת: — SOLVSUPER 11 רדיו + מגבר
— HI FL 15 2 רמקולים
— ELAC פטיפון

מתנת

אלקטרון צ'ילב בע"מ, תל־אביב

חברת נוף בית הכרם בע"מ

בונה **4** דירות וילה

6-7 חדרים

בלב שכונת
בית הכרם ירושלים

בניה מעולה, מטבח מפואר, מחסנים,
2 הדרי אמבט, 3 אסלות, ומוסך

לפרטים נוספים:
חב' לין-דר בע"מ
רחוב שמאי 12
טל. 233778 ירושלים

אורן

ציוד חמום בע"מ

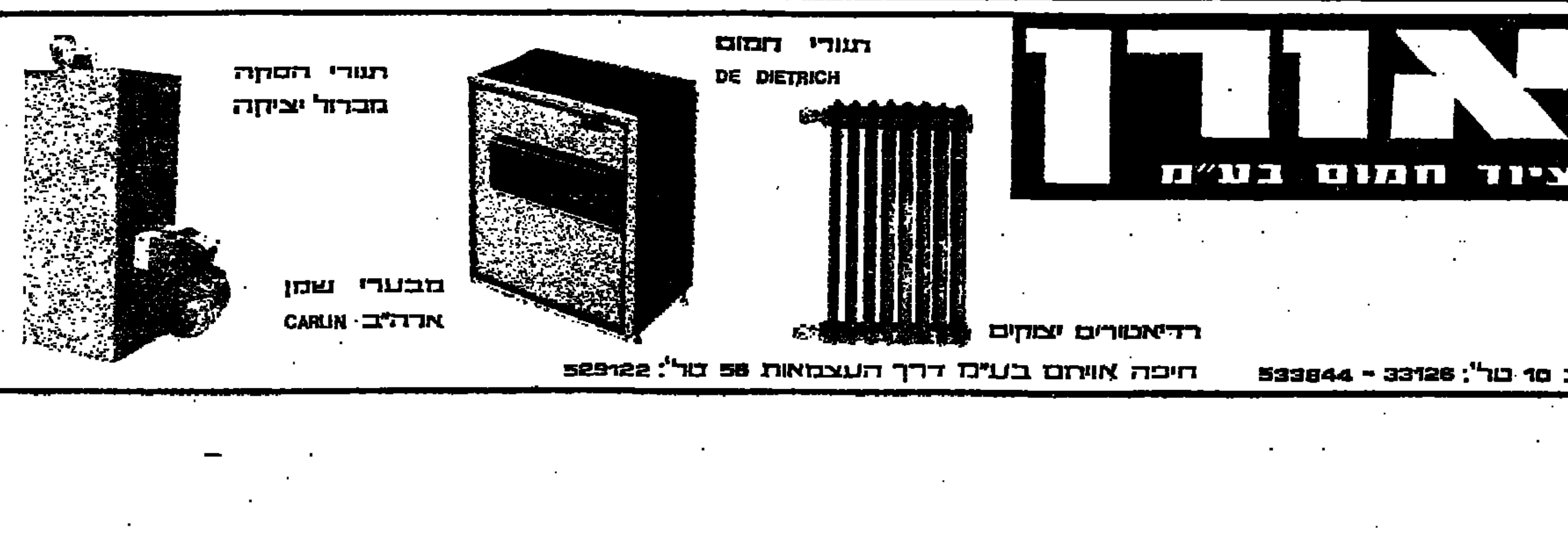

ירושלים - אהליאב 10 טל': 33126 - 533844

חיפה אורום בע"מ דרך העצמאות 58 טל': 529122

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי נמשכת ההרשמה לשנה״ל תשל״ד

ללימודי תואר ראשון בחוגים:

במדעי הרוח

בבית-הספר לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים וביה״ס לחינוך של התנועה הקבוצית „אורנים״)

במדעי החברה

בבית-ספר לעבודה סוציאלית

במכללת עמק יזרעאל „אחל שרה״

ללימודי תואר שני בחוגים:

ספרות עברית: היסטוריה של עם ישראל; היסטו-ריה כללית; אנגלית; חינוך; סוציולוגיה; מדעי המדינה.

וללימודי ספרנות, לימודי תעודה

ההרשמה נמשכת עד יום ה׳, י״א באדר ב׳ (15.3.73).

בחינה המיון הכלל־אוניברסיטאית תערך ביום ב׳ כ״ט באדר ב׳ (2.4.73).

המועמדים מתבקשים לעיין ב„מדריך לנרשמים לשנה״ל תשל״ד״ בכל הנוגע למועדי בחינות הכניסה ולתהליכי הרשמה וקבלה. חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתן להשיג בנקודות מכירה הבאות:

1. כמפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א׳—ה׳ בשעות 09.30—17.30.
2. חיפה — זוהר, רח׳ החלוץ 22.
3. קרית מוצקין — פינת הנוער, ויצמן 10.
4. צפת — גרינבאום זאב, בנין מלון יאיר, רח׳ ירושלים 59.

סטודנטים המעוניינים לרכוש את החוברות בדואר, מתבקשים לצרף המחאת דואר ע״ס 3.25 ל״י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה והחוברת תשלח לביתם. חיילי צה״ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו חוברות ללא תשלום.

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום וקבלה

מודיעה

כי נמשך הרישום לבוגרים במדעי החברה, משפטים, פסיכולוגיה וחינוך

ללימודים בעבודה סוציאלית

לשנת הלימודים תשל״ד

התכנית מורכבת משנה אחת של לימודי השלמה שהיקפה יקבע לאור לימודיו הקודמים של המועמד, ושנה לימודים אחת מלאה.

תנאי קבלה:

התכנית מיועדת לבעלי תואר אקדמי ראשון בפסיכולוגיה, סוציולוגיה, חינוך, מדע המדינה, כלכלה, משפטים ומקצועות דומים. עדיפות תינתן למועמדים המועסקים כבר כיום בשי־רותים סוציאליים. למסיימי התכנית יוענק תואר בוגר אוני־ברסיטה בעבודה סוציאלית.

הרישום יפתח ביום ד׳ 9.3.73

טופסי רישום ודפי הסבר ניתן לקבל על יסוד פניה בגלויה או אישית במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה ברמת־אביב.

שעות הקבלה: בימי א׳ — ה׳ בשעות 08.00 — 14.00
בימי ד׳ גם בשעות 15.00 — 17.00
טלפון: 3־2־411191

ביה״ס להנדסאים

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

משרד העבודה — משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה מכנית

מודיע

1) על פתיחות כתות הערב מסמסטר א׳ תשל״ג במגמות

הנדסאי כימיה
הנדסאי חשמל

ביום א׳ 11.2.73 בשעה 17.30 בביה״ס בקרית הטכניון.

✶ הודעות נשלחו לתלמידים.

✶ נותרו מספר מקומות — ההרשמה מיד.

2) על המשך ההרשמה — מסלול יום מסמסטר מרץ/אפריל במגמות —

הנדסאי אלקטרוניקה (כתה שלישית מקבילה).

הנדסאי מכונות (כתה שלישית מקבילה).

הנדסאי בניה (כתה רביעית מקבילה).

מתקבלים: — בעלי תעודת בגרות, או בעלי תעודת בי״ס מקצועי ארבע שנתית ממשלתית או בעלי תעודת י״ב בקבוץ.

3) על המשך ההרשמה לכתת קדם הנדסאות (רביעיה) מתקבלים: — בוגרי י״א כתות.

● בדבר פרטים הרשמה נא לפנות לביה״ס בחדר, חצר הטכניון, טלפון 530265.

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה להנדסה

מודיעה כי

נמשך רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל״ד

ללימודי התואר הראשון

הרישום יפתח ביום ד׳ י״ט באדר א׳ תשל״ג 21.2.1973

המגמות ומקומות הלימוד

הלימודים מתקיימים בקרית האוניברסיטה ברמת אביב ובמכון הטכנולוגי, חולון.

תכנית הלימודים בשנה הראשונה במגמות הלימוד המפורטות להלן היא אחידה, הן ללומדים ברמת אביב והן ללומדים בחולון:

הנדסה מיכאנית ותעבורה — ברמת אביב

הנדסת תעשיה וניהול — בחולון

הנדסת חשמל ואלקטרוניקה (מלבד הנדסת אנרגיה) — ברמת אביב

הנדסה של טכנולוגיית הייצור — בחולון

כן קיימת במכון הטכנולוגי, חולון, מגמת לימוד ביחידה לחינוך טכנולוגי, המיועדת להכשרת מורים לבתי ספר מקצועיים.

הלימודים בכל המגמות הם לימודי יום.

טופסי רישום לכל המגמות ניתן לקבל אישית או בכתב על גבי גלויה במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוני־ברסיטה, רמת אביב.

שעות הקבלה:

בימים א׳—ה׳ בשעות 08.00—14.00
בימי ד׳ גם בשעות 15.00—17.00
טלפון: 3־2־411191

טופסי רישום ניתן לקבל גם במכון הטכנולוגי, חולון, בימים א׳—ה׳ בשעות 08.30—14.00 ובימי ו׳ בשעות 08.30—12.00 בחדר 200.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי־הוראה

סמינר ע״ש א. שיין

לשעבר „גבעת השלושה״

רח׳ קפלן (ליד ביה״ח בילינסון) פתח־תקוה
טלפון 914924

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל״ד

למסלולים הבאים:

גננות שתי שנות לימוד

מורים לביה״ס היסודי (כיתות א׳—ו׳) — 3 שנות לימוד

מורים לחטיבת הביניים (כיתות ז׳—ט׳) — 3 שנות לימוד ✶

התמחויות:

אנגלית, טבע והומניסטיקה

יעוץ והדרכה במזכירות הסמינר:

בכל יום בין השעות 9—13

ביום ראשון גם בין השעות 17—19

✶ קורסי השלמות

אוניברסיטת תל-אביב

מודיעה על

המשך הרישום
לשנת הלימודים תשל״ד

ללימודים לקראת התואר הראשון

ההרשמה תפתיים ביום רביעי, י״ט באדר א׳ תשל״ג, 21.2.73

יחידות הלימוד:

הפקולטה למדעי הרוח
הפקולטה לאמנויות ולתקשורת
האקדמיה למוסיקה
הפקולטה למדעי החברה
הפקולטה למדעים מדוייקים
הפקולטה למדעי החיים
הפקולטה למשפטים
הפקולטה להנדסה
ביה״ס לרפואה
ביה״ס ללימודי הפרעות בתקשורת
ביה״ס לעבודה סוציאלית
החוג לסיעוד
המדור להשתלמות מורים

מועמדים המשרתים בצה״ל או המתעתדים לנסוע לחו״ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדים שצויינו לעיל.

מועד רישום זה מחייב גם תלמידים הממשיכים בלימודיהם באוניברסיטת תל־אביב המבקשים להחליף את חוג לימודיהם לשנת תשל״ד.

חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לקבל אישית או בכתב על גבי גלויה במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוניבר־סיטה, רמת אביב.

שעות הקבלה:

בימים א׳—ה׳ בשעות 08.00—14.00
בימי ד׳ גם בשעות 15.00—17.00
טל. 3־2־411191

פניה שתגיע למשרד הרישום בתאריך מאוחר מתאריך 23.2.73 לא תיענה, וחומר הרישום יוחזר לשולחו.

משרד העבודה — השתדרות הפקידים — התקדם

המרכז להכשרה ולהשתלמות בפקידות, במינהל ובחשבונאות

חיפה

מודיע על פתיחת קורס

לפקידות כללית

במגמות: ✶ מזכירות ✶ חשבונאות
✶ ארכיב ✶ עבודה מעשית.

בחדר עבודה משוכלל. הפתיחה: 4.2.73

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

הוחלף מספר הטלפון של הפקולטה

במקום לחייג את מספר הטכניון 225111,

יש לחייג את המספר **254211**

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

התכון הממשלתי להכשרה טכנית

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

JERUSALEM SCHOOL OF APPLIED SCIENCES

בית־ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים
מודיע על הרשמה
לשנת הלימודים תשל״ד

מגמות הלימוד:

✶ אופטיקה ואלקטרואופטיקה
✶ אלקטרוניקה ומכ״ם
✶ מדעי המחשב

בית הספר מיועד לבוגרי ישיבות תיכוניות או לבעלי תעודת בגרות בעלי רקע ישיבתי לאחר שירות צבאי. הלימודים הם תלת־שנתיים במסגרת ישיבתית עם אפשרות לשני תארים:

(א) תאר „הנדסאי״

(ב) תאר „בוגר״ B. Sc. שיוענק ע״י אוניברסיטת בר־אילן בהשלמה של שנה רביעית.

מילגות מטעם בית הספר יוענקו לתלמידים מצטיינים. הלוואות יוענקו כנהוג במכון הממשלתי להכשרה טכנית. אפשרות מגורים בפנימיה לתלמידים אשר אינם גרים בירושלים.

פרטים והרשמה במשרד בית הספר.

רח׳ הרב פרנק 25, בית־וגן, ירושלים, טל. 02־534127.

הרשמה לחיילים: בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רח׳ אבן גבירול 10, תל־אביב.

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע״ש שנקר

ההרשמה לשנת הלימודים תשל״ד
ה ח ל ה

מגמות הלימוד:

✶ טכנולוגיה טקסטילית
✶ ניהול הייצור
✶ ניהול ושיווק טקסטיל
✶ עיצוב אופנה
✶ עיצוב טקסטיל

תנאי הקבלה: א. מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית.
ב. תלמידים שיעמדו במבחני השלמה.
ג. ראיון אישי.

משך הלימודים: שלש שנים — מסלול מורחב.
שתי שנים לקבלת תואר הנדסאי.

תואר: הוגשה בקשה למועצה להשכלה גבוהה להקניית תואר „בוגר״ למסיימי השנה השלישית.
בסיום שתי שנות לימוד יקבלו הבוגרים תואר הנדסאי מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנית, וכן את התואר A.A.S. מטעם מדינת ניו־יורק, המוכר באוניברסיטאות של ארה״ב.

הלוואות ומלגות: יש אפשרות לקבל הלוואות למחיה ולמימון הלימודים ע״י משרד העבודה. בנוסף לכך קיימת קרן מילגות של המכללה, לעזרת תלמידים נזקקים.
בקשות יש להגיש בעת ההרשמה.

פרטים והרשמה: במכללה, רח׳ אנה פרנק 24, רמת גן, בימים א׳—ה׳ בין השעות 8.30—13.00.
המכללה תשלח טופסי הרשמה ואינפורמציה למבקשים בכתב.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

סמינר הקיבוצים

בית מדרש ממלכתי לעובדי הוראה

דרך חיפה, רמת אביב, תל־אביב, טלפון 2־412111

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל״ד

מסלולי ההכשרה:

א. מטפלות הגיל הרך, לקיבוצים, שנתיים (ברציפות או עם הפסקת עבודה)
ב. מטפלות למעונות יום, שנתיים
ג. גננות, שלוש שנים
ד. מורות הגיל הרך (גננות מורות), שלוש שנים
ה. מורי ביה״ס היסודי, שלוש שנים (מגמות מרכזיות: הומניסטית, ריאלית, חינוך יוצר, חינוך כיתתי, חינוך מבוגרים, חינוך קיבוצי)
ו. מורי חטיבת הביניים, שלוש שנים (הומניסטים וריאליסטים, ראה להלן „חוגים״)
ז. המכון לחינוך התנועה, שלוש שנים (למורי החינוך הגופני בביה״ס היסודי והעל־יסודי)
ח. מורי אולפנים, שנתיים

לימודי השלמה:

א. חינוך יוצר, למורים ומדריכים מוסמכים, שנה אחת
ב. לדרגת מורה בכיר, למוריב ומנהלות מוסמ־כים, (שנתיים בלימוד חלקי אגב עבודה)

מכינות:

א. לשון עברית ויהדות, לעולים, שנה אחת
ב. הכנה קדם אקדמית, לבוגרי בתי ספר על־יסודיים שאינם עורכים בחינות בגרות, חצי שנה

חוגים אקדמיים:

כל תלמיד במסלולים התלתשנתיים חייב להשתתף בחוג למדעי החינוך ובחוג אחד נוסף, לפי בחירתו, מתוך רשימת החוגים דלהלן:

א. החוג למדעי החינוך
ב. החוג ללשון (חוג משני: ספרות)
ג. החוג לספרות (חוג משני: לשון)
ד. החוג להיסטוריה, כללית ויהודית
ה. החוג לגיאוגרפיה וידיעת הארץ
ו. החוג לביולוגיה; לימודי עזר: מתימטיקה, פיסיקה, כימיה
ז. החוג לאמנויות; המגמות: אמנויות פלאס־טיות, מוסיקה, תנועה הדרבה

(החוגים האקדמיים מתנהלים בשיתוף פעולה עם ראשי החוגים המקבילים באוניברסיטת תל־אביב)

פרטים נוספים וההרשמה:

בימי א׳, ב׳, ד׳, ה׳ — בבוקר, משעה 8.00 עד שעה 12.00;
ביום ג׳ — כל היום, משעה 8.00 עד שעה 18.00.

אפשר להזמין חוברת מפורטת ומוסברת בדואר היגב

מיפעלי הכשרה לאמנויות (בתמיכת המחלקה לאמנות של משרד החינוך והתרבות)

א. חקורים למשחק ובימוי, שנתיים (שנה שניה חלקית)
ב. בית הספר לתנועה, (למסורות אמנות) מדע החינוך
בהדרכת נועה אשכול, שלוש שנים (ארבעה ימים בשבוע, אחר הצהריים)

האוניברסיטה העברית בירושלים

מחלקת מינהל התלמידים
המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל״ד
(1973/74)
יפתח ביום ד׳ כ״ו באדר א׳ תשל״ג
(28.2.73).

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי-ספר:

מדעי הרוח	רפואה
חינוך	רפואת שיניים
הכשרת מורים (תעודת הוראה)	רוקחות
מדעי החברה	מתימטיקה ומדעי הטבע
עבודה סוציאלית	מדע שימושי וטכנולוגיה
הכשרת מנהלים	הוראת המדעים
למרכזים קהילתיים	חקלאות
משפטים	מדעי התזונה והבית
קרימינולוגיה	ספרנות

בעלי תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ יבנה אגת לפתוח, יפנו אישית או בכתב ל„א קדמון״, ת.ד. A1 גבעת רם, ירושלים 91999 ויקבלו את ה„מדריך לתלמיד החדש״ וטפסי ריכום תמורת 4.— ל״י (ללא צירוף המחאה על הסך הנ״ל לא יישלח המדריך).

חיילים בשרות חובה יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בעלי תעודת בגרות שאיננה ישראלית הטרם למדו במוסד להשכלה גבוהה בארץ, יפנו למשרד לתלמידי חו״ל, הר הצופים, ירושלים 95621.

מועמדים חדשים או מחליפי פקולטות המבקשים להתקבל ללימודי תעודה / מוסמך, מתבקשים לפנות לייפוץ מוקדם למזכירויות החוגים.

תלמידי האוניברסיטה העברית המבקשים להוסיף / להחליף תחום לימודים יקבלו טפסים במזכירות הפקולטה או במשרד לקבלת תלמידים.

מועדי הרישום לשנה א׳ שלעיל חלים על כל המועמדים.

אוניברסיטת הנגב

באר-שבע

מודיעה על

ההרשמה למועמדים חדשים
לשנת הלימודים תשל״ד (1973/74)

לחוגים/מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (בחסות האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, היסטוריה, גיאוגרפיה, חינוך. מסלול משולב חינוך ומדעי ההתנהגות, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, מתימטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתימטיקה בצרוף חוג ממדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב), פיסיקה, כימיה, מדעי הגרעין.

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים.

ההרשמה תפתיים ביום ד׳ כ״ו אדר א׳ תשל״ג (28.2.73).

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות
באר־שבע

מודיע כי

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל״ד

במסלולים הבאים:

1. גננות לגילאי 3—6 (דו־שנתי)
2. מורות בכירות לגיל הרך (תלת שנתי)
3. מורים בכירים לבית־הספר היסודי (תלת שנתי) התמחות במדעי הרוח.
4. מורים בכירים לבית־הספר היסודי (דו־שנתי) התמחות בטבע או חקלאות
5. מורים למוסיקה (דו־שנתי)
6. מורים לציור ולאומנות (דו־שנתי)
7. מורים בכירים לחינוך מיוחד (תלת שנתי)
8. מורים לחטיבת ביניים התמחות בתנ״ך, לשון וספרות
9. מכינה (חד־שנתית)
10. מורים למלאכה (דו־שנתי)

ליוצאי צבא או בוגרים מעל גיל 22 אשר סיימו כיתה י״א. בסיום השנה יוכלו להתקבל כתלמידים מן המניין בחלק מן המגמות שלעיל.

★ ★ ★

ליד הסמינר קיימת פנימיה לתלמידים מחוץ לבאר־שבע מוכבת דיור. משרד החינוך והתר־בות יעניק לכל תלמיד הראוי לכך, הלוואה מותנית אשר בתנאים מסויימים. תיהפך למענק. צה״ל יקבל כל חייב גיוס לשירות המטרה הפרנטית, במידה שלימודיו יאושרו.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית־המדרש, רחוב ויצמן, ת.ד. 65, באר־שבע, טלפון 057—2571.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230461
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

פרק היום בתנ"ך

• ירמיהו, ל"ז—ס.

המשנה היומית

• בבא מציעא, ג' (א—ד).

הדלקת הנרות

• ע"ש: ירושלים — 4.37; תל אביב — 4.55; חיפה — 4.45
• מוצש: ירושלים — 5.51; תל־אביב — 5.49; חיפה — 5.50

תורנות רופאים לפי התקוממות

תל־אביב
• ד"ר בנה, בצור 12, טל. 443251
• בחיפה: מ־20.00 ביום ו' עד 07.00 בבוקר יום א' — ד"ר ... טל. 101
• עזרה ראשונה למקרים דחופים

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
• ליל שבת: מרגול, המלך ג'ורג' 25, טל. 223771
• שבת: אברמסקי, אלנבי 42, טל. 53526

תורנויות בתי חולים

תל־אביב
• היום: איכילוב
• שבת: איכילוב

דירות

• דירות 3, 3½, 4, 4½ — יפנה „ישי צור" סוקולוב 23 הרצליה
• ראשון לציון והסביבה — ראש לעתיד קנה דירה טובה במקום טוב. דירות קלרין ראשון לציון והסביבה
• קלרין ירושה באוטובוס — ציוד המלאה שהיא מוסרת לך דירה.

וילות ובתים

• בירושלים — להשכרה, למכירה או להחלפה (בבית באיזור תל־אביב) קוטג' 6 חדרים + 1½ פרטר.

קבלנים מציעים

• „נווה יושבי", רחוב אלנבי 95 ת"א, טל' 622478 מציעה דירות מפוארות בראשון לציון.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

• בגבעתיים, 3 חדרים, 80,000, ברחוב ...

2-2½ חדרים

• בהתנדבות בהזדמנות דירת 2½, ק"ב, פינתית + הוכפתה — 904516

1-1½ חדרים

• בהזדמנות בהצלה דירת חדר עם מגרש, לפנות טלפון 953801 בשעות 4—6 אחר הצהרים.
• למכירה בהזדמנות דירת 1½ מרוהטת רחוב פבריגט 16 רמת־גן בשעות הערב.

דירות בשכר חודשי

• בהזדמנות ע"י מכון וייצמן דירה חדשה 3 חדרים + הסקה מרכזית. לפנות בכתב.

דירות מרוהטות

• 2½ חדרים מרוהטים ב־תל־אביב. טל' 36492.

חדרים מרוהטים

• בצפון הדר גדול לבחורה אינטליגנטית. הירוק, אשה 261691

דירות בדמי מפתח

• סיידי 3½ חדרים, כבר הצפנות רח' פרץ 11, טל. 821358 16—20

ביקוש דירות

• תשלום מראש ופינוי מיד — כן לשכיר ב"דירה לעולה" שינקין 10, 230841

מגרשים

• האוניברסיטה העברית בירושלים מודיעה כי כוונתה לבנות בזה הצעות לרכישת...

מכזא من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248705, 230521, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

• מעוניין לקנות בנושים 8607, 6608, 6620, 6621, 6682 6696, והסביבה, 623864 וב־שכונת 625608.

• המבחר הגדול ביותר של מגרשים בעזרה והסביבה, החל מ־4,400 ל״י ועד 400,000 ל״י אצל „אורי", שלמה המלך 79 249602.

• דרושים מגרשים בהתחלה, בנתניה ובסביבה דן בבישוים 6623, 6624, 6628 — לפנות מהנדס הרמים טלפון 224021 (בטיפוח).

מחסנים

אולמות

משרדים

חנויות

עסקים

השקעות

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

• פולקסוואגן קבינה כפולה 1970 במצב מצוין, טלפון 945663 בערבים.

• קורטינה 1800/4 1966 + טכם ורדיו במצב מצוין, 875086.

• אופל קומודור קופה מודל 1971, אוטומטית, במצב מצוין, 41,000 ק״מ. טל. 910208.

• פולקסוואגן דלפלקסה, 1966, מצב מצוין, טלפון 776693.

• למכירה פיאט 500, מודל 62, טסט ל־9 חודשים, טלפון 771070.

• כובבו 1300, שנת 1971 יד ראשונה, במצב מצוין, 29,000 ק״מ, רדיו + טסט. טל. 22119—03, נתניה.

• פליפוס 1956 במצב טוב.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 77 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 249905, 236521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● פיאט 124 שנת 1971 מסם לשנה, מצב נהדר, טלפון:
● פיאט 850 קופה 1969 מסם לשנה. 112545, בערב
● פולקסווגן 1300 1970 יד ראשונה + רדיו, 18,500 טל. 19...
● פיאט 1100 1962 במצב מצויין, מסם ל-10 חודשים. טל. 244570
● קונטסה 1300/4 66 מסם ל-10 חודשים מצויינת טל.
● פולקסווגן (אוטו) 1964 במצב מצויין. טל. 446257
● פריגץ 4 1960 במצב טוב, מסם בבמצב, 924654
● ב.מ.א. 1000 תמורה היטב, רדיו ומסם לשנה, טלפון —
● פורד קורטינה 1963 80,000 ק"מ, הייקין 380200 ת"א.
● פריגץ 4 70 9000 טלפון בעבודה 206902 ובבית —
● מאוגוס 69 מסחרית + רדיו בהזדמנות לרגל נסיעה.
● בהזדמנות ובזול, מהודר, 1964 מנוע חדש + מסם ל שנה. 700054
● קורטינה סופר 1964 מסם + רדיו במצב מצויין, טל. 749016
● לארק 63 מנוע שברולט + רדיו, מסם, טלפון 440182
● בהזדמנות סוסיתא מסחרית סוף 65, מסם עד לאוק טובר, טל. 251509
● אסקורט 71 מצויינת, 4 דלתות — טלפון 417304
● בהזדמנות פורד זודיאק 1961 במצב טוב, רדיו ומזגן אויר. טלפון 571455 בשבת
● פריגץ 67 1000 מצויינת טל. 828370 בבוקר ובערב. 829456
● הילמן מינקס 1960, במצב טוב מאוד אוטומטית עם שנה מסם 11,500 לירות
● פולקסווגן 1302 אם 71 — מסם שנה מצב מצויין טלפון 704044
● פיאט 600 מצויין + רדיו טל. 770480
● קורטינה 1961 מצב מצויין לא היתה מונית 766136
● למכירה פולקסווגן קבינה אחת טלפון 30431
● מנדר דודג' 1969 שנת 1969 טלפון 237062
● נזגו מוביל 1960 400 בלי מסם 915435
● מורים 1100 אוטומטי 1968 יד ראשונה — 16,500 טל. 537406
● אופל רקורד 1965 עלה לבית 1967 מצב יוצא מהכלל מסם 9 חודשים טלפון בית 906331
● פורד פיירליין שנת ייצור 1966 במצב מכני טוב + מזגן אויר טל. 911084
● קורטינה סופר 1969 אוטו' במצב מצויין 21,000 ל"י, 226238 בשבת 281958
● הילמן הנטר 68 אוטומטית מנוע 1750 סמ"ק מסם, טובר, רדיו 418700
● סובארו 1300 1971 במצב חדש, 232257 בבית 567395
● קונטסה 900 1965 במצב טוב 6,200. 739720
● פריגץ 3 מודל 1961 במצב מצויין. 024414
● פיאט 1300 דגם 1971 למכירה רדיו. טלפון 825045
● אופל מסחרי 1966 במצב טוב, לקונים רציניים טלפון 551571
● פורד אנגליה 1962 מנוע טוב, חצי שנה מסם שמורה.
● פיאט 850 ספיישל 1970 יד ראשונה 40,000 ק"מ במצב מצויין + מסם 14500 ל"י 446780
● אופל רקורד (מנייס) 1968 במצב מצויין + רדיו ומזגן 775661
● לארק 61 ראש מנוע חדש, 934397 3.600
● קורטינה 1967 במצב טוב מאוד אוברול, קרית שלום, עליית הזיתים 6, יעקב דוד טלפון 16.30
● אופל רקורד 64 במצב מצויין 750550
● קונטסה 68 1300/4 מצב מצויין מסם לשנה 11,250 ל"י 704214
● ווליאנט 68 במצב מצויין, בשבת 257906
● למכירה סוסיתא מסחרית 64 מנוע פורד ומסם. טלפון —
● פיאט פרימולה מסחרית 1971 במצב מצויין 15,500 — אלפסי, בר אילן 6 בתים
● פיאט 124 1967 מיום ייצור טלפון 061955
● קורטינה 1500 סופר 64 במצב מצויין 737112 אחה"צ.
● פולקסווגן מנדר קבינה אחת 1960 מנוע 72 10 נוסעים 11,500 537406
● הודסון 1964 אוטומטי, לאחר אוברול במצב מצויין
● פורד קונסול 1968 במצב טוב, עד 10 בבוקר.
● קונטסה 1300 1966 מצב מצויין מסם ורדיו.
● פיג'ו 404 1961 במצב מצויין 16,500.
● פיג'ו 404 במצב חדש להתחלה מיידית בעבודה 17.30—7.30 אחרי 20.30
● פולקסווגן דבל קבינה ...
● פורד מאוגוס מסחרית 12/73 — 30.1.73 במנוע 1967 מצויינת 537406
● סוסיתא 12 במצב מצויין 66 בהזדמנות טלפון
● פיג'ו 404 ספיישל 65 מסירה מצויין 12,900 ל"י.
● ב.מ.ו. 2000 אוטומטית, 1970 (מנוע אמריקאי) יד ראשונה ...
● פיג'ו 404 במצב ...
● פורד קורטינה 64 ...

● בהזדמנות פולקסווגן 22 דבל קבינה פרטים 775921
● למכרו מסחרי מנוע 5 מקומות, שנה על הכביש, לפנות טל. 771327 חוץ משבת
● לארק 64 — יד ראשונה אוברול, מסם לשנה + רדיו 36015—03
● פרימוס הראלד ספיישל 1964 מצב מצויין 8,000 טל' 770837
● ינואר 1962 פורד מרק 2 2.4 ליטר, במצב מצויין לאחר שיפוץ כללי, טלפון 252444 ת"א, אבנר
● פולקסווגן מסחרי גבוה 1972 מסם לשנה 17,000 ל"י טלפון 227983
● למכירה אופל קדט, 1966, מסם, שנה, רדיו חדש, במצב טוב. 14,500. לפנות: טלפון 053—92294
● היפושיה 68 1300 יד ראשונה 73,000 — 16,500 933361
● בהזדמנות הילמן היפס 68 מסם 10 חודשים — 06—93371
● סו'ו סמייזן משפחתי, לא מונית, מודל 70 083068
● פריגץ 4 מודל 69 + רדיו צבע משפנייה, שמורה במצב מכני. 5,500 לפנים הרצליה. 061327
● פיאט 600 04 שמורה טל. 228944 בערב
● דה שבו 66 שנה מסם במצב טוב מאוד. 251297
● קורטינה סופר 1964 + רדיו במצב מצויין, יד שניה
● מאניס 17 ספיישל 59 במצב טוב + רדיו 5,700 —
● פולקסווגן דבל קבינה 1961 ...
● בהזדמנות לארק 1962 במצב מצויין טל. 259196 בשעות העבודה.
● פורד אסקורט 1972, לפנות 051—2181 בבית.
● ציטרואן בהזדמנות מודל 1964 אחרי אוברול טלפון: 557335
● מכיר בריסקה 1967 במצב מצויין למכירה בהזדמנות. 739930
● ב.מ.ו. 700 ק.ש. 1964 מנייסת פתוחה וצבע 7,800 ברוקלי בני-יהודה 84 חנות
● ביואיק 63 מצב מצויין ו צילינדר שנה מסם. 510052
● הילמן מינקס אוטומטי ספיישל שנת 1970 יד ראשונה. מסם לשנה + רדיו. טלפון: 057—73885
● פריגוס הלד 1200 (אנגליה), 66, יד שניה, מסם לשנה, 57,000 ק"מ, במצב מצויין, טלפון: 057—2301
● טריפל דקר, 69, יד שניה, + רדיו, מסם באגוסט. 30174 בכל.
● בהזדמנות קונסול, שנת 68, אוטומטית + מזגן אויר, רדיו, אנטנה אוטומטית, במצב מכני והיצוני מצויין. 057—73885
● ב.מ.א. 1300, 72, מסם לשנה, 25,000 ק"מ, יד ראשונה בהזדמנות. טלפון: 057—73885
● בהזדמנות סימקה III מודל 66 פתוח + רדיו ומזגן 55527
● קונטסה 900, מודל 65, יד ראשונה 72,000 ק"מ, מסם לשנה + רדיו, מכונית יפה מאוד, טלפון 051—2157
● גוגומוביל 1961 אחרי אוברול, במצב טוב, טלפון
● בהזדמנות פיאט 1969, מנוע 1900
● מכונת סוסיתא 1966 מנוע 69 — פורד במצב מצויין 054917
● פיאט 125 ספיישל 1971 30,000 ק"מ במצב מצויין. טל. 231563
● טייפים ורדיו סטריאופוני למכוניות. דגמים 1973 "רדיו למכונית" תל-אביב. המסגר 8 טל. 32445
● אופל רקורד 64 במצב מכני מצויין 13,800 ל"י טל. בבית 227889
● פורד קומט 63 במצב מכני מצויין 18,500 טל. 258884
● פריגץ 4 68 בהזדמנות עבודה 949339 16—8 בית
● ב.מ.ו. 2000 קופה אוטומטית 1968 עם תוספות ב מצב מצויין 39,000 ל"י בשעות העבודה
● ד.ק.וו. אף 12 1964 יד ראשונה בהזדמנות טלפון 772640
● קונטסה 900 במצב מצויין למכירה פיד צבע חדש טל. 770280
● פורד מאוגוס 12 אם. 1960 מצב טוב 4,400 טלפון 846973
● פיג'ו 504 אוטומטית 1970 55,000 ק"מ טל. 722237
● היפושית 1800 69 יד שניה רדיו טל. 416342
● בהזדמנות אוסטין 1,100 1964 אוברול מנוע נייר 551232
● פיג'ו 204 מודל 1969 במצב מצויין טל. 02—526508
● פיאט 850 דגם 1969 43,000 ק"מ מצב מצויין מסם אוקטובר 1973 13750 ל"י 204724
● היפושיה 1965 מנוע חדש 40,000 ק"מ 12,500 טלפון 543712
● ולבו 1970 אוטומטית יד ראשונה שנה מסם — רדיו במצב חדש טלפון 442224
● דופין 59 אחרי אוברול במצב יוצא מן הכלל מסם 745612
● מכונית אופל רקורד 65 במצב מצויין טל. 231252 בית 572442 במלפון 119 בבקשים "תריסי איבונה".
● פורד קורטינה 1973 בהזדמנות טל. 722322 גם בשבת.
● קונטסה 1300 66 במצב מצויין 8500 ל"י 365545
● למכירה בהזדמנות קונטסה 1300/4 1967 עם מסם ל שנה לפנות בשעות העבודה 03—230171
● למכירה עמי 6 שנת 1963 אחרי שיפוץ כללי במצב מצויין, מחיר 6500 ביום שישי טלפון 923771 בשבת
● לפני קנייה מכונית בדוק אותה בכוון לבדיקה מכוניות ...
● בהזדמנות! סוסיתא מנדר מסופר 1961, רכב ישראלי.
● בהזדמנות פורד מאוגוס מסחרי אפריל 70 912765
● אופל רקורד 60 מצויין, 1,000 ל"י, טלפון 860274
● אודי 72, מודל 72, יד ראשונה, רדיו + מסם, במצב מצויין 45,5000 ק"מ טל.
● פולקסווגן מסחרי דבל קבינה 1960, מנוע 1970, טל' 702197 (בעבודה).
● לארק 1964, מסם עם מנוע 7,000 ל"י
● לארק סטודיבייקר 1960 + רדיו ושבח, בהזדמנות 26033—31980
● בהזדמנות למכירה דה שבו 1964, שנה מסם, טלפון 14.00 משעה 868773
● הזדמנות פיג'ו 404 ספיישל, מסם שנה, 253775

● בהזדמנות אופל רקורד 1958, מנוע 1972, רדיו, מסם לשנה טל' 942067
● פרגל נסיעה קורטינה 63 במצב מצויין, טל' 207174
● אסקורט 1971 72 אלף ק"מ, במצב מצויין, בשקות העבודה, הייסוידמאל 14 (בר הצר). בערב 574208
● פורד אנגליה 1962 + רדיו ותוספות, מצב מצויין, 862144
● למכירה שברולט שבל 65 אוטומטי, 14,500, טלפון — 770934—440546
● מכונית פולקסווגן 1600 וריאנט, מסם אוקטובר, ייצור 1968 — 932079
● הילמן מינקס 63, במצב מצויין, 37423
● בריסקה 1966 בהזדמנות, במצב טוב, חייב להימכר — 771989
● הזדמנות סוסיתות משופצות מכל הסוגים — ברכב ישראלי, הספקה מיידית, תנאי תשלום מצויינים — 830192, שד' ברזבני 33 (ליד כלומביה)
● וקסהול ויקטור 58 נהדרת, רדיו, עד 16.00 927680 בשבת 925211
● פיאט 850 67 במצב מצויין טלפון 864251
● פג'ו 404 1968 מצב מכני ובלוי טוב מאוד 17,000 ל"י טל. 262401 אחה"צ (גם ב שבת)
● פולקסווגן חיפושית 1300 1964 במצב מצויין, טלפון — 410021
● פיורי 3 1970 כולל מזגן הנה ומעצורי כח, במצב מצויין, טלפון 262410 בשעות העבודה.
● דודג' דארט 1970 כולל מזגן, הגה ומעצורי כח — במצב מצויין, טלפון 262418 בשעות העבודה.
● למכירה אסקורט 1970 — במצב טוב. 033—28701 או 03—254719
● לארק 1963 טובה מאד לפי מסם. 223648
● וספה 400 מצב מצויין טל. 257218 אחרי 18.00
● ברפורד 63, מנוע חדש, מסם לס חודשים טל. 860714
● פיג'ו 404 לנות ייצור 1970 יד ראשונה מצב מצויין. טל. 781161
● היפושית 1300/66 + רדיו במצב מצויין 14,500 — פורים 5, משמרת רז, רמתגן.
● קונטסה 1300 מודל 68 — במצב מצויין 746371.
● ברפורד 64 מנוע 67 חדש מסם באוגוסט 238925 בערב.
● הילמן זיגנר 1970 — 63.000 ק"מ במצב מצויין, טל. 911088 914562
● למכירה דבל קבינה מודל 62, שנה מסם בהזדמנות 238769
● בהזדמנות סימקה 63 — חייבת להימכר. המלך ג'ורג' 9 בכל. 30174
● פולקסווגן 411 70 מצב מצויין + רדיו + מערכת סטריאופונית 25,000 ל"י — טל. 954205
● לארק 62, לארק 63, ווליום טלפון 412943 66
● קונטסה 1300/4 66 פתוחה וצבע, מסם 7/3 בלפון: 03—296728 03—296121 בשעות העבודה.
● פג'ו 204 מודל 1966 שמור כמצב טוב + רדיו בקלאוקסם 15,000 ל"י, טל. המקטר 449865 ביום ששי בין 17.00—8.00

(דורפין 58 מצויינת. 2100 ל"י, להתקשר 826816 ...)

...כמו אצלנו!!!

● קונטסה 1300, 1968, ב מצב מושלם, לרציני בלבד, בשעות היום 521149 בערב
● קונטסה 1964, אחרי שיפוץ כללי, ארלוזורוב 88 בת ים, קויטר
● דופין 1965, במצב מצויין, מסם נובמבר, 240601
● ב.מ.א. 1200, 1971, יד ראשונה, מסם חצי שנה, מצב מצויין, 230584 8.00—15.00
● פולקסווגן מסחרי גבוה, 1968 מצב טוב, טל. 739798
● אינטרנשיונל סקאוט 800 רומה ל"ים, 1970, 86,000 ק"מ, 824831
● מכוה, הילמן סופר מינקס, ספיישל 66, מנוע 73, שלמה כל הסכים, 834831 לא בשבת.
● פולקסווגן מסחרי גבוהה, 1967, שמורה חיצב, טלפון 824881
● קונטסה 1966 1300/4, ב מצב מצויין, לפנות אחה"צ טלפון 919925
● ווליס מסחרי 68 + פרנקום, מנוע חדש, 7,500 שנה מסם. 958623
● פריגץ 4 1969 ...

● בתצוגת מכוניות, מכירת כלים דודג'...

● פורד קורטינה 1967 ...
● קונטסה 900 מיד ראשונה 70,000 ק"מ, להתקשר ב ערב. 256957
● מאוגוס 69, אוטו' ... מודל 12 תל-אביב, (עפ"י קפה סקאלה) 221355
● רנו 16 1968, מחזות, צבע מבוכאות ומסם. 761284
● ווליאנט 1968, אוטומטי, חדש — 14,000 ... 03—231675
● פרימולה מסחרית 1967, "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) 221355
● ב.מ.ו. 2000 1970 בהזדמנות, אוטומטי 40,000 ק"מ 442009
● סוסיתא מנדר, מודל 68 מנוע פורד טלפון 589318
● בהזדמנות אופל רקורד 66 מסם 6 חודשים + רדיו 15,500 טל. 865352
● פולקסוואגן וריאנט, 1970, מסחרי, "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) טלפון 221355
● פג'ו 403, ספיישל 62, ב מחיר הזדמנות, טל. 732146
● דודג' דיימנט 1969 100, מצוין 527911, ביום ראשון.
● שברולט אימפלה 1962 "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) טלפון 221355
● בהזדמנות טריומף 1500, 60, צבע ונייר חדש, מסם שנה טלפון 742839
● משאית ליילנד בולדוג + מנוף, ארגז 645, 1971, מסם לשנה, דני מחלות, מזכרת בתיה מס' 50/9 בנימין נפים, גני יהודה.
● דודג' 1971, מול אוטומטי + מזגן "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) טלפון 221355
● ג'יפ ארוך, 1964, עשרה חודשים מסם טל. 03-958929
● ג'יפים הישים 1973 למכירה מיידית, "מכוניות ריבולי", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) טלפון 221355

השכרת רכב

● "באויר" השכרת מכוניות ומרסיות (תנאים מיוחדים לתקופות) "ארד", התנת רכבת ארלוזורוב תל-אביב טל. 255054
● "כספל" השכרת רכב — מחיר מיוחד ללא הגבלה ב ק"מ, בית רכב, מגדל שלום ת"א, טל. 51761

שרותי רכב

● נגר גגבים! אבנבה מכוניות למכוניות, קליבה מהיר למה. 726564

ביקוש רכב

● דאף 67/69 אוטומטי מצב מסם, טל. 20—18 285741
● בעל מכונה אוטומטית! עומד לרשותך מכון לגירוים אוטוסכינים ביתן היקיפים ד איוצטים בהנהלה של יעקב כרוז, אשר השתלם במוהכל בחו"ל בנוסע זה. בני ברק, רחוב כנרת 6, מול פ.מ.מ — טלפון 788254
● מהנדס מקצוע לשבירות אר קוייה, ארנו 5½ מטר מיר ניפוח, מסחרי 1070 והלאה. 7 טון, במצב חדש, טלפון 721430 בעבודה, 780124 אחרי העבר דה (גרם לשבת) יצחק.
● רכב תיכון — 146370 יונים בכל סוגי המכוניות ב במחירים הגבוהים ביותר ב שוק.

● בהזדמנות דופין במצב כללי מצויין טל. 86498
● מפיר פולקסוגן 1968 — קבינה אחת, אוברול, — 780363 824551
● פולקסווגן 411 אוטומטית מ-1969, יוחנן הגרדי 10 ת"א, שמונו.
● פורינץ 4 70 40,000 ק"מ — 8.00 בשעות 068—22806 18.00
● פיג'ו 403, 64, מסם לשנה + רדיו, 10500, 982729
● פריגץ 1968, 1000, במצב מצויין, 64,000 ק"מ, מסם חצי שנה, 083074
● פוסקגב 1965 אוטומטי, פאור סטירינג, מצב טוב מאוד, טלפון 230852.
● מכונות פולקסוגן חיפושית, 1965, מריפלומט ב הודבנות, טל. 229809
● המור זמן מיידה ומרה נש יקר "מבורשי אף שמיין" אבן-גבירול 82 אר לוזורוב 166, דוד חיפה נוהאביבים.
● חיפושית 1969 רדיו + סכם, 16,400 ל"י, טלפון 780223
● הלבו 1960, אוטומטית, מזגן אוויר מסם, רדיו, שב רולט אימפלה 1964 + פו גו, במצב מצויין. לפנות ל"הצוות מלה דוד" — 225080, גם בשבת.
● הילבו 60, אוטומטי, מזגן אויר ורדיו במצב מצויין 866893

● קונטסה 900 65 מצב מי צויין, טל. 231854 בשעות 13.30
● פולקסווגן מיניבוס 12/ 1960, "ריבולי מכוניות" מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה), טל. 221355
● סובארו 1300, 1972, הייקה רדיו ואביזורים, טל. 853080
● אופל מסחרי רקורד 66 במצב מצויין, טל. 875334
● מאווס מסחרי 1968 ב שנה 745921 בעבודה 76208
● פורד קפרי 70 שנה מסם + רדיו 22,500 ל"י טלפון 730880
● פולקסווגן (סמייש) סגור 1968 מצב נובמבר במצב מצויין טלפון 730568
● מנדר סוסיתא שנת ייצור 1968 לפנות טלפון 051—3911
● סוברו ספיישל 1971, מצב מצויין שנה מסם, טלפון 238080 בערב 528835
● ב.מ.ו. 1800 אוטומטית 1968 שבם לשנה בשבת טל. 08/772444 כל יום בטלפון 03—37426 בכתר "אורי".
● ויוה — 1968 בהזדמנות במצב מצויין, טלפון ב בוקר 821801 611498 אחה"צ 779419
● אופל קדט ל.ס. קופה 69 43,000 ק"מ, טל. 412880 אחרי 6 בערב.
● משאית פורד מודל 60 למכירה בהזדמנות טלפון 733991

● הזדמנות וולבו 144 1970 אוטומטית + פיזונג אויר, טל. 350531
● שברולט נובה ספורט 1967, "ריבולי מכוניות" מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה), טל. 221355
● חיפושית 1964 במצב מצויין, מסם 10 חודשים — 817101
● אופל רקורד 1967 מסם לשנה — מצב מצויין, נהג למכירה, מרפקין 4 מתהקות.
● קונטסה 1800/4 1967 — "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה) טל. 221355
● פולקסווגן מסחרי גבוה 1970 בהזדמנות לא רגילה למחיר הזלחנה, מצב מצויין + רדיו + מסם, יד רא שונה, 912549 — 13.000
● טריומף 1300 1973 למסיר רה מיידית, המחיר 19,500 ל"י, תשלומים עד 10,000 ל"י בריבית בנקאית ל-3 שנים, "מכוניות ריבולי", מרמורק 12 תל-אביב (עפ"י קפה סקאלה), טל. 221355
● בהזדמנות פולקסווגן ורי אנט, 1600 מסחרי 1968 מנוע חדש, טל. 551604
● ביואיק ספיישל 1966 — "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 ת"א (עפ"י קפה סקאלה), טל. 221355
● פיאט דבלי 1973, בהז נות "פיאט" פתח-תקוה, אלי שולדום, פינסקר 15, טלפון: 911574

● דופין 58 מצויינת. 2100 ל"י, להתקשר 826816 או 18.00—6.00 אבוהם.
● בדוק מכוניתך רק אצל פ.ט.ם. בניינדר, 780892 חר פה. 273139, ירושלים 39298
● למכירה פיאט 850 ספורט, שנת ייצור 1970, 48,000 ק"מ, לפנות אל בר רים, טלפון 37931 בין השעות 13.00—8.00
● פורד אסקורט, במצב מצויין, לפנות למוהרי יהודה טל. 88032—085, מושב ידי רנה.
● 10,000 ל"י ראש 44 אוטו' מטי 1967, 9 ק"מ, רדיו, מסם, חצי שנה, במצב מצויין 200654 983222
● ברשותינו המבחר הגדול ביותר בארץ "המכוניתאים שמייר", אבן-גבירול 82, אר לוזורוב 166, דרך חיפה, נוהאביבים
● וולים מסחרי, מודל 58, בהזדמנות, טל. 859250
● סימקה 1000 ג'י.אל.אס. 1966, אחרי חצי אוברול, טל. 740053
● ג'יפ ווילים כנור הפבות ומצויין, 2000 ל"י, טלפון 923014
● מנדר ויליס, מנוע חדש, 1400 ל"י, טל. 923014
● למכירה קורטינה דה לוקס 1965, מצב מצויין, ויים ויצמן 54, כפרסבא.
● חיוה וקסהול 1964, ב מצב מצויין, טל. 923396
● בהזדמנות, קונטסה 67, 1300, במצב מצויין, 927833 824821
● בהזדמנות סוסיתא מסח רית במצב מצויין, 1969, טל. 025382
● קונטסה 1300/3, 1966, ב מצב יוצא מן הכלל + אר עקה, 393181 לבמי.
● 200031 229517 230400 419078. אלה הטלפונים די כם השיג מכונית, טובה של "המכוניתאיםשמייר".
● פיג'ו 404, 1964, מצב טוב מאוד. 34047 743317
● דודג' דארט סינייר 60, ללא מתמכים, טל. 741207 בערב
● פולקסוגן חיפושית 1802 1971, ברחובבא 22, סיגת הראח"ה 182, ר"ג, דוזנברג.
● מאוגוס א.ס. 20, 1960, אוטומטית, מסם לשנה — 447000 בערב 937666 ביום.
● פריגץ 4, 64, מסם ינואר 74, אחרי אוברול, צבע חדש. 951807

● מיג'ו 404 65 במצב מצויין טלפונים 846181 413279
● סוכיתות משופצות 72/ 1971 מסמלי אוטוקרס ל מכירה מיידית, "מכוניות ריבולי", מרמורק 12, ת"א (עפ"י קפה סקאלה), טלפון: 221355
● פורד אסקורט 1970 מסם לשנה, רדיו, 48,000 ק"מ טל. 840445
● פולקסוגן לימוזין 1965 צבע, רפוד, במצב מצויין — 839612
● פרימוס מסחרי 1966 יד ראשונה 63 8.00
● סנבים ג'ינר 61 מנוע 66, מצב מצויין מסם 8 חודשים 5800 טלפון: 853407
● אופל 1961 1200, במצב מצויין, הזדמנות מיוחדת 775338
● פולקסוגן חיפושית 1956 + מסם + צבע ע"ע מצויינת ב הזדמנות 735380
● קורטינה סופר 64 מסם לשנה שיבלונגוורדת נחסית פ ראשל"צ.
● למכירה פיאט 600 מודל 1962 במחיר 9250, טלפון 414628
● ...
● פולקסוגן מסחרית 1600 — אוטו' היקר, ייצור 1971 מסם לשנה, טל. 057-4702 משעה 19.00, ובשבת כל ה יום.
● חלבו 64 במצב טוב ל מכירה טל. 845144 264828 ביום חול מ-8 למשה
● קומט 1962 מסם מצויינת, חם 5, 057—53677 08
● הילמן ספיישל 1964 — "ריבולי מכוניות", מרמורק 12 (עפ"י קפה סקאלה), טל 221355
● פיאט 1100 1961, במצב מצויין, טלפון 238990 תל אביב, ודרימון.
● מאוגוס מסחרית 12 66 במצב מצויין, טל. 532882
● אופל קדט קרוואן 1964, "ריבולי מכוניות", מרמורק 12, ת"א (עפ"י קפה סקאלה), טלפון 221355
● ספורט רנו פלורידה 1961 בעבודה 915125 758748 אבי.
● פולקסוגן 1969 1600 יד ראשונה, רחל יבוטינסקי 43 חולון.
● היפושית 64 + רדיו ותר מות, מסם לשנה, במצב מצויין, טל. 448418 גם בשבת.
● פורד אנגליה 1962 יד ראשונה, מסם שנה, שמורה במו חדשה — 748303
● סוסיתא מסחרית 1970 — "ריבולי מכוניות", מרמורק 12, ת"א (עפ"י קפה סקאלה), טל. 221355
● פיג'ו 404 אוטומטי 1968 יד ראשונה, טלפון 982537 292830
● בהזדמנות פולקסווגן קר מנג'יאה ספורט 1963, מסם לשנה, מצב מצויין, צבע, צמיגים ורדיו, לטלפן כל יום משעה 18.00—19.00 או ב שבת עד שעה 13.00 טלפון 914964
● ווליס קומקטס 66 + מסם + רדיו, תוספות, טלפון: 828967
● כרמל דוכס 1968/69 — "ריבולי מכוניות", מרמורק 12, ת"א (עפ"י קפה סקאלה) טל. 221355
● סוסיתא מסחרית 69 יד ראשונה, אוברול רדיו — 852244
● בהזדמנות פיאט 600 1966 מנוע 1967, מצב מכני מצויין, 783406
● פיאט 600 די 1964 6300 לירות טלפון 229490 יום ו' — 15.00 17.00 — בשבת 11.00
● קונטסה 900 64, רח' ראם 6, ת"א טל. 743170 24730 לראובן
● בהזדמנות פורד מאוגוס 63 מנוע 60 9000 לירות, ותיקים פונטיפיורי 8 נתנ יה, שמו ראשון אחה"צ — 058—91688
● פורד קורטינה יפה 2 דלתות 1961, מחיר אחרון 10.750 ל"י, טל. 053/91419
● פולקסוגן מסחרי גבוה מסם לשנה במצב מצויין 918882
● למכירה מאוגוס 17 מודל 70 טלפון 259181 7—16
● פולקסוגן ספיישל 1961 בהרצה ואחריות במצב רדיו 444379 אחרי שעה 16.00
● למהיר החלפה פורד פרקוים 1970 במצב טוב, ביום 062322088 בערב 065 22217
● למכירה פולקסוגן דבל קבינה עם ארגז סגור מודל 70, יד ראשונה, במצב מצויין. לפנות טלפון 772164 בין השעות 9.00—12.00
● פריגץ 4 מודל 69 מצב טוב, מסם במאי מודס בין מנוע ק"מ 4 אלי ברגם.
● בריסקה מסחרית 1964 ...

● ...

אופנועים וקטנועים

● אופנוע טריומף 1956 בלי מסם, 400 ל"י, ארנס, בר גלפון 17 בתיים.
● למכירה ב.ס.ה. 500 ב' מצב טוב ב-12—16 טלפון: 237511
● בהזדמנות וספה + סירה אס.אס. 1966 אחרי אוברול. טלפון בעבודה 823842
● אופנוע ב.מ.ה. 54 ב-2½ ק"מ, + סירה 1200 ל"י — כתים לבומינסקי 30 אנגל.
● למכירה 1065 + סירה מיכרלס בהזדמנות, פרדן, הכוון 10 נוה עוז פ"ת — אהה"צ.
● למכירה 1964 במצב טוב ובזול, 30011 יומי 14—10
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● לרציני בלבד! הונדה 350 מודל 72 11.000 ק"מ טלפון 840505 רק בשבת 10—14
● למכירה 1.75 סירה פוף 64 מצויינת שנה מסם ליבר מינסקי 91, תלאביב ויק טור.
● לרגל נסיעה לחו"ל — ב.ס.א. מודל 64 2.5 — 776840
● אך רק אצלי הכל לב כוש כל קטנוע לנוער בתנ אים נוחים, מעניין לקנות קטנועים משומשים, נסים — עליה 51, תל-אביב.
● בהזדמנות פיים סטריאו למכוניות "ספורט", 791786 (בשעות הערב).
● "מכירה אוטומטית" ל הפלמה או מכירת הזדמנות מכירה והחברה "פלסטאור" בע"מ, טל. 269196, דוד פ"ת 128, ת"א.
● כסא עיסוי יפני לרענון ושחרור מכאובים לסלפון — 444050 — שלים.
● סייפרקורדר "אקאי" — סטריאופוני רסקולים מיקרו פונים ורחימי טלון טלפון 346256
● למכירה עגלה לתינוק תו צרת חו"ל במחיר חור מ' כוני 862901
● הנוד אמיריאוני לאפיה ולביישול במצב מצויין — 550 ל"י. 925428
● בהזדמנות פיים במצב מצויין לצלצל 764069, בערב לירום.
● וספה כוזר 150 1969 מצויינת, טל. 866189
● קטנוע 150, 67, מסם שנה אחרי אוברול, בעבודה 821667 כסים.
● הונדה 50 במצב מצויין, טלפון 444549
● מילון 67, אוברול 722441 לוי קצלטון 148, גבעתיים (650)
● למכירה + סירה — 63, חצי שנה מסם 874183 35706
● קטנוע 80 מירה מודל 66 לא בשבת 778256
● מילון 1973, חדש, בחור מנות 222833 17—19
● וספה טריומף מודל 70 טלפון 941489
● וספה 1968, מוסר ספורט מצויינת ושמורה בהזדמנות טלפון 416837
● מקוניזים לקנות מילון מ קרקר, טל. 749675 — 1969—1972 ...
● ...
● אס.אס. 1967 בהזדמנות דוה, שפרינצק 35 מרמורק 12 טל. 785102 בעבודה
● נורטון 64 אלקטרה בהז דמנות טלפון 86—10 867129
● למכירה 62 + סירה 66 סנורה, חביבה ריים 29 כפר סבא.
● הזדמנות לא רגילה הר נדה במצב מצויין 1970 — 915668 1.75
● וספה מודל 66 במצב מצויין, בהזדמנות טלפון 724110
● וספה 150 1963 אחרי אר ברול כללי, טלפון 527268
● וספה עם סירה אוסטם אחרי אוברול מודל 67, לה עבורה — 38506, שאול.
● למכרמה 1967 מצויינת + אוברול + מסם לשנה 866992
● ראלי + סירה 69, מצב מצויין, רחוב טלפה 12, תל אביב, בעבודה פסח טלפון.
● למכירה בהזדמנות תלוד אופנוע בי.אס.איי. במצב מצויין. 963184
● רביס 63 + סירה ושנה מסם 6 חודשים 850 ל"י — 787795 19.80
● מילון מודל פוף 1970 ל רנל ג'ווה, טלפון 854488
● מילון במצום במצב מצויין במחיר הזדמנותי, טל. 396457

מציעים למכירה

● מייבש שיער אמריקאי עם טרנספורמטור — 120 ל"י, טל. 987545
● "מרגליה" למגוחו ע"י הוד נה הילס טל. 748875, ביוחם למכשירי חשמל, מכונות כבי סה, טלוויזיות, ללא ריבית ל-6 חודשים, תנורי בשול ותנורי חמום — תבקרו ותוכחו.
● "וולקנות מכירות, מקרר לשלבונים, תנור קליה לבו עינים 917560
● למכירה כסא לתינוק + הליכון תוצרת אימלקיה — צבע צהוב — 110 לירות נר נה ירוקה — 25 לירות, ה כל במצב מצויין 846812
● "נעלי ביי" נעלים אורטופדיות, לגברים ולנשים ב מכירת סוף העונה, מבוקר ע"י מומחה אנגלי, תל-אביב שינקין 44 טלפון 282050
● למכירה מיקסר להעשיה 40—60 ליטר עם כל האביזרים, טלפון 412581
● מזגן ושולחן סיני למכי רה 283805
● בהזדמנות מקרר וסמי בר האוו 6 קוב ומכונת תפירה זינגר במצב מצויין, טלפון 1.30—4 או 10—8 988876
● מחרטה אוטומטית להבר גה "ריפלומט" אפליה 30.000 ל"י, מחרטה ויילבר "וורד" אנגליה ב-20,000 ל"י טלפון 011282
● למכירה לרגל נסיעה — טייפרקורדר קטטה סטריאו כוני, קסטות חדשות ריכוז ומוקלטות סטריאו, רדיו מכר נית סטריאו א.מ./פ.מ. + רמקולים, מכונת כתיבה אנ גלית חשמלית חשוה "יבמה", 2 מערכות ומקולים סטריאו פוניים מודל ביס 901, למכי רה בגדים משומשים בהזד מנות. 59632
● למכירה מכונה נולות, כתיבה, ניפוש וצילום, מספה ישראל 18 ת"א
● מחרשה במצב מצויין וכשר וות כלים — 03—221487 וב ערב 03—834701
● מכונות ליפוף לרקמה, אף צמרי, 800—250 — 38856
● למכירה ציוד קירור, יחי דות קירור למקררים גדולים, מנועים, קומפרסורים לקירור מרוכזי אוויר וציוד קירור פ"אומטי לפנות "שחת", ה פתח 3, אזור התעשיה אזור.

● קונה כל חפצי בית מקרר משים, פריג'ידרים, רהיטים טלויזיות 874267 בערב 862856
● קונה רהיטים משומשים ופריג'ידרים, ירושות, חיפוי לים ועתיקות. 827164
● מעוניין ברכישת אוניבר לית קטנה במצב טוב. שלו חן 80 ס"מ עם הגשה אוסר מפית טל. 824870
● קונה רהיטים ישנים — פריג'ידרים היוקלים וכל דב רי בית 874556 ויקטור.
● לגבריה דרושית מכונה לעבוד עץ במצב טוב טלפון 921096
● קונים מקררים, רהיטים ד כל דברי בית באים למקום. למלון 820323
● קונה חשמלים פריג'ידריים הרומים המקלטים קיימים — טלפון 30501
● מעוניינים בציור מקומי ב מצב טוב לגן ילדים — 56300

בית-ספר ושיעורים

● בחור אנגלי משפחה אניר ליה נותן שעורי אנגלית ב שיחה להשלמת לתלמידי הי כון, סטודנטים ומתקדמים — 241814
● שיעורים במוסיקה פר סיקה בהנאים טובים טלפון 845988
● מוסיקה לכבירות לאקו מודים ולתיבונים — ב-30 שעורים. בתנאים נוחים וב אחריות, פירה איטואי ממו עה, מחבר הספר "מתמטיקה לבגרות בהוצאה "מבוהה" — 03—2.00—3.00 ב-633186

● בהזדמנות תנור גז אני גלי, אפויה ובישול, במצב מצויין — 732789
● מולנ. תרמה "פלוק" 1 מוז (כבזין) נלגלים סלאים במצב טוב למכירה. טלפון: 782082
● שמית כרמל 2X3 במצב טוב. טלפון 572466, זלמן.
● בהזדמנות מקר לשירות עצמי במצב חדיש + ציוד מכלת נוטה, בלפור בתים. 861211
● למכורה 2 מכונות תפירה תעשייתיות אוברלוק ובלוג שטיה, רוטשילד 70 ראשל"צ
● מכונת הגלוה + אבזי רים למכירה מצויין ברקו, בלפור 100, בתים.
● בהזדמנות למכירה עגלת תינוק, במצב מצויין, הראש"ה 100, רמתגן, רוק.
● למכירה מדיח כלים חדש "האם פוינט", לפנות לטלפון 782686
● בהזדמנות לצבעים תנור ליבוש ואפיה. לפנות: — "שחת" — הפתח 3 אזור ה תעשיה אזור.
● למכירה ציוד משומש כ דלקמן: ציוד הרמה מזלגות, טומולייר פבויהם, נלגלים הרמה, לפנות "שחת", רחוב הפתח 3 אזור התעשיה אזור.
● תנור אפיה עם נריל גדול במצב חדש טל. 875904
● למכירה בהזדמנות מכונות קיבור מתכת וכלי עבודה, ברסומות, משחזות מלטשות, ומכבשים. לפנות "שחת", ה פתח 3 אזור התעשיה אזור.
● יומיים מכונות תיקוב אל קטרוניות במחיר מיוחד, ב הזדמנות אוליבטי אוליבטי מכונות כתיבה כתלת כגימוי 37.
● "לוקסוי" הזהב דיזנגוף 109, מכירת חיסול המלאי ב הנחה גדולות, שמיכות, כלי מיטה ושמוקי שולחן בזהבר גדול.
● וילונות חדישים 2 חלו נות 120 ל"י, גראל תביבה דייר 18, בתים.
● למכירה בהזדמנות לרגל נסיעה מערכת סטריאו פר ליסם מסיפה + אמפליפייר + 2 רמקולים + אוזניות סטריאו — 1000 טלפון 37232
● מכונת יבוש שערות מקצר עית במצב מצויין בהזדמנות 784553
● בהזדמנות למכירה שמלה היפה כפוארה, כמעט חדשה 449060
● טייפרקורדר בהזדמנות לא ריגילה 450, 912680 914193 גם בשבת.
● למכירה 4 מכשירי קשר, "לאיים", במצב עבודה להת קשר 08—51521 בשעות 8—16.30
● טייפרקורדר גרונדיג, מודל סי.קי. 245 כמעט חדש 1400 ל"י רמת אשל אליעל 11, כל ערב בין 19—20
● מכונה לשטיפת כלים וכ מנהאוו גא לצלצל 982079
● בהזדמנות! ציוד מושלם לגן ילדים גרן שולטים — בצלטון 108 בגבעתיים טלפון 225722
● מערכת סטריאופונית יא מאהה קומפלט במצב חדש ב הזדמנות במחיר 8,500 טל 232964 בשעות אחה"צ
● התליפו את הטלוויזיה ר מכונת הכביסה הישנה בחד שה. כל זאת גם תמורת 50 ל"י לחודש בלבד. טל. 240292
● למכירה בהזדמנות לרגל נסיעה מערכת סטריאו נשיונ נל: מוגבר אמפליפייר טמיעון + צג כוני 127 כולל קסטות מוקלטות ורמקולים + טלוויזיה שאוב לורנס, הכל חדש טלפון 35448 אשר.
● מערכת סטריאופונית גרו גרינג + רדיו טמיעון ר מיים מצב מצויין 1500 17—19 8—10 266068
● למכירה אופל גם 8 ...
● בהזדמנות למכירה מכונת גלידה אמריקאית "מילוני". טלפון 762876
● שמלת כלה (מספר 40) למכירה טלפון 37188 8.30—15 (פרם לשבת).
● למכירה טלוויזיות פילוס במצב מצויין 950 ל"י טלפון 368565
● למכירה מכונת תפירה, טלוויזיה, 2 אופניים חדשים 837057
● למכירה מכונה לניקוי יבש נ'רקס רב 15 במצב מצויין אחרי שיפוץ כללי 961496 ב עבודה.
● ביה"ד "רביביים" מודיע על פתיחת הגות לכתבות ברים פיחמים לנחרים ו לכושיים חתינות בודדות במחירי מציאה! מאכל נה לה יצחק 64 ת"א אוטובוס 68 .58
● פרסים ועמודים לסחכת ומשוריים מוכנים בזולים כחום ומעגל. 862477

רוצים לקנות

● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב פתוח 8—18
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● קונה מזליות ומטבעות זהב ישראליים בכל מקום ב ארץ, במחירים גבוהים, לפ נות ת.ד. 86239 ת"א למספר 200
● קונים שלוה קליטה וכבו חוז! דיזן, שדרות רוטשילד 10 תלאביב.
● לנתאוהד קונה כל מיני חיבולים בבמחירים נוחים. אברהם. טלפון 62330
● מלוה קליטה וכמוזו — קונים במחירים גבוהים — "מאל", עכ"י רוטשילד 8, תלאביב.
● מעוניין לקנות ריג'יד עם כנוע להיתוך והדרגות של צורות עד 2 צולי ומוטמטוסר 10 ל"מ. טל. 824208 ת"א.
● "הלוכהר" קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים וירד נות בסקום. 874241

● אנגלית בכל הרמות ולב' חינות בגרות 444842 בשעה 18.00
● דרוש/ה מורה לעברית ו אנגלית עם ידע בשפה הנר מנית לשעורים פרטיים. — טל. 226244 ביום ראשון.

דודי שמש וחשמל

● "שרות בר" — "אמקור" לשרותך בעיר ובכפר, טלפון 290033 המלך ג'ורג' 69 תל אביב.
● מרכז המקררים!!! קניה, מכירה, השכרה 25—30 לחו רש. היקון וצביעה בבית ה לקוח, צ'לנוב 52, פינת לוינ סקי 74 טל. 821864
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● "אירואל" דודי חימום בע"מ ביצוע והרכבה ע"י צוות מומחים בכל חלקי ה ארץ. התלפות ותיקונים מכל הסוגים אחריות גם ל-10 שנים. שד' הר ציון 106 טלפונים 824735 820607 — תל-אביב.
● קרן אור הדור נהל? טל פן 32590 או 31929, דודי כתם והחשמל, תלאביב הח' גולומב 34.

חקלאות

● טרקטור הולנדר אי 21 למכירה. טרינבלר גבעת עדה
● איטון אפרוחים על רגר ובאוקות עם תנורי "גורליי" (עם ארובה) הצעה מיוחדת לפאנשים בזוללות שרמים: כלו — "אינקולי" ת"א. שדרות דוד המלך 1, 268065 חיפה, העצמאות 51, 421224
● מפוחי אוויר להסמה ב נרליס 45", 54", 70" בהספ קי אוויר שונים לפנות כלו, "אינקולי" בע"מ, שדרות דוד המלך 1, 268065, חיפה, ה עצמאות 51, 521224
● 7 זני ורדים בצלי פר חים הולנדיים, עצי פרי וצמ חי בית ורקים ושתילים, זכלים ועציצים ורדי, משקו השבעה, טל' 08—041230
● דרוש משקל למיון בי צים, תוצרת חוץ, טלפון — 03—32840
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● למכירה משק מבוסס בסו שב צופית. לפנות טלפון — 923964
● למכירה טרקטור פיאט 550 במצב טוב, טלפון 06-98227
● מעוניין לקנות מכונת מיון לאגוזים במצב עבודה. טלפון 063—25810 השמי.
● משק מטעים גדול עם מטוין למכירה, טל. 914116 אחה"צ.
● למכירה 300 אפרוחי הר דיים בני 6 שבועות, טלפון (06)867315
● טרקטורים מנועים שונים למכירה פורדים פרגוסונים מיאמים. טלפונים 03/922333 03—773722 053/28862
● קיבוץ הצרים מציע למ כירה: 1 קומביין ג'ון דיר, דגם 730, 2 קומביין ג'ון דיר, 1 קומביין פרגוסון, דגם 510 במצב עבודה.
● מחרשה ז'ורדיר "16" 2 מכוני מתמכבת הידראולית. מסגרת מרכזי 2,250 ל"י לפנות 061—5868 20.00
● למכירה טרקטור רומני אם 17, טרקטור דוד בראון 780 עם 17, מסמה ג'ון סורים, 250 אי מנוע (פרקינס). (קמ פת הר מורית 120 אי מנוע פרקינס). מכסחות ירע נויל, גראש כלים יורלא. מכסחות כונסות קומביין, ירס ג'ון דיר. (תרם אספסת). ציוד חקלאי אחר, לפנות פטור גבעת השלושה.
● למכירה משק חקלאי + בית 148 מ"ר באיזור נתר יה, טלפון 058—98039
● פורד 500 גיר אוטומטי ... 1969 ...
● משק עזר עיר גדרה 3 חדרים 3 דונם אדמה ולול למכירה. 053—82414
● למכירה כל מעמים קומבי במצב מצויין והזדמנות ע"י דוד. בית נמליאל ע"י יבנה. לא בשבת.
● למכירה טרקטור פורד דקסטה במצב מצויין מרכז בית הלוי.
● למכירה פרגוסון 35, 175 דקסטה 135 הכלים במצב מצויין טל' 08—829692 מוסר גדר.
● למכירה שופל 944 לפנות יחזקאל מורר חי"ם 057—22192

כלי נגינה

● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● פסנתרים, עוגבים וליט רות חדשים ומשומשים, "דו רותי" ת"א פרישמן 37 — 236458
● פלאי ענק! פסנתרים, עו גבים, גיטרות ואקורדיונים חדשים ומשומשים — בסלון "רביטל" בדיזנגוף 148 ת"א 239691
● פסנתרים משומשים מ- 1800 ל"י, "רודנהפי" ת"א. פרישמן 37 236458
● אקורדיון הונר 96, מצב מצויין, 400. אמפליפייר הונר 60 ואט — כמעט חדש — 08—766136
● מהמש אקורדיון איטלקי 80 בס מודל לנשים טלפון 734862
● אצלנו הפסנתרים טובים יותר, זולים יותר. "רודבה" דיזנגוף 180 ת"א.
● למכירה חליל צד "סלמר" חדש 058—22411 לא בשבת.
● מקסופן אלט איטלקי מצויין בהזדמנות — 912680 914198
● אקורדיון! 32 בס איטלקי מצויין בהזדמנות — 912680 914198
● ניטרה חשמלית הופנר מצויינת בהזדמנות 912680 914193
● בהזדמנות למכירה פסנתר גרמני במצב טוב טלפון: 16.00 משעה 234748
● תופים! למכירה סט הר פים במצב טוב 776502, ראו בן.
● "רמאי" ניפות ותיור גנות באחריות מלאה טלפון 055—92085
● אקורדיון איטלקי "לידו" 48 בסים במצב מצויין — 233642
● בהזדמנות אורגן פרפיסה חדש למכירה 2750 לירות — 34799 מיכה.
● למכור ויולך גבוה מצב מצויין טלפון 921326 אחרי 17.00

טלוויזיה

● מודעות ל"לוח הכפול" מתקבלות באבן-גבירול 66, תל-אביב, פתוח 8.00—18.00
● תיקוני אקספרס לטלוויזי טלוויזיה ואנטנות ביותר — צלצל 825123
● עד 1000 ל"י "קבל עבור הטלוויזיה הישן בהחלפה לי טלוויזיה גלורה דגם 73 — תיתרה בתשלומים נוחים — "ראוול", אבן גבירול 12, טל. 257060
● טלוויזיות אמסור 1690 פילוש 1890, זנים 1490 — הסחירים הזולים ביותר ב ארץ "סינרי" יפו, שדרות ירושלים 28
● גם ב-50 ל"י לחודש תקבלו טלוויזיה דגם 73 חדשה ל גמרי, למה לכם להתעסק עם "עתיקות" כון טלוויזיה הר שת צלצלו 240292 והמכשיר בביתכם עוד היום.

● חינם בטוח הטלוויזיה אחרי התיקון תבית "רנסון" 775380

מכונות כביסה

● למכירה מכונת כביסה "נדי" אוטומטית 1963, טלפון 746777
● מכונת כביסה "זהר" בלי הגור בהנחה גדולה, רונקור, תל-אביב, גרוזנברג 28 פינה אלנבי.
● מודעות ל"לוח הכפול" מתקבלות באבן-גבירול 68, תל-אביב, פתוח 18.00—8.00
● אמקור חצי אוטומטית עם אחריות במצב מצויין — 781375
● ביטחה שנהי למכונת כבי סה 35 + גם וביקור "שרו תי כלי", צ'לנוב 47, טלפון 826148
● למה לך לקנות מכונת כביסה משומשת באפשר גם ב-50 ל"י לחודש את יכולה לקבל מכונת כביסה חדשה ה חדיש ביותר, צלצלי עוד היום, 240292
● חוסמיק חצי אוטומטית במצב חדיש, בהזדמנות — 224820

מכונות כתיבה

● השאלה, מכירה ותיקונים — דיין, שדרות רוטשילד 10 טלפון 39046

מכונות גילוח

● אליאס מכירה ותיקונים מכל הסוגים, עליה 19, טל. 821570

רהיטים

● מודעות ל"לוח הכפול" מתקבלות באבן-גבירול 66, תל-אביב, פתוח 8.00—18.00
● כהזדמנות רקולחן נפתח הרחיה, טלפון 238023
● רהיטי סלון קומפלט ל מכירה, טלפון 744620 כל ה יום.
● קונה רהיטים משומשים ותחקים ירושות וחיסולים בהז. 396...
● "מרפל", רהיטי מתכת בן יהודה 198, תל-אביב טלפון 241306, פינות אוכל, ספסי פות, כסאים עולשנת מכ אות מובן והזמנה.
● מערכת ריהוט חדישה ל חדר שינה, במצב מצויין, 849006
● כיסה נוער חדישה ליחיד, טלפון 823452, ביום ראשון.
● למכירה ריהוט לסלון — 550.— טל. 443490 — (גם בשבת).
● "שרייברי" קניה ומכירה ריהוט מלומט, פריג'ידרים, וכל מיני דברים עתיקים ו סמיל, רחוב סלור 21, פתח תקוה טלפון: 910294
● למכירה חדרישינה מסנ נו עתיק אמיתי, טל' 858216 בערב.
● למכירה מיטות מים "גפ מור", האופנה החדישה ב אוהליב, ירמיהו 45 תל-אביב.
● למכירה רהיטי סלון ב מצב טוב, טל' 780613
● קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים, מכונות תפירה ודברי בית — 867025
● הרש 800 מ"ר של תצוגת רהיטים! "קולמקו", ביוק לכם מבחר סגנונות הרהוט יצור מקורי ויצוק עצמי. תכנון מקצועי ושרות אישי, אולם תצוגה "הרצ ליה", רח' סוקולוב 53 במבנ 381538
● ארון 4 דלתות 1.80X2.20 במצב מצויין. 707878
● הזדמנות להיטי סלון + מקרר אמקור 11 טלפון 369905
● לשכירה רהיטי סלון וח דר שינה במצב טוב. 861382
● בהזדמנות למכירה ריהוט סלון צרפתי עתיק 722404 — כשאי.
● למכירה ספה לשולה + כרסה אחת במצב טוב. 745274

שונות

● משפחה אומנת מעוניינת בטיפול בילד/ה או שניים מ כל גיל. טל' 836710
● למכירה מיטות מים "גפ מור" חסובות ביותר באורח"ב ירמיהו 45 תל-אביב.

חוגים

● פרוטו III שלושה צעירים נחמדים מעוניינים בבאות (אפשרי בודדות) 23—18 טלפון 287315 בשעות מ' 20.00—18.00
● (פרוטו) צבר 35/168 מיר מסי + רכב מעוניין בחמורה לידידות. נישואים כוונגה. ת.ד. 36769 ת"א.
● זוג נשוי בני 25—28 מעוניינים להכיר זוגות נשואים ת.ד. 2506, רמתגן.
● מתארגנת חברה לזוגות נשואים 28—22, ת.ד. 962
● למבוגרים! כל יום שני וחמישי — ריקודים בסמודיו כפי, שד' קק"ל 28
● לחיילים והנוניסטים — הערב ומחר בערב ריקודים בריסקוטק כפי, שד' קק"ל 28
● מתארגנת חברה לזוגות צעירים נחמדים לבלוי משר תף, ת.ד. 901 תל-אביב.
● מועדון "רוז" קולנע "מק סים" מזמינכם לריקודים עליזים בליל שבת ומוצאי שבת
● מתארגנת חברה הרבותיה ת"א. ת.ד. 89046 (20—28)
● הכרויות ישירות והתייר דות לנישואין ולבילוי בכל חלקי הארץ. קשרים עם הדי רים/ות מכון בינלאומי "עו פ"י, בן יהודה 9, טלפונים 51007 58840
● חוג אקסקלוסיבי חדש מעוניין לצרף חברים 55808 בין 7—9 בערב הברי ההוג יפגשו כתלה כדי יום ג' במקום יום ה'.
● מהמיים שלושה כמותגים בגילאי 21—25 לממורה ביול במכונית שבקנתה באירופה. למנות ת.ד. 20184 תל-אביב.
● הפתעה!! הכרויות בלתי שגרתיות כוזיות. — ת"ד ש/ 19085 תל-אביב.
● מסג'יסט מקבל ביקורי בית ת.ד. 1408 תל-אביב.

שרותים

● "שקד" חברה לשירותים בע"מ, שיפוצים כלליים ל' דירות ובניינים, פטמים, צי פוי עץ, סיוד, רצוף, בניה, השפל. ת"א אבנגבירול 181 טל. 443010
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● "סוליר" — קבלנים לצי' קיון — נקוי משרדים ובבי ים, טלפון 280000 תל-אביב.
● אילרון — ליטוש והברקה רצפות עם פוליש וחסה הר צרה חוץ — 140 ל"י נקיון יסודי. 2491645
● ניירוסטה סביב לרצית החלפת טיח ותיון, טלפון 814362 כה קושליבר.
● "הפרצוף" ניקוי חלונות, דירות, משרדים וגדלים כל כלי יו. 530330
● "בוקי" שרותי נקיון פר טיות, משרדים, אולמות ו בתים באחריות יומם ולילה 30322
● אבבעות! מיוחד! צי פוי אמאיל בביתך, גם ב צבעים + שנים אחריות טל. 232609 248224
● שופחים מבציעים כל הי קוני טלפון שנים. שולקין אבן גבירול 60. תל-אביב 268419 טל.

● "הלום ליפויס והברקת פר צפות ונקיון יסודי בדירות 886314
● "הכלפסים" הברקת פרק טים פוליש לא מתקלפים — 150 ל"י לדירה 243609
● אבבעות! חידוש אבכ סות בביתך בכל הארץ ב אחריות. 243996
● שיפוצים, בניה, הריסה, ריצוף, נגרות אינסטלציה חשמל וצבעות וקיון הד פד פי. מוא"ה א/52 611980
● סעדיה התיקו! מלטשים ומבריקים מרצפות השטשות והשירותים 37621
● מבצע עבודות אסטלטים בחצרות סותם עיזרות אחרי ביוב טלפון 231947 בערב.
● "המציה" נהלת בנימין 1, תל-אביב (הנות לפוסו) מת קן מציוד באחריות.

חיות בית

● למכירה גורת בוקסר מוב חרת + תעודות. טלפון — 986993 בשעות הערב.
● למכירה גורי שלטי (קר לי נבסי) אצל קרייסר זאב, קיבוץ הצור.
● כלבי ציד, גורים פלוקים גזעיים עם תעודות, אב ואם מצטיינים. למכירה מיידית טלפון 03—841838
● למכירה גורי "דוייגער" + תעודות למסירה מיידית. 031440
● גורת קולי יפהפיה ותעו דות למכירה. 03738874 או 053-24034
● למכירה גורי זאב גרמני 6 שבועות גזעיים בלי תעו רות. טלפון 0572543 משעה 16.00
● גורי פודל עם תעודות בהזדמנות טלפון 953875
● גורי קולי יפהפים כל הצבעים, וגורים אחרים. — 230064 בוקר וערב.
● למכירה גורי רועה גרמני + תעודות, האם מאנגליה, האב מגרמניה, טלפון 04-82290
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● גורי פוינטר למכירה עם תעודות, טל. 794090
● למכירה גורי קולי (לאסי) עם תעודות, טל. 741516
● גורי כלבים יפים וגזעי ריים עם תעודות, 413016
● גורי רועה גרמני יפים במיוחד עם תעודות 250 — 772532
● גוהות רועה גרמני פותר להות עם תעודות יוחזיו. — 920526
● נותרו עוד גורי בוקסר מובחרים עם תעודות יוחסין אם אלופת ישראל 850795
● גור דוברמן 3½ חודשים + תעודות טל. 868433
● גורי דני גדול מנומרים, קולי, חתולים סיאמיים, טל. 287141 220778
● גורי רועה גרמני בני צוד, אלוף ישראל שש פעמים, מקום ראשון ארצי ומקום ראשון ארצי — 04—81062
● למכירה גורי זאב (רועה גרמני) האם עם תעודות, טל' 841009
● גורי פודל אפור כסף עם תעודות, טל' 055911176
● עקב ההרצלוה! הנן על כלבך! מדוד מזון לפבוזאוי הינו! עם מרכבת בכלוביו פלא! 983068 גורי קולי מטובחים למכירה.
● 1) מסם דרור, מכיוון לבלבים, ע"י רמלה 961543, מציע למכירה: גורים — רועה גרמני: שנאוצר שחור ענק: קבשוואר נבסי; דוג דני מבכה בת 5 חודשים; פינצ'ר זכר בן 7 חודשים: רועה גרמני בן 7 חודשים: וכלבים אחרים בלי תעודות. 2) גור זאב שני בלבי בוסמר זכריים בגיל שנה לערך. נא להתקשר בלבנונים.
● למכירה גורי זאב רועה גרמני + תלודות. 540408
● גורי קולי מובחרים עם תעודות טלפון 827768
● גורי פודל מקסימים ותעו דות יוחסין 190 ל"י טלפון 237077 בשבת 927135
● להיכנו כלבים בית יפוה בכאורת לבן ליי חיים, פלמה 30, יפו. אורן טובים 18, 41 שורות. זמורי נגרי לבעלי חיים של הכלבים 5 פעמים בשבוע. בחה לינו הבשם ידען לבעלי חיים טל. 827621

מקררים

● בהזדמנות פריג'ידר אמר קור במצב טוב, 350 ל"י — 53302
● מקררי אמקור בלי תור אצל מקרר אמקור תלאביב — גרוזנברג 28 פינת אלנבי — רונקור.
● מקרר אמקור מאר במצב מצויין טלפון 255919
● למכירה מקרר אמקור ב מצב טוב מאד, טלפון — 793413
● כמחה מכונת פרוזה דק זינגר, ת.ד. 4308 ת"א.
● מודעות ל"לוח הכפול" מת קבלות באבן-גבירול 68 תל אביב, פתוח 8—18
● מקור המקררים! ב-130 כולל ביטוח מוכר קונה מח ליף ומתקן. הזדמנות אמקור 10, ב-390 ל"י. "קירור לוינ סקי", לוינסקי 102, ת"א ע"י התנה. מרכזיה סוף רחוב גוה שאנן. 829554
● 827001! קונה מקררים משומשים משלם מחיר גבוה 827001
● "קירור אביב", המלך ג'ור ג' 22, תל-אביב, קניה פורי ג'ידר — שאלה של אמון — בקנותך פריג'ידר הבא אלי נו. התכת התוחיקה למכירת פריג'ידרים.
● מקררים משופצים למכי רה באחריות, החלפה והשי כרה של מקררים ב"קירור צרי" דיזנגוף 54, ת"א.
● פריג'ידר אמסור למכירה במצב מצויין 500 לירות — 231750
● ביטוח שנתי למקרר 15 + מס + וביקור "שרותי כל' כלי" — צ'לנוב 47, טלפון 826148
● השכרה — ביטוח—צביעה (בבית הלקוח) — תיקונים — קנית ומכירת חדשים ו משומשים, "קרור פיינר", שד' וולפסון 9, תל-אביב — 52751
● בהזדמנות מקרר מקררי במצב מצויין שנה אחריות 821678
● מקרר השלי אמקור מאד טלפון 137767 18.00—21.00
● למכירה מקרר למסחרה עם ומרינה 2.900 מטר במצב חדש, כולל בר, גם לפנות יפונת לירה 132 (מסעדת הר פוזה)
● למכירה מקרר ג'נרל אלק טריק 9 חדש 1400 לירות
● למכירה מקרר "אמקור" 9 בתיבים 445048 עד 1.00

שטיחים

● מכון לניקוי התיקון שטי חים, "מורה את הדכל", סוכ רים לניקוי התיקון שטוחים, אסכסרים מובהקים להערכת נוקים, שירות מהיר מבית הלקוח הרוח, רחוב 54 מסמר 6 יפו, טלפון 824120
● מכון לניקוי שטיחים בש רת את הדכל, מוקחים לני קוי והיקון שטיחים, אסק הרם מוסמכים להערכת נזי קים. שרות מהיר מבית הל קוח הזרוח, רח' 54 כס' 6 יפו טלפון 824130

מכזا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הככול ירושלים

קריאות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: התבצלת 5 טל. 224245

תריסים

● בהוצאה קטנה הובל לדי צ'ה הדר או למכור בהקפת. הנה את הטובים ביותר.

הודעות

● כאראת מתהר על פוני — גם על קוה והארם אל־

טפטים

אירועים ובידור

הלואות

צילומים

סירות

תנורי חמום

בתי"ס לנהיגה

● דרוש מורה לנהיגה בי תנאים טובים. להתקשר טל־ 700007.

ספורט

הלבשה

ריקודים

בולים ומטבעות

טיולים

שידוכים

תורנות רופאים לפי השכונות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

הרצאות וכינוסים

הודעות

וילות ובתים

דירות

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות מרוהטות

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

חדרים מרוהטים

חנויות

מגרשים

עסקים

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

משרדים

דירות בשכר חודשי

הצעות עבודה

מכוניות

אופנועים וקטנועים

רוצים לקנות

שרותי רכב

מציעים למכירה

שידוכים

בתי-ספר ושיעורים

רהיטים

שונות

תריסים

כלי נגינה

טלויזיה

● חיים — תיקון טלויזיה ק"ח האחריות המכנית, „טלרדיו", טלפון 38990.

בתי"ס לנהיגה

● בית ספר לנהיגה „קדי מה" מודיע: להתיתוכם סניף ב„קרית־יובל". אוסוף תלמידים באיזורים: קרית־יובל, בית־הכרם, שכונתם ובתי הכרם, אורנים 8, פינה גואטמאלה. טל 34165.

פרסומים

● מודעות ל„לוח־הככול" ביאר העתונים והמדורים — מתקבלות ב„פרסום־אור" בן־יהודה 3.

מקררים

● אמקור 10, שמור היטב, 950 ל"י, טל' 26160.

ריקודים

שרותים

● ערות לקבלת עודעות בלכוכיות, לפי עבודה, טל'

● מור! פלסטים ופבריקים מדעקות והכיון יכולי בדי־רות, בהזמנ — 232005.

דרושה
לבורנטית כימית תעשייתית
לפנות:
טל. 55715, 57872
תל־אביב

דרושות
בחורות לעבודה
פקידה ועקרונות לעבודה צילום
לעבודה במשמרות
תנאים טובים
טלפון: 720701
בשעות העבודה

דרוש
מנהל
חשבונות
לנהול חשבונות
בשיטת י.ב.מ.

נא לפנות בצרוף פרטים אישיים
לת. ד. 18078, תל־אביב

חידון סמליק
בכל יום ו', במוסף השבועי של הארץ

פרס ראשון:
המכונית החדישה
פיג'ו 304
דגם 1973 * כולל מסים

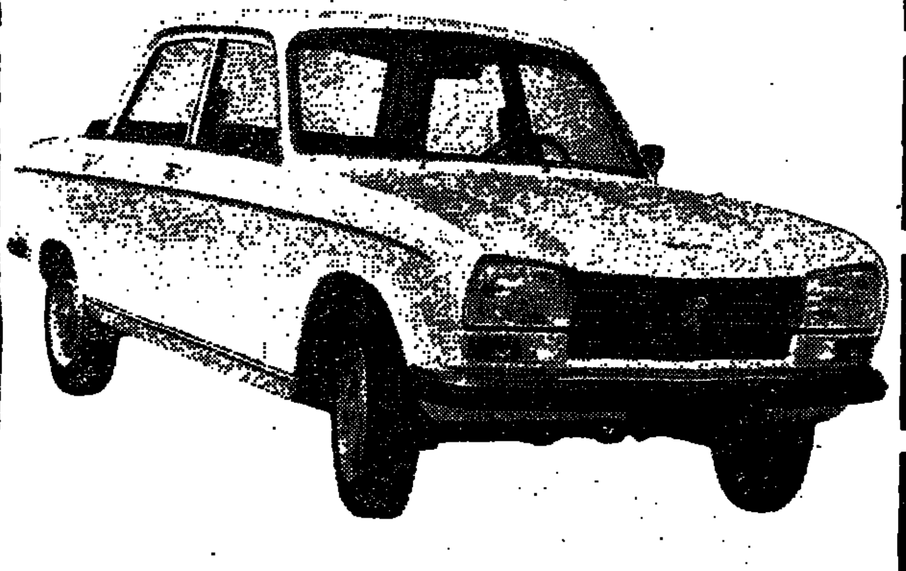

פרס שני:
מערכת סטריאופונית TANDBERG+ELAC
מתנת אלקטרון צילג בע"מ

פרסים נוספים:

* מערכת רהוט לסלון („טיבולי") * מזגן־אויר („אלקטרה") * 2 כרטיסי־טיסה (לא כולל מסים) ת"א—אדיס אבבה—ת"א, ת"א—ציריך—ת"א (ב„אל־על", מתנת „הארץ") * 23 שעונים („טיימקס") * מקלט טלויזיה („פילקו") * תנור חימום („אטמור") * מקרר 16 ענק („פרידמן") * תנור חימום ווליס („אויקל") * מדיח כלים („מץ") * תנור אפיה ובישול („שביט") * מכונת־כביסה („סינגר") * קולט־אדים („אלבן־זופז") * 3 טבעות עתיקות עם יהלומים („קאשי") * תנור חימום דימפלקס („קולטון") * מכונת־תפירה („סינגר") * שואב אבק ומגהץ אדים („הובר") * מערכת לבני־מיטה גלינה („גאנץ") * מצלמת פולארויד („ליאון דגון") * מערכת עטי שפר * ועוד שפע פרסים ופרסי תנחומים.

למכירה
עגורן (מנוף צריח)
תוצרת ליבפר
בדבר פרטים לפנות:
י. פריצקר ושות'
חיפה, הנביאים 20
טלפון 669119, 664693

כשר למהדרין

בשורה טובה לתושבי ירושלים!

אנו שמחים להודיע על פתיחת
מגדניה מרכזית

המגדניה היא הגדולה והמשוכללת בעיר
אנו מיצרים עוגות, עוגיות, עוגעים
בורקס, עוגות־שמרים ובגינה ועוד...
מקבלים הזמנות למסיבות, ונשפים
לרגל הפתיחה מחירים מיוחדים
שרות מיוחד לבתי כנסת ומוסדות

"אורה" מגדניה מרכזית
ירושלים בע"מ
שביל האריה 3 קרית אמינפא תלפיות
(מול הדינמומטר) טלפון: 85949
אוטובוסים מ"ס 30, 1־6 (תחנה אחרונה)

מודעות מתקבלות:

תל־אביב
"הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521;
אבן גבירול 66 טל. 7—263236;
הארץ: מזא"ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח' מוזס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פנות עד הצות) אלנבי 123 א', בן יהודה 7.

ירושלים
ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245
דחף: המלך ג'ורג' 19

חיפה
הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931
דחף: הרצל 11

באר־שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: סלה רחמים, בנין הוד, קפ"ל 197 טל. 2042
דחף: ההסתדרות 78

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול (הארץ) (ידיעות אחרונות)

הלוח הכפול (נתניה)

דירות למכירה

● 2 חדרים והול במרכז — טוטאלי 04—715528 בערב

● דירת פאר 4 חדרים ב' ... לפנות ...

● לפנות: ... 5 חדרים ...

● למכירה בבית דו־משפחתי דירת 3 חדרים ופינת אוכל. באריי 61 שולמן — 23150

● דירה חדשה 3 חדרים ב' ... 125,000 — 053—25143

וילות ובתים

● וילה בבית־ינאי + 16 דונם, פרדס 240,000 — 053—25143

קבלנים

● "זוגות צעירים" ...

● דירות 4 — 3½ — 3 חדרים ...

נופש

● מלון ...

אירועים ובידור

● ...

בתי ספר ושיעורים

● המכללה ...

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב"ידיעות אחרונות" על פי הסכם מיוחד בין "הארץ" ו"ידיעות אחרונות"

הלוח הכפול (באר־שבע)

וילות ובתים

דירות

דירות למכירה

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

עסקים

הצעות עבודה

מכוניות

שטיחים

רהיטים

חוגים

תנורי חמום

השקעות

הלבשה

חיות בית

שידוכים

אשדוד

וילות ובתים

דירות למכירה

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

רוצים לקנות

שרותים

כלי נגינה

ביטוח

מציעים למכירה

הלוח הכפול (חיפה והצפון)

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

חדרות רופאים לפי המקומות

חנויות בתי מרקחת

וילות ובתים

דירות

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

מגרשים

עסקים

מכוניות

חנויות

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

חימום סמליק

בכל יום ששי במוסף השבועי של הארץ

תנור חימום אטמור

✱ חמום מרכזי בכל הדירה עם קמין אטמור המותאם לגודל דירתך ✱ דגמי 1973 — חדישים ומעוצבים להפליא

ועוד שפע פרסים יקרי־ערך

חברת אמפא מודיעה ...

החל מתאריך 1.2.73

עבר משרד השרות באשדוד

למרכז מסחרי א' 35,

טלפון 31055(055)

אמפא
שרות עם כל הלב!

דרוש
משרד

ל־10 חדרים (כ־170 מ"ר) בבנין דירות באיזור שקט בתל־אביב

אפשרי 2 דירות צמודות

טלפון 281177/9 לבקש את מאיה

אפשרויות פרסום

בשטח כפר הנופש הבינלאומי

בראש־הנקרה

מועדון צרפתי־ישראלי

לקראת פסח 1973, ייפתח הכפר לקהל נופשים ישראלי וכן לאלפי תיירי חוץ

ניתנת בזה אפשרות נאותה למפרסמים המעוניינים בפרסום מצריהם ושרותיהם בכל אמצעי הפרסום מלבד שילוט כגון: הספקת ציוד, שמשיות, ריהוט, דבריידפוס וכד' — ללא תשלום.

*

המעוניינים מוזמנים לבקר במקום בכל יום ולהגיש את הצעתם — לת. ד. 350, נהריה.

המדור לידיעת הארץ בתנועת המושבים

מתכבד להודיע על

הטיולים הבאים

1. טיול לסיני

בן 3 ימים משולב ב־2 טיסות.

בתאריכים: 9—8—7 במרץ 1973.

במסלול — טיסה לאילת ומשם באוטובוס לפיורד, נועיבה, דהב, שארם־א־שייח, א־טור, אבו־רודס — לינה. ואדי פיראן, נוה פיראן, מנזר סנטה־קתרינה — לינה. עליה להר סיני, ירידה וחזרה בטיסה לת"א.

2. טיול לסיני

בן 3 ימים משולב ב־2 טיסות

בתאריכים: 11—10—9 במרץ 1973.

במסלול — טיסה לסנטה־קתרינה, עליה להר סיני, ירידה ולינה. ואדי פיראן, נוה פיראן, אבו־רודס — לינה. א־טור, שארם־א־שייח, דהב, נועיבה, הפיורד, אילת וחזרה בטיסה לת"א.

המחיר בהרשמה — 270 ל"י ליחיד
לקבוצות מאורגנות מחירים מיוחדים

פרטים נוספים והרשמה — במדור לידיעת הארץ בתנועת המושבים, שד' שאול המלך 9, ת"א, טל. 258473

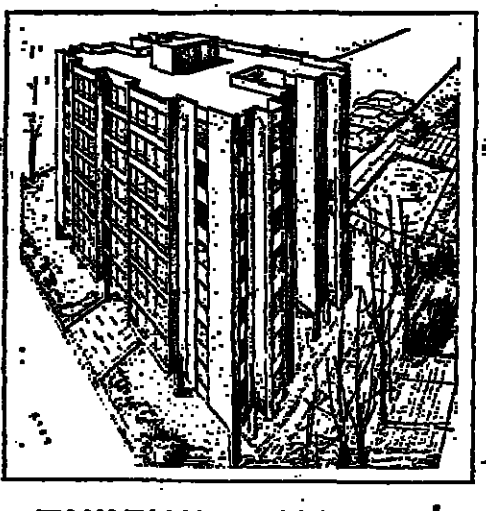

למשפחות הדורשות דירות יותר טובות...

בפתח־תקוה

(רחוב הרב־כץ)

דירות רווחה

3-4-5 חדרים

✱ מטבחי הוליווד
✱ סביבה שקטה, אויר צח, דשא
✱ מעלית אוטומטית לשבת
✱ בניה מעולה
✱ מגרשי חניה
✱ הסקה וחימום מים מרכזי
✱ אנטנה מרכזית לטלוויזיה
✱ מגרשי משחקים לילדים
✱ בריכת שחיה לילדים

"מראות נוף"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
רח' חובבי ציון 7, 907182—03, פתח־תקוה

שעות הקבלה: בימים א'—ה' מ־9 עד 13.00 ומ־16 עד 19.30 בימי שישי מ־9 עד 13

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.
ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

מכذا من الأصل

هكذا من الأصل

אררט
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית אררט
רחוב יבנה 32, תל־אביב — טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, — טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, — טלפון 668236

אישיות תעופתית — לסופר „הארץ":

מחקר אל על שנגנז המליץ לא לרכוש מטוסי קונקורד

נמנעו הוצאות רבות מהחברה הישראלית ✶ החלטת „פאן אמריקן" וטי.וו.אי. — מהלומה לאנגליה ולצרפת

מאת עמוס הוד, סופר „הארץ"

חברת אל־על היתה החברה הראשונה בעולם שמחקריה הוכיחו את אי־הכדאיות המסחרית בהפעלת מטוס הקונקורד האנגלו־צרפתי.

עוד לפני ארבע שנים הוצע לאל־על לרכוש את המטוס העל־קולי החדש, לאחר שייצורו ישלם בתנאים כספיים נוחים. מנכ"ל אל־על מר מרדכי בן־ארי מינה אז צוות מחקר כלכלי מקרב העובדים הבכירים של החברה, שהמליץ להימנע מרכישת הקונקורד מאחר שהוא יקר בהפעלה ולא יהיה כלכלי ברשת נתיבי החברה.

המחקר שבוצע אז נגנז ולא פורסם ברבים כדי למנוע אי־נעימות ליצרנים. תשובתה של הנהלת אל־על על הפניה היתה כי החברה אינה יכולה בשלב זה לרכוש את המטוס.

אישיות תעופתית בלוד מסרה פרטים אלה לסופר „הארץ" בעקבות פירסום הידיעה על החלטתן של שתי חברות התעופה הבין־לאומיות הגדולות ביותר של ארה"ב, פאן אמריקן וטי. וו. אי. לא לממש את האופציות שלהן לרכישת 13 מטוסים מדגם קונקורד.

בהודעותיהן של שתי החברות נאמר כי המטוס האנגלו־צרפתי המסוגל להגיע למהירות של 2200 קמ"ש אינו נחשב כמתאים מבחינה כלכלית. הודעות אלה הנחיתו מהלומה קשה לקונקורד, שהוא מטוס היוקרה של צרפת ואנגליה.

אותה אישיות תעופתית הסבירה עוד, כי המחקר של אל־על חסך לחברה מאות אלפי דולרים בהכנת תשתית לקליטת מטוס מדגם זה. אין ספק, כי ההחלטה וביטול האופציה של שתי החברות האמריקאיות גרמו להפסדים רבים בשל ההוצאות על תכנון כלכלי לקראת הקליטה.

דובר אל־על אישר בתשובה על שאלתי, כי החברה החליטה בשעתו לא לרכוש את הקונקורד מסיבות כלכליות — אך סירב להתייחס לסיבת ההחלטה.

שמעון לויס, בן 26, מנידוני משפט קישינייב נפגש על כבש המטוס שהביאו אתמול לפנות בוקר לנמל לוד עם רעייתו שושנה (שעלתה לארץ לפני 8 חודשים). השניים היו חבוקים כך שעה ארוכה. עם מר לויס בא חברו למשפט ולמאסר (כנתיים) אריה קידנר. (צילום: ישראל כהן)

שר־הפנים פירסם צו על מניעת כלנתריזם

מנכ"ל משרדו דן בפרשת „ההפיכה" בכרמיאל

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

צו המיפה את כוחו של שר־הפנים להעביר חבר מועצה מכהונתו ולמנות חבר מועצה אחר במקומו, פורסם השבוע בקובץ תקנות ביום 30 בינואר.

צו זה בא לענות לבעיה שהתעוררה לפני שבוע בכרמיאל כאשר סגן יו"ר המועצה המקומית, מר שאול עמור, עבר מסיעת העבודה לרשימה הממלכתית וביקש עם עוד שלושה חברים, שפרשו מהקואליציה, להדיח את יו"ר המועצה מטעם העבודה, מר ברוך ונגר.

כפי שנודע, בא הצו החדש לתת סמכות בידי שר־הפנים למנוע מעשה כלנתריזם ברשויות מקומיות ממועות, דוגמת המקרה בכרמיאל.

מנכ"ל משרד הפנים, מר חיים קוברסקי, נפגש אתמול ביוזמתו עם חברי המועצה המקומית כרמיאל ומסר להם שנגמר עם שר־הפנים לפעול נגד הכלנתריזם. הפגישה נערכה בתל־אביב.

חברי מועצת כרמיאל הודיעו למנכ"ל משרד־הפנים, כביום א' יכנסרו לו על הצעדים הבאים. נראה שיו"ר המועצה מר ונגר יבקש משר־הפנים להפעיל את הצו החדש, עוד לפני יום ג' הבא כאשר שבאותו יום חייבת מועצת כרמיאל להתכנס לדיון בהדחה — כפי שדרשו ארבעה מכל שבעה חברי המועצה.

בדעת סיעת העבודה בכרמיאל להציע לשר־הפנים למנות את מר משולם דכתי במקומו של מר ש. עמור, כבאיכם בכלנתריזם.

ארבעה חברי האופוזיציה (מסיעות ע"מ, מפד"ל ול"ע) הודיעו בפגישה עם מנכ"ל משרד־הפנים, שהקימו גוש נציגי מפלגות למען כרמיאל. הם טענו שמר ונגר פועל קודם כל למען אינטרס מפלגת העבודה.

כפי שנמסר דחה מר ונגר הצעתו של מר קוברסקי להשכין שלום־בית, בהצעה שאינו מוכן לשבת ליד שולחן אחד עם מר עמור סגנו, שנטש את סיעתו.

6 ישובים חדשים יוקמו בפיתחת רפיח

מאת יהודה ליטני, סופר „הארץ"

ששה ישובים חדשים יוקמו בקרוב בפיתחת רפיח, בנוסף למרכז האזורי. תכנית המעובדת בימים אלה במחלקת ההתיישבות בסוכנות היהודית מציעה כי בשלב הראשון יוקמו שלושה ישובים, כפר ומכונות אחד ועוד שני ישובים מעורבים, המבוססים על חקלאות ותעשיה. בשלב שני, בהתאם לתכנית, יוקמו עוד 2—3 ישובים במתכונת דומה.

ההסתדרות הביעה נכונותה להכיר באיגוד הקבלנים הזמני, נמסר לסופר „הארץ": כפי שנודע עדיין שנוי במחלוקת עניין ניהולן של קרנות הימאים. שההסתדרות תובעת כי יהיו גם להבא מסונפות לקבלנים הלדיריים.

כלל ופרט

שופט בית־המשפט העליון של הולנד, מר מולאר, היה אתמול אורחם של נשיא בית־המשפט העליון ד"ר ש. אגרנט, מ"מ הנשיא ד"ר יואל זוסמן והשופטים [illegible].

הגיעו לישראל

מר שמעון אבימור, שגריר ישראל בלאוס וקמבודיה, [illegible].

מר הרמן ל. וייסמן, נשיא [illegible] הציונית של ארה"ב [illegible] הציוני.

יצאו מישראל

פרופ' י. [illegible] לאירופה [illegible] של האוניברסיטה.

אסותא אלישע

נולדו 5:
עמנואלה ואברהם אפיק — בן
עדית ומשה קמרוני — בן
פרוה וצבי קרלנשטיין — בת
אילנה וזיורא אלמגור — בן
פרינה ושמעון סחיף — בת
מלכה ויוסף כץ — בת

שרות חיתולים הביתה

לבנות לבתי־חולים 'אסותא' 'אלישע'
חיפה 87414 — תל־אביב 245211

דיירי האסבסטונים בחיפה הכריזו אתמול שביתת רעב

✶ השובתים השתרעו על הכביש, התכתשו עם שוטרים

(ע). — דיירי מעברת האסבסטונים בקריית חיים, השובתים זה היום החמישי מול רחבת עיריית חיפה, החריפו אתמול בבוקר את מאבקם ופתחו, לדבריהם, בשביתת רעב.

השובתים, 48 משפחות, מתגוררים עם ילדיהם באוהלים שהציבו בגן הזכרון מול לעירייה. הם אינם מוכנים לעזוב את המקום עד אשר ימלאו הבטחותיהם לשיכון נאות.

ביממה האחרונה חלו ארבעה שובתים, בהם שני ילדים.

דובר אנשי המעברה מר דוד עמר, מסר כי מאז פתחו בשביתתם, לא התקיימו מגעים בינם לבין האנשים המוסמכים בעירייה ובמשרד השיכון.

המשטרה גידרה את הרחבה שממול לעירייה, במטרה למנוע מהשובתים מלהתפרץ לתוך הבנין. כמה מילדי השובתים חולקו היום כרוזים לנהגים העוברים בסמוך לגן הזכרון, בכרוזים אלה מסבירים השובתים את הסיבות שהניעום להכריז שביתת השבת ושביתת הרעב.

בשעה מאוחרת נמסר, כי שמונה משפחות מתושבי שיכון עירוני במפרץ חיפה, המונות כ־80 נפש, הצטרפו לשביתת הרעב של דיירי האסבסטונים.

תיגרה עם שוטרים

אמש פרצה תיגרה בין שוטרים לבין שובתי המעברה, לאחר שהשובתים נשכבו על הכביש ומנעו מעבר של כלי רכב.

שוטרים הוזעקו מיד למקום וניסו להשפיע עליהם לפנות את הכביש. הללו סירבו ותקפו את השוטרים. תוך כמה דקות הוחזר הסדר על כנו והשובתים חזרו לגן הזכרון. שלושה מהתוקפים נעצרו.

הסטודנטים להנדסה בת"א חידשו הלימודים

מאת סופר „הארץ" לענייני חינוך

הסטודנטים להנדסה (שנה ג') באוניברסיטה ת"א שבו אתמול ללימודים תקינים לאחר ששבתו מיום ה' בשבוע שעבר. על תביעותיהם, ששימשו עילה לשביתה, ידונו עם מועצת הפקולטה להנדסה.

הסמינר למורים בשדה בוקר ייסגר

מאת מרדכי ארציאלי, סופר „הארץ"

משרד החינוך והתרבות החליט לסגור את הסמינר למורים במדרשה שדה בוקר ואתמול הודעה המחלקה להכשרת מורים במשרד החינוך והתרבות שלא לרשום תלמידים לשנת הלימודים הקרובה.

עד כה סיימו את הסמינר למורים במדרשת שדה בוקר 350 מורים, אשר השתלבו במוסדות החינוך באזור הדרום מהקשים שבהם כמו אבו רודיס, מצפה רמון, ירוחם, אפקים ושדרות. בניגוד ליתר המורים הבאים לנגב לשנתיים, נשארו בערי הפיתוח רוב המורים שקיבלו את הכשרתם בסמינר למורים במדרשת שדה בוקר.

במדרשת שדה בוקר 3 מוסדות: סמינר למורים, בית ספר תיכון; ובית ספר שדה. שלושת המוסדות משולבים זה בזה והמורים מלמדים ב־3 המוסדות. נעילת הסמינר למורים תגרום לכרסום בשני המוסדות האחרים, מאחר וחלק מהמורים וילדיהם יעזבו את מדרשת שדה בוקר.

אתמול שיגר הועד המקומי מברק לראש הממשלה הגב' גולדה מאיר לפעול בדחיפות לשינוי ההחלטה שנתקבלה לפי הידיעות ע"י שר החינוך מר יגאל אלון. במברק נאמר כי הסמינר למורים הוקם בהשראתו של דוד בן גוריון, נפתח על ידו והמורים נענו לקריאתו לבוא אחריו לנגב. סגירת הסמינר, נאמר במברק, תאלץ רבים מתושבי המדרשה לעקור ממנה לצפון הארץ.

איום בסנקציות

ועד עובדי סולל בונה מאיים לנקוט בסנקציות השבוע אם תמשיך הנהלת סו"ב להפר סעיף ההסכם שחתמה עליו לפני כשנה, הנוגע למענקי פרישה לעובדים.

למר יוסף זינמברג

ברכות לרגל צאתך לגימלאות

תודה והערכה לשנות פעולתך הברוכות למפעל ולעובדים כאחד.

הוועד והעובדים בדפוס „הארץ"

למר עמוס שוקן מנהל כללי של „הארץ"

למר אהרון קפלן משנה למנהל כללי של „הארץ"

ברכת הצלחה בתפקידיכם לקידומו ופיתוחו של המפעל

הוועד והעובדים בדפוס „הארץ"

הסמינרים למורים יושבתו מיום ד'

הסמינרים למורים יושבתו החל ביום ד' בשבוע הבא לפי הוראות ארגון מורי הסמינרים ובאישור הסתדרות המורים, בשל סרובו של משרד־החינוך להעמיד את משרת המורים בהם על תקן מתאים.

אם כי ההודעה על סכסוך העבודה, נשלחה למשרד החינוך ולממונה על יחסי העבודה לפני 10 ימים, לא קויימו כל מגעים בין משרד החינוך להסתדרות המורים בנושא זה — נאמר בהודעה שפורסמה אתמול.

עמיחי לוי פורש מרשות הנמלים בגלל חילוקי דעות עם רמז

מר עמיחי לוי, ראש אגף כוח אדם והדרכה ברשות הנמלים, שעמד בראש צוות הרשות למו"מ על הסכם העבודה החדש לעובדי הנמלים, הביע את רצונו לפרוש מתפקידו. לאחר שלא נענה לבקשת מנכ"ל הרשות לחזור בו מכוונתו זו, אושרה פרישתו והוא יסיים את תפקידו ב־15 בפברואר.

מר משה חיל, מעובדי נמל חיפה, נתמנה לממלא מקומו.

נודע כי מר לוי החליט לפרוש בגלל חילוקי דעות עם מנכ"ל הרשות על ויתורים מסויימים שנעשו לועדי העובדים בנמלים במו"מ האחרון — בניגוד לדעתו. מר לוי עובד בתפקידו ברשות הנמלים כ־8 חודשים בלבד.

קונה בולים
מישראל והעולם
במחירים גבוהים
פ.ת.ג. 268692 ת"א
4—7 אחה"צ

המדרשה הלאומית

ע"ש אריה בן־אליעזר
מצודת זאב, רח' המלך ג'ורג' 38, תל־אביב, טל. 248261

החל מיום ראשון ב' אדר א' (4.2.73)
תתחיל ב„מדרשה הלאומית" סדרת הרצאות של

ד"ר ישראל אלדד

בנושא:

מהותו של עם ישראל עפ"י סיפורי התורה

ההרצאות ניתנות במסלול „יהדות" של „המדרשה", המתקיים בכל יום ראשון בשבוע, בין השעות 8.00 — 6.30 בערב, במצודת זאב, רח' המלך ג'ורג' 38, תל־אביב.

ההרשמה למסלול זה ולשני המסלולים האחרים: מסלול „תולדות המחתרות" ומסלול „פוליטי־אקטואלי" — במזכירות המדרשה.

שיכון אזרחי בע"מ

תל־אביב, רח' אבן גבירול 68, טלפון: 9—265208

מ צ י ע

דירות 3½ חדרים — 106 ממ"ר
דירות 3 חדרים — 99 ממ"ר
בקרית־אונו (המרכז)

תכנון נאה ויעיל וכל השכלולים:
הסקה מרכזית, מים חמים מרכזיים, גז מרכזי, אנטנה מרכזית.

בצוע: גורעם בע"מ

פרטים: במשרדי החברה — בכל יום בשעות 1—8.30 לפנה"צ
וביום ששי בשעות 12—8.30 לפנה"צ.

המועמדים אשר נרשמו לשכון זה מתבקשים לבוא למשרדי החברה לשם סדור ההתקשרות.

מכירה פומבית
של שמלות וחליפות ליצוא
שלא ניזוקו בשריפה
וחברת הבטוח אינה רוצה בהן

מ ת ק י י מ ת
בת"א ברח' נחלת־יצחק 59 (בחצר)
אוטובוסים: 53, 63

מלאי עצום של סחורות מטיב מעולה

הודעה ללקוחות
איטליז חיים
שדי בן מימון 3, ירושלים

לאחר סגירת החנות
הנכם להמשיך ולקבל את שרותנו במעבר

באיטליז משה קרונצדורף
רחוב בארי 3, ירושלים (ליד בנין הכנסת הישנה)
טלפון 223601

פועלי „נשר" טוענים:
מדוע לא מקשיבים לדברינו?

בטרם התלקחה הסערה הציבורית סביב כריית חומר־הגלם למלט בהר הכרמל, פנינו למועצת פועלי חיפה ובקשנו אישור לשביתה. רצינו לשבות נגד הכוונות לפגוע בקיומנו הכלכלי, לסכן את פרנסתנו, ולהמיט מצוקה וסבל על 400 משפחות של עובדים, שבעמל־כפיהם נבנה והופעל בית־החרושת.

לצערנו הרב, דחה הח' אליעזר מולק, מזכיר מפ"ח, את בקשתנו לשבות. הוא טען, שרק מוסד ממלכתי אוביקטיבי, משוחרר מלחצים אינטרסנטיים, יוכל לשקול את הגורמים השונים (נוף, משק והצד האנושי) ולהחליט בדבר.

אילו לא מנע מאתנו הח' מולק את השביתה — היה הציבור מתוכח עכשיו בשאלה המרכזית: **האם יש הצדקה לשלול את פרנסתם של 400 משפחות פועלים?**

אין אנו אשמים, שמזכיר מפ"ח לא אישר את שביתתנו. אין אנו אשמים, שלא ערכנו הפגנה למען פרנסתנו. אנחנו מוחים נגד הפעלת לחץ חד־צדדית, נגד התעלמות טוטאלית משיקולים של פרנסה ותעסוקה.

אין אנו מומחים לנוף. אין אנו מומחים למשק ולכלכלה. אין אנו מומחים לתעריפי־הובלה־במשאיות. **אולם השקענו את מיטב כוחותינו ושנותינו בעבודה יצרנית בבית־חרושת למלט „נשר" — ולא נסכים לכך. שתעמולה חד־צדדית בעתונות תסכן פת־לחמנו ואת קיום משפחותינו.**

אנו טוענים:

✶ שר החקלאות והפיתוח צריך לשמוע גם את דברינו.

✶ העתונות צריכה לשקף גם את טענותינו.

✶ לא רק מי שעושה שביתות והפגנות ראוי לאוזן־קשבת בציבור.

✶ **כל פתרון צריך לקחת בחשבון את המשך עבודתנו במפעלנו, באותו מקום שבו הוא פועל בהצלחה כבר עשרות בשנים.**

ועד פועלי „נשר" חיפה

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה.

ביום א' 4.2.73
ישיב
המנהל הכללי
של חברת עמידר
מר צבי אלדרוטי
ישירות לפניותיהם ולשאלותיהם של
דיירי „עמידר"
קבלת הפניות היא משעה 9.00 — 12.00
בטלפון 03 — 251243
הנהלת עמידר

סוכנות „הארץ" באר־שבע
בימון את חרוש
קבלת מנויים חדשים ומודעות ל„הארץ", „הארץ שלנו" והלוח הכפול
באר־שבע,
פסג' אוניקו, טל. 22022 באר־שבע
8—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ.

תודתנו מקרב לב נתונה לכל אלה אשר השתתפו בצערנו וחלקו כבוד בע"פ ובכתב להורינו — יקירנו

יהודה פריץ - גולדשטאוב ז"ל

הילדה גולדשטאוב לבית זקס והמשפחה

„קבלנים אלעזר"
דירת 4 חדרים
ברחוב לקס
בצפון תל אביב
למכירה
טלפון 221531

אילן
איגוד ישראלי לילדים נפגעים
20 שנות הישגים בשיקום

תכנית שידורים לקראת
מצעד הפרוטות 1973
יום שני 5.2.73

היום
בשדורי ישראל בגל ב'
בשעה 4.00 אחה"צ
בתכנית „ידיו עשרה"
על נפגעי שיתוק מוחי
✶
מחר
בגלי צה"ל
בשעה 3.00 אחה"צ
בתכנית „בלבי ההלם"
שיחה עם ד"ר נבון
על נפגעי שיתוק מוחי
✶
בשעה 10.00 בלילה
„[illegible]"
✶
בשדורי ישראל בגל ב'
בשעה 6.00 בערב
בתכנית „אני חדש בארץ"
שיחה עם עובדת סוציאלית ואם של נכה עולה חדש

לאריה שחר

אתך באבלך בבות

אחיך ז"ל

מפעלי תובלה בע"מ

אמבטיות
קערות
אסלות
אריחי קיר

מבחר עשיר וחדיש בצבעים וגוונים עליזים ומרהיבים
א. דובינסקי
ככר המושבות
פינת החשמל 2 ת"א
טלפון: 612193
פתוח מ־8 בבוקר עד 4 אחה"צ

למר משה צימבר ומשפחתו

משתתפים באבלכם על פטירת

אמכם ז"ל

רן — סוכנות לבטוח בע"מ

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

חביבה (לובה) וינטרפלד

נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה

ביום שני, ג' באדר א' תשל"ג, 5.2.73,
בבית העלמין בחוף הכרמל, חיפה.

נפגשים ליד השער, בשעה 4.30.

המשפחה

הלוח הכפול

עמודים: 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

הכל בכל בכל
בלוח הכפול